Hilda Fredrika Keyser

Den sista folkungadottren. Historiska bilder från medeltiden. Svenskt original af Helmfrid, förf. till Klosterjungfrun

Fahlstedt. Stockholm. 1875.

– Läs mer om verket här

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
https://lb.se/författare/KeyserHF/titlar/DenSistaFolkungadottren/faksimil?om-boken

Permanent länk (URN):
https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1579979-faksimil

Uppsala Universitets Bibliotek
Sv. avd.
Sv. lit.
Rom

DEN SISTA

FOLKUNGADOTTREN.

HISTORISKA BILDER FRÅN MEDELTIDEN.

SVENSKT ORIGINAL

AF

HELMFRID,
förf. till Klosterjungfrun.

STOCKHOLM,
C. H. FAHLSTEDTS FÖRLAG.
1875.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1875.

FÖRSTA BOKEN.

JUNGFRUN PÅ GRÖNEBORG.

Min Ingeborg! o säg, hvem lärde dig
Att åt din mildhet ge en himmelsk styrka,
Och åt din styrka mildhetens behag?

NICANDER.

I.

Rönneån, som ifrån Ringsjön faller ut i Skelderviken, slingrande sig genom löfrika stränder omkring Engelholm, ger åt den lilla staden ett vänligt och fridsamt utseende. Det gamla Luntertun, på östra sidan om ån, har under forna stormiga tider, då Skåne var ett vexlande byte emellan Sveriges och Danmarks konungar, på Kristian den andres befallning blifvit flyttadt till det nyanlagda Engelholm. Sjelfva kyrkan blef underkastad förstörelsen, och då den sedermera nedbröts, begagnades materialet till den nya stadens kyrka. Af det forna Luntertun återstår nu mera endast ett obetydligt fiskeläge, der taket i den gamla fiskarstugan uppbäres af några ekbjelkar, som blifvit hemtade från den raserade bron. Men traktens hjortar och rådjur hafva icke låtit de förändrade förhållandena inverka på sin vistelse derstädes; ifrån löfskogen komma de i allt lugn för att dricka af det klara åvattnet.

Icke långt ifrån inloppet till viken ligger den vackra Rönneholmen, omsluten af åns böljande armar, hvaruti de gröna lundarna återspegla sig. Från dess höjd ser man löfpartiernas rikedom och den grönskande växtlighet, som bildats genom planteringar öfver de forna sandfälten. Såsom en motsats till denna yppiga

natur, synas norrut några kullar, formade af flygsanden, hvilka under tidernas lopp blifvit fasta och öfvertäckta med ett torrt brunt växtlager. Sjelfva höjden å södra sidan af holmen gömmer i sitt inre åtskilliga förmultnade lemningar, såsom kreatursben, smärre stycken af träkol, tegel eller så kallad munksten, hvaraf flera hvarf ligga i ordning bredvid hvarandra. Allt trävirke synes förkolnadt, vittnande om brand och förstörelse. Trakten är uppfyld af sammanrostade jernstycken, bronsbitar, massor af rådjursben, betar af vildsvin, det ena med det andra talande om aflägsna tider, om den tid, då Rönneholm utgjorde sätet för Hallands mäktige hertig, Bengt Algotsson. Ty det var hans hem under den stormiga lyckans dagar och sjönk med hans fallna storhet i ruiner. Men sjelfva ruinerna synas knappast nu mera; den gröna kullen innesluter dem, till och med askan efter branden gömmer sig under gräset, men tall och björk hafva i vänlig förening här valt sin bostad.

Det är likväl icke vid denna tid, då Rönneholm framstår endast såsom en vacker promenadplats, som vi vilja uppehålla oss, utan vid den tid, hvarom minnesmärkena tala. Den går långt tillbaka; fem århundraden hafva förflutit sedan menskliga varelser här bodde och verkade och strid och frid vexlade med hvarandra.

En vårdag år 1356 syntes ibland seglarne på Nordsjön ett mindre fartyg, ifrån hvars höga mast svajade en norsk flagga. Klar och strålande hade solen uppgått ur hafvets famn, då en hvit sky började sprida sin krusiga slöja öfver den ljusblå majhimmeln,

åtföljd af mörka molnmassor, hvilka hotande uppstego, insupande den hvita skyn inom sina svarta skuggor. Det på morgonen så leende Kattegatt hade låtit sina lätta vågor klyfvas, då fartygets köl under sitt framilande här och der tycktes stänka några lekande vattenperlor öfver dem; men allt efter som molnen uppstego vid horizonten mörknade också vattnet och höjde sig i allt mäktigare svallvågor, talande om att Kattegatts böljor ej alltid äro att leka med. Ju hårdare seglen fyldes, dess stoltare fladdrade likväl den norska flaggan, trotsande vindarnes spel, liksom hela farkosten, der den i stadig fart, utan att göra starkare öfverhalningar, framsköt genom de fräsande vågorna. Sjelfva styrmannen röjde ingen förändring i sitt bistra anlete, der han, utan att störas, tyst och lugn på sin upphöjda plats i bakstammen skötte sitt roder. Endast en gång kastade han ett slags frågande blick ned mot däcket, der ett par unga herrar i prydliga drägter sutto vid masten och muntert blickade mot ovädret; men utan att yttra ett ord befalde styrmannen en matros att berga förseglet och ändrade något sin kurs. Derjemte lät han hissa lotsflaggan för att tillkalla lots Huru säker än handen var, som förde rodret, började fartyget att, såsom sjömännen kalla det, »stampa» liksom af otålighet, då sidvågorna vildt slogo upp emot däcket, der de unga herrarna befunno sig.

»Hvad vill detta säga, Arne?» frågade den ene af dem. »Det gick ju bra med förlig vind.»

»Lots från Skelderviken!» svarade Arne, utan att låta rubba sig af den förnäma herrns fråga. Denne, som syntes sjövan, fäste sig ej heller, som det tycktes, vidare vid saken; han nickade åt styrmannen och vände sig till sin följeslagare.

Begge voro de unga, knappast aderton år gamla; begge hade de nordiska drag, ehuru den ene hade mörka, spelande ögon och den andres voro klara som ett lugnadt hafs blåa våg. Den förre hade något på en gång frimodigt och vekligt i sitt väsen och tycktes van vid, att hans vilja utgjorde lagen för hans omgifning. Den andre hade stoltare hållning, allvarligare blick och röjde i hela sin personlighet en ädlings sätt och seder.

Snart hade emellertid fartyget återtagit en jemnare fart, ehuru vattnet slog högt upp, emellanåt till och med öfver relingen.

»Vattnet helsar oss välkomna, innan vi ännu bestigit den svenska jorden,» sade skrattande den förstnämde till sin följeslagare. »Du har ett vänligt fosterland, Torsten,» tillade han på svenska språket, ehuru med en lätt norsk brytning.

»Sverige är äfven ditt rätta fosterland, min konung!» svarade den andre, men på ren svenska.

»Så anser jag det!» utropade den konungslige ynglingen lifligt. »Sverige älskar jag, ehuru väl också Norge har blifvit mig kärt, då jag der har växt upp under de välmenande herrarnes uppsigt; men det svenska lynnet är dock mera lugnt och tillförlitligt.»

»Nationallynnet öfverensstämmer med naturen,» yttrade den andre. »Sverige är ett land med lugna skogar och friska vattuströmmar och har också sina väldiga berg; men Norges af fjordar genomskurna fjäll resa sig mera trotsigt mot stormvindarna.»

»Men också öfver Sverige ströfva oroliga vindar,» återtog den förre betänksamt, och hans glada ögon antogo ett allvarsamt uttryck. »I vårt århundrade har landet mer än en gång varit söndradt af partistrider.»

»Ja,» svarade den allvarsamme ynglingen, »konungarne vilja ej längre vara endast fäder för sitt folk; de arbeta på bildandet af konungariken sådana de äro i de södra länderna, och behöfva väl derföre underkufva landets mäktige slägter. De maktägande herrarne äro icke längre medlare emellan konung och folk, utan ensidiga förkämpar för den gamla ordningen.»

»Ja, så är det!» återtog lifligt den unga konungen. »Min moder, den verksamma, varmhjertade drottningen, klagar i sina bref öfver herrarne och anser dem vara orsaken till den tvedrägt, som uppstått emellan hennes gemål och hans medregent i Sverige, min stolta broder Erik. Hon har derföre ålagt mig att komma dit för att bistå henne och medla emellan dem.»

»Då fruktar jag likväl, att drottningen först bör upplysas om rätta upphofvet till tvedrägten, om du skall lyckas, min konung!»

»Hvad menar du, Torsten? Tala fritt!»

»Så länge Bengt Algotsson är Hallands mäktige hertig, skall aldrig frid blifva i landet.»

»Bengt Algotsson!» utropade konungen hastigt och såg sig med en viss oro omkring; men både svenner och tjenare, om de också förstodo svenska språket, tycktes upptagna af fartygets slingrande fart öfver det nu vilda Kattegatt. »Bengt Algotsson,» tillade han saktare, »är likväl ett stöd för min faders vacklande tron.»

»En konungs gunstling blir aldrig ett stöd för hans tron.»

»Men du, Torsten, skulle dock, om en gång mig så behöfves, vara mig ett stöd.»

»Jag är din vän, konung Håkan, men blir aldrig din gunstling,» svarade den allvarsamme Torsten och fäste på honom sin stolta, trofasta blick.

Den unga konungen nickade gladt och vände nu hela sin uppmärksamhet till styrmannen, som hade fört dem inåt Skelderviken.

Nu lade en båt ut från den på stranden liggande lotsstugan och nalkades fartyget.

Då båten lagt till, steg en gammal sjöman ombord och fäste sin farkost på släp efter seglaren. Besättningen samlade sig på läsidan af fartyget för att mottaga lotsen, och äfven de båda herrarne kommo honom till mötes.

»Hertigen är ju hemma på sitt Rönneholm?» frågade på svenska den förnämste af herrarne och nickade åt lotsen. »Han har väl flera främmande der, så att vi icke blifva de enda gästerna hos honom.»

»Nej men,» svarade Ola, »här komma dagligen jagtherrar till hans nåde.»

Det hade med denna vind, helst den var alltför stark, varit svårt att kryssa fram till Luntertun. Herrarne beslöto derföre att låta fartyget gå till ankars, medan de med lotsbåten läto ro sig till lands.

De nedstego jemte ett par svenner i gubbens säkra båt, och han fattade genast sina åror.

Den unge konungen började snart ett samtal med den gamle sjömannen.

»Jag vet, att han för ett gästfritt lif, den rike hertigen; det lyster mig derföre att se, huru han har inrättat sig: ty han har ju sjelf bygt efter eget behag.»

Det kunde vara ovisst, om dessa ord voro stälda till lotsen; men gamle Ola Böcker, icke ovan vid de höga herrarnas vänliga tilltal, svarade på sitt frispråkiga sätt:

»Ja men; han har låtit bygga ett präktigt hus — stora salar för sej och sina gäster och ett torn för hertiginnan.»

De begge herrarna vexlade härvid en blick med hvarandra.

»Tornet ser just ingenting ut till det yttre,» fortfor gubben; »men derinne är det nog grant, som det kan anstå en så fin fru, säger Elsa, flickan min, som har sin passning hos hertiginnan.»

»Men hertiginnan bor väl icke i tornet?» frågade den andre herren.

»Jo — hon har nu bott der i runda tio år; hon får aldrig nu mera sitta hos sin herre i högsätet vid hans gillen.»

»Herr Bengts gästabud äro henne kanske för bullersamma. Men du har väl sett hertiginnan, gubbe, känner du något vidare om henne?» frågade den allvarsamme herrn med deltagande.

»Åh jo! När fru Ingeborg kom till Rönneholm var hon bara barnet, knappast mera än femton år och fager som en engel ifrån himlarik. Men det är nu jemt tretton år sedan dess,» fortfor Ola, lifvad af sina minnen. »I tre år fick hon följa sin herre både på hans jagter och vara med vid hans gästabud, och den tiden gick allt stillsammare till än nu. Då sutto herrarna tysta och hörde på fru Ingeborgs fina strängaspel; men efter de tre åren blef hertigen just som led deråt — somliga säga, att det skall vara någon på högre ort, som spelar finare än hon —»

»Hvad menar du, gubbe?» utbrast den ene af herrarna. »Hvad vågar du säga?

»Åh, jag menar, stränga herre, att, sedan tornet blef färdigbygdt, fick hertiginnan flytta dit, och hertigen sjelf bosatte sig i Varberg. Men efter belägringen der kom han till Rönneholm igen, men lär aldrig mera sett sin fru — hon bor såsom innestängd i den granna

buren på loftet, det vet nog Elsa, och hon gör visst hvad hon kan, stackars enfaldiga tös, för att roa sin fru i ensamheten.»

»Det är således icke med fri vilja, hertiginnan har valt sin bostad i tornet?» frågade den förstnämde herren med uppbrusande häftighet.

»Det säges, att hon har tvinsot och är svag i sitt hufvud,» svarade den gamle med en viss försigtighet. »Men Elsa kan nog förtälja, huru mild hon är och huru vackert hon kan tala. När hon hör, att vinden kommer ifrån hafvet, får Elsa öppna alla fönster och låta hafsluften strömma in, och då kan hvar och en höra att fru Ingeborg är glad i sitt sinne; då ljuder hennes strängaspel vida omkring.»

»Men hon är ju såsom en fånge, den arma hertiginnan.»

»Jaja men! Fast ingen vågar tala med hertigen om henne. Mången qväll har jag väntat på de höga herrarna, som skulle hem till sitt, men blifvit fördröjda vid gästabudsbordet; då håller jag med min båt vid tornsidan och har min lust att höra de ljufliga tonerna. Ja, Elsa säger, att när våren kommer brukar hennes fru med sitt spel locka näktergalen, som bygger sitt bo invid det stora bokträdet nära tornet, men i år ha väl jagtherrarnas horn och lurar skrämt bort hertiginnans lilla sångfogel; den hörs inte komma.»

»Ännu kan väl näktergalen komma i år, kära gubbe,» sade vänligt en af de unga herrarna. »Maj är icke förgången ännu.»

»Men så har storken kommit ändå,» sade gubben glad, »och det är goda tecken för den sjuka hertiginnan. Förr har storken aldrig haft ro på Rönneholm; men nu bor han så fast på takåsen nära tornet, och

fru Ingeborg har sin lust deråt; hon språkar med storken, liksom han skulle förstå henne.»

Nu närmade sig båten intill den lilla staden Luntertun, på hvars strand en del af invånärne hade samlat sig, kanske för att betrakta den ankommande båten, som roddes med säkerhet och kraft af gubben Ola, så att för hvarje gång årorna höjdes ur vattnet de glimmade mot solen, som nu stack fram genom molnen.

Den gamle Ola Böcker blef på en gång tyst och tycktes endast tänka på sin syssla.

Men nu reste sig Rönneholm framför dem och upptog de resandes uppmärksamhet. Det var likväl ingen befäst borg, utan snarare ett prydligt landthus, höjande sig öfver den gröna kullen, likasom föraktade dess egare att söka skydd mot de fiender, som hotade honom så väl utom som inom hans eget land. Sedan den stolte hertigen af Finland och Halland väl öfverstått belägringen i Varberg, hade han här på sin gård slagit sig i ro, utan värn trotsande sina fiender. Sjelfva byggnaden egde inga tornspiror, men taket uppbars på framsidan af lätta pelare, bildande ett inbjudande hvalf öfver den öppna porten. Vid den ena sidan reste sig såsom för sig sjelf ett torn, men ingalunda i form af ett fäste, emedan dess lätta trävirke skulle hafva gifvit vika vid första anfall utifrån och i brist af försvar inifrån. Tornets höjd häntydde snarare på meningen att hafva en öfversigt af nejden; ifrån dess öfversta rand borde man kunna öfverskåda icke allenast den närmaste trakten, utan äfven sjelfva hafsviken.

Under det herrarna tyst utbytte några ord med hvarandra, gled båten fram och landade vid Rönneholm. Den förnämste herrn med de mörka ögonen kastade några guldmynt åt lotsen, hoppade lätt upp på stranden

och sände sina båda svenner upp till hertigens gård, för att anmäla, det konung Håkan ifrån Norge kom för att gästa Rönneholm.

II.

Budskapet om den norske konungens besök träffade hertig Bengt, der han jemte några af sina vänner och anhängare satt omkring ett dryckesbord under pelarraderna vid ingången. Han sände genast sin broder, riddar Knut Algotsson jemte en af sina vänner för att på nedersta gårdsplanen möta den kungliga gästen. Sjelf reste sig den myndige hertigen för att först vid porten emottaga honom.

Bengt Algotsson var icke mera den unga riddare, som en gång hade väckt uppmärksamhet vid drottning Blankas hof ibland den skara af svenska och utländska ädlingar, som der församlats. Elden i ynglingens öga hade brunnit ut och efterlemnat ett liksom förkolnadt, gråkallt uttryck. De mörka glänsande lockarna hade, allt efter som de förbleknat, också smugit bort ifrån hans hjessa, endast lemnande några få tunna qvar af sin forna rikedom. Men hans ansigte hade för öfrigt bibehållit ett ungdomligt uttryck af kraft och beslutsamhet, likasom hans manliga gestalt hade nästan växt i storhet, höghet och stolthet.

Hans blick öfverfor med ett enda ögonkast de begge ynglingarne, som kommo uppför trappan, och ehuru han på många år icke hade sett den unge konungen, ig nkände han honom genast på den förenade likheten af de svenska Folkungarne och den franska

grefve-ätten. Det drag af misstänksamhet, som ett ögonblick röjt sig i Bengt Algotssons forskande blick, försvann vid åsynen af Håkans frimodiga och öppna ansigte, der en konungslig höghet hvilade öfver de vackra, ungdomliga dragen, hvarföre hertigen med en värds gästvänliga leende gick honom till mötes och bugade sig djupare, än han kanske ämnat.

»God dag, herr Bengt!» sade konung Håkan, räckande honom handen. »Jag ville under min färd till Stockholm se huru ni befinner er på ert vackra, nybygda slott.

»Nu finner jag dock mitt slott alltför obetydligt att såsom sig bör emottaga Norges konung,» svarade hertigen. »Men då jag helst vill taga besöket för mig sjelf och icke för mitt hus, ber jag er vara välkommen, min konung, och hoppas att ni håller till godo med hvad huset förmår.»

Om än den unga konungen fann hertigens skämtsamma tal mera förtroligt än underdånigt, lät han dock icke förmärka det, utan nickade blott ett medgifvande svar, hvarefter han förestälde honom sin frände och vän, junker Torsten Folkesson Minnisköld.

Bengt Algotsson röjde en viss öfverraskning då han mötte junkerns klara, högblå ögon, och hans blick sväfvade ovilkorligt öfver det ovanligt rika, guldfärgade håret, som omgaf ynglingens hufvud.

»Ah, en frände också till mig!» utropade han. »En son af Uplands ädle hertig, Folke Magnusson — i våra ungdomsår kamperade vi länge tillsammans — huru bär han sorgen efter sin hertiginna, den fromma fru Hildigund.»

»Min far har i tvenne år vistats i södra landet,» svarade Torsten med mörk blick, likväl döljande den

känsla af obehag, som genomilade honom vid Bengt Algotssons handslag.

Värden förestälde nu för konungen sina öfriga gäster, hvilka utgjordes af hans egentliga vänner och anhängare. Förutom hans broder, Knut Algotsson, var der främst en allvarsam herre, Abern Monamusson, samt herr Torgeiier Gregersson m. fl.

Som stormen snart upphörde och efterlemnade en vacker afton, frågade hertigen, om konung Håkan ville qvardröja på den inre slottsplanen, der under pelarraderna dryckesbordet blifvit i ordning ställdt. Konungen biföll det med nöje och intog sin plats i högsätet. Framför honom sattes en dyrbar pokal och för de öfriga gästerna förgylda bägare; stora silfverkannor med utländskt vin tömdes till en välkomstskål för Norges unga konung.

Hertig Bengt började genast derefter orda om att tillställa en hjortjagt följande dagen, hvilket väl behagade konung Håkan, och derefter blef samspråket snart åter lifligt. Håkan deltog allt som oftast i skämtet, men den allvarsamme Torsten yttrade endast emellanåt några ord, och det syntes ovisst, om han ens egnade någon uppmärksamhet åt sällskapet, hvilket blef allt lifligare, allt efter som de djupa bägarne ånyo fyldes, omvexlande med det svenska mjödet och söderlandets röda vin.

Värden tycktes snart förglömma sin kungliga gäst, som han till en början hade visat en viss aktning, och utan att tillfråga om det behagade honom, lät han inkalla en sångare, som till ett eget slags instrument, hvarur han förstod att locka mera besynnerliga än behagfulla toner, sjöng ett par lustiga visor, som framkallade sällskapets munterhet.

»Sjung en svensk folkvisa!» befalde konung Håkan, då sångaren tyst knäppte på sitt instrument.

»Ja,» medgaf värden, »sjung visan om hertig Fröjdeborg och fröken Adelin!»

»Hvarför icke visan om Flores och Blanzeflor?» frågade herr Torgeiier.

»Sjung då hellre om jungfrun på Gröneborg?» inföll riddar Knut. »Det kunde blifva ett nytt ämne.»

»Min gemåls ärade fränka!» utbrast hertig Bengt med ett hårdt skratt. »Hvarför icke! hon kan väl vara värd ett sångarqväde för sitt modiga sinnes skull.»

»Hvad har då hon gjort för bedrifter?» frågade herr Torgeiier.

»Är hon kanske en valkyria, som i striden medför seger åt sina landsmän?» frågade konung Håkan.

»Valkyriornas tid är förbi!» svarade riddar Knut. »Hon nöjer sig med, att, när krigsfolket kommer till sitt land igen, besöka dem och förse de lemlästade och kranka med hjelpmedel.»

»Det känner jag igen,» afbröt hertig Bengt, »sådant lärde hon väl af modren, ty det ligger i slägten.»

»Men i tider, då sådant ej erbjuder sig,» återtog riddar Knut, »får hon nöja sig med, att i spetsen för sina tärnor och tjenare jaga villebråd i skogarna, eller styr hon sjelf sina segel öfver Mälarens oroliga vatten.»

»Det må nu vara,» sade herr Abern Monamusson allvarligt, »men med allt detta är hon likväl så fager och qvinlig, som det anstår en mö. I hela Upland talar man med all aktning om jungfrun på Gröneborg, eller den sista Folkungadottren såsom man också kallar henne, emedan hon är den sista qvinliga ättling af Folkungaslägten och en sonsonsdotter af den gamle Ivar Blå.»

»Tora Borgarhjort borde hon heta,» ropade riddar Knut, »ty ingen man lär kunna besegra henne, der hon bor på sin oldfaders borg, den myndige Ivar Blå i åminnelse.»

»Och bevakad af ormen,» skrattade hertig Bengt, »det skulle väl vara min fru svägerska, den stränga fru Adelheid, som lärer hafva trolofvat dottren med sin egen öfvergifne brudgum.»

»Jorsalafararen, den ärevördige Tord Arvidsson Sparre,» inföll herr Torgeiier. »Men han tänker väl mera på den heliga grafven än på sin unga brud.»

»Den ädla Folkungadottren har sjelf ett allvarligt sinne,» yttrade herr Abern. »Hon aktar verldens lust för ringa — skål för den unga jungfrun!» tillade han och höjde sin bägare.

»Ja väl,» inföll riddar Knut. »Ingen riddersman har ännu förmått locka henne till dansens förlustelse; hon lärer finna större behag uti att besöka enkor och faderlösa uti deras bedröfvelse, hvarför alla fattiga och kranka sjunga hennes lof.»

»Sjung, sångare, sjung,» ropade värden, »ditt bästa qväde för jungfrun på Gröneborg.»

Men junker Torsten reste sig nu; han stötte sin bägare i bordet så hårdt, att vinet kastade röda perlor öfver dess rand, och sade:

»Våga ej, sångare, med ett gycklande qväde nämna en ädel mö! — Med eder, herr Abern, hennes försvarare, vill jag tömma min bägare till jungfruns ära.» Och bägaren, som hittills knappast hade vidrört junkerns läppar, tömdes nu i ett raskt tag, och han nedsatte den derefter omvänd på bordet, vittnande om, att ingen annan skål skulle förmå honom att vidröra densamma.

Konung Håkan hade med ens bortlagt det skämtsamma utseende, han hittills visat, och nickade åt sin vän med ett gillande allvar; äfven han fattade sin pokal och tömde den, derefter räckte han fram den på nytt och lät fylla den, hvarefter han vände sig till värden.

»Ännu en skål, herr Bengt,» sade han med konungslig höghet. »En skål för eder gemål, den ädla fru Ingeborg!»

Då konung Håkan räckte sin pokal emot Bengt Algotsson, fäste han på honom sina ungdomliga mörka ögon så fast, att blodet rusade till hertigens panna. Men hastigt fattade äfven han sin bägare.

»Jag hoppas, att hertiginnan mår väl, och att vi i morgon få se vår ädla värdinna,» tillade Håkan med det hos honom egendomliga sätt, som häntydde på att hvad han uttalat, måste efterföljas.

Hertigen hade rest sig upp, men kastade hufvudet tillbaka med en viss vårdslöshet.

»Den stackars Ingeborg,» sade han och gjorde en lätt, men betydelsefull rörelse åt hufvudet, »hon lefver i andra regioner än våra; hon har icke sin hjerna i ett så redigt skick, att hon vore en passande värdinna för eders nåde.»

Redan sväfvade ett svar på konung Håkans läppar; men han förstummades, då några harmoniska ljud liksom förda af aftonvinden fjerran ifrån bringade svaret på hertigens ord. De hördes först såsom milda ackorder, men öfvergingo till varma, fulla tonströmmar och åter försvinnande, upprepades de slutligen af ett aflägset eko.

Hvar och en af sällskapet stod tyst, ingen hördes framställa en fråga; men såväl konungens som alla de öfrigas blickar stannade på värden.

Bengt Algotson hade bleknat, men återvann likväl snart sin fattning. Han satte sig ned, mörk i hågen. Hastigt vinkade han en tjenare och tillhviskade honom några ord, hvarefter denne ögonblickligen försvann för att verkställa befallningen. Derefter vände sig hertigen till gästerna och sade med sin vanliga, skämtsamma ton.

»Min konung, och j alla ärade gäster, tagen mitt hertigliga ord såsom en borgen att j icke vidare skolen störas af dylika trollspel, som kunna fördystra edra sinnen.»

»Tvärtom, herr hertig!» svarade junker Torsten. »Dessa harmoniska ljud försonade oss med den smärtsamma föreställningen om er hertiginnas sorgliga sjukdom — dessa toner kommo verkligen ifrån andra regioner, än der vi befinna oss.»

Åter rusade blodet till hertigens panna; men han lugnade sig dock, gjorde sin vårdslösa kastning med hufvudet och ämnade svara, då han afbröts af ett besynnerligt surrande ljud, som hördes öfver deras hufvuden. Det var en stork, som kom seglande och som sänkte sig ned mot sjelfva pelarhvalfvet, der herrarna sutto. Han slog några kretsar deröfver, höjde sig åter, flaxade några hvarf omkring sitt bo uppe vid takåsen och intog det slutligen.

»Det gemena odjuret!» utbrast hertigen, intagen af en obehaglig känsla. »Jag kan icke fördraga storkarnas knaprande läte.»

»Landtmannen i Skåne anser storken föra välgång till hus och hem,» sade den allvarsamme herr Abern.

Herrarne hade emellertid stigit ut på gårdsplanen och sågo upp mot takåsen, der storken, böjande hufvudet tillbaka, lät höra detta knaprande ljud, som är

honom egendomligt, hvarefter han skakade sina snöhvita vingar och med den långa näbben plockade och ordnade i sitt bo.

Hertigen vinkade åt en beställsam tjenare, som frambar en pilbåge.

»Ni ämnar väl icke skjuta till måls på storken, herr Bengt?» utropade konung Håkan. »Han är ju fridlyst i edert land.»

»Jag ämnar befria mig från alla störande varelser,» svarade hertigen kallt.

»Tag dig tillvara, broder Bengt,» hviskade riddar Knut. »Det kunde bringa förstörelse öfver ditt eget hus.»

»Min tappra broder Knut har blifvit vidskeplig,» skrattade hertigen och spände sin båge.

Junker Torsten vände sig blek och vredgad till hertigen, läggande sin hand på hans arm.

Men Bengt Algotsson syntes icke ens märka det, utan rigtade lugnt sin båge emot takåsen.

Den afskjutna pilen susade genom luften och träffade storken, hvilken for upp ur sitt ohelgade bo, flaxade i en krets omkring tornet. Derefter liksom dröjde han öfver hertigens hufvud och nedföll slutligen död vid hans fötter.

I detsamma hördes ett skri, hvarifrån, kunde ej rätt urskiljas.

»Så straffas hvarje orostiftare,» sade Bengt Algotsson kallt; vände sig derefter till gästerna och inbjöd dem till den väntande aftonmåltiden.

Sommarnatten hade redan utbredt sitt dunkel öfver lunderna och Rönneåns silfvervatten, då konung

Håkan jemte sin vän vandrade några slag omkring holmen innan de begåfvo sig till hvila. Intet ljus inifrån upplyste den stolta byggnaden, hvilken derföre föreföll såsom en inkräktare af den vid solljus så leende och fridsamma holmen. Men högt öfver träden stod fullmånen och kastade sin hemlighetsfulla belysning öfver tornet och dess små, fyrkantiga fönstergluggar.

Då hördes ifrån bokträdet några egendomliga, hvisslande ljud, snart öfvergående till klara, behagfulla drillar, än liknande en enda fogels qvitter, än åter såsom hade flera förenat sitt joddlande spel.

»Näktergalen!» utropade sakta junker Torsten.

»Han har kommit för att trösta fru Ingeborg öfver storkens förlust,» svarade konung Håkan lika sakta för att icke störa den lilla sångfogeln.

Näktergalen lät icke heller störa sig. Men i en af torngluggarna skymtade en hvit gestalt, och en hand sträcktes ut mot det uppslagna hornfönstret.

»Vi störa måhända den stackars hertiginnan,» hviskade konung Håkan. »Vi skola lemna henne i ro, Torsten.»

»Du måste dock taga reda på detta förhållande, min konung, innan vi lemna Rönneholm.»

»Hon måste befrias,» svarade den unge konungen, »hon skall icke längre vara sin ovärdige gemåls fånge.»

Innan de aflägsnade sig, såg Torsten tillbaka mot tornet, och åter framskymtade den hvita handen, som skygg drog fönstret tillbaka.

III.

Redan tidigt på morgonen hade herrarne begifvit sig på jagten, och först på eftermiddagen förkunnade jägarhornen deras återkomst. Någon trötthet kunde icke förmärkas uti det muntra sällskapet allt ifrån värden, som red främst vid den norske konungens sida, till den siste af jägarskaran.

De begge förstnämnde voro äfven dagens hjeltar; begge hade de fält ett par hjortar, jagtens förnämsta byte; af de andra herrarna hade blott en och annan träffat några rådjur. Under lifligt samspråk redo de öfver den lilla bron, som förenade holmen med fasta landet, der den väntande tjenarskaran emottog hästarne. Då herrarne stego uppför höjden, kastade en och annan af dem blicken öfver pelarraderna af husets framsida upptill takåsen, der numera intet spår af storkboet syntes till. Hertigen tycktes väl förstå, att gårdagens händelse med storken hade qvarlemnat ett obehagligt intryck, men han låtsade ej märka det. Likväl påskyndade han sina steg och var den förste vid ingången. Men konung Håkan stannade här och betraktade tornet.

»Ni har en präktig utsigt ifrån ert torn, herr Bengt,» sade han; »vore jag herre på Rönneholm, skulle jag der taga min bostad.»

»Det vore nästan att ge lifvet tillspillo,» svarade hertigen vårdslöst; »en vacker dag lär väl stormen bryta sönder tornets bräckliga murar och göra det till en ruin.»

»Tornet tyckes likväl hafva gäster, som icke ana den väntade förstörelsen,» sade junker Torsten, då en

hvit qvinnoskepnad syntes i ett af de uppslagna tornfönstren. Äfven de andra herrarna hade stannat och betraktade tornet. Men hertigen sjelf, som tycktes hafva glömt sin unga, men dock kungliga, gäst, kastade sig vårdslöst ned på en bänk och befalde fram förfriskningar.

»Ni har blifvit trött af dagens jagt, herr värd?» sade Håkan leende och satte sig ned.

Bengt Algotsson reste sig åter med synbar otålighet.

»Broder Knut,» ropade han, »du får på en stund fylla min plats såsom värd för dessa ädla gäster; jag sjelf har åtskilligt att bestyra för aftonens bankett.» Han skyndade bort med hastiga steg; riddar Knut blickade förvånad efter honom, men sade intet derom.

Först senare på aftonen, då gästerna samlades i festsalen, syntes hertigen åter, glad och upprymd. Till och med emot junker Torsten, hvars allvarsamma sinne föga öfverensstämde med hans eget, visade han en synnerlig uppmärksamhet. Denne drog sig dock snart tillbaka till ett af de inre rummen, der han kände sig mindre störd af det muntra sällskapet. Men konung Håkan uppsökte honom.

»Hvad säger du, Torsten, om allt detta?» sade han. »Ingen af hela detta sällskap höres göra en fråga eller ens tänka på den uti det tysta tornet inneslutna hertiginnan, och likväl tycktes hvar och en veta, att hon finnes der.»

»Hertigen har väl haft samma svar för dem, hvarmed han trodde sig öfvertyga konung Håkan.»

»Jag ämnar dock icke resa härifrån förr, än jag fått se henne,» svarade Håkan lifligt, då i detsamma en kammarsven närmade sig, såg sig försigtigt omkring

och lade ett pergament i hans hand. Förvånad tog Håkan emot brefvet och fann det innehålla en böneskrift, att han ville följa budbäraren. Sjelfva skriften syntes vara tecknad af en fruntimmershand, och genom Håkans sinne flög tanken, att det hemlighetsfulla brefvet var ifrån hertiginnan sjelf. Han visade det i hast för sin vän, nickade åt svennen och följde honom, då de lemnade rummet.

Ifrån ett mindre rum derinnanför öppnades en lönndörr, som ledde ut till trappgången. Sedan de passerat husets ena sida, inträdde de i tornets nedra våning. Här vände sig kammarsvennen om. lade ett finger på munnen och smög tyst förbi en vaktkarl, hvilken stödde sin groflemmade gestalt emot en tornglugg och kanske med afsigt blickade ut i natten. Äfven här var mörkt, men trapporne fingo der och hvar någon belysning från de uppdragna skottgluggarna, hvarigenom månskenet blänkte in och hvarigenom äfven några toner af den skallande musiken från riddarsalen kunde höras. Deremellan var allt så tyst, att huru sakta vandrarne än gingo uppför trappan, deras steg likväl återljödo högt upp i tornet.

Andtligen stannade svennen vid en dörr, på hvilken han slog tre tysta slag, hvarvid den öppnades inifrån af en tärna. Äfven här var så dunkel belysning, att tärnan syntes såsom en sväfvande spökbild framför dem, till dess hon öppnat dörren till ett rikt upplyst gemak.

Nästan förbländad, tog den unga konungen ett steg tillbaka. En hvitklädd qvinna kom emot honom. Hon var väl ytterst späd och fin, men färgen på hennes kinder röjde ungdom och helsa, liksom det yppiga blonda, ifrån guld till rödt skiftande håret vit-

nade om ett för den ädla Sparreslägten egendomligt drag; och hela hennes hållning öfverensstämde med rummet, der hon var, hvars rikedom och prakt väl anstod den rika hertigens gemål.

»Ädla fru Ingeborg,» utropade Håkan öfverraskad och ville uppresa den knäböjande hertiginnan. »Det höfves icke eder att sålunda helsa en jordisk furste.»

»Den bönfallandes plats är vid eder fot, min konung,» svarade hon. »Först då ni har lofvat mig bistånd, skall jag stå upp och tacka eders nåde.»

»Ni behöfver icke bönfalla, hertiginna af Halland; säg blott hvad ni önskar att jag skall göra för er.»

Ingeborg uppreste sig sakta.

»Den arma hertiginnan af Halland är icke van att man bryr sig om hennes böner och önskningar,» sade hon. »Jag viste genom min trogna Elsa att ni var kommen hit, konung Håkan, och förstod, att det var ni, som i natt talade med er vän under mitt fönster — jag vet således, att ni vill hjelpa mig.»

Hertiginnan inbjöd konungen att taga plats på en med guldbrokad beklädd bänk, och hon satte sig sjelf derbredvid.

»Jag får icke länge uppehålla min gemåls ädla gäst,» fortfor hon, »och jag måste derföre vara kort. Hvad jag har att säga, är ej heller mycket: jag har varit lycklig, men är nu en arm fånge. I denna bostad äro minnen från de första åren af mitt äktenskap, och jag har lefvat af dessa minnen i tio långa år — icke trodde jag den tid, då kärleken ordnade denna lilla tornkammare efter mitt eget behag, att den skulle blifva mitt fängelserum — och dock var det så!»

Nu förtäljde Ingeborg vidare, huru hon på en gång öfvergifven och föraktad af sin make, skiljd från

hela den öfriga verlden, här hade tillbragt sitt lif. Budskap från fränder och vänner, som hon genom den trogna tjenarinnans försorg erhållit, hade hon med stolthet tillbakavisat, försvarande den make, som hon en gång valt af kärlek och hvilken hon, ehuru många år förflutit, utan att hon ens sett honom, likväl tåligt förbidat i fast hopp om den stund, då han skulle återvända till henne.

Men hon väntade icke nu mera; hon längtade ut i den friska, fria verlden. Under hertigens sista frånvaro hade hon lyckats öfvertala fångvaktaren att släppa henne ut på gården och hon hade tillbragt hela dagar under bokträdet, men hon viste, att när detta vid hertigens återkomst blifvit berättadt för honom, väktaren blifvit straffad; och härigenom hade Ingeborgs sinne vaknat till bitterhet mot sin grymma gemål. Föregående dag hade han sändt henne bud att icke spela sin harpa, sålänge han sjelf vistades på Rönneholm; och denna dag hade han sändt det hårda budskap, att om hans gäster ännu en gång störtes af hennes åsyn i det öppna tornfönstret, skulle hon förflyttas till det öfversta tornrummet, der skottgluggarna sutto så högt, att hon icke kunde nå dem.

Nu kände Ingeborg, att hon måste blifva fri; hon ville dock icke fly. Hon ville åberopa sina rättigheter, men behöfde dertill den mäktiga drottningens beskydd. Till sin broder, riksdrotset Karl Ulfsson, ville hon icke vända sig, af fruktan att väcka hans vrede mot Bengt Algotsson och derigenom föranleda stridigheter. Men hon hade dock skrifvit till sin halfsyster, fru Adelheid Sparre på Gröneborg och bedt henne råda hvad hon borde företaga.

»Bengt Algotsson säger, att mitt hufvud är svagt,» slutade nu Ingeborg, under det en rodnad flög öfver hennes panna, och hon förde handen deröfver; »men — jag är icke sjuk, o, min dyre konung, tro mig!» tillade hon med en innerlig bön i sin blick.

Djupt rörd förde den unga konungen hennes hand till sina läppar och lofvade att tala vid sin moder, drottning Blanka, samt att sjelf bringa brefvet till fru Adelheid, hvarefter han lemnade den tacksamma Ingeborg.

Då konung Håkan återkom till sällskapet, sökte Torsten forska i hans ansigte och varseblef ett blandadt uttryck af oro och hemlig tillfredsställelse. Under aftonens lopp fann likväl Håkan tillfälle att hviska till honom dessa ord:

»Jag har funnit hvad vi sökte. — Ännu är dock ej stunden inne att handla — men vi lemna i morgon Rönneholm.»

IV.

Uti Stockholms konungaborg, det så kallade »Adelshuset», hade Magnus II fortfarande befäst sitt egentliga residens. Den anspråksfulla och tunga prakt, som inom Sverige utmärkte Folkungatiden, hade här måst vika för den finare smak och yppighet, som redan då visade sig uti det öfriga, förnäma Europa. Magnus hade väl ärft sin faders och farfaders sinne för prakt och ståt, och yppigheten vid hans hof omtalas af hans

samtida; men om något stort och lysande hof, såsom i hans föregångares tid, med utländska herrar i hans tjenst, veta dock icke häfderna att tala. Det öfverflöd och slöseri, hvarföre man beskyller honom, bestod egentligen i samlande af kostbara vapen och hästar; dyrbart husgeråd, präktiga smycken och klädespersedlar; gyllene tapeter, silfverkäril och konstsaker, hvilka voro för sin tid sällsynta och af högt värde. Men derjemte finnas ifrån hans tid en samling af författningar och lagar; äfven af vittra verk, hvaribland en bibel på svenska.

Uti de rum, som beboddes af hans drottning, hade Magnus låtit förändra inredningen och der församla de bästa och dyrbaraste skatterna. Kostbara tapeter, små venetianska speglar, några för sin tid fina målningar; konstsaker ifrån orienten, såsom schackbräden af elfenben med bilder af ciseleradt silfver, utgjorde här en del af prydnaderna.

Här återfinna vi drottning Blanka.

Hon är helt olika den sjuttonåriga Blanche, som för tjugo år tillbaka lemnade sitt sköna barndomshem i Flandern, för att blifva drottning i de tvenne nordiska konungarikena, Sverige och Norge. Blanka är nu den stolta, herrsklystna, men derjemte snillrika och behagfulla drottning, historien omtalar. Och i dessa gemak, der så mycket påminner om hennes älskade ungdomshem, är hon för sin gemål ännu alltid hans »Blanzeflor», såsom han uti kärlekens första dagar kallade henne.

Åratal hade gått fram; men ännu hade icke Blanka lärt sig älska och förstå sitt nya fädernesland, dess folk och dess seder; och sjelf hade hon icke heller blifvit förstådd och älskad. Men ej nog härmed; den

ovilja, man kände för den utländska furstinnan, tilldelades äfven hennes gemål, som ansågs vara beherrskad af henne. De andlige klandrade högt yppigheten vid hofvet och trodde den vara en följd af drottningens flärdfulla och verldsliga sinne. Adeln, hvars tilltagande i storhet och maktbegär lätt skulle hafva betagit den eftergifne konungen hans myndighet och välde, såg uti drottningens kraft och klokhet ett farligt motstånd, och sjelfva det svenska folket, som icke förstod sig på hennes främmande språk och utländska seder, tillskref drottningen och hennes slöseri orsaken till de skatter, som tyngde dem. Hvarje parti för sig fruktade hennes klokhet och kraft, hennes snille och sjelfva den älskvärdhet, hvarmed hon oemotståndligt, åtminstone för stunden, beherskade till och med dem, som hon måste räkna till sina hemliga fienders antal.

Ibland denna skara, som icke var ringa, såg Blanka en, som hon sjelf fruktade. Det var hennes äldste son, konung Erik, som adelspartiet förstått att vinna på sin sida. Erik, som jemte Folkungablodet hade ärft dess oroliga, stolta och herrsklystna sinnelag, men också derjemte den svenska fosterlandskänslan, insåg, att det utländska språk, hans mor ännu med förkärlek oftast talade, de följeslagare ifrån hennes hemland, som ännu närmast omgåfvo henne, hindrade henne att närmare sluta sig till det nya fäderneslandet, och att mycket, som den fransyska omgifningen förorsakade, tillskrefs drottningen sjelf. Blanka å sin sida, som kände sonens kraftfulla sinne och öfriga framstående egenskaper, insåg, huru han, der han handlat i förening med sin fader, kunnat vara dennes stöd emot de öfvermägtiga herrarna; men hon såg nu med smärta, huru, då han tvärtom slöt sig till dem, sjelfva konungamagten

började luta till sin undergång. Blanka kände sig sårad, icke allenast såsom drottning, utan såsom moder; och kanske derföre utvecklade sig alltmera emellan henne och konung Erik en hemlig strid, såsom ville de öfvervinna, upplysa och inverka på hvarandra; men i stället att föra dem tillsammans, blef det denna strid, som skilde mor och son ifrån hvarandra.

Den förnämsta af hofdamerna, fru de Longueville, var jemte en utländsk tärna sysselsatt att ordna några saker, som hade ankommit ifrån utlandet. Med synbart nöje och konstfärdig hand utbredde hon sidentyger, spetsar och perlor, och var så upptagen af sin syssla, att hon icke hörde dörrens öppnande, förrän drottningen sjelf stod framför henne.

»Låt vara, Valerie;» sade hon, utan att ens kasta en blick på de utbredda dyrbarheterna. »Jag kommer ifrån rådet — jag är trött och nedstämd.»

Fru de Longueville vinkade åt tärnan att aflägsna sig och tog sedan plats vid foten af drottningens hvilstol.

»Oh madame!» sade hon, »ni har åter kastat bort mera än en timma på de tröttsamma riksangelägenheterna.»

»Tala icke så, Valerie, dessa stunder äro icke bortkastade, om jag också ej har vunnit mitt mål. Men jag är i en orolig spänning, jag väntar begge mina söner och jag vet, att konung Erik med sin gemål redan anländt ifrån Kalmar; man har sett honom i konungaborgen — en undersåte borde väl skynda till sin konung, en son till sin mor — om han verkligen numera är min son!»

Drottning Blanka uppreste sig åter och gick oroligt fram och tillbaka på golfvet.

»Hans nåde, eder gemål,» sade Valerie, »är ju icke ännu återkommen ifrån Upsala — de andlige herrarne anse kyrkans angelägenheter äfven fordra konungens medgifvanden.»

»De andlige herrarne fruktar jag icke,» svarade hon, »särdeles den fromme erkebiskop Peter, som förut har varit min gemåls kansler; han är oss tillgifven. Men,» fortfor hon, talande nästan för sig sjelf, »innan Magnus återkommer, vill jag tala med Erik — jag vill lära känna, huru han nu tänker ställa sig, om han kommer och vill försonas, eller om han gör räkning på sin fars eftergifvenhet.»

Fru de Longueville följde med uppmärksamhet hvarje ord, som flög ur drottningens upprörda inre.

»Konung Erik skall snart vara här,» sade hon, »ni måste då vara lugn, min dyra drottning!»

»Lugn? Lifvet är ju en sammansättning af strid och smärta — lugn? det har endast varit en hägring för min syn, alltsedan jag lemnade mitt älskade Flandern.»

»Der hade ert lif en morgon af ljus och glädje; ännu kunde der bjudas er en dylik afton — i Namurs lustgård skulle ni glömma nordens kyla, oro och strider.»

»O tyst, Valerie, hvad vågar du tala! Skulle jag öfvergifva min stackars unge gemål? Skulle jag skygg fly undan för en otacksam sak, ifrån ett land och ett folk, som jag har velat älska, ehuru de icke hafva förstått mig? Förr må mitt hjerta förbrinna, mina lemmar förfrysa, mina krafter förintas — men öfvervinnas skall icke Blanka!»

»Så dröj då qvar i ditt nya land, arma drottning, der man så litet känner ditt värde, men offra dock

icke dina bästa och sista krafter på en otacksam verld. Återgå till ditt forna glada lif, lef för dig sjelf och dina vänner allenast; öfvergif rikets styrelse och le åt de dåraktiga män, som vilja tvista med dig derom — var nöjd med att *kallas* deras drottning. Glöm äfven, att konung Erik är sin faders medregent, och mottag honom endast såsom din son!»

Drottningen gick länge fram och tillbaka på golfvet, utan att yttra ett ord; ändtligen stannade hon.

»Det är för sent,» sade hon beslutsamt, »jag kan icke gå tillbaka, jag kan icke öfvergifva Magnus, förr än striden är utkämpad — förrän han har segrat.»

»Men om han dock blir öfvervunnen, madame, hvad lön har ni då för edra bemödanden?»

»Jag vill åtminstone icke vika, förr än jag har sett far och son försonade, utan att sonen öfvervinner sin fader, undersåtarne sin konung — kanske skall jag sedan kunna hvila.»

Fru de Longueville sade nu intet. Drottningen tycktes hafva väntat ett par ord och lade derföre sin hand vänligt på hennes arm.

»Jag känner nog, att du har rätt,» sade hon sorgset, »om jag hunnit följa dina råd, skulle kanske lifvet ännu ega någon glädje för mig; den börda jag tagit, trycker tungt mitt hjerta.»

En inträdande tärna anmälte drottningens kansler, herr Bryniolf Johnsson, som hade vigtiga bref att meddela, men Valerie såg bedjande på drottningen och sade derefter till tärnan:

»Hennes höga nåde är trött — herr kaniken får återkomma i morgon.»

Tärnan aflägsnade sig, och den allsmägtiga hofdamen förde drottningens hand till sina läppar.

»Vredgas icke, dyra drottning! Den stackars Florian har redan länge väntat i försalen.»

Blanka syntes orolig; men nickade vänligt och Florian infördes. Det var en trubadur, eller rättare trouvere ifrån Flandern *).

»Sjung Florian,» sade Valerie, »drottningen älskar ännu sitt hemlands toner.»

Men drottningen afbröt henne.

»Florian,» sade hon hastigt, »du som icke allenast har tonerna i din magt, utan äfven är en stjernornas tolkare, en lärjunge af den vise astrologen i Namur, har du något att säga mig?»

Ett svärmiskt uttryck flög öfver trubadurens ansigte. Han lade zittran ifrån sig, skyndade fram och böjde ett knä för drottningen.

»Höga herrskarinna,» sade han, »o hör mig! Blanche af Namurs stjernbild, den strålande Venus, går framåt på sin lysande bana och skall öfvervinna Saturnus, din mörke son, konung Erik. Dock, då du öfvervinner honom, skall ditt modershjerta blöda. Men gläd dig, o drottning, åt den vänlige Arkturus, Norges vänsälle konung — hans son väntar en gång Nordens tredubbla krona!»

Ett lätt utrop hördes ifrån drottningens läppar; hon reste sig till hälften; men besinnande sig, tryckte hon handen emot sitt bröst för att hämma de stor-

*) Det är bekant, att det slags hofskalder, som i södra Frankrike kallades trubadurer, i norra Frankrike, Brabant och Flandern, benämdes trouverer. De nyare forskningarna hafva funnit många poetiska drag i de stycken, som efterverlden eger af dem. De olika versslag, i hvilka de framstälde sina dikter, hade olika benämningar. Canzäner, Sonetter och Sirventés voro former, som de begagnade för sina dikter.

mande slagen derinom. Hon vinkade åt stjerntydaren att lemna henne.

Florian reste sig upp och såg frågande på fru de Longueville. Hon nickade, och han förstod, att han borde dröja, hvarföre han satte sig ned vid fönstret under ett blommande rosenträd, slog några ackorder på zittran och började en

Canzän:

Bland skog och sjöar högt i kylig nord,
Der svept i vinterns snö en klippfull jord
Den rika söderns värme saknar,
Med blomsterspiran, mägtig som en vår,
En fé framträder segrande och slår
På marken, att till nyfödt lif den vaknar.

Då skjuter upp en paradisisk lund
Med myrtnars, liljors, rosors sköna rund
Och söderns lif den snillrikt härmar
Men han som sådant underverk har gjort,
Och gör ännu i litet som i stort,
Till en gudinnas höga magt sig närmar.

Drottningen hade hvilat sitt hufvud mot karmen och lyssnat till sången. Snart hade hennes skiftande tankar vexlat föremål, och behagliga minnen från hennes barndomshem sväfvade fram för hennes syn, då den åter inträdande tärnan anmälte:

»Hans höga nåde, konung Erik

Blanka reste sig hastigt upp. Ett drag af oro flög öfver hennes ansigte.

»Kommer han såsom min son,» sade hon till sig sjelf, eller kommer han såsom sin faders medregent?

Den tjugo-åriga konungen inträdde. I Blankas ögon röjde sig uttryck af modersstolthet vid åsynen af hans vackra konungsliga gestalt; men då hon varse-

blef den allvarsamma, nästan dystra uppsyn, hvarmed han såg sig omkring i gemaket och sist dröjde vid den utländska sångaren, som qvarstod med zittran i sin hand, kände hon sitt hjerta liksom sammandragas, och de ord, som derifrån velat flyga till hennes läppar, dogo bort, innan hon hunnit uttala dem.

Konung Erik frambar en ursäkt för sin gemål, som ej var så i ordning efter den långa resan, att hon kunnat infinna sig; han hade sjelf skyndat förut för att helsa sin mor.

Fru de Longueville hade emellertid dragit sig tillbaka och vinkat den afbrutne sångaren att aflägsna sig. Moder och son voro så godt som allena.

»Min moder trifves väl uti sitt sydländska gemak,» sade konung Erik och kysste hennes hand med en viss högtidlighet. »Blanche af Namur har ej ännu efter tjugo år kunnat öfvergifva sitt forna hemlands yppighet — det vore dock lyckligt, om Sveriges drottning kunde lära sig, om ej älska, likväl antaga sitt fäderneslands seder och bruk.»

Vid de första orden hade Blanka sorgset betraktat sin son; men vid de senare höjde hon stolt sitt hufvud och drog handen tillbaka.

»Det är då sålunda du kommer till mig, min son!» sade hon, »Men vet, konung Erik, att, om det också har lyckats dig att rubba kronan på din faders hufvud, skall du aldrig förmå Blanka att glömma, att hon är din och landets drottning.»

Den unga konungen drog sig några steg tillbaka, bugade sig djupt och sade allvarligt:

»Jag skall aldrig glömma, att drottningen är min mor, liksom jag aldrig glömmer, att min mor är drottning.

Blanka hade blifvit lugnare; hon satte sig ned och inbjöd sin son att taga plats på den förgylda armstolen derbredvid. Men hon fortfor att betrakta honom.

Erik tog åter vördnadsfullt, dock kanske mera vänligt än förra gången, hennes hand och sade:

»Må det förlåtas mig, om jag icke känner mig hemmastadd i detta förtrollande gemak, som alltför mycket påminner om den flandriska grefvedottrens residens.»

»Grefvinnan Marie d'Artois, min moder, var konung Ludvig VIII:s i Frankrike son sons dotter,» inföll hastigt drottningen, »och hon förde således till det flandriska grefve-residenset lika konungsliga anor, som Folkungarne i Sverige berömma sig af, om de än ibland sig fått räkna prinsessor ifrån Danmarks och Sveriges gamla konungahus.»

»Tro mig, drottning,» fortsatte lugnt konung Erik, »edra undersåtar och främst bland dem er son, skulle hellre se eder i de gamla svenska kungasalarne.»

»Mina undersåtar!» upprepade Blanka bittert, »Ibland denna fordrande, missnöjda skara räknar du dig främst, Erik — jag tror dig; kände du dig vara mig närmare än så, skulle du icke såsom nu vara en främmande i din moders hem.»

Konungen tycktes låta de sista orden halka förbi sitt öra.

»Ni misskänner ert folk,» sade han, »deras fordringar röra ju egentligen obetydliga enskildheter. Detta slösande lif, som föres vid hofvet, detta jägtande efter nöjen och lustbarheter förblindar och förnöjer till en tid; men öfverensstämmer icke i längden med svenska sinnens allvar.»

»Jag tror dock icke, Erik, att slöseriet, lyxen — huru du vill kalla det vid vårt hof — kan jemföras med den prakt och ståt, som utvecklades under vår farfaders, den store Magnus' beprisade tid.»

»Det var en annan tid och andra förhållanden, när skattkamrarne behöfde fyllas, gaf bonden gerna sin skatt till den konung, som värnat hans hem och satt lås för hans lada.»

»Och hvad hafva de nu att förebrå oss?» utropade Blanka häftigt. »Har icke bondens rätt blifvit skyddad i vår tid, hafva icke lagar för landets väl blifvit utfärdade; har väl kyrkan något att beklaga sig öfver?»

»Men folket känner icke edra sköna egenskaper, som dölja sig under denna fåfängliga yta; de främmande sederna, det för dem ännu okända språk, som här oftast begagnas, är och förblir en skiljemur emellan er och dem. Träd fram ur denna sköldborg, min mor! Låt ert snille vara verksamt på ett sätt, som det svenska folket förstår.»

»Du talar om en sköldborg, Erik, ack jag känner allt förväl, *hvilka* de äro som hafva bildat den omkring mig — det är konungens eget råd, de store, de nu magtegande i landet. Magnus kan icke sjelf utgöra en fast punkt för sitt parti och åt detta gifva styrka. Men jag ämnar icke vika ifrån hans sida, huru man än må beskylla mig för hersklystnad.»

Konung Erik föll härvid något hastigt i talet:

»Ert snille, min mor, är mera verksamt och vidtomfattande, än man har varit vand vid. Sveriges drottningar hafva icke befattat sig med riksstyrelsen; de hafva utvecklat sin verksamhet i de husliga dygdernas krets, i välgörenhet och fromma stiftelser inom landet.»

»Ah Erik!» utbrast drottningen med blixtrande ögon. »Du vill förmå mig att taga min hand ifrån rikets styrelse, det vill säga, förmå mig att lemna den vacklande Magnus åt sitt öde. Jag vet nog, att du, Erik, är mera aktad och älskad i landet än den gode, ehuru svage Magnus; men jag beklagar, att, då ett barn valdes till sin faders medregent, detta barn, som växte upp till en kraftfull och kunnig man, likväl lät bedåra sig att blifva dessa regeringslystna herrars redskap, då han vid sin faders sida kunnat blifva en verklig konung.»

Icke heller nu lät den unge konungen förmärka, huruvida han träffats af drottningens skarpa ord. Han förklarade i korta, men vördnadsfulla ordalag, huru han delade sin faders bekymmer öfver de missförstånd och fientligheter som uppstått emellan dem; nämnde i förbigående det allmänna missnöje, som herrskade emot den mäktige gunstlingen, Hallands öfvermodige hertig, Bengt Algotsson, och slutade med förklaringen, att han kommit — för att med sin konungslige fader uppgöra en förlikning och utbad sig drottningens medverkan dertill.

Blanka hörde på honom med uppmärksamhet; hennes inre hade derunder åter kommit i jemvigt, och hon lofvade att efterkomma sin sons önskan och tillställa ett fredssammanträde emellan de begge konungarna och rikets herrar, der angelägenheterna kunde ordnas och stridigheterna biläggas. Men sjelf var hon icke tillfredsställd.

Ehuru hon blifvit lugnare, kände hon sig på ett besynnerligt sätt beherrskad af sin sons närvaro och ur stånd att tala till honom, såsom hon hade velat, hvarföre, när han rest sig upp för att gå, mor och

son, begge under tystnad räckte hvarandra handen, då i detsamma anmältes konung Håkans ankomst.

Men innan drottningen ens hann gifva ett svar, hade Norges adertonårige konung med ynglingens hela varma omfamnat sin mor.

Efter den första öfverraskningens glädje, hvaråt den lifliga drottningen öfverlemnat sig, såg hon att Erik tyst och mörk hade dragit sig tillbaka. Men Håkan gick emot honom och räckte honom med en så upprigtig glädje sin hand, att Eriks uppsyn förändrades, och han besvarade vänligt sin brors helsning.

»Tack för sist på Kalmar slott, broder Erik!» utropade han. »Jag förmodar, att min sköna svägerska är med dig, så att jag äfven får tacka henne för eder gemensamma gästvänlighet.»

»Du skall snart få se Beatrix, broder Håkan, och höra, att äfven hon har ansett dig såsom en kär gäst,» svarade Erik, bugade sig djupt för sin mor och aflägsnade sig.

Blanka såg efter honom, utan att komma sig för att uttala de ord, som sväfvade på hennes läppar; men då han var borta, utbrast hon:

»Såsom en missnöjd anklagare kom han till mig, såsom en främling går han ifrån mig! Men,» tillade hon med hastig öfvergång ifrån sorg till glädje, »jag har dock en son qvar i dig, min Håkan, din kärlek gör mig rik nog!»

Håkan sköt armstolen tillbaka och satte sig glädtigt på en guldbroderad dyna vid hennes fot.

»Det passar sig ej, att den som har sin plats på Norges thron, skall sitta här, liksom fordom min lilla son det gjorde,» sade hon skämtande och strök med handen lockarna på hans hufvud.

»Din lilla son har lika litet växt bort ur ditt hjerta, moder, som Norges medregent har rättighet till platsen på sin faders tron,» svarade han gladt.

Drottningen böjde sig framåt och kysste den unga konungens panna, under det en tår skimrade i hennes öga.

»Hade Erik tänkt som du, Håkan, skulle ingen tvedrägt hafva uppstått i Sverige,» suckade hon stilla.

Håkan qvarhöll emellertid smekande hennes händer emellan sina, och sade med vänligt allvar:

»Hade Erik varit i Norge, skulle kanske också han synts dig annorlunda, min mor. Der är ingen farlig gunstling, som ger anledning till stridigheter och missnöje.»

»Gunstling?» upprepade Blanka, och en lätt skugga flög öfver hennes ansigte. »Hvad menar du dermed, min Håkan?»

»I Norge råder icke den myndige man, som i Sverige har att tacka — icke sin egen förtjenst och duglighet — utan sin konungs och drottnings nåd för all upphöjelse.»

En röd flamma sväfvade öfver drottningens panna.

»Hvem menar du, Håkan?» frågade hon nästan bäfvande.

»Den hersklystne hertigen öfver Finland och Halland, den öfvermodige Bengt Algotsson.»

»Också du, min son, anklagar honom,» sade hon stilla, under det hennes kinder bleknade. »Också dig har man velat inbilla dylika historier. Bengt Algotsson är både hersklysten och öfvermodig, det medger jag; han är dock nu en mäktig man och ett stöd för konung Magnus — dertill har han kanske just upphöjt honom.»

»Men du, min mor, med din klara blick, känner då icke du huru farligt detta stöd är? Under de tre år, han varit hertig öfver Finland, har han genom sin styrelse derstädes förskaffat sig både adelns och prästernas hat, och i Halland klagas allmänt öfver de förluster, han förorsakat kronan och riket.»

»Jag vet, att han är hatad,» inföll drottningen, »och att man tillviter honom åtskilligt; men huru han kan anses hafva förorsakat riket och kronan förluster, inser jag icke. Tvärtom har han bringat kronan inkomster genom tullarnes förhöjning och då han i Lund, under erkebiskop Jakobs frånvaro, indragit alla erkebiskopsgodsen. Derigenom har han naturligtvis förskaffat sig fiender både inom och utom landet. Det är derföre af stor vigt, att han äfven indrages i fredsförbundet, och jag önskar just, att du, min goda Håkan, ville tala med Erik derom — att han åtminstone utan hätskhet ville se honom.»

Konung Håkan reste sig upp och tog plats uti armstolen.

»Förlåt, min dyra moder!» sade han och kysste vördnadsfullt hennes ena hand, som han ännu qvarhöll. »Jag hade icke bort störa vårt första sammanträffande med att vidröra dessa statsangelägenheter; men då jag nu en gång har gjort det, måste jag också bedja er — om ni vill hoppas framgång af den önskade freden emellan de stridande partierna — att icke nämna Bengt Algotsson. Han är icke värdig den nåd, ni hopar öfver honom; jag kan säga det nu; ty jag känner honom bättre än förr — jag har besökt honom i hans hem.»

Den unga konungen talade öppet och bestämdt, men likväl så hjertligt, att drottningen ej blef sårad

af hans ord, endast förvånad vid hans sista förklaring. Men då han nu omtalade sin vistelse på Rönneholm och hertigens beteende emot sin maka, samt huru fru Ingeborg anropat drottningens beskydd, utropade hon bestört:

»Den oförsigtige, öfvermodige Bengt! Om Ingeborgs mägtige fränder, riksdrotsen Karl Ulfsson och Ehrengissle Sunesson, den stolte jarlen af Orkenöarna, få kunskap härom, vore han ju förlorad!»

»Han måste upprätta, hvad han förbrutit emot sin gemål,» yttrade Håkan. »Må han komma till hofvet; men då skall han också medföra henne och visa henne den aktning, henne tillkommer.»

»Han skall infinna sig med henne vid sammanträdet, som bör ske redan nästa månad,» svarade drottningen. »En lysande fest skall göra fredsförbundet kunnigt för hela landet.»

Håkan talade nu vidare om sitt budskap till fru Adelheid Sparre på Gröneborg.

»Jag känner henne,» sade drottningen, »denna stolta fru har allt hitintills afhållit sig ifrån hofvet, ehuru hon är enka efter vår gamle drots, Knut Johnsson Blå, och syster till den nuvarande, den lärde herr Karl. Men jag vet, att jag aldrig har kunnat vinna henne ibland våra vänner, ehuru hon är för högsinnad att tillhöra våra fiender.»

»Kanske den öfvergifna fru Ingeborg kan förmå henne att komma hit,» sade Håkan, »för att vara henne ett stöd, jag befarar, att hon behöfver ett sådant.»

»Min son! du måste söka vinna denna frus bevågenhet; du skall inbjuda henne till vår fest.»

Konung Håkan svarade, att han ämnade sjelf resa till Gröneborg. För att rätta anledningen dertill ej

skulle blifva kungjord, föreslog drottningen, att han företog en jagtresa till Upland, der han kunde taga qvarter hos den aktade lagmannen Israel Birgersson Brahe.

Helsande gladt, likasom då han kom, lemnade den konungslige ynglingen sin moders gemak.

Också nu stod Blanka i tyst eftersinnande och blickade efter sin bortgående son; men hennes ögon strålade, hennes läppar logo. Först efter en stund varseblef hon fru de Longueville, som stod helt nära.

»Nå Valerie,» utropade hon hastigt, »du har hört oss — huru finner du min son? Är han icke vacker, älskvärd och god?»

»Jo madame, han är verkligen en vacker konung och en älskvärd son. Det måste vara en kamp utan smärta att öfvervinnas af tvenne så kungliga söner.»

Drottningen bleknade.

»Konung Erik,» sade hon betänksamt, »hvad är han väl? Är han icke redan sin faders herskare?»

»Han är en svensk Folkungason, madame, i strid med egna fränder. Han är son af ert nuvarande fädernesland, kall och orolig som stormen, trotsig och allvarlig såsom furan i nordanskog och mörk lik molnet, som drager deröfver — man känner sig nästan öfvervunnen af hans stränga höghet.»

»Men också min glada Håkan är en son af vår kalla nord,» yttrade drottningen småleende. »Då du talar i dylika liknelser, måste du erkänna, att hans håg och sinnen äro friska och vänliga som nordens vårvindar.»

»Ja,» svarade Valerie skrattande, »när dessa vänliga vindar komma ifrån södern, och vi kunna glömma, hvar vi befinna oss.»

»Du skall då aldrig lära dig att älska Sverige, min goda Valerie; du saknar vårt hemland och har offrat det för min skull. Men du är nödvändig för mitt hjerta; jag kan icke undvara dig!

»Jag skulle icke heller numera känna mig lycklig skild ifrån dig, min drottning!» utropade Valerie. »Min enda glädje vore att jaga sorgen ifrån din väg — o att jag kunde det! Min herrliga Blanche var icke skapad för bekymmer, förödmjukelser och smärta.»

»Jag är icke mera ung, min Valerie, och bör se lifvet annorlunda. Jag vet, att det svenska folket med ovilja ser våra festligheter — vårt oroliga, af partistrider söndrade rike fordrar omtanke och verksamhet.»

»Men nu behöfver ni dock hvila, min drottning; edra pulsar bränna — får nu Florian sluta sin afbrutna sång?»

»Icke ännu, Valerie, jag har allvarsammare saker att tänka på, att ordna innan min gemåls återkomst.»

»Kanske,» sade långsamt Valerie, »kanske bör den stackars Florian icke mera synas här — han misshagade ju konung Erik —»

En mörk rodnad flög öfver drottningens ansigte.

»Låt Florian komma in,» sade hon hastigt, »kanske skall han kunna sjunga mitt arma hjerta till åtminstone ett ögonblicks ro.»

Sångaren inträdde åter. Blanka intog sin plats i hvilstolen, men hennes uppsyn afspeglade de orediga tankar, som, jagande hvarandra, foro genom hennes hufvud.

Florian sjöng:

Hell nordens drottning! som med tankens magt
Du midt i vintern skapar sommarns prakt,

Du också skapar folkens lycka,
Der skön du står med spiran i din hand
Och sprider glädjens solsken kring ditt land,
Dig snillets och behagens kransar smycka.

V.

Orten omkring den urgamla upstaden Enköping vid Mälaren var ännu vid medlet af fjortonde århundradet beväxt med vacker skog, hvilken i senare tider måste vika för att efterlemna fruktbärande slätter. En half mil ifrån staden ligger den sedan gamla tider kända Svinngarns eller S:t Sigfrids källa; äfven har den blifvit kallad Korskällan, emedan man brukade sätta ett träkors ned i vattnet, innan offrandet begynte. Vid korsmessotiden föröfvades der många vidskepelser, och detta sker ännu af allmogen deromkring, som i stora skaror samlas här hvarje h. Trefaldighetsafton, då folket vid solens nedgång och uppgång dricka af helsovattnet, hvilket ännu i senare dagar anses vara välgörande för hvarjehanda sjukdomar.

År 1356 syntes på vägen till Svinngarns källa åtskilliga resande, dels gående och dels färdandes till häst, omvexlande med herrefolk och allmoge. En och annan pilgrim, hvars slitna skor vittnade om de långa vägar, han tillryggalagt, syntes i vänligt samspråk med andra vallfärdande, hvilkas bleka ansigten med from andakt lyssnade till hvarje uppmuntran och förhoppning på det undergörande vattnet. Midt uti den högtidliga karavanen hade en tropp ungdom, hvars friska kinder, glada ögon och raska gång öfverensstämde med hvarandra, sällat sig tillsammans. Under glädtig sång

gingo de, bärande qvistar och små pinnar sammansatta till kors, hvarmed de ville utgrunda förborgade ting, hvilka de små korsens sjunkande eller flytande på vattnet skulle säga dem.

»Den lättsinniga ungdomen!» suckade en gumma. »Der går nu hela denna skara i granna kläder och sjungande såsom till ett gille — hvad säger ni derom, fader vallareman?

»Visserligen kan så vara,» svarade pilgrimen, »ungdom och allvar följas aldrig åt.»

»Det är väl seden nu för tiden, hå hå!» pustade den gamla.

»Ah tyst vackert, ni mor Asruna,» inföll en myndig röst, »ungdomens glada lust kan prisa och lofva helgonen lika väl som de gamlas svårmodiga sinne.»

»Heliga Jungfru! Aldrig hörde man förr att de heligas lof och pris bestod uti att bära kostbara kläder med silfverspännen och sjunga verldsliga visor.»

»Prat! jag mins nog den tiden, då ni bar lika granna spännen och rosiga hufvudkläden som edra snälla syskondöttrar, Ingierd och Lisa, der de nu gå som spelande lärkor och äro en glädje inför både helgon och menniskor.»

»Hå hå,» suckade gumman, »sådant kommer ifrån öfverheten -- annat föredöme gaf vår högtsaliga enkedrottning Helvig, jag mins nog, huru mild och enkel hon var i sina seder — grannlåt har den nuvarande drottningen fört med sig, och alla hennes gillen se'n och främmande musikanter och spel —.»

»Håll!» ropade åter den myndiga rösten. »Bättre visa kan ni sjunga under en vallfart, än att klandra öfverheten och främst drottningen, som intet ondt har gjort er, ni gamla Asruna.»

»Nå nå, gerna må hon för mig spela med sina herrar,» medgaf hon, »bara intet landets ungdom taga efter hennes lösa seder.

Gumman sade nu intet vidare; men då några toner af den muntra sången åter ljödo genom skogen, runkade hon på hufvudet och såg menande på den gamle vallaremannen.

»Ett märkbart missnöje råder här i landet,» sade halfhögt till sin granne en af de vallfärdande, som det tycktes en främling på orten. »Landet synes dock ej vara hvarken förtryckt eller utarmadt; de odlade fälten tala om goda skördar, och folket ser välbehållet ut.»

»Det är icke heller folket, som klagar, eller har skäl att klaga,» svarade en bonde, hvars frimodiga uppsyn utvisade den gamla enkelheten, allvaret och ihärdigheten, som utgjorde grunddraget hos den svenska medeltidsbonden. »Vi äro på våra gårdar herrar öfver vår slägt och vårt husfolk, men vi bekymra oss ej om riket och dess styrelse; våra lagmän stå emellan oss och öfverheten, och de sörja för landets rätt.»

»Men rådets och ädlingarnes myndighet,» återtog den främmande, »har likväl ingripit i konungarnes rätt och bildat ett parti, som snarare söndrar än utgör medlare mellan konung och folk.»

»Jag är en olärd man,» svarade bonden, »men det vet jag, att de förnämste ibland landets stora och ädla slägter äro medlemmar af rådet och att de äro af nytta för att motverka den kungliga magten, ehuru skatterna, som de indrifva, äro för folket lika tryckande som kungens. Men vi kunna dock reda oss dermed och vi lita på våra lagmän.»

Hvarje samtal afbröts här af klockringningen ifrån Svinngarns kyrka, som förkunnade Trefaldighetsafto-

nens ingångna sabbat. Hela karavanen stannade i andägtig tystnad, då liksom i våra dagar landtmannen blottade sitt hufvud, och mången from qvinna sammanknäppte sina händer, hvilket bruk ännu efter århundraden bibehållit sig vid heligsmatsringningen, kanske ett minne ifrån katolska tiden. Derefter fortsatte de vallfärdande åter sin väg, mera tysta än förut, och den högtidliga stämningen varade ännu vid framkomsten till källan. Ungdomsskaran hade åter börjat sjunga, men genom deras muntra sång hördes emellanåt en vemodigare klang, och ovisst var, om icke ju närmare de kommo målet, någon fruktan blandade sig med förhoppningarna, eller om det endast härledde sig ifrån det egendomliga uttryck, som tillhör den svenska folkvisan.

Under tiden hade en stor del resande slagit sig ned, afbidande solnedgången, medan andra närmade sig källan för att vara ibland de förste, som i den betydelsefulla stunden skulle få del af helsovattnet.

Men landtfolket, som tycktes höra till trakten, drog sig aktningsfullt tillbaka, då en prydlig karm, dragen af tvenne sediga hästar, kom ifrån vägen och körde in på platsen, der den stannade under ett par lummiga ekar. Tvenne unga herrar till häst följde densamma; de stego af, lemnande sina hästar till ett par tjenare och gingo vidare.

»Se, herr Israel och fru Bengta!» sade en hvar, då den vördnadsvärde Uplandslagmannen, Israel Birgersson Brahe med sin ädla maka, fru Bengta Ferla, vänligt helsade menigheten, der de sutto qvar i sin karm under de skuggrika ekarna.

»Hvilka äro väl de unga herrarna, som så frimodigt hemta upp vatten, innan tider blir?» frågade någon bland de vallfärdande.

»De följde med lagmannens ifrån Marieborg,» upplyste en annan.

»Den ene har mörka, men så glada ögon,» hviskade en ung tärna.

»Den andres blå äro klara som ljusan dag,» smålog en annan.

Allas uppmärksamhet togs nu i anspråk af några nykommande. Det var ett intagande sällskap af unga damer, som hastigt ilade fram på sina snöhvita gångare, från hvilkas präktiga sadeltäcken de blå Folkungalejonen framblickade. Främst syntes en ung qvinna i ljusblå atlasklädnad med guldvirkadt bälte och en fjäderhatt, som lätt sammanhöll hennes rika hår, hvilket fladdrade i lösa lockar omkring hennes smidiga gestalt. Hon stannade sin ystra fåle invid vägen till källan, och alla hennes tärnor stannade äfven för att lemna sina hästar åt den medföljande tjenarskaran. Då varseblef hon det vördnadsvärda lagmansparet och red derföre fram till deras karm.

»Jungfrun från Gröneborg! sade en hvar ibland mängden, nickande åt hvarandra och beredde rum för henne.

»Vår unga valkyria kommer väl icke för att söka helsa vid korskällan?» frågade herr Israel leende.

»Åh,» inföll godmodigt fru Bengta, »man behöfver icke söka efter hvad man redan eger i så rikt mått, som vår blomstrande Gunborg.»

»Det kunde dock vara bra att samla ett förråd deraf — jag har ett så godt föredöme!» svarade den unga jungfrun väl skämtande, men med en så varm och ödmjuk blick, då hon böjde sitt hufvud för de gamla, att ett innerligt välbehag spridde sig öfver deras anleten.

»Vi ha ännu icke efterfrågat, huru din moder, vår ädla fränka, på Gröneborg befinner sig,» frågade lagmannen artigt.

»Vår svärsons goda syster, Adelheid, hoppas jag mår väl?» bifogade hans fru.

»Ack ja!» svarade Gunborg. »Min goda moder är alltid frisk och glad, men — vill aldrig lemna sitt hem.»

»Nå, Gröneborg är en behaglig fristad,» yttrade lagmannen. »Gamle Ivar Blå inrättade allt väl både för sig och sina efterkommande.»

»Solen börjar sjunka ned emot skogstopparna,» anmärkte fru Bengta, litet orolig öfver den ystra gångarən, som ifrigt tuggade sitt purpurbetsel.

»Det blir då tid att hemta det undergörande vattnet,» skrattade Gunborg och framräckte sin hand till afsked.

»Akta dig, barn!» förmanade den vänliga frun, då hon såg gångaren skaka sitt lockiga hufvud. Men lagmannen såg med lugnt småleende efter den bortilande jungfrun, som under hästens ystra språng utan möda förmådde honom att stanna; då hon lätt hoppade ned på marken.

En af de unga herrarna hade emellertid smakat på helsovattnet och lemnat platsen åt sin kamrat, då begges blickar blefvo fängslade af den anlända jungfruns åsyn.

Hon framträdde jemte sina tärnor och stannade invid källan, väntande, att främlingarne skulle lemna platsen; men desse drogo sig icke tillbaka, såsom seden var. Den förstnämnde stod stilla, såsom hade en underbar förtrollning bemägtigat sig honom; men i stället hade den andre, som ännu icke druckit, hemtat nytt

vatten och han framträdde dermed till den väntande jungfrun. Med en höfvisk bugning räckte han henne vattenskopan med dess klara innehåll, som glittrade mot aftonsolen.

Hon syntes icke förvånad; mottog skopan och drack af vattnet, hvarefter hon räckte den till sina tärnor. Sedan hvar och en af den leende skaran fört drycken till sina läppar, tog jungfrun det nästan tomma kärlet och återgaf det till främlingen. Hon slog dervid upp sina lugna, klara ögon emot honom, likväl utan att säga ett ord: men då hon såg, att äfven han drack af det återstående vattnet, flög ett leende öfver hennes läppar. Ännu en gång mötte hon hans blick och med ett egendomligt behag böjde hon sitt hufvud till en helsning, hvarefter hon vände sig om och lemnade källan. De lifliga tärnorna skyndade efter henne.

Men den förstnämnde främlingen vaknade nu upp ur sin förtrollning och skyndade fram; han fattade gångarens tyglar och utsträckte med ridderlig artighet handen, erbjudande henne sin hjelp. Likasom hon hade emottagit drycken af den andre, lade hon nu helt enkelt sin hand på främlingens och svingade sig snabbt upp i sadeln, hvarefter hon lätt böjde sitt hufvud och ilade hän. Tärnorna följde henne.

Den unga herrn vände sig nu till sin vän, som kom till honom, der han stod qvar, såsom hade han väntat. att jungfrun skulle se sig tillbaka.

»Du hade bättre lycka än jag, Torsten!» sade han »Du fick en blick ur hennes undersköna ögon och ett leende ifrån hennes läppar.»

»Efter du talar så, min konung. kan man ju anse, att någon af hennes flygande lockar sände dig en helsning,» svarade han, då emellan löfträden den hvita

gångaren syntes snabb ila bort med Folkungadottren, hvars fladdrande hår förgyldes af den nedgående solens sista strålar.

De vallfärdande strömmade nu till Korskällan; men konung Håkan och Torsten Folkesson egnade deråt föga uppmärksamhet.

På Marieborgs slott, det nuvarande Haga i Svingarns socken, hade den norske konungen med sitt sällskap tagit qvarter, der det forna riksrådet, numera lagmannen i Upländerna Israel Birgersson Brahe till Finsta och hans husfru Bengta Ferla på det bästa välkomnat honom. Enligt sin gästs önskan, sände lagmannen efter några dagars förlopp budskap till Gröneborg, att konung Håkan af Norge jemte sin frände, junker Torsten Folkesson Minniskold, ämnade följande dag besöka fru Adelheid Sparre, och sände hon det svar, att hans nåde var välkommen med sin frände, och skulle hon vid middagstid vara redo att emottaga dem.

Den unga konungen hade emellertid upptagits ett par dagar med jagtens förströelser, och talade öppet med Torsten om möjligheten att under sina ströftåg få återse jungfrun från Gröneborg; men alltsedan mötet vid Korskällan hade ingen af dem sett henne. Likväl tycktes icke ännu förhoppningen derom vara uppgifven, då aftonen före det tillämnade besöket hos fru Adelheid jagtsällskapet närmade sig trakten af Gröneborg.

Håkan hade med sin vän genom en hastig ridt skiljt sig ifrån sitt öfriga följe och red nu sakta genom skogen. Den adertonårige konungens skämtsamma lynne blef mera allvarligt, då han började tala om sin

moder, den lifliga drottningen, som med sitt varma, rastlösa sinne var verksam för de sinas väl, ehuru missförstådd af hans äldre broder, Erik.

»Emellan mig och drottningen är allt godt,» tillade Håkan, »likasom du, Torsten, väl förstod din moder, den ädla fru Hildigund. Hon var syskonbarn med min far, och jag mins ifrån min barndom, huru mina föräldrar högt värderade henne; äfven jag har ett kärt minne af den älskvärda hertiginnan ifrån den tid, jag såsom gosse tillbringade en sommar på det vackra Sjöö.»

»Det var en glad tid!» utropade Torsten lifligt. »Min mor var då solen och glädjen på Sjöö.»

»Det var då, Torsten, vår vänskap befästades och den har varit oss trogen sedan dess — jag skulle gerna lefva om den tiden ännu.»

»Det är annorlunda nu, min konung; jag har ju på tvenne år ej återsett den gamla fäderneborgen.»

»Ja, visserligen skall der vara olika nu mot förr, och jag undrar alls icke på, att herr Folke efter sin makas bortgång öfvergaf både hem och fädernesland. Hvad dig angår, Torsten, blef min vänskap till freds ställd, då du. i stället att följa din far till utlandet, dröjde hos mig i Norge.»

»Jag tror, att min far hellre var ensam med sina minnen,» svarade Torsten, »och han trodde sjelf, att vistelsen i södra landet, der han tillbragt en del af sin barndom, skulle vara honom helsosam.»

»Och hertigen, din fader, insåg huru rätt jag hade, att den nordiska luften passade bättre ditt unga sinne, Torsten, och jag är tacksam, att du dröjde hos mig. Du var alltid min bästa barndomsvän — låt oss pröfva

på, huru länge vi hålla tillsammans; du måste lofva att blifva mig trofast!»

Han utsträckte härvid sin hand, fästande på vännen en halft skämtsam, halft allvarlig blick. Torsten lade sin hand i hans och svarade utan betänkande:

»För dig, min konung, vill jag offra allt, utom min ridderliga ära!»

I detta ögonblick hördes ett prasslande ljud ifrån den täta granskogen, och en stor, tungvingad fogel rusade upp ifrån sitt undangömda bo.

De begge vännerna sågo begge öfverraskade upp emot fogeln, som med sina gråa vingar slog ett par kretsar öfver deras hufvuden och försvann derefter mellan barrträden.

»Vi störde den stackars ugglan med våra stortaliga ord,» yttrade Håkan med en viss betänksamhet, »och den olycksbådande fogeln ville kanske varna dig för ett förhastadt löfte, min ungdomsvän. Du får icke lofva för mycket, ty hvad du lofvar, det vet jag att du håller. Kanske,» tillade han, återgående till sitt sorglösa lynne, »kanske väntar dig ett prof förr än du anar det — få se om du låter mig blifva den offrande.»

»Då skulle din egen vänskap, konung Håkan, bättre bestå profvet, än min.»

»Nå, vi få se, huru ödet delar emellan oss. Du, Torsten, har redan en fördel vunnen, då du fick gifva den sköna Folkungajungfrun en dryck af Korskällans undergörande vatten. Men derföre lyster mig just att strida om henne.»

»Det blir ingalunda ett prof på vår vänskap,» svarade Torsten i samma skämtsamma ton.

»Och hvarföre? Tror du väl. att den stolta ungmön skall försmå min hyllning?»

»Om jag förstår henne rätt, skall hon icke fästa något afseende vid en konungs hyllning.»

»Men jag vill tro, att den skulle bäst anstå henne.»

Torsten skakade på hufvudet och svarade allvarsamt:

»Folkungadottren skall försmå ditt hjertas hyllning, min konung, derföre att du icke derjemte kan bjuda henne din hand och din krona.»

Det skämtsamma uttrycket försvann ifrån Håkans ansigte.

»Jag vill dock våga försöket,» sade han med den honom egna bestämda tonen; men tillade derefter leende: »du sviker icke min vänskap. hvad än må hända, Torsten, det vet jag.»

Vägen hade nu fört dem ur skogen nära stranden af Hagaviken. Framför dem syntes Borgön, eller den af allmogen så kallade Knapholmen, hvaröfver reste sig Gröneborgs slott och fäste, fordom bebodt af Ivar Blå sjelf och nu tillhörigt hans sonsons enka efter dennes andra gifte, fru Adelheid Ulfsdotter Sparre och hennes dotter Gunborg Folkunge. Ännu efter fem gångna århundraden qvarstår på Borgön en del af sjelfva muren, likasom på flera ställen i trakten finnas lemningar efter borgar och vallar, som menas hafva varit uppförda af Ivar Blå's bröder. Sjelf bodde han i stillhet ibland dem, nöjd att med sitt myndiga ord utvälja Birger Jarls unga son, som syntes honom bättre än han sjelf passa för den lediga konungatronen, derigenom befästande Folkungaslägten på tronen.

Trött af dagens jagt, ville den unga konungen göra en tur på sjön i den vackra Hagaviken, och då hans folk nu hade upphunnit honom, tillsade han den att anskaffa en båt. Detta lät sig likväl göra endast ifrån den närbelägna fiskarstugan, men ehuru anspråks-

lös den lilla farkosten än var, antog konungen den med gladt mod och begaf sig jemte Torsten ut på sjön, sedan han låtit en tjenare dröja för att ro dem, och hans öfriga följe fick rida i förväg till Marieborg.

Snart hade de öfver den lugna viken hunnit nära Gröneborgsholmen, hvars fäste reste sig högt öfver dem, då de färdades omkring vallen för att komma ut på den öppna Svinngarnsfjärden. Här blåste vinden friskare, och en segelslup syntes på afstånd, styrande sin kurs emot Borgön.

Den lätta slupen ilade framåt med hvita segel och purpurröda flaggor; sjelfva masten var rikt förgyld, och allt tågvirke var purpurfärgadt. Ifrån förstäfven höjde sig en gyllene grip med utsträckta vingar, vittnande om, att han tillhörde den mäktiga och rika Gröneborgsslägten. Då slupen kom närmare, igenkändes jungfrun på Gröneborg, stödjande sin ena hand emot gripens hufvud och med den andra gifvande tecken åt styrmannen. En hatt med smala brätten, endast prydd af en hög örnfjäder, sammanhöll de fladdrande lockarna, hvilka äfven nu tycktes förgylda af aftonsolen. Vid hennes sida stod en af hennes tärnor, som lekande böjde sig ned öfver relingen och upphemtade åt henne en hvit näckros, som jungfrun fäste i sitt perlvirkade bälte.

»Torsten,» sade hastigt den unga konungen, »tror du icke, att Norges drottningkrona skulle passa Folkungadottrens sköna hufvud?»

Torsten svarade intet; han trodde sig märka, att Håkans ord blifvit af vinden förda till jungfrun, emedan hon vände sig om och varseblef de roende. Ovisst kunde vara, om hon igenkände främlingarna ifrån Korskällan och sjelf helsade dem, eller om det endast

var vinden, som fylde seglen, då gripen böjde sitt hufvud, såsom hade han besvarat deras helsning.

Då jungfruns smidiga gestalt följde båtens gungande rörelser, föll näckrosen ur hennes bälte ned i vattnet, der den af vågorna fördes vidare. Torsten böjde sig hastigt ned och upphemtade rosen, samt räckte den åt konung Håkan, som förnöjd emottog blomman, höjde den i luften, med handen helsande jungfrun.

Ett uttryck af förvåning flög härvid öfver hennes ansigte; hon vände sig hastigt till tärnan och utbrast: »Hvem är då denne, som gifver rosen till en annan?» En rodnad flammade på hennes kinder, och vinden skakade seglen så hastigt, att hela den lätta farkosten kom ur sin rigtning, lutande åt sidan. Men jungfrun såg sig hastigt om, lossade sjelf det fladdrande seglet, och gripen i förstäfven höjde åter sitt hufvud, ilande stolt förbi, omkring vallen af Gröneborgs fäste.

De begge ynglingarna sutto en stund tysta, och tjenaren fick efter behag ro dem tillbaka till stranden, der de väntande hästarna snart förde dem till Marieberg.

VI.

Konung Håkan hade iklädt sig en praktfull drägt med sin furstliga skarlakans-kappa, då han med ett talrikt följe af riddare och svenner begaf sig till Gröneborg.

Vid ankomsten till stranden låg redan väntande en roddbåt, en såkallad »snäcka», af dyrbart träslag

med samma gyllene grip, som tillhörde Gröneborgsslägten. Fru Adelheid hade sändt densamma för att hemta hennes kunglige gäst. På den andra stranden brygga stod borgfogden herr Peder Urne för att emottaga honom. Ifrån bryggan allt upp till slottstrappan stod vid hvardera sidan en rad af tjenare, alla i präktiga drägter, och öfverst på trappan hushofmästaren, hvilken jemte den gamle Urne införde konungen i borgen.

I midten af riddarsalen stod fru Adelheid sjelf med sin dotter Gunborg, omgifven af tärnor. Fru Adelheid bar en högröd atlasklädning med rikt guldbroderi, hvit ringkrage och en konstrikt arbetad spetshufva. Den adertonåriga Gunborgs drägt af himmelsblått sindal, rikt smyckad med hvita perlor, öfverensstämde med Folkungadottrens högblå ögon och blonda hår, hvilket i dag ej fladdrade i lösa lockar, utan sammanviradt i rika flätor slöt sin krans omkring hennes hufvud.

Med mild värdighet helsade fru Adelheid den konungslige ynglingen och förde honom till högsätet, en karmstol af silfver, hvars ryggstöd utgjordes af ornamenter, bildande slägtens sköldmärke.

Håkan intog dock icke denna utmärkta plats; han satte sig helt enkelt och med det honom egna behaget på en stol vid fru Adelheids sida. Den allvarsamma värdinnan fäste härvid en forskande, men välvillig blick på den unga konungens vackra ansigte; men då denne förestälde henne sin frände och vän, Torsten Folkesson, lät hon sina ögon länge och med kanske mera välbehag dröja på den unga junkerns höga gestalt, blå ögon och klara panna.

»Då jag i mina yngre år besökte Sko kloster,» sade hon, »såg jag der en ung klosterjungfru, som man då endast kände under namnet Hildigund — hon blef sedermera Folke Magnussons maka och er moder, junker Torsten; var mig välkommen, unga frände!»

»Hvarje påminnelse om min moder är mig dyrbar — också hennes minne har jag att tacka för eder välvilja, ädla fru!» svarade Torston med en vördsam bugning.

Under tiden hade konung Håkan, som med beundrande blickar betraktat Gunborg, vändt sig till henne. Han märkte, att hon hade varseblifvit näckrosen, som han bar på sitt bröst, omslingrad af ordenskedjan med tillhörande englahufvuden, och att ett leende dervid sväfvat på hennes läppar, då hon med en snabb, nästan frågande blick vände sig mot Torsten. Men Håkan ville qvarhålla hennes uppmärksamhet och sade med den blandning af allvar och skämt, som tillhöra ynglingaåldern:

»Om jag någonsin återsänder er denna hvita näckros, ädla jungfru, innebär det en bön, som ni måste bevilja Norges konung.»

Gunborg smålog äfven nu, men böjde endast sitt hufvud till svar.

»Ni skall då icke neka min bön — jag har ert ord derpå,» tillade Håkan väl skämtsamt, men med sin bestämda ton.

En purpursky flög öfver Gunborgs ansigte.

»Norges konung eger icke att befalla öfver Sveriges folk,» sade hon leende och drog sig ett steg tillbaka.

»Det var icke heller en befallning; det var en bön som den svenska Folkungadottren täcktes hörsamma,» svarade Håkan och förde hastigt, dock med all höfvisk

artighet, hennes hand till sina läppar, samt vände sig åter till fru Adelheid.

Han framförde nu helsningar ifrån drottningen, jemte inbjudning till hoffesten i Augusti på Stockholms slott, der drottning Blanka ville högtidligen fira återföreningen emellan sin gemål och sin son, konung Erik, som genom partistrider varit skilda ifrån hvarandra.

Fru Adelheid, som med uppmärksamhet hade följt hans lifliga framställning, såg nu på honom med en viss förvåning.

»Hvartill skulle min närvaro vid detta högtidliga tillfälle vara gagnelig?» frågade hon. »Konungaborgen är obekant för mig, likasom jag der för alla skulle vara främmande.»

»Fru Adelheid Sparres ädla namn,» svarade Håkan, »kan ju icke vara främmande på en ort, der eder make, Knut Johnsson Blå, var ibland konungens mäktigaste rådsherrar, liksom er broder, den lärde Karl Ulfsson, nu är min faders drots och förnämste rådgifvare.»

Fru Adelheid skakade på hufvudet.

»Detta kommer dock icke mig till godo,» svarade hon. Men då Håkan talade om sitt besök på Rönneholm hos hertig Bengt och beskref sitt sammanträffande med fru Ingeborg, lyssnade hon med lifligt deltagande och emottog brefvet, som hon genomläste med innerlig rörelse. Håkan framställde nu vidare drottningens förslag att rycka Ingeborg ur sin fångenskap genom att anbefalla Bengt Algotsson att föra sin gemål till hofvet, der han måste visa sig med henne inför de församlade anförvandterna.

»Om jag rätt känner den myndige herr Bengt,» invände fru Adelheid, »lärer han föga bry sig om. att

efterkomma en föreskrift, som strider mot hans egna intressen.»

»Men drottningen skall icke antaga ett nekande svar, om också hertigen skulle våga det,» utropade konung Håkan.

»Och den arma Ingeborg,» återtog fru Adelheid, van, som hon är, att foga sig efter hans vilja, huru skulle hon kunna lemna hemmet utan sin makes medgifvande?»

»En tioårig, ovärdig behandling har upplyst hertiginnan,» inföll Håkan lifligt, »ty ett misstag var det, då denna ädla qvinna trodde sitt vara fäst vid en man, som så litet förtjenat det.»

»Denne man har dock varit hennes make; jag känner Ingeborg bättre än ni, min unga konung. Hon har haft mod att bära förödmjukelsen af en ovärdig fångenskap, men — bringes hon att uppträda emot Bengt Algotsson för att återfordra sina rättigheter, fruktar jag, att modet skulle svika henne.»

»Men hertigen skall icke våga att längre förneka henne!» utropade konung Håkan med blixtrande ögon.

»Måhända är Bengt Algotsson klokare, än jag tror honom vara, och gifver med sig,» svarade fru Adelheid. »Jag skall emellertid infinna mig vid hofvet, emedan jag vet, att om Ingeborg kommer, hon behöfver ett stöd, och för att bistå min syster vill jag med tacksamhet emottaga drottningens inbjudning.»

Den unge konungen tog vördnadsfullt fru Adelheids hand och förde den till sina läppar; derefter började han tala om andra ämnen. Under den artiga uppmärksamhet han egnade henne, flög hans blick oförmärkt till ett af salens fönster, der Torsten stod i lifligt samspråk med Gunborg. Men det föreföll, åt-

minstone på afstånd, som vore det endast artigheten mot en gäst, som föranledde henne att hålla honom sällskap, och Håkan trodde sig förstå, att den stolta jungfrun lät Torsten få umgälla sin förseelse att hafva bortlemnat hennes ros åt en annan, om det också var hans konung. Men Torsten syntes glad och lugn, såsom hade hennes köld icke oroat honom.

De begge unga dröjde emellertid qvar vid det öppna fönstret, hvarifrån de kunde öfverskåda Mälarfjärden med dess vackra stränder. Den sköna jungfrun hade verkligen, såsom det föreföll konung Håkan, med en viss kylig uppmärksamhet samtalat med junkern; men då denne började förtälja om Norges natur, som tycktes vara henne helt obekant, om Ringerikes pittoreska utseende, om fjordarnas och de höga fjellens högtidliga skönhet och den vänliga Tistedalens leende behag, visade hon ett varmare intresse. Kanske kände hon sig till och med mera bekant; allt nog, då han tystnade nickade Gunborg gladt och sade skämtsamt med en obeskriflig mjukhet i röst och väsen:

»Jag står i skuld hos eder, min frände — jag har icke ännu tackat er för helsovattnet vid Korskällan. Ni var frikostig som i de gamla patriarkernas tid och tilldelade mig och hela mitt sällskap af den undergörande drycken.»

»Jag vore mer än belönad, ädla jungfru,» svarade Torsten, »om jag vågade tro, att den underbara källans vatten, som också räcktes mig af er hand, hade samma betydelse, som den helsodryck patriarkens tjenare erhöll i Österlanden.»

Gunborg svarade intet, men fäste på honom sina klara ögon, såg derefter hastigt bort till konung Håkan, då hon återsände dem till Torsten varseblef hon mellan

guldbanden på hans broderade vapenrock ett omsorgsfullt inviradt näckrosblad. Då flög en rosensky öfver hennes ansigte.

Fru Adelheid inbjöd nu sina gäster till måltiden

Följande dag, ehuru solen lyste ifrån molnfri himmel och friska vindar spelade öfver Mälarens bölja satt Gunborg stilla hemma på sin kammare i det höga loftet, som väl var illa skyddadt af borgens fäste, men emnade en så mycket friare utsigt öfver dess gröna vallar. Hon var ensam med en tärna och arbetade vid sybågen.

Men Gunborg sömmade icke med vanlig flit, handen fick ofta hvila stilla på guldblommorna, och hennes blickar flögo utåt Mälarens friska vatten.

»Hvad menade han?» frågade hon sig sjelf; men fann på denna sin fråga intet svar, som tillfredsställde henne. Tärnan började sjunga en visa:

»Stolts jungfrun hon sömmar på fältbindel blå —

Då reste sig Gunborg hastigt upp och lade sin hand på tärnans axel.

»Var tyst, min Tyri!» sade hon vemodigt. »Eller snarare, sjung en gladare sång!»

»Den visan handlar ju om riddar Tord,» sade Tyri, »och om hans bedrifter i heliga landet.»

»Ja, må han der dröja länge — ännu länge!»

»Ack, det är ju hela tre månader ännu, tills den ädle riddaren kommer åter; det fattas ännu många blommor på hans bälte.»

»Tyst, flicka! Riddar Tord var min faders och min moders vän, och faders och moders vilja gjorde

honom till min brudgum — Gunborgs vilja har man icke frågat.

Tyri lät icke afskräcka sig af jungfruns allvar.

»Så långt jag kan minnas tillbaka,» sade hon, »har ju Gunborg älskat herr Tord — alltifrån barndomen var han er bäste, er älskade vän; hvem mins icke huru glad ni alltid skyndade till hans möte.»

»Då jag var barn, älskade jag min faders vän,» afbröt Gunborg; »såsom sådan skall jag alltid emottaga honom.»

»Och jag,» sade Tyri misslynt, »som tänkte, att ni skulle bli så glad, då herr Tord efter sex långa års frånvaro kommer åter såsom er brudgum, och alla fester, som här då skulle bli — den stackars, stackars riddaren!»

Gunborg gick fram till tärnan, lade händerna om hennes hufvud och kysste hennes panna.

»Var glad, lilla Tyri,» sade hon vänligt. »Kanske allt blir annorlunda, blir bra igen, då han kommer åter; jag kan ej veta det ännu.» Hon satte sig åter ned vid sybågen, men snart fick arbetet hvila; hon slog upp fönstret och lät den friska vinden strömma in; derefter tog hon sin luta och började spela. Tyri blef alltid glad då jungfrun spelade, men aldrig hade hon hört vackrare toner klinga genom den tysta kammaren. Tärnan glömde sitt arbete och hela den oro, som nyss gripit henne; hon hade aldrig förr hört så underbara toner som dessa, hvilka jungfrun nu lockade ur sin luta. Tyri steg upp, gick med tysta steg fram till fönstret och smög sina armar om jungfruns lif, men då hon lutade sitt hufvud emot henne, varseblef hon en båt, som gled fram nedanför vallen. Tvenne män i jägardrägter

sutto deri tysta, såsom lyssnande till de ifrån det höga loftet klingande tonerna.

»Se riddaren ifrån Korskällan,» hviskade Tyri, »och kungen, den vackra kungen!»

Då lade Gunborg lutan ifrån sig och återvände tyst och stilla till sitt arbete.

ANDRA BOKEN.

HERTIGINNAN AF HALLAND.

Allt hvad som syns af högsta vigt
För dessa vanliga, som sig så visa tycka:
Eröfringar och prål, och tidsfördrif och lycka —
Allt har du gifvit för din pligt.

WALLIN.

I.

Uti sitt ensliga hem i Rönneholms torn satt fru Ingeborg ensam med sin tärna, den trogna Elsa. Det var likväl icke numera den öfvergifna hertiginnan, som endast hade haft tröst uti sitt harpospel och i näktergalens sång. Igenom de öppna fönstren strömmade sommarluften ren och balsamisk; men dit lockades icke som förr hennes blickar. De friska blommorna, hvarmed Elsa hade prydt hennes gemak, förmådde lika litet tilldraga sig hennes uppmärksamhet. Med nyvaknad ungdomsliflighet betraktade hon några smycken, som lågo utbredda på hennes spegelbord, och hon lät tärnan ordna sitt långa, blonda hår på det mest konstrika sätt och roade sig sedan att deröfver fästa de skimrande ädelstenarna. Emellanåt kastade hon äfven en blick på den himmelsblå manteln, som låg utbredd öfver karmstolen.

»Är jag icke lycklig nu, Elsa?» frågade hon i sin glada förtjusning. »Jag får åter komma ut i den friska, fria verlden; jag får återse mina älskade anförvandter — jag skall icke längre vara en fånge i min gemåls hem.»

»Ännu är ändå ers nåde nästan såsom en fånge,» sade Elsa, som icke tycktes fullt dela sin matmoders glädje.

»Åh, flicka, ej kan det nedstämma mig, att icke ännu få komma ut i luften — jag har den ju i rikt mått genom de öppna fönstren — jag har så mycket att tänka på, att de veckorna, som min gemål vill att jag skall dröja qvar här, gå snart nog. Han har ju lofvat att föra mig till Stockholm, och han har skickat mig dessa dyrbara saker — jag bör icke vara otålig, då jag nu ser att han vill mitt väl, vill kanske godtgöra sina förseelser emot mig.»

»Jag tycker dock,» sade Elsa, »att, om det vore hertigens mening att godtgöra hvad han har förbrutit emot ers nåde, skulle han icke skicka sin kammarsven med befallning, att fru hertiginnan skall göra sig redo att följa med på hans resa. Om han icke ville besvära sig sjelf med att gå den smala trappan hitupp i tornet, kunde han dock bedja sin fru komma ned och på ett höfviskt sätt tala om, huru han ämnar ställa det — om det verkligen är hans allvar att föra sin hertiginna till hofvet.»

En fin rodnad flög öfver Ingeborgs ansigte.

»Det är så lång tid tillbaka, sedan han på sådant sätt tilltalade mig, att han väl sjelf har förgätit det,» svarade hon saktmodigt. »Du är också alltid tvifvelsam, min snälla Elsa. Väl vet jag, att jag ingenting mera är för hans hjerta, utan att allt detta sker endast för det yttre anseendets skull, men — så hård kan han dock icke vara att nu endast gyckla med mig, eller att icke hålla hvad han lofvat.»

Elsa svarade intet härpå; men snart såg äfven hon glad ut då hennes arbete var färdigt och hertiginnan sjelf med ett nästan barnsligt behag log åt sin egen ungdomliga fägring. Nu flög Elsa efter den blå manteln och lade den öfver hennes axlar, då den späda

gestalten med en så älskvärd och ädel höghet uppbar densamma, att flickan ovilkorligt böjde sig ned och kysste fållen af hennes furstliga mantel.

»Du skulle icke passa illa vid hofvet, lilla Elsa,» sade hertiginnan skrattande. »Men dit kan du dock icke få följa mig — vid hofvet gälla icke hjertats och förståndets egenskaper för att få inträde, utan endast rangens.»

»Så högt ha aldrig mina tankar flugit,» svarade Elsa. »Annars vill jag nog följa min älskade fru öfver hela verlden.»

»Till hofvet har icke heller jag någonsin längtat,» återtog Ingeborg. »Jag har också aldrig varit der och är just rädd att komma dit — jag som är så främmande för alla. Tag nu af mig manteln, kära Elsa; icke är det likväl denna fåfänglighet, som gör min stora glädje utan det kärleksfulla brefvet ifrån min syster Adelheid, som vill komma mig till mötes med sin dotter Gunborg, gör mig så lycklig. Jag skall ock få återse min käre broder Karl, som för mig varit i faders ställe — det gläder mig, att jag ej har blifvit så mycket förändrad, att mina fränder kunna tro mig hafva lidit under dessa många år, och att de således skola känna igen mig. Sjelfva drottningens bref är så vänligt; se, Elsa, det är endast några rader, men huru älskvärdt hon uttrycker sig, hon är så god! Jag har inte sett henne mera än en gång — det var på min bröllopsdag — jag tyckte hon såg så strängt på mig då, men jag var ju bara ett barn på femton år — och jag var verkligen rädd för den stolta drottningen, huru behagfull hon än var.»

Här afbröts hertiginnan i sitt tal genom ljudet af röster, som hördes nedifrån slottsplanen; och tärnan,

som skyndade till fönstret, sade, att det var hertigen sjelf, som hemkom, jemte sin broder, riddar Knut, hvilken troligen hade mött honom på vägen; ty Elsa viste, att riddaren väntades hem ifrån hufvudstaden.

»Jag vill dock nu se Bengt!» utropade fru Ingeborg hastigt. »Jag har icke kunnat se honom på långa år — icke sedan den tid han blef så hård emot mig.»

Glömmande, att hon ännu bar det furstliga diademet på sitt hufvud, begaf hon sig till den öppna torngluggen, hvarifrån hon kunde skåda ned på planen, der de begge bröderna qvarstannat i lifligt samspråk med hvarandra.

»Är detta verkligen han!» utbrast Ingeborg upprörd. »Hans sköna mörka lockar hafva hunnit gråna; hans stämma, som kunde tala ett glödande kärlekspråk, har blifvit så sträng. — Ack, Elsa, han är nu visst vred; huru skall det nu blifva!»

Riddar Knut kastade, kanske af en händelse, sin blick upp till tornet och varseblef Ingeborg.

»Men se då, Bengt, din hertiginna är redan i ordning — du har dock lofvat henne att få resa,» hördes tydligt hans medlande röst. Men innan Bengt Algotson hann se upp till tornet, hade Ingeborg dragit sig tillbaka. Rösterna tystnade nu, och herrarna hade troligen begifvit sig in uti slottet.

Det dröjde dock ej länge, förrän steg hördes uti torntrappan, och Elsa skyndade till den yttre dörren.

I ångestfull aning hade Ingeborg ryckt diademet ur sitt hår och dragit sig bort till gemakets aflägsna sida, der hon stannade, med handen pressad mot sitt klappande hjerta.

Genom den öppnade dörren inträdde emellertid kammarsvennen Fridolf, kastade i förbiväg en sorgsen

blick på den frågande Elsa och steg inom dörren till det inre rummet, der han vördsamt bugade sig och sade:

»Hans höga nåde, min herre, låter helsa, att han finner bäst vara, att fru hertiginnan blifver hemmavid för sin sjukdoms skull — hertigen reser derföre ensam till Stockholm.»

Intet ljud hördes ifrån Ingeborgs bleka läppar, hvarföre kammarsvennen, djupt bugande, återvände till det yttre rummet, då han, vänligt nickande åt den vackra Elsa, ämnade gå derifrån. Men hon grep hastigt om hans arm och frågade:

»Hvad vill detta säga, Fridolf? Nog var jag säker att han icke skulle hålla sitt ord — men har något inträffat?»

»Hertigen väntar, min goda Elsa,» svarade han oroligt. Men hon släppte icke hans arm.

»Så säg då, goda Fridolf! Skynda er — min stackars fru väntar på mig.»

»Jag tror, att riddar Knut hemförde underrättelser ifrån Stockholm, som icke behagade hertigen.»

»Hvad? Ni vet det nog, Fridolf!»

»Jag hörde väl några ord,» medgaf han, gifvande vika för den bönfallande flickan. »Konung Erik och riksdrotset Karl lära icke vilja medgifva hertigens närvaro vid det stora förbundssammanträdet.»

»Nå, vidare?»

»Hans nåde är förtörnad och vill väl utkräfva hämd på sin stackars fru, som är syster till drotset. Han tänker likväl sjelf infinna sig, oaktadt de höga herrarnas ovilja.»

»Är det bara ett uppskof med hertiginnans resa, eller skulle han verkligen vilja narra henne?»

»Jag tror — jag fruktar det! Jag är befald att ordna allt till hertigens resa, redan i morgon.»

»Så res då!» sade Elsa hastigt. »Vi kunna väl också resa. Men kom ihåg, Fridolf, när ni kommer till Stockholm, gå genast till konung Håkan eller junkern, som var med honom här, och säg dem alltsammans; de skola nog bistå hertiginnan.»

Kammarsvennen nickade betydelsefullt och gick; Elsa stängde dörren efter honom.

»Om hon bara hade mod, stackars fru Ingeborg,» suckade hon och skyndade in till sin fru.

Ingeborg stod ännu tyst och stilla, under det några röda flammor flögo öfver hennes bleka kinder. Då hon fick se Elsa, såg hon på henne ångestfullt och förde handen till sitt hufvud.

»Jag är icke sjuk, Elsa,» sade hon ifrigt. »Dessa förflutna tio år syntes mig nyss såsom en dröm; denna hastiga glädje att få återse mina älskade anförvandter tycktes mig vara sanning — men hvilketdera var väl en dröm?»

Den raska flickan qväfde en frambrytande tår och sade öfvertygande:

»Ni är frisk, kära, älskade fru! Det ena är lika litet en dröm som det andra. Snart skall ers nåde kunna vara redo att resa.»

Hertiginnan skakade på hufvudet och såg sig omkring.

»Tag bort dessa saker, Elsa!» utropade hon häftigt. »Skynda dig — det plågar mig att se dem.»

Flickan började plocka tillsammans de kringspridda smyckena; men sade derunder:

»Ers nåde ämnar då icke resa härifrån?»

»Hvad tänker du på, Elsa? Huru vore det möjligt att strida emot *hans* vilja?»

»När hertigen har rest, tänker ers nåde ändå dröja qvar här i tornet? — Det kunde bli länge nog.»

Ingeborg sänkte sorgset sitt hufvud.

»Det kännes hårdare nu,» sade hon, »sedan jag fick hoppet att träffa mina fränder, har min längtan efter dem vaknat, lika med längtan efter friheten.»

Vid åsynen af hertiginnans stilla sorg, blef Elsa utom sig; hon kastade sig till hennes fötter och kysste hennes händer.

»Misströsta icke så, min dyra, älskade, höga fru!» bad hon. »Det måste blifva annorlunda, den grymma hertigen skall icke längre få martera er. Jag vet att drotset, er höga broder, nu är hertigens fiende — vänd er till honom, han skall beskydda er.»

»Just derför att min broder är min gemåls fiende, kan jag icke fly till honom. Du förstår icke, Elsa, att det då skulle blifva en öppen strid emellan dem och att den striden kunde blifva farlig — min broders lif får icke offras för min skull.»

»Men denna strid kan nu icke längre undvikas,» sade Elsa och steg upp, torkande tårarna ur sina klara, kloka ögon. »Edra anförvandter vänta ju eders nåde, och då ni icke kommer skola de helt visst ej låta saken bero, utan börja en strid, som kanske blir fruktansvärdare, än om ni sjelf vore hos dem.»

»Du kan hafva rätt deruti, min lilla Elsa,» svarade Ingeborg betänksamt och satte sig ned på närmaste stol. »Jag borde kanske göra ännu ett försök — det kännes nog hårdt — men jag vill likväl skrifva till hertigen härom och ... bedja honom besinna detta innan han förnekar sitt löfte till mig.»

»Bedja honom,» upprepade Elsa sakta, såsom för sig sjelf; »när hörde väl han på en menniskas bön!»

»Jag skall dock göra det,» sade Ingeborg beslutsamt.

Hon hade icke på många år skrifvit till sin gemål, och det kostade henne stor möda, innan hon förmådde börja sitt bref. Men slutligen, sedan hon i lugna ordalag förestält honom sina mäktiga anförvandters misshag, då han icke enligt löfte infann sig, bad hon honom besinna, att de deraf kunde förstå, att hon verkligen var hans förorättade maka; och derefter började hennes hjerta svalla öfver i rörande, varma böner, att om han också ej ville erkänna henne såsom sin gemål, likväl återgifva henne friheten, om hon lofvade att glömma all den oförrätt, hon lidit.

Det var sent på aftonen, då Ingeborg slutade sin skrifvelse, och hon sände Elsa att sjelf lemna den till hertigen. Det dröjde ej länge, förrän flickan återkom och förtäljde att hans nåde emottagit den, der han satt vid spelbordet med sin broder; men att han befalt henne att genast återvända till sin fru.

Långt inpå natten satt Ingeborg väntande invid sitt fönster, men intet budskap hördes komma med svar på hennes bref; förgäfves bad tärnan henne gå till hvila; hon satt der ännu med sömnlösa ögon när morgonljusningen inbröt. Då hördes lif och rörelse i slottet, och snart syntes hertigen sjelf jemte sin broder, några flera herrar, svenner och tjenare, begifva sig utför kullen till den nedre gårdsplanen, der hästarna väntade för att föra dem ifrån Rönneholm.

»Nu reser hertigen till Stockholm,» sade Elsa, som stod stilla vidden tysta hertiginnans sida.

»Jag är åter en fånge — en arm fånge!» utbrast Ingeborg, och hennes hufvud sjönk ned emot den hårda

fönsterkarmen. Men tärnan tog sakta hennes hufvud och lade det smekande emot sitt bröst; då började tårarna strömma öfver Ingeborgs kinder, mildrande hennes smärta.

»Jag är dock icke öfvergifven, icke ensam, då jag har dig, min trogna Elsa,» sade hon, »dig skall man ej kunna röfva ifrån mig, såsom man gjorde med den hvita storken.»

»Hör, näktergalen sjunger så gladt,» hviskade tärnan, då den spelande sångfogeln från en gren i bokträdet lät sina drillar ila genom morgonluften.

Åtskilliga veckor förflöto, och Juli hade redan utbredt sin högsommarfärg öfver bokarnas ljusgröna blad, men ännu hade icke den unga tärnan i Rönneholms torn förlorat hoppet om sin matmoders befrielse. Vid den första morgongryningen smög hon sig uppföre trappan för att ifrån tornets högsta glugg kunna skåda utåt hafvet, och ändtligen syntes en seglare i Skelderviken styra kurs emot sjelfva Luntertun. Flickan skyndade ned och begaf sig med snabba steg öfver bron till den lilla staden, ifrån hvars strand hon snart kunde se lotsbåten, som raskt roddes inåt Rönneån af Elsas fader, den gamle Ola Böcker. Uti den främmande herrn trodde hon sig igenkänna junkern, hvilken på våren hade åtföljt konung Håkan ifrån Norge.

Medförande några skogsblommor, som hon plockat utmed vägen, ilade hon tillbaka och ehuru tidigt det ännu var på morgonen, gick hon sakta in till den hvilande hertiginnan.

Uppvaknad ur en orolig slummer, mötte Ingeborg med förvåning tärnans glada ögon och såg den varma färgen på hennes kinder.

»Stå upp, ers nåde,» bad hon, »frihetens dag har verkligen kommit — redan i dag kunna vi få lemna Rönneholm.»

»Du har dina förhoppningar, du, min snälla Elsa,» sade hertiginnan, vemodigt leende. »Godt är, så länge du kan behålla dem.»

»Icke förhoppningar allenast, ers nåde, utan visshet,» svarade Elsa ifrigt. »Jag har sett min far komma roende med junkern, som var här då näktergalen återkom till bokträdet.»

Nu tycktes hertiginnan förstå henne och hon reste sig upp. Också inom henne vaknade en förhoppning, men liksom fruktande att uttala hvad som sväfvade för hennes tankar, lät hon under tystnad den ifriga tärnan fullborda hennes klädsel. Knappt var den likväl ordnad, förrän hon sjelf skyndade fram till fönstret och varseblef i detsamma Torsten Folkesson, som skyndsamt steg uppför kullen. Hon vände sig då tillbaka och vinkade åt tärnan att gå ned emot honom.

Snart återkom Elsa med junker Torsten, som verkligen medförde bref ifrån drottningen sjelf, innehållande en befallning till hertiginnan af Halland att infinna sig vid hofvet till den snart stundande festen. Konung Håkan hade sändt sin frände, Torsten Folkesson för att säkert och skyndsamt ledsaga henne.

Ingeborg tvekade icke ett ögonblick att lyda den kungliga befallningen.

»Jag är redo att följa eder, ädle junker,» sade hon och ville derefter framställa några frågor, men hennes läppar darrade af en så häftig rörelse, att hon endast räckte honom sin hand, hvilken Torsten vördnadsfullt kysste, hvarpå han framförde muntliga välkomsthelsningar ifrån drottning Blanka, konung Håkan och

hennes broder, riksdrotset Karl Ulfsson. Drottningen hade sändt sitt eget fartyg, en snabbseglande snäcka, för att föra hertiginnan till Stockholm.

Elsa, som varseblef sin frus upprörda tillstånd, frambar en kappa, hvarmed hon omsvepte hennes späda lemmar och bad henne gå före med junkern, Elsa skulle snart skaffa en tjenare och medföra sakerna.

Ingeborg lät, utan att yttra ett ord, föra sig af Torsten, som med all omsorg ledsagade henne utföre den branta stentrappan.

»Kanske jag går denna väg för sista gången,» sade Ingeborg såsom för sig sjelf. »Huru skall väl allt vara, då jag återser Rönneholm,»

»Fru Adelheid Sparre,» yttrade Torsten, »önskar, att ers nåde ville besöka henne på Gröneborg.»

»Jag får se, huruvida min gemål tillåter det,» svarade hastigt hertiginnan, men rodnade dervid och förblef derefter tyst, under det hon vid Torstens hand gick stilla utför kullen, utan att ens se sig tillbaka.

Gubben Ola hade, med en glad föreställning om hvem den förnäma junkern skulle hemta ifrån Rönneholm, under sin väntan prydt båten med qvistar af bok och björk, bildande en grönskande sal, der nu Torsten ordnade en beqväm plats för hertiginnan. Den gamle Ola hade all möda att icke röja sin glädje, då verkligen fru Ingeborgs lätta fot vidrörde hans båt, och han sjelf skulle få föra henne ifrån ett hem, der han med så mycken grämelse hört hennes klagande strängaspel, men då nu Elsa kom, lätt som vinden och nickade åt fadren, då hon hoppade ner i båten, kommo gubben Olas kraftiga åror i gång, och den grönskande farkosten ilade snabb öfver Rönneåns spegel, liksom beledsagad af foglarnas glada qvitter ifrån strandens löfkronor.

Junker Torsten, som såg, huru färgen skiftade på hertiginnans ansigte, under det hennes ögon hvilade på vattenspegeln, insåg, att hon helst ville vara ostörd, och han sysselsatte sig derföre med att beskåda några hjortar, hvilka lugnt gingo betande uti alskogen, men nu begåfvo sig till åstranden, liksom nyfiket höjande sina bekrönta hufvuden. De syntes vara de enda varelser, som beskådade hertiginnans afresa.

Den damle Ola Böcker hade så gerna velat få betrakta hertiginnan, då han tyckte sig allt mera igenkänna de fagra ungdomliga dragen; men ehuru mildt hennes ansigte än var, förstod äfven han att icke ens med en blick störa henne. Han talade icke heller med Elsa, men de glada ögonkast far och dotter vexlade, visade huru väl de förstodo hvarandra.

Men då den bleka hertiginnan, ledsagad af junker Torsten och sin tärna, hade lemnat lotsbåten och befann sig på det kungliga fartygets däck, tycktes hon med ett djupt andedrag låta en suck af qval och smärta flyga hän öfver sina läppar, och hon höjde hufvudet med en liksom frigjord blick mot det blånande hafvet. Derefter såg hon sig tillbaka, nickade vänligt åt den bortroende lotsen och sände en afskedsblick mot det försvinnande Rönneholms torn.

II.

Konung Magnus och drottning Blanka hade till fredsförbundet inbjudit alla rikets förnämligaste herrar med deras fruar. Ifrån Upland och Södermanland in-

funno sig ej många, men ifrån Söderhalland, Skåne och Östergötland kommo de talrikt, slutande sig till konung Erik, såsom ville de visa honom större anseende än hans fader.

Främst bland rikets mägtige herrar framstodo på konung Magnus' sida: riksdrotset Karl Ulfsson Sparre till Tofta, hvilken på mödernet härstammade ifrån den gamla erikska konungaätten och på sin tid känd för Sveriges bäst boklärde man, »i sju bokliga konster och alla lagar». Dernäst hans svärfader, Uplandslagmannen Israel Birgersson Brahe till Finsta, förut tillhörande konungens råd, samt herr Karlsm orbroder, Ehrengissle Sunesson Båth, jarl af Orkenöarna och således egentligen tillhörande Norge, men genom gifte i en stor svensk slägt, lagmannen Birger Perssons, förenad med Sverige. Till konung Eriks män kunde räknas: lagmannen i Östergötland, förre riksrådet Magnus Knutsson Blå till Aspenäs, drotset Nils Turesson och Sten Bengtsson, en klok och mägtig man uti rådet. Af de andlige stodo på konung Magnus' sida: erkebiskop Peter, känd för sina fromma stiftelser och den för sitt kall nitälskande biskop Sigmund i Strengnäs, samt den likaledes för sin verksamhet i kyrkan kände biskopen i Vesterås, Magnus Eskilsson. Men på konung Eriks sida utmärkte sig biskop Nils i Linköping, om hvilken man sade att han »till örlig satte allt sitt sinne». Den för sina kunskaper och verksamhet berömde biskop Tomas i Vexiö, samt den allvarlige, för kyrkan nitälskande biskop Hemming i Åbo, som för sitt missnöje med Bengt Algotssons styrelse i Finland ådragit sig konung Magnus' misshag och för närvarande öfvergått till konung Eriks parti.

Förslag till förbundsvilkoren uppgjordes, deri riket fördelades i tvenne delar. Magnus afstod till sin son Erik: Skåne med Hven, Bleking, Lister, Söderhalland, Östergötland, Kalmar fögderi, Varens, Njurding, Visingsö och Småland med undantag af Finheden, samt alla Österländerne med slott, borgar och alla tillhörigheter. Allt det öfriga af Svea rike jemte Finland, förbehöll sig Magnus, och skulle begge konungarna i besittning häraf ömsesidigt försvara hvarandra. Ett slags öfver-domsrätt i svårare mål förbehölls dock konung Magnus. Ingen af konungarna skulle dock inblanda sig i den andras styrelse. Efter flera enskilda stadganden, afslutades förbundsakten med förklaringar å ömse sidor, att all tvedrägt skulle vara fullkomligt bilagd, och den underskrefs af begge konungarna och deras drottningar samt bekräftades af biskoparna och riksråden.

Konung Magnus hade försökt att i förlikningen äfven inbegripa Bengt Algotsson; men det lyckades icke. Han måste till och med slutligen medgifva, att Bengt uteslöts ifrån sjelfva underhandlingarna och ej en gång tilläts att närvara vid den högtidliga sammankomsten, då underskrifterna skedde. Med stor grämelse erfor drottning Blanka den hittills så mägtige gunstlingens uteslutande ur förlikningsförbundet och förutsåg derigenom hans stundande fall; men den medlande Håkan hade öfverbevisat henne om begge partiernas hätskhet emot honom och lyckats förmå sin moder att inse faran af att sjelf använda sin återstående magt för att söka rädda honom.

Bengt Algotsson sjelf var ursinnig, men qvardröjde likväl för att med sin närvaro vid de festligheter, som derefter skulle följa, uppträda med all den

glans, som honom ännu i det yttre tillkom, och liksom dermed öfverskyla sitt nederlag.

Vid Ingeborgs ankomst till Stockholm flög hennes öga med en blandning af fruktan och väntan öfver kretsen af de anförvandter, som mötte henne redan på stranden. Bengt Algotsson var dock icke ibland dem. Liksom bedragen af en hemlig förhoppning, smög en smärtsam oro genom hennes inre, men försvann dock åter, då den deltagande fru Adelheid och den varmhjertade Gunborg kärleksfullt omfamnade henne.

»Ack,» utropade Ingeborg i glad hänförelse, »jag är ju såsom en till hemlandet återkommen flykting — det förefaller mig, liksom om jag ifrån en lång, lång resa nu först kom hem!» Med en viss fruktan såg hon härvid upp mot den stränga drots Karl, men snart hvilade hennes hufvud mot hans bröst, och hon kände sig omsluten af hans armar.

»Var då välkommen hem, min syster!» sade han mildt. »Vi hafva allt för länge saknat dig.»

Åter såg Ingeborg upp emot honom.

»O min broder,» sade hon bedjande, »måtte min ankomst endast medföra frid.»

»Det beror icke på oss allena,» svarade Karl Ulfsson med en mörk blick. »Vi få se, huru Bengt Algotsson kommer att förhålla sig. Men derom skola vi icke nu tala, min syster, utan hvad dig sjelf rör och vår glädje att återse vår lilla Ingeborg, såsom hade endast några få år förflutit, sedan vi förlorade dig.»

»Då jag ser vår kära Ingeborg,» yttrade fru Adelheid med en innerlig förnöjelse, »tyckes äfven mig, att denna tid varit mindre lång, än jag kunnat ana.»

»Den har dock varit lång nog, sedan jag såg min älskade syster Adelheid,» svarade Ingeborg, qväfvande en suck, men tillade gladt leende på Gunborg, »jag minnes min systers dotter såsom ett älskvärdt barn, som i sina glada lekar gerna tog sin tillflykt till mig — nu ser jag henne framför mig, såsom vore det nu jag, som ber om hennes skydd och kärlek.» Och Ingeborgs armar omslingrade Gunborg, under det begges långa, blonda hår slöte sig om hvarandra liksom ett föreningsband.

»Se min vänlige ledsagare,» sade Ingeborg derefter, räckande handen åt Torsten, »det är genom honom, jag redan på förhand lärde känna min Gunborg under vårt samspråk om mina kära anförvandter, likasom jag utan hans uppmuntran kanske hade blifvit modlös och fruktande för hvad som här kunde möta mig.»

Hertiginnans kinder bleknade, under det hon talade, och hon såg sig åter oroligt omkring, till dess blicken stannade på systern.

»Bengt känner väl min ankomst?» frågade hon sakta. Men fru Adelheid lemnade henne i det samma ett bref ifrån drottningen, hvaruti hon förklarade, att hon sjelf underrättat hertig Bengt om hans gemåls ankomst. Lugnad härvid medföljde Ingeborg till sin systers hem.

Fru Adelheid sände nu bud till hertigen med underrättelse om fru Ingeborgs ankomst och inbjöd honom att komma för att helsa sin maka. Bengt Algotsson tackade för inbjudningen, men förklarade icke vidare, när han ämnade komma.

I strid mellan en hemlig förhoppning och orolig fruktan såg Ingeborg dagen förflyta, utan att Bengt infann sig. Fru Adelheid och Gunborg sökte förströ

henne med tal om morgondagens fest på kungliga slottet; men ehuru Ingeborg erfor en obeskriflig känsla af hemfrid uti sin vänliga omgifning, kunde hon icke dölja den ångestfulla bäfvan, som emellanåt betog henne vid tanken på den kommande morgondagen.

En talrik och lysande samling hade infunnit sig uti konungaborgens stora festsal för att med lika mycken glans som glädje helsa de återförenade konungarna.

Sedan alla voro församlade, anlände först de begge konungabröderna, Erik och Håkan; den förre medförande sin gemål, Beatrix af Brandenburg, och intogo under högtidliga helsningar sina platser i de förgylda stolarna på estraden för de kungliga, der den milda Beatrix föreföll såsom ett föreningsband emellan de till sitt yttre så olika bröderna, den allvarlige Erik och den sorglöse Håkan.

Nära de kungliga personerna på sjelfva estraden hade hertiginnan af Halland erhållit plats; men den förgylda stolen bredvid henne stod tom, ty ännu hade icke hertigen anländt. I sista stunden fåfängt väntande sin gemål, måste slutligen Ingeborg inträda ensam, endast ledsagad af Torsten Folkesson, såsom hennes riddarsven, och åtföljd af fru Adelheid Sparre, som med sin dotter Gunborg hade sin plats främst bland de inbjudna damerna. Alltemellanåt syntes Ingeborgs blickar med blyg rädsla sväfva öfver den lysande kretsen, fåfängt liksom sökanda ett stöd för sin fruktan. Men nu inträdde konung Magnus och drottning Blanka.

Magnus framträdde med gladt ansigte, såsom hade han med de flydda ungdomsåren äfven bortlagt de konungsliga bekymmerna, som likväl tidigt nog hade fårat hans panna. Han syntes nu med lättrogen förhoppning blicka mot en väntande framtids frid och lycka.

Blanka åter sökte förgäfves att vid sitt inträde dölja sin oro och sina bekymmer. Men då hon möttes af den talrika samling undersåtar, som vördnadsfullt helsade henne, lifligt uttryckande sin glädje öfver försoningen emellan hennes gemål och son, intogs äfven hon af nyväckta förhoppningar. Hon helsade derföre med allt det behag, som kom hvar och en att glömma sitt missnöje med de utländska sederna, då hon hade för dagen aflagt alla fransyska färger och uppträdde med den allvarliga prakt, som höfdes en svensk drottning.

Genom Blankas inre flögo hastigt de senare årens sorger bort såsom en dröm, och tanken på en bättre kommande tid genomträngde henne. Men i detsamma föll blicken ned på hennes armring, och hon varseblef att en perla hade fallit bort ur det betydelsefulla smycket, som sammanhöll den. En aningsfull bäfvan genomilade henne dervid, men hon kände allas blickar hvila på sig och småleende, ehuru med blekare kinder, intog hon sin stol.

Sedan de kungliga personerna intagit sina platser förblef hela den lysande kretsen af såväl herrar som damer stående, för att efter rang framträda och med vördsamma bugningar framställa sina lyckönskningar.

Hertiginnan af Halland hade äfven rest sig, men då hon såg herrarne först begifva sig till sina fruar för att medföra dem, såg hon åter ångestfullt på den

tomma stolen vid sin sida och stod rådvill och förlägen. Hon såg derefter frågande på fru Adelheid och hugnades af hennes talande blick, då i det samma hennes broder, riksdrotset Karl Ulfsson, stod framför henne. Hastigt lade hon nu sin hand i hans och följde honom. I sin förvirring sökte hon dock att fullgöra helsningen för de kungliga och träffades af drottningens vänliga, uppmuntrande leende. Drotsen återförde henne derefter till sin plats, men stannade nu qvar, stående vid hennes sida och samtalande med henne.

Torsten hade med uppmärksamhet följt hertiginnans rörelser och såg, huru hon under sitt samtal med brodren allt emellanåt kastade en väntande blick utåt salen. Äfven Gunborgs blickar följde henne med deltagande, men det hände likväl, att Folkungajungfruns varma högblå ögon lätt skymdes af ett förbisväfvande moln, då den allvarsamme junkern, såsom hon tyckte, med allt varmare hängifvenhet följde skiftningen på Ingeborgs fina genomskinliga kinder.

Det dröjde om, innan hela samlingen hade hunnit efter fullbordade välönskningar åter komma i ordning, då en lysande grupp af herrar inträdde i salen.

Det var Bengt Algotsson i sin furstliga drägt, åtföljd af flera riddersmän, som drogo allas blickar till sig. Inom sig harmsen öfver den ovilja, rådsherrarna bevisat honom, gick han framåt med stolt hållning, då han varseblef Ingeborg och stannade, på ett underbart sätt gripen af hennes åsyn.

Hon bar den blåa manteln, hvilken med sina fina guldstjernor i den rika belysningen, glimmade såsom en stjernhimmel, och öfver hennes hufvud glänste det furstliga diademet. Hennes ansigte, som han under

så många år nästan hade förgätit, egde ännu det milda behag, som fordom hade tjusat honom, och han gjorde en rörelse såsom för att skynda fram till henne. Men den lysande omgifningen påminte honom hastigt, att det var på andras befallning, hon hade kommit hit, liksom för att trotsa honom, och han träffades derjemte af hennes stolta fränders åsyn. Riksdrotsen Karl Ulfsson och Ehrengissle Jarl stodo begge vid hennes sida. Båda hade uppträdt såsom hans motståndare i rådet, och han betogs af en vild glädje att kunna genast hämnas detta genom att offentligen inför dem förödmjuka deras fränka.

Redan långt borta i salen och först af alla, hade emellertid Ingeborg igenkänt sin make.

Den furstliga drägten hade hon icke sett honom bära sedan deras bröllopsdag, och ehuru på afstånd mötte henne då han stannat för att betrakta henne, hans mörka ögon, som uti den rika belysningen syntes henne brinna med dess forna fängslande eld, under det åsynen af hans gråa hår rörde henne. De flydda årens qval och smärtor sjönko bort, och hon nästan ville ila till hans möte; men en vänlig hand hvilade varnande på hennes arm och återförde henne till besinning. Hon satt stilla, i andlös bäfvan, väntande hvad som skulle komma.

Bengt Algotsson, som ett ögonblick varit nära att gifva vika för en varmare hågkomst vid Ingeborgs åsyn, upprätade åter sin höga gestalt och gick stolt framåt. Han helsade de begge konungarne och drottningarna, men gick derefter förbi riksdrotsen och kastade icke ens en blick vidare på den bleknande Ingeborg.

Han hörde henne upprepa hans namn, men ehuru den välkända stämman underbart klang genom hans

inre, bekämpade han sin känsla och gick henne lugnt förbi.

Hela samlingen tycktes följa honom med uppmärksamhet. Flera hördes ropa: »Hertiginnan har fallit i vanmakt!»

Bengt Algotsson kastade nu en blick ditåt; men han såg endast Karl Ulfssons mulna panna och blixtrarne i den mörke jarlens ögon, hvarefter han aflägsnade sig.

Den sanslösa hertiginnan hvilade i Gunborgs armar, och drottning Blanka sände sina tärnor att bistå henne. Men så snart hon hade återvaknat till medvetande, tog drots Karl sin systers hand och ledsagade henne ur festsalen. Ingeborgs tärnor och junker Torsten följde dem.

I detsamma började dansmusiken. Konung Magnus dansade med drottning Beatrix; konung Erik dansade icke, han samtalade med sin moder.

Då efter en stund Torsten Folkesson inträdde i danssalen, såg han med orolig aning, huru Norges vackra konung förde Folkungadottren uti dansens hvirflar.

III.

Följande dag begärde fru Adelheid Sparre jemte sin dotter företräde hos drottning Blanka, som, ehuru hon var upptagen af samtal med den norska konungen och hans vän, likväl genast tog emot dem. Torsten ville draga sig tillbaka, men Håkan tillvinkade honom att dröja qvar.

Drottningen emottog dem med den hänförande vänlighet, som aldrig förfelade att intaga och behaga, men fru Adelheid lät icke märka det intryck, hon härvid ovilkorligen erfor. Helt enkelt förklarade den gamla frun, att hennes dotter vid gårdagens fest hade funnit en perla af sällsynt utseende, som man trodde tillhöra drottningen.

»Ah, den förlorade perlan ur min armring!» utropade Blanka och såg med välbehag på Gunborg, som, ehuru hon icke knäböjde, då hon lemnade perlan, likväl i hela sitt väsen uttryckte en så varm beundran, att drottningen dervid smålog.

»Det gläder mig,» sade hon, »att den återfunna perlan räckes mig af en så vänlig hand! tag derföre min tacksamhet, unga fränka! Se min son,» tillade hon vändande sig till Håkan, »du känner den gamle astrologens förutsägelser om denna min armring: hvar och en, som kommer i beröring med den ringen, skall på ett hemlighetsfullt sätt inverka på mitt eller de minas öden. Nog tror du väl, att denna älskvärda flicka skall bringa oss välgång?»

»Min dyra moder,» svarade Håkan gladt och kysste ömt hennes hand, »om vi efter vårt behag få tolka armringens betydelse, skall visst den återfunna perlan gifva glans åt den enda ädelsten, som ännu är dunkel i eder krona.»

Drottningen tog ett steg tillbaka.

»Hvilken ädelsten menar du, min son?» frågade hon hastigt.

»Den som skulle blifva den skönaste af dem alla,» svarade han och fäste på Gunborg en svärmande blick: »den som förenar hjertan och slägter, som gifver lifvet

värma och smyckar vår bana med rosor — den ädelstenens namn är kärlek!»

»Kärlek —» upprepade drottningen och såg nästan häpnande på sin son, hvars ögon med en besynnerlig eld ännu hvilade på Folkungadottren. »Mitt folks kärlek,» tillade Blanka med återtagen fattning, »ja i sanning, unga flicka, kunde du bringa mig den ädelstenens glans, ville jag kalla dig min goda engel.»

En hög rodnad flammade på Gunborgs ansigte, och hon nästan knäböjde, då hon svarade:

»Den ädelstenen skall skönast belysas af edra egenskaper, höga drottning!»

Ett leende, Blanche af Namurs förtrollande leende sväfvade öfver hennes ansigte, då hon kysste Gunborgs panna, under det hon vänligt uppreste henne. Derefter vände hon sig till fru Adelheid.

De begge mödrarna förstodo hvarandra, begge kände de aningen af ett kärlekens föreningsband emellan deras barn; men ett sådant band skulle de begge bekämpa. Drottningen hade andra och högre planer för sin kunglige son, och Folkungafrun ville icke se den stolta ättens enda dotter på en plats, vore det också en tron, der man kunde ringakta henne. Med några artiga ord räckte drottning Blanka henne sin hand, och fru Adelheid emottog den med en djup bugning, hvarefter hon med en viss högtidlighet drog sig tillbaka med sin dotter.

Men ännu tvenne andra funnos der, som på ett besynnerligt sätt blifvit träffade af den unga konungens betecknande ord. Gunborg erfor en plågsam känsla, såsom hade ett hemlighetsfullt band smugit fängslande omkring hennes outredda framtidsdrömmar. Och Torsten som kanske tydligast af dem alla trodde

sig förstå Håkans ord och den höga färg de framkallade på Gunborgs ansigte, kände endast klart en brinnande önskan att vara långt derifrån.

Konung Håkan ledsagade emellertid fru Adelheid och hennes dotter till den yttre försalen.

Till den festmiddag, som följde dagen efter lyckönskningsfesten, voro inbjudna såväl representanterna af rikets förnäma slägter, som hufvudstadens förnämste borgare för att på samma gång bevittna fredsförbundet och sjelfva utgöra en förening af de skilda partierna. Genom alla kretsar spridde sig ryktet om hertigens af Halland uteslutande vid förbundshandlingarnas upprättande, men hans närvaro på kongliga slottet skulle åtminstone till en del hafva vederlagt detsamma, om icke hans uppförande mot gemålen åter vändt allas uppmärksamhet på honom och förökat den ovilja, som redan förut var allmän emot den mägtige gunstlingen. Också denna dag infann sig hertigen med ett så stort följe, som möjligen kunde åstadkommas af hans återstående vänner och anhängare. Hans uppsyn lät dock icke förmärka, att han kände orsaken hvarföre platsen omkring honom, hvar han framgick, blef så rymlig, utan syntes han antaga det såsom ett erkännande uttryck af hans höga rang. Den myndiga jarlen Ehrengissle Sunesson tycktes hafva svårt att qväfva sin vrede, som vid Bengt Algotssons åsyn blixtrade fram ur hans hotfulla blickar, men den lugne drots Karl gick hertigen förbi utan att ens bevärdiga honom med en blick.

Sjelfva konung Magnus varseblef det allmänna missnöjet med Bengt Algotsson; han var dock så upptagen af den lofvande freden med sin son och dennes mägtige medhållare, att han fäste mindre uppmärksamhet vid sin gunstlings nederlag, helst som denne sjelf syntes så litet låta bekymra sig deraf. Men drottning Blankas skarpa blick såg allt för väl, huru harmen jäste under hertigens strålande yta och till och med röjde sig uti det hårda skratt, han emellanåt lät undfalla sig, och Blanka sjelf träffades häraf såsom af en förödmjukelse under all den vördnad, man än visade henne såsom landets egentliga drottning. En bitter känsla slog derföre rot i hennes inre, förtagande glädjen af den återställda freden med hennes son. Oaktadt Erik nu visade sin moder all den aktning, som henne tillkom, och hon å sin sida bemödade sig att vinna honom, samt den medlande Beatrix såg upp till henne såsom sin gemåls och landets moder, tycktes likväl för hvarje dag emellan mor och son roten till en främlingskänsla slå ut allt rikare blad, skymmande kärlekens stänglar, som, alltmer svaga, knappast förmådde sammanhålla dem.

Den unga Håkan, som hade ärft sin faders lätta sinne, oroade sig icke vidare med några nedslående föreställningar, utan kände sig belåten med det sken af fred, som nu herskade emellan hans anförvandter. Han var derföre särdeles förnöjd att vid den storartade festmiddagen se alla skilda partier i vänlig förening spisa under samma tak. Likväl syntes under middagens gång äfven hans glada lynne på visst sätt oroligt, då han ibland den krets, som närmast omgaf de kungliga personerna, förgäfves väntat få se Folkungadottren. Omsider fick han likväl veta, att hertigin-

nan af Halland hos drottningen undanbedt sig middagen och qvarblifvit hemma hos sin syster, fru Adelheid, hvaraf Håkan kunde förstå Gunborgs uteblifvande. Straxt efter middagens slut bad han derföre Torsten begifva sig till den sjuka hertiginnan och fråga, huru hon befann sig. Men knapt hade den unga konungen afskickat honom, förrän han erfor en besynnerlig oro och kunde icke begripa, hvarföre hans vän dröjde så länge borta. Knapt en timma hade dock förflutit, förrän han ibland de hvimlande gästerna såg Torsten återkomma. Håkan skyndade emot honom, men hörde helt förströdd på hans svar om hertiginnans välbefinnande och frågade hastigt:

»Nå, du såg väl också den sköna Gunborg?»

Den hastiga frågan och den mörka forskande blick, som åtföljde den, förvånade Torsten och kom hans ansigte att vexla färg; men Håkan, som å sin sida varseblef detta, besinnade sig och började lika hastigt tala om andra ämnen. Torsten märkte likväl ett ännu fortfarande, förbehållsamt uttryck, så olikt den annars öppna konungsliga ynglingens, att han greps härvid af en aningsfull oro; men icke heller han meddelade den.

Utan aning om denna oro, som hade om också för ett ögonblick kastat en hemlighetsfull skugga öfver de begge ynglingarnes förtroendefulla vänskap, satt Gunborg hemma i all ro hos den öfvergifna hertiginnan. Med hela det unga hjertats värma hade Gunborg slutit sig till henne och var i sjelfva verket ett mera passande sällskap för Ingeborg än den många år äldre Adelheid, som föreföll den unga halfsystern snarare såsom en mor, hvarföre hon väl kände för henne en innerlig vördnnd, men hade dock lättare att meddela sig med Gunborg. Det mångåriga, afskilda

lifvet hade ej kunnat utveckla Ingeborgs af naturen veka, nästan barnsliga sinne, utan snarare bibehållit dess ungdom och oerfarenhet, men derjemte betagit henne kraft och sjelfkänsla. Den för henne så främmande tanken af frihet att befinna sig hos sina anförvandter, oberoende af Bengt Algotsson, hade ingifvit henne mod att offentligen uppträda vid hyllningsfesten för att åter möta sin make; men det förakt, han dervid visat henne, hade alldeles förkrossat Ingeborg och betagit henne förhoppningen om en ny framtid. Gunborgs lifliga uppmuntran hade dock ingifvit henne klarhet att inse, att hon förr skulle hafva mod att slita de verldsliga banden, än att återse sin make.

Nu inträdde till dem fru Adelheid, tog kärleksfullt Ingeborgs händer och sade:

»Min älskade syster, jag trodde mig göra bäst, då jag nu har handlat för dig — här har varit bud ifrån Bengt Algotsson.»

Ingeborg reste sig hastigt, men Adelheid höll henne tillbaka.

»Var lugn, min goda Ingeborg; du har ingenting att frukta. Han sände endast sin kammarsven hit i den präktiga karmen för att hemta hertiginnan af Halland; men då jag tyckte, att han kunnat komma sjelf, sände jag herr kammarsvennen tillbaka och lät säga hans herre, att fru Ingeborg blir qvar hos sin syster.»

Ingeborg sänkte sitt hufvud.

»Den myndiga hertigen är sig lik,» återtog fru Adelheid, »han tror sig kunna behandla dig, huru han behagar, men glömmer, hvar du nu befinner dig, min syster.»

»O Adelheid,» hviskade hon, »låt mig söka en fristad i ett kloster.»

»Icke så, dyra Ingeborg, »sade nu Gunborg och lindade smekande sina armar om hennes lif, »nej icke i ett kloster får du söka din fristad; du skall resa, företag en pilgrimsfärd till någon af de heliga orterna och — du skall icke resa ensam,» tillade hon fattad af en ny tanka, »jag vill följa dig!»

Hertiginnan, som hade hvilat sitt hufvud i hennes sköte, reste det nu, men sade sorgset:

»Så kan icke ske, min Gunborg, du får icke för min skull öfvergifva ditt hem och din moder.»

Gunborgs ord hade särskildt fäst fru Adelheids uppmärksamhet; modrens tankar blefvo dervid förda ifrån systern till dottern, och hon trodde sig i dem finna bekräftelse på sin hemliga fruktan, att Gunborg besvarade konung Håkans kärlek — kanske ville hon derföre resa bort för att undvika den — men den stolta frun ansåg, att Folkungadottren behöfde icke fly för att besegra sitt eget hjerta. Hon sade derföre med mild, men allvarlig röst:

»Att du, min älskade Ingeborg företager en sådan resa, inser jag vore passande, på det att ditt sinne måtte finna förströelse och återfå frid efter dina sorgliga pröfningar, och gerna unnade jag dig glädjen att hafva Gunborg med på en sådan resa, men — ett löfte binder henne här — du får icke glömma, min dotter, att om tvenne månader återkommer Arnvidsson Sparre.»

Väl hade Gunborg ofta hört sin mor tala om den frånvarande riddaren, men aldrig förr hade hans namn låtit så underligt för hennes öra, aldrig förr hade modrens blickar med ett så forskande uttryck hvilat

på henne. Gunborg kunde icke svara, Arnwidssons namn hade kastat en hastig belysning öfver hennes innersta känsla, att nästan betagen af en hemlig smärta, det nu var hon, som lutade sitt hufvud mot Ingeborg, såsom ville hon söka en tillflyktsort för sina egna orediga tankar.

Fru Adelheid sade intet vidare, hon förstod, att hennes dotter kämpade en strid, och hon ville icke störa henne, ty hon var viss om, att Gunborg skulle segra öfver sig sjelf. Kanske tänkte ock fru Adelheid, att det för systerns sjuka sinne skulle vara helsosamt att ryckas ifrån sin egen oroliga smärta och fästa sina tankar på Gunborg, hvarföre hon lemnade dem begge allena med hvarandra.

Och Adelheid bedrog sig icke. Hertiginnan glömde sig sjelf; hon lyftade Gunborgs hufvud och betraktade henne förvånad.

»Min glada, stolta, varma Gunborg skulle icke vara tillfreds, icke lycklig! Hvem är då den mannen, hvars namn så kan oroa dig?»

»Riddar Tord väntas hem såsom min brudgum,» svarade hon.

»Huru länge har då min Gunborg kallat den riddaren sin brudgum?»

»Jag har aldrig kallat honom så; men han hade min faders och min moders löfte.»

»Stackars Gunborg, du älskar honom icke!»

»Jag var endast tolf år gammal då jag sist såg honom.»

»Riddar Tord,» upprepade hertiginnan eftersinnande, »då vet jag, hvem han är; Tord Arnwidsson Sparre — jag mins honom nu allt för väl. I sin ungdom älskade han Adelheid, och hon älskade honom tillbaka; men

riksdrotset Knut Johnsson Blå hade vår faders löfte, och Adelheid måste lyda hans vilja.»

»Blef dock min mor lycklig?» frågade hastigt Gunborg.

»Din far, herr Knut, var en så ädel herre, och då han insåg, att Adelheid för hans skull offrat sin ungdomskärlek, gjorde han allt för hennes lycka. Och hon *var* lycklig, hon kände aldrig den stora skilnaden i deras ålder, och Tord blef den bäste vännen i deras hem. Men riddaren, ehuru han ärade herr Knut, glömde visst aldrig sin smärta, han förblef en dyster och sträng herre, och man sade, att han fordrade ett offer för sin spilda lycka, hvarföre man trodde, att herr Knut lofvade honom din hand, medan du ännu var ett barn. Adelheid, som sjelf var lycklig, har väl ock gifvit sitt löfte dertill. Men Gunborg — blif aldrig den mannens maka; Tord har icke din faders vänliga sinnelag, han skall binda din ungdomsglädje — du vet icke hvad det vill säga att känna fruktan för sin make, att vara rädd för den, som skulle vara vårt käraste i verlden —»

Ingeborg höll upp, betagen af sin egen frambrytande smärta; men såsom ville hon slita sig derifrån fortsatte hon:

»Jag känner en annan, en ung ädling, som bättre passade för min Gunborg. Han hade en utmärkt moder, som han älskade så högt, att han i henne lärde känna qvinnans värde, och en god son måste blifva en god make — ja, fru Hildigunds son måste förstå att göra en qvinna lycklig.»

En lätt rosenfärg sväfvade öfver Gunborgs ansigte, under det hon svarade:

»Jag känner ju knappast honom — och han känner icke mig.»

»Det var likväl Torsten Folkesson, som under vår resa omtalade för mig jungfrun på Gröneborg,» sade fru Ingeborg småleende, »henne som man kallar den enda eller den sista Folkungadottren. Han talade om henne än såsom en sköldmö på sin hvita gångare och än såsom en sjöjungfru sväfvande öfver Mälarens blåa vatten och så talade han äfven om hennes lutas klingande toner öfver Gröneborgs fäste — och du kan tro, att han icke känner dig! Jag vill tala med Adelheid; hon får icke binda dig utan dina egna önskningar — jag vill se dig lycklig, min älskling, du skall en gång visa mig, huru lyckan ser ut i denna verlden!»

Här afbrötos de genom ankomsten af riksdrotset Karl Ulfsson och Ehrengissle jarl. De begge herrarna hade begifvit sig direkte ifrån festmiddagen till Ingeborg.

Den förödmjukade hertiginnan, som icke hade sett dessa sina stolta fränder sedan föregående dagens uppträde, gick med fruktan emot dem, såsom trodde hon sig i deras ansigten läsa sitt eget och Bengt Algotssons öde.

Ehrengissle jarls rynkade ögonbryn bådade föga om fred, ehuru han vänligt helsade henne; men fastän hennes broder äfven såg mörk ut, tog han mildt hennes hand och satte sig vid hennes sida.

»Hör mig nu med lugn, min syster,» sade han med detta stilla allvar, som förmildrade hans ord, på samma gång det uttryckte, att intet skulle förmå ändra dem.

»Af Bengt Algotssons beteende emot dig, är oss nu klart, huru han har behandlat sin maka, och att han gjort sig sjelf ovärdig att återse dig. Derföre,

min goda Ingeborg, kommer du icke att återvända till hans hem.»

»Men om han skulle fordra det,» frågade hon med darrande läppar, »skall då ingen strid uppkomma emellan honom och dig, min broder?»

»Det är nu icke fråga om mig och honom; vi skola nu endast tänka och ställa för dig, Ingeborg.»

»Men svara mig likväl först, min älskade broder — jag kan icke bära den fasansfulla tanken, att ditt dyrbara lif skulle sättas på spel för min skull — hellre återgår jag tåligt till mina pligter.»

»Dessa pligter har Bengt Algotsson längesedan förbrutit,» utbröt Ehrengissle jarl, »han skall derföre ej våga att fordra sådana af dig, min fränka.»

»Och ni skall då icke heller utkräfva hämnd på honom för min skull,» återtog Ingeborg med fasthet, »eller fordra honom till räkenskap — om jag har lidit, vill jag dock icke glömma, att det var en tid, han visade mig kärlek och välvilja.»

»Du gaf honom visserligen aldrig orsak att blifva annorlunda; men hvad hämnden beträffar,» tillade den mörke jarlen, »så kommer snart nog den dag, då hans öfvermod straffar sig sjelf; den myndiga hertigens fall är icke långt borta.»

»Hans fall,» upprepade Ingeborg ångestfullt, »och jag skulle då öfvergifva honom — jag var dock hans maka.»

»Ja, i lyckans dagar hans glömda och förorättade maka,» sade Karl Ulfsson dystert, »men i olyckans, huru skulle du, arma Ingeborg, kunna ersätta honom hans fallna storhet?»

»Det är sant,» suckade Ingeborg sakta och sänkte sitt hufvud för att dölja en frambrytande tår.

»Syster Ingeborg,» inföll fru Adelheid, »har redan tänkt på en andaktsresa till de heliga orterna.»

»Ja,» medgaf Karl Ulfsson, »det kunde då vara passande för Ingeborg att resa till Rom; der uppehåller sig för närvarande vår ädla fränka, min svärfader Israel Birgerssons syster, Birgitta Brahe.»

»Den fromma fru Birgitta,» tillade Adelheid, skall visserligen visa dig all kärlek och välvilja. Du har ju förr sett henne, Ingeborg?»

»Ja,» svarade hon stilla, »jag mins ifrån min barndom en skön och helig fru, som man kallade Birgitta.»

»Detta passar sig bra,» återtog drots Karl, »Alvastrapriorn Peter, som har åtföljt Birgitta på hennes resor, har nu en tid varit hemma och ordnat hennes klosterstiftelse i Vadstena; men han skall nu åter begifva sig till Rom för att förmå Birgittas dotter Katarina att blifva klostrets förstyre och första abedissa. Den vördige Peter skall blifva dig en passande ledsagare på din resa, syster Ingeborg, och i Rom skall han föra dig till fru Birgitta, der du tills vidare finner ett kärleksfullt hem.»

»Ingeborg skall naturligtvis icke resa såsom en vandrande pilgrim, dertill äro hennes krafter för svaga,» invände jarlen.

»Min syster,» svarade drotsen, »skall resa med det anseende som hennes börd och hennes vanor fordra, och jag skall utse de öfriga ledsagare, som äro henne behöfliga. Är du nöjd härmed, syster Ingeborg?»

Den tysta hertiginnan böjde sig ned, och hennes läppar vidrörde broderns hand, derefter såg hon upp på honom med en tacksam blick och stillatigande räckte hon de begge herrarna handen, då de aflägsnade sig.

När de voro komna ut i det yttre rummet, hörde Ingeborg en röst derute anmäla:

»Hertigen af Halland!»

Hennes fot var såsom fastväxt vid golfvet, der hon stod; men hon hörde dock, att någon med hårda, hastiga steg inträdde i det yttre rummet. Hon hörde sin broders stränga allvarliga röst säga: »Ingeborg blir här!» Och hon hörde derefter Bengt Algotsson tala — hon hade icke på tio år hört hans röst så nära, och hans ord liksom brände in i hennes själ, då han til sist sade: »Så farväl då — farväl för alltid!» De hårda stegen vände tillbaka, och allt blef tyst derute.

Hertiginnan sjönk medvetslös i Gunborgs armar.

IV.

Då Torsten Folkesson erfor hertiginnans beslut att företaga en andaktsresa till Rom, trädde han öppet inför konung Håkan och förklarade, att han ämnade erbjuda sig att blifva en af hennes ledsagare på den långa resan.

Håkan blef härvid bestört; men frågade likväl icke, hvarföre han ville göra det. Han kände förebråelser inom sig, derföre att han, om också för ett ögonblick, kunnat känna misstroende och svartsjuka till sin redlige vän och han erkände bittert inom sig sjelf, att också han hade haft del i det olycksfulla arfvet af misstro till egna fränder och vänner, som följde inom Folkungaslägten. Den varmhjertade ynglingen ville kasta sig till vännens bröst, erkänna sin skuld och bedja honom dröja qvar; men uti Torstens

ansigte talade ett så fast beslut, att Håkan insåg, hans ord skulle blifva fåfänga; han sade derföre endast:

»När du återkommer ifrån din färd, Torsten, väntar jag dig!»

Och Torsten, som läste de vexlande rörelserna uti Håkans vältaliga ansigte, mottog hans hand, och emellan de begge vännerna hade förtroendet återvändt, ehuru intet ord hade blifvit vexladt derom.

Dagen derefter sade Håkan till honom:

»Du kände folkungadottren bättre än jag, Torsten; hon skall icke taga emot en konungs hyllning, om han icke dermed bjuder sin hand och lägger sin krona för hennes fot — men först vill jag dock se, hvilket som är varmare, hennes hjerta, eller hennes stolthet.»

»Betänk dock, medan tid är, konung Håkan, om du verkligen eger fritt val,» invände Torsten, »är icke redan för dig en gemål utsedd?»

»Du menar Elisabet af Holstein — säg då snarare att Grefve Henrik har utsett sin syster till Norges drottning. Men jag känner icke prinsessan och hade väl hellre lust att strida med hennes stolta broder, ehuru man kallar honom »den jernhårde», än jag ville lyda hans regimente.»

»Men din broder, konung Erik, ansåg sig böra förena de svenske herrarnes önskan med sitt hjertas val, då han förmälde sig med marggrefvinnan Beatrix af Brandenburg.»

»Mina norrmän skola dock icke fordra, att jag offrar min lycka för grefve Henriks planer.»

»Pröfva dock sjelf, Håkan, pröfva noga, innan du går att söka vinna ditt hjertas önskan.»

»Du har rätt; jag skall hafva tålamod och vänta ännu en tid — kan jag icke vinna folkungadottrens hjerta, blir hon aldrig min drottning!»

»Jag önskar dig lycka, min konung,» afbröt Torsten något hastigt, såsom hade detta ämne varit plågsammare, än han sjelf trott. Men hans röst var dock klar och fast, och den unga konungen märkte icke hans sinnesrörelse.

»Tack min Torsten,» sade han gladt, »jag vet, att du menar hvad du säger, och en väns uppriktiga önskan är ofta ett godt förebud. Min högsta glädje skall en gång blifva att visa dig min lycka.

Hertiginnan af Halland, likasom fru Adelheid hade icke emottagit några vidare inbjudningar till hofvet. De egnade hela sin tid åt tillrustningarna för Ingeborgs förestående resa. Sjelf befattade sig den tysta hertiginnan föga dermed, fru Adelheid tänkte och styrde för henne. Gunborg lät sin tärna hjelpa den raska Elsa med den angelägnaste sömnaden, under det hon sjelf ordnade deras arbete och egnade hela sin öfriga tid att förströ Ingeborg med planer för den snart förestående resan. Derunder vaknade hos Gunborg sjelf alltmera en önskan att få åtfölja henne, och just det skäl, modren förebar såsom hinder, var kanske den mägtigaste driffjädern till denna hemliga önskan, som snart öfvergick till en brinnande längtan. Redan uppstod hos henne tanken att ånyo söka öfvertala sin mor, men då erfor hon underrättelsen, att Torsten erbjudit sig blifva hertiginnans ledsagare. Hon hörde det med en smärtsam öfverraskning, och åter föresväfvade henne den hängifvenhet och deltagande, Torsten visat Ingeborg, hvarföre hon tystade sin egen inre längtan — hon ville icke mera tänka på sin resa.

Med tillfredsställelse hade riksdrotset antagit Torsten Folkesson till sin systers riddarsven, särdeles som det gjorde Ingeborg en glädje, då hon med förtroende fäst sig vid den allvarlige ynglingen under sin resa ifrån Skåne. Väl hade hans ungdom väckt en viss betänksamhet hos Karl Ulfsson, men han var dock icke utan erfarenhet vid resor åtminstone i de nordligare länderna, der han under ett par år följt Norges raske konung.

Bengt Algotsson tycktes alls icke bry sig om hertiginnans resa; utan att vidare låta höra af sig, återvände han helt oförmodadt till Skåne. Endast kammarsvennen, trognare än hans herre, uppsökte Elsa för att säga henne sitt farväl, innan hon följde sin fru till utlandet, och han medförde dottrens helsning till hennes far, den gamle Ola Böcker på Rönneholm.

Alvastrapriorn Petrus Olai hade emellertid ordnat angelägenheterna såväl inom sitt eget kloster, som inom det ej långt derifrån belägna, nyanlagda Vadstena. Redan för tio år tillbaka hade nämligen den sköna Östgötastranden af Vettern blifvit utsedd till denna klosterstiftelse, som erhöll sitt namn af den kungsgård (Vadstena), som var främst bland de egendomar, konung Magnus och drottning Blanka anordnat till grundval för klostret. Birgittas son, Birger, var af konung Magnus förordnad till klosterbyggningarnes syssloman och hade redan flera gånger rest emellan Rom och Vadstena för att enligt sin mors föreskrifter bringa allt i ordning.

Den nya ordensstiftelsen, som benämndes *den heliga Frälsarens* (Sancti Salvatoris) men vanligen kallades Birgittinerorden, emedan den stiftades af den heliga Birgitta, hade redan upptagit flera systrar och väntade

nu sin öfverpriorinna Katarina. Efter sina fullbordade värf infann sig derföre priorn enligt riksdrotsets önskan och var redo att såsom hertiginnans konfessor åtfölja henne till Rom.

Alla förberedelser till resan voro nu ordnade, och Karl Ulfsson infann sig jemte Peter och Torsten hos Ingeborg.

Med stilla sorgsenhet hade hon motsett sin afresa. Hemlifvet hos hennes anförvandter hade ingifvit henne frid, och det var med saknad, hon tänkte på att lemna dem; men såväl riksdrotset som fru Adelheid ansågo systerns andaktsresa vara till hennes själs och sinnes bästa hvarföre de, vid deras kärleksfulla afsked, välsignade henne dertill. Djupt gripen häraf, vände sig den tysta hertiginnan sist till Gunborg: men då smålog hon åter, lutade sig innerligt intill henne och hviskade:

»Sörj icke öfver mig, min älskling — jag får en vän med på min resa, som skall tala om dig — min Gunborg skall alltid vara oss nära!»

Gunborg svarade icke på dessa ord, men hennes ögon hvilade varmt och tacksamt på Ingeborg, då hon besvarade hennes ömma afsked.

Karl Ulfsson lyfte sjelf sin syster upp på den sediga gångaren, och han såg med belåtenhet, huru Ingeborg stilla och lugnt intog sin plats på det mjuka sadeltäcket, såsom kände hon sig sjelf skyddad af de ledsagare, som slöto sin krets omkring henne.

Främst redo ett par beväpnade svenner, derefter hertiginnans konfessor, den vördnadsvärde priorn och på hans venstra sida hertiginnan sjelf; så hennes tärna Elsa och ett par tjenarinnor, samt några tjenande bröder, priorns följeslagare. Fyra svenner, förande lediga

hästar, företrädde Torsten Folkesson som nu kom, anförande vapensvennernas trupp.

Ifrån ett fönster beskådade fru Adelheid och Gunborg den älskade anförvandtens högtidliga afresa. Ingeborg såg upp emot dem, och i hennes skimrande ögon talade ännu ett afskedsleende, hvarefter hon omhöljde sitt hufvud med den hvita slöjan.

Nu kom Torsten Folkesson; också han såg upp mot fönstren, helsande dem. Då glänste emot solen smycket på hans hjelmhatt; det var i form af ett gyllene kors, som omslöts af ett emaljeradt näckrosblad.

Ett rosenskimmer flög öfver folkungadottrens ansigte, under det hon besvarade hans afskedshelsning.

V.

Sommaren nalkades sitt slut; redan började kallare vindar spela öfver Gröneborgs fäste, och de gröna vallarnas daggperlor glittrade emot septembersolen. Uti fönstren till jungfruloftet syntes ofta Folkungadottren, lutande sitt hufvud emot karmen, blicka utåt Mälarfjärden; men då hennes väntan var förgäfves, satte hon sig stilla vid sybågen för att enligt modrens önskan förfärdiga riddar Tords bälte. De guldblommor, som utvecklades i skönhet under hennes hand, kylde dock hennes öga, och hon förmådde slutligen ej frambringa flera sådana; Tyri fick ensam fortsätta arbetet. Hon deltog lika litet uti de festliga anordningar, som alltför snart begynte förebåda hennes nittonde födelsedag och den dertill väntade gästen.

Oftare än förr lät jungfrun sin gångare sadlas och hon begaf sig med tärnor och tjenare på jagt, ehuru

fru Adelheid påminte att hösten började sprida sitt gula löftäcke öfver marken; men med blomstrande kinder och gladare blick återkom hon från dessa utflygter, omfamnade sin moder och ilade upp på sin tysta kammare. En annan gång företog hon en segling, men då måste hon lofva sin mor att icke gifva sig ut på fjärden under höststormarna. Den lugna vikens vindar kunde dock icke tillfredsställa hennes oroliga sinne, de omgifvande stränderna voro henne för qvafva, och hon vände hem; äfven då ilade hon upp på sitt rum i det höga loftet, der ingen förutom Tyri vågade störa henne. Och ingen, förutom Tyri, såg, huru hennes blickar alltmera oroligt sväfvade utåt sjön. Väntade jungfrun sin brudgum ifrån de fjerran landen, eller sökte hennes öga främlingarnas lätta farkost, som hade sväfvat omkring vallen då hennes lutas toner hade klingat så underbart? Kanske anade Tyri hennes hemlighet, ehuru hon teg stilla dermed.

Men för Gunborg sjelf stod det alltmera klart, att hon ej skulle med kärlek kunna möta den man, som var utsedd till hennes brudgum, emedan hennes hjerta med ungdomens varma känsla fäst sig vid en annan. Fru Adelheid förstod sin dotters strid med sitt eget hjerta, ehuru hon trodde det var konung Håkan, som bedårat henne med sin hyllning; men hon var viss om, att dottren skulle segra öfver sig sjelf, hon visste, att icke ens för sin egen moder skulle Gunborg förråda sin svaghet. Väl hade hennes syster Ingeborg före sin afresa på det ömmaste varnat henne att icke emot dottrens vilja förena henne med den så många år äldre Tord Arnwidsson Sparre; men Adelheid hade ju sjelf i unga år för fadrens vilja offrat sin kärlek och likväl blifvit lycklig med sin hädangångne herre, och hvem

kände väl bättre än hon Tords ädla och redliga sinnelag. Dessutom syntes henne det löfte, hon och hennes make gifvit honom, vara alltför heligt att kunna rubbas. För öfrigt hoppades hon, att, då riddaren en gång kom, skulle Gunborg lättare glömma sin kärlek till konung Håkan, och allt blifva såsom det borde vara. För första gången hade en hemlighet uppstått emellan mor och dotter, som begge fruktade att vidröra, och Adelheid visste icke huru lifligt Ingeborgs ord fäst sig i dottrens minne — huru Gunborg bäfvade för den dystre Tord, men dröjde så gerna vid bilden af fru Hildigunds son.

Födelsedagen randades emellertid med solsken och friska vindar. Hela borgen var festligt smyckad med purpurflaggor och blomstergirlander; ingen visste, att den nittonåriga jungfrun sjelf var den enda, som med sorg helsade den dagen. Väl hade fru Adelheid föregående afton med öm oro omfamnat henne, men då hon på morgonen såg hennes glada ansigte, tänkte hon att dottren vunnit seger uti sin inre strid. Och väl hade Gunborg segrat, dock icke öfver sin kärlek, men öfver sin svaghet att förtiga den; hon hade beslutat att före riddarens ankomst tala vid sin moder.

Dagen hade ej skridit långt framåt, då budskap kom, att en seglare syntes styra kurs emot borgen. Det måste vara riddar Tord.

För ett ögonblick flydde färgen ifrån Gunborgs kinder; men hon lät Tyri ordna sin klädsel och begaf sig skyndsamt till sin mor, innan den väntade gästen hunnit anlända.

Uti riddarsalen stod redan fru Adelheid i sin högröda atlasklädnad, och hon syntes yngre och ståtligare än vanligt, så strålade hennes ansigte af kärleksfull

tillit och glädje, då hon sträckte sina armar emot dottren för att tacksamt sluta henne till sitt hjerta. En känsla af obeskriflig förebråelse genomträngde härvid Gunborg; hon kunde ej mottaga sin mors omfamning, hon nedsjönk på knä.

»Min moder, förlåt!» bad hon innerligt och ödmjukt, »jag kan icke ännu lyda din vilja — jag kan icke blifva riddar Tords brud, sålänge jag bär en annans bild i mitt hjerta.»

Fru Adelheid bleknade; det kärleksfulla uttrycket vek bort ifrån hennes anlete och efterträddes af ett annat, ett sträft, för dottren främmande, då hon sade:

»Arma — svaga barn! Folkungablodet flyter väl i dina ådror, men dess kraft och stolthet finnes icke i ditt vankelmodiga hjerta.»

Dessa ord träffade Gunborg såsom en djup förödmjukelse; hon mötte bedjande modrens kalla blick.

»Haf tålamod, min dyra moder, kanske kommer en tid, då jag kan lyda eder vilja, men icke ännu — jag begär ännu tvenne år, ännu tvenne år af frihet!»

Denna varma bön förmildrade modershjertat. Fru Adelheid var ännu blek, men endast en djup sorg talade ur hennes blickar.

»Ja, tid behöfver du, min dotter, för att lära känna dig sjelf,» svarade hon, »och för att inse, hvaruti vårt lifs bästa lycka består. Kanske har likväl den fåfängliga tanken på en krona hos dig haft större insteg än kärleken?»

Gunborg uppreste sig, men hann icke göra någon vidare förklaring, emedan dörren nu slogs upp, och Tord Arnwidsson Sparre sjelf inträdde.

Med återvunnen fattning och den intagande värdighet, som tillhörde Folkungafrun, gick hon något längre än vanligt emot sin gäst och välkomnade honom.

Gunborg dröjde qvar der hon stod. Vid åsynen af hans kämpagestalt med de ädla, men mörka och stränga anletsdragen, gick en frostlik känsla genom hennes upprörda inre, dock blandad med ett visst deltagande. Men då framstod såsom i en trollspegel derbredvid ett ungdomligt ansigte med ljusa drag och klarblå ögon, hvarvid Gunborg återfick mod och beherskning. Med lugn ödmjukhet mötte hon riddarens blick, då han såg bort till henne, men liksom väntande, att hon skulle, liksom fordom det glada barnet gjorde, skynda emot honom. Under det han betraktade henne, gick en ljusning öfver hans ansigte.

»O, Adelheid,» sade han med en djup, men välklingande stämma, »du lefver upp på nytt i din dotter — får jag fråga, om den sköna Gunborg ännu har sin vän ifrån sin första ungdomstid i minne?»

Fru Adelheid dröjde ett ögonblick att svara. Vid riddarens fråga hade Gunborg synbart darrat, och färgen vexlade på hennes kinder; men vid Tords närmare betraktande försvann hennes fruktan; hon kände åter det gamla förtroendet, som i hennes barndom hade förenat henne med den inför alla andra stränge riddaren, och hon gick emot honom, räckte honom småleende sin hand och sade med sin varma, mjuka röst:

»Jag helsar min faders och min moders vän välkommen!»

Tord hade kanske likväl väntat något annat än just dessa ord.

»Vän? Faders och moders vän?» upprepade han långsamt och betraktade henne med uppmärksamhet, under det en inre strid tycktes uppstå inom honom; men snart bekämpande sin rörelse, sände han en frågande blick till fru Adelheid.

»Ädle Tord,» sade den stolta frun med en viss ödmjukhet, under det en rodnad färgade hennes kinder, »du var i min makes hus vår käraste gäst, vår förtroligaste vän; öfvergif oss icke heller nu —»

Hon kunde icke säga något vidare, Lifligt framstod för Adelheids minne, huru hon en gång förr hade stått inför denne samme Tord, då hennes ungdomsälskade, och hon för fadrens vilja tvingades att uppoffra honom. Skulle hon väl nödgas att nu för andra gången beröfva honom en dylik förhoppning? — hon måste dock bönhöra sin dotter och åtminstone bedja honom vänta.

»Jag förstår hvad du vill säga, dyraste Adelheid,» yttrade riddaren. »Jag kommer dock icke med anspråk på uppfyllelsen af ett dyrbart löfte — jag har under nio år skådat ett aflägset, men skönt mål, jag kan ännu vänta —»

»Haf tålamod, ädle Tord!» återtog nu fru Adelheid. »Jag har i troget minne vår ungdomstid och våra förhoppningar — min bästa glädje har varit att kunna bidraga till din lycka. Då Gunborg var ett barn, älskade hon dig — hon skall lära känna dig nu och då skall hon blifva dig värdig.»

Gunborg qvarstod bredvid riddaren och såg bedjande på honom, liksom då hon i barndomstiden bedt sin vän om en oskyldig småsak. Han tycktes sjelf ihågkomma detta och anade kanske nu en hemlighetsfull bön, hvilken han icke kunde neka att bifalla. Det var bönen om uppskof. Han sade derföre till Adelheid, som oroligt betraktade honom:

»Var lugn, dyraste Adelheid, har jag hittills icke varit ovärdig din vänskap, vill jag också hädanefter söka förtjena den! Du lade en gång din dotters lycka

i min hand — tack för det dyrbara lånet, ty annorlunda ansåg jag det aldrig — det tillkommer bäst folkungadottren att sjelf göra sitt val:»

»Du har dock icke ännu hunnit rätt besinna dig, Tord,» inföll oroligt fru Adelheid, »gör du verkligen rätt emot dig sjelf och emot henne?»

»Emot henne,» upprepade Tord leende, »ack Adelheid, jag känner henne bättre än du! Bilden af det älskvärda barn, jag såg för sex år sedan, har följt mig såsom en vänlig ledstjerna, och jag vill ännu förvara den sålunda, ty den är mig kärast så! — Var fri, unga Gunborg, din barndoms gamle vän skall inte beröfva dig din ungdomsglädje; men behöfver du någonsin ett stöd, en beskyddare — påminn dig då den gamle Tord!»

Riddaren sträckte sin hand emot Gunborg; hon lutade sitt hufvud emot hans bröst, och han böjde sig ned och kysste hennes panna.

Ingen trolofning blef den dagen firad på Gröneborg; men gästerna, som infunno sig der, sågo dock den återkomna jorsalafararen ofta i vänligt samspråk med folkungadottren, och hon syntes å sin sida möta honom med glad uppmärksamhet, påminnande om den förtroendefulla tillit, hon redan i barndomen visat sin vänlige beskyddare. Fru Adelheid var såsom alltid den älskvärda husfrun inför sina gäster, och endast dottren såg, eller rättare anade den hemliga oro och sorg, som alltemellanåt skymtade fram ur hennes blickar och var det enda, som störde dottrens återvunna frid.

Sent på qvällen, då åter allt var tyst och stilla på borgen, och Gunborg var ensam med sin älsklingstärna, frågade hon henne:

»Har du, såsom du väntat, haft roligt i dag — är min lilla Tyri nöjd och tillfreds?»

Tärnan svarade glad:

»Gunborg har sett fri och lycklig ut: hvem skulle ej då vara nöjd och tillfreds!»

»Tack, min Tyri, jag vet, att du älskar mig, sade jungfrun och kysste hennes kind.

Då fru Adelheid inträdde i kammaren, flög dottren henne till möte, slingrade sina armar omkring henne och tackade för modrens medgifvande till hennes återvunna frihet.

Fru Adelheid besvarade dock ej hennes omfamning; hon sade med sorgsen högtidlighet:

»Du vet icke ännu hvad du tackar mig för, min dotter. Du har väl återfått din frihet, men måste dock derjemte försaka ditt hjertas fåfängliga dröm — jag vill aldrig se min och min hädangångne herres dotter på folkungarnes vacklande tron!»

Gunborg upplyfte hastigt sitt hufvud.

»Min dröm har aldrig sväfvat till en tron,» sade hon med fast stämma. »Aldrig blir jag konung Håkans brud!»

»Icke så?» upprepade fru Adelheid förundrad. »Hvar och till hvem ha väl då dina drömmar sväfvat?»

»Moder — moder —» sade Gunborg, lutande sin glödande kind emot modrens sköte.

»Min dotter, min älskade,» sade Adelheid mildt,» du har tagit bort den mörkaste oron ifrån mitt hjerta låt mig ock läsa hvad som gömmer sig i ditt.»

Då lutade hon sig innerligt intill modren och hviskade sakta:

»Så länge Torsten Folkesson till sin talisman bär näckrosbladet, blir Gunborg aldrig någon annans brud.»

Det stränga draget hade flyktat bort ifrån fru Adelheids ansigte, och hon slöt kärleksfullt dottren till sitt hjerta.

VI.

Hertiginnan af Halland fortsatte emellertid sin Romresa. Hon färdades med sina följeslagare genom Tyskland, Frankrike och Italien, der de ändtligen hamnade vid porten till den »eviga staden». Redan ifrån höjderna omkring Rom möttes deras hänryckta blickar af de otaliga kyrkor och kloster, som lågo mellan vingårdarna i dalen, och de knäböjde och bådo sin rosenkrans i tacksam glädje att lyckligt hafva upphunnit målet för sin färd.

Priorn Peter, som varit en af de nordiska pilgrimer, hvilka för åtta år tillbaka ledsagat fru Birgitta Brahe på hennes vandring, kände väl hennes hus i Rom och förde Ingeborg till henne, der hon bodde vid campo di fiore, nära Laurentskyrkan i Damascus.

Den fromma Birgitta*), som man hade sett vid konung Magni hof såsom hans unga gemåls öfverhofmästarinna, återfinna vi efter tjugo år, långt ifrån

*) Den heligas namn skrifves än Birgitta, än Brigida och än Brigitta; det förstnämnda är utan tvifvel det ursprungligt svenska och således det rättaste. (Qvinnonamnet af Birger). Reuterdahl, Sv. kyrkans historia.

hennes hemland, känd och värderad öfver hela Europa för strängheten och heligheten i hennes lefnad. Redan vid hofvet uppträdde Birgitta varnande konungen »att lyssna till dåliga rådgifvare och smickrare» och förmanade honom »att handhafva rätt och rättfärdighet både på ting och i rådsalen.» Likaså varnade hon drottningen för högmod, slöseri och de franska seder, hon medförde. Men hennes ord aktades föga af den svage, veklige Magnus och den med sitt qvicka snille och flärdfulla sinne, oförsigtiga Blanka, hvarföre Birgitta med vedervilja såg hofvets fortfarande yppighet och lemnade med sorg det unga konungaparet. Ju mera hon lärde känna verlden och sitt eget hjerta, dess allvarligare blef hon, och hennes religiösa sinne dref henne slutligen att söka de heliga orterna utom Sverige. Hennes man Ulf Gudmarsson (Griphufvud), som suttit i konungens råd, lemnade också hofvet och regeringen, hvarefter de fromma makarna började sin första pilgrimsfärd till Norge, der de uti den götiska domkyrkan i Trondhiem, den skönaste i norden, förrättade sin andakt vid S:t Olafs helgonskrin. Derefter begåfvo de sig till San Jago di Compostella i Spanien, der munkarna säga apostelen Jakob vara begrafven. Vid återkomsten till hemlandet fortsatte makarna sitt fromma lif; han, Ulf, ingick såsom munk i Alvastra kloster, och Birgitta uppträdde åter med varningar till den verldslige konungen och hans gemål. Förutsägelserna om gudomliga straffdomar tycktes redan hafva blifvit besannade uti den tvedrägt, som utbrutit inom sjelfva konungaborgen och skilde äldste sonen ifrån sina föräldrar och konungen ifrån sina undersåtar. Magnus och Blanka utbådo sig nu Birgittas förböner, och för att vinna henne och för sina själars

salighet, förärade de gåfvor till hennes klosterstiftelse i Vadstena. Förutom kungsgården med tillhörande egendomar, gåfvo de 6,000 mark i penningar, den största klostergåfva nordens historia har att uppvisa. Men Birgittas förutseende blick såg mörker och olyckor sammandraga sig öfver hennes älskade fädernesland, och efter Ulf Gudmarssons död, drogs hennes längtan till södern och dess heliga orter. Birgittas barn hade hvar och en sitt särskilda hem, egnande sig åt olika lefnadsmål. Den äldste sonen Karl var herre på Ulfåsa, riddare och lagman; Märta var redan förmäld med en dansk herre ifrån Skåne, Sigrid Ribbing, befallningsman öfver Söderhalland, der han lefde såsom en furste; Katarina väl äfven förmäld med den ädle Eggert von Kürnen; men hennes tankar voro långt från denna verlden — hon hade liksom brodren Birger ärft modrens fromma och svärmiska sinne, hvarföre hon valde att blifva hennes följeslagerska och erhöll sin fromme mans medgifvande dertill. Ingeborg hade redan antagit slöjan i Riseberga, och Cecilia hade ännu sitt hem i Skenninge kloster.

Jemte Birger och Katarina samt flera »Guds vänner», började Birgitta åter sin pilgrimsvandring och lemnade för alltid sitt fädernesland. En hel skara ledsagade henne genom Sverige, hvaribland främst mäster Mathias och biskop Tomas i Vexiö: möjligen äfven biskoparne Nils i Linköping och Henning i Åbo, hvilka nämnas såsom ifriga befordrare af Birgittas sträfvanden. Bland dem, som följde henne ända till södern, känner man: Alvastrapriorn Peter, herr Magnus Pehrsson. en riddare som dragit sig ifrån verlden och en fru Emberg. Ryktet gick i förväg; hvar de fromma vandrarne kommo, helsades Birgitta såsom

sierskan från norden, och anlände slutligen till Rom jubelåret 1350.

Här midt i södern visade dock Birgitta, att hennes bästa tankar sväfvade till fäderneslandet, som hon älskade kanske högre, ju mera hon såg hotande moln skocka sig deröfver. Hennes omgifning, både prester och husfolk, voro till största delen svenska, och hennes hus i Rom var samlingsplatsen för de nordiska pilgrimer, som den tiden strömmade till de heliga orterna. Enligt Birgittas enskilda skrifter synas dessa Romfarare hafva utgjorts af svenska riddare och fruar, lagmän och sjelfva rikets marsk. Munkar och biskopar, äfven Upsalas erkebiskop hade här besökt henne. Flera prester voro hennes ständiga följeslagare, såsom hennes konfessorer, främst bland dem Mathias, doktor i teologien, som uppskref hvad hon för honom dikterade; så en Magnus och en Gudmar Fredriksson; äfven en svensk biskop var hennes följeslagare. Likaså nämnes norrmän och danskar.

Såsom Birgitta redan i sitt hemland hade erfarit de begge ytterligheterna att vördas såsom en profetissa, men förhånas af sina fiender, erfor hon detsamma i Rom, som på den tiden var skådeplatsen för den strid, som hotade med sjelfva kyrkans förfall under påfvestolens förflyttande till Avignon, och det var först efter en mångårig vistelse i Rom, som Birgitta skulle få erfara glädjen att helsa Urban V:tes återkomst till kristendomens hufvudstad. En del af folket såg med harm den främmande qvinnan, som vågade predika mot sjelfva påfven och kurian, när hon icke ansåg dem följa Guds vägar. Andra åter aktade henne såsom den »kungaborna helgoninnan,» som hade inflytelse på påfve och kejsare. Likasom hon hade för det andliga

lifvet stiftat en ny orden, hade hon i det verldsliga ingripit uti historiens gång. Hennes ord voro en magt i staten, hon var »Sierskan af de gamle helige konungars blod».

»Af Birgittas hus i Rom *), som, den tiden hon bebodde det, var ett slott med torn och hade en trädgård full af cypresser och citronträd, återstå ännu efter fem århundraden tre små kamrar, som hon sjelf bebodde. Hennes bönrum med ett enda litet fönster bevaras ännu jemte sitt altare med den tafla, som framställer Birgitta sjelf, och hvaraf man anses hafva den tillförlitligaste bild af henne. I taflans midt synes madonnan och barnet och på dess venstra sida knäböjer Birgitta jemte sin dotter Katarina, begge i furstlig prakt med glorior, guldkronor, spiror och korsstafvar; vid den högra sidan samma bilder, likaledes med glorior, modren i enkedrägt med en bok och en korsstaf i händerna, dottren i en liknande klädnad och i handen en staf oeh en kalk. Det tillstötande, litet större rummet, har ett aflångt halfrundt fönster in till kyrkan, som befinner sig innanföre; härifrån skall Birgitta hafva hört messan. Det tredje rummet är nu ett kapell; der skall hennes sofrum hafva varit, och der dog hon. Den nuvarande, fyrkantiga kyrkan var hennes bönhus. Således blef altaret troligen flyttadt från sin plats öfver det omtalade fönstret. Utanpå kyrkan stå bildstoder af Birgitta och ett annat qvinligt helgon. Öfver de latinska inskrifterna, som finnas öfver ingångarne, är anbragt, troligen i senare tider, en krona med korslagd spira och palmgrenar.»

*) Fr Hammerich: "Den hellige Birgitta og Kirken i Norden".

Här vittna således minnesmärkena om det lif, Birgitta förde, likasom legenderna förtälja om hennes underverk, uppenbarelserna tala om hennes syner och historien om hennes verksamhet. Oaktadt hon äfven i verldsligt afseende, i följd af sin förnäma slägt och dess rikedom, här betraktades såsom en furstinna och äfven stundom uppträdde såsom sådan, sågs hon ofta förrätta den ringaste tjensteqvinnas göromål. Hvar hon kom, det måtte vara i de förnämas kretsar, i klostren, i de fattiges hem, var hon den varnande, ordnande, straffande och dock den kärleksfulla qvinnan. Upptagen af den mest utbredda verksamhet, var hon outtröttlig, emottog besök, bud och bref nära och fjerran ifrån och besvarade dem. Var der någon sjuk, bad man om hennes förböner; den ene hade en statssak, hvaruti han önskade höra hennes mening, den andre en teologisk fråga. Hennes kunskap uti latinet, hvilket hon äfven förstod att tala, gjorde henne möjligt att studera skolastikens mästerverk, och efter henne blef Birgittinernas älsklingsläsning: Tomas af Aqvino och Benaventura.

Till denna fristad förde priorn Peter hertiginnan Ingeborg. Ifrån sin första ungdom hade hon minnet af hofmästarinnan med de fromma, men högburna och sköna anletsdragen: nu tyckte hon sig stå inför en allvarsam klosterfru. Sjelfva Birgittas enkedrägt, som hon bar, liknade en nunnas; grå kjortel och svart kappa, kantad med smala gula bräm, och öfver hufvudet ett hvitt kläde med likaledes gula bräm. Men huru simpel denna drägt än var, framlyste äfven nu och kanske mera än förr den inre högheten ur hela hennes väsende. De högthvälfda ögonbrynen vittnade om kraft och beslutsamhet och de af snille och and-

ligt svärmeri strålande ögonen, gåfvo hennes skönt formade anlete ett uttryck af själshöghet, som ingaf vördnad.

Och vid Birgittas sida stod hennes dotter Katarina, en nordisk skönhet med det ljufvaste väsende, som den ringa drägt, hon bar, ej kunde förminska. Hon skall hafva liknat en madonna af Donatelli, som man förevisar i Birgittas hus. Redan enka efter den unge Eggert von Kürnen, hade hela hennes ungdom varit en försakelse af verldens lust och höghet, och med modren till sin lysande förebild bestod hon i hvarje frestelse, lefde hon redan ett helgons lif.

Den första, främmande känslan af vördnad, som så mägtigt öfvervåldigade Ingeborg vid de begge helgonfruarnes åsyn, att hon stum nedsjönk på knä inför dem, förmildrades snart af den obeskrifliga kärlek, hvarmed de emottogo henne. Birgitta såg i henne icke allenast en landsmaninna och frände, utan äfven offret för Bengt Algotssons hårdhet och förmätenhet, och den förskjutna hertiginnan återfann här den frid och hemkänsla, hon blifvit beröfvad i sitt fädernesland.

VII.

Priorn Peter hade nu utfört sitt värf, med Birgitta upprättat regler och anordningar för den pågående klosterstiftelsen och äfven vunnit hennes samtycke att Katarina antogs till Vadstena-klostrets öfverpriorinna, hvarföre beslut fattades, att hon skulle medfölja Peter till hemlandet för att påbegynna klostrets verksamhet. Katarina, som aldrig förr hade

vikit ifrån modrens sida, men var van att lyda hennes vilja och underkasta sig hvarje försakelse, gjorde så äfven nu, ehuru det kostade henne smärta, och medgaf att så länge hennes närvaro der vore nödvändig, förblifva uti Vadstena. Om Katarina sade sägnen: »att hon mången natt stod hemligt upp, när hon såg den gamla på sitt hårda läger, och smög sakta sin kappa under henne, att hon skulle ligga litet bättre.»

Vid afskedet ifrån Ingeborg sade derföre Katarina: »Till dig, kära fränka, öfverlemnar jag det dyra kallet att följa min moder; var du i mitt ställe hennes dotter och vårdarinna!»

Ingeborg gaf henne härtill sitt löfte och hon följde troget detta uppdrag. Trenne år förflöto under hennes frånvaro, och Ingeborg var modrens trogna följeslagarinna. Hon kände sig sjelf lycklig, då hon uti den sköna, sydländska naturen följde Birgitta på hennes mången gång mödosamma vandringar till kyrkor, kloster och hospitaler. Emellanåt ankom någon Romfarare, som medförde underrättelser ifrån det, oaktadt de pröfningar hon der lidit, ändå så kära fädernesländet och till och med bref och budskap ifrån hennes anförvandter. De utgjorde ock ett nöje för hertiginnan att emellanåt samtala med Torsten Folkesson, och hon glömde visst icke sitt löfte till Gunborg, emedan just folkungadottren utgjorde deras käraste samtalsämne och tycktes nästan vara ett föreningsband emellan dem. Här, så långt ifrån de begge, som voro hans hjerta kära — hans konungslige vän och hans älskade — tycktes Torsten sig icke stå i vägen för Håkans drömda lycka, och han kunde derföre mera fritt få tala om Gunborg, som blifvit honom allt mera dyrbar, ju större hinder skilde honom ifrån henne.

Det var kanske derföre med hemlig saknad, Torsten lemnade hertiginnan, då han, efter att hafva egnat en längre tid än han ämnat, att bese Roms märkvärdigheter, begaf sig på en ny färd. Han ämnade sig nu till Jerusalem, der hans far redan länge uppehållit sig. Fru Birgitta gaf Torsten sin välsignelse till denna resa; hon hade med välvilja omfattat honom, icke allenast såsom sin unga frände, hon såg i honom sonen af den fromma Hildigund och sonsonen af Helga, den högt ärade abedissan i Sko kloster. Torsten lofvade dock att ännu en gång återkomma till Rom, innan han återvände till Sverige.

Folke Magnusson Minnisköld hade redan före sonens ankomst uti Jerusalem aflagt sin verldsliga hertigskrud och liksom folkungaslägtens utmärkte föregångare, junker Karl, förenat sig med tyska ordens korsriddare. Intagen af tidens anda, ville Torsten följa fadrens exempel, men herr Folke läste uti sonens inre en hemlig oro; ett slags väntan, som han uppmanade honom att först reda och bekämpa, innan han bestämde sitt lefnadsmål. Under tiden hann till dem underrättelsen om konung Eriks död i Sverige, och Folke blef djupt gripen deraf.

»Återvänd nu hem, min son,» sade han. »Din moder var drottning Blankas ädlaste vän, blif du fortfarande en lika trofast vän till hennes son. Den arma drottningen hade redan före konung Eriks död förlorat honom; bevara derföre i tid hennes andra son åt henne — du har kunnat försaka ditt hjertas kärlek för den unge Håkans vänskap, fullborda då ditt påbegynta verk — och blif för honom ett stöd emot de partistrider, som nu skola vänta honom!»

Torsten reste således åter; men trogen sitt löfte till hertiginnan Ingeborg, begaf han sig först till Rom, och inträffade der samtidigt med Birgittas son Birger och dottren Katarina, som ifrån Sverige medförde lika sorgliga som olycksdigra underrättelser.

Birger förtäljde utförligt om, huru den gamla tvedrägten emellan Sveriges begge konungar, far och son, och deras anhängare åter hade utbrutit redan mot slutet af år 1357, men då hade ett nytt aftal träffats, deri konung Magnus i ett bref sade sig »med faderlig kärlek tänka på sin käre son Eriks gäld, bekymmer och qvaf,» och derföre afstått till honom på tre års tid »Stockholms hus med allom Uplandom ofvanskogs, endast Nerike undantaget.» Hvardera konungen skulle dock af dessa länder åtnjuta halfva inkomsten; efter denna tid skulle det afstådda hemfalla under konung Magnus. Fader och son voro dock skilda i sina förhållanden till främmande magter. Konung Magnus var fäst vid Valdemar i Danmark, som hade tillvunnit sig anseende och magt; men till Valdemars fiender, grefvarna af Holstein och hertigarne af Meklenburg, slöt sig konung Erik och det svenska rådet. Slutligen måste Magnus gifva Bengt Algotsson till spillo. Den förr så mägtige gunstlingen icke allenast afsattes ifrån sina hertigdömen, utan förklarades landsflyktig och anbefaldes att lemna ifrån sig alla bref, som voro honom öfverlemnade, »såväl de som honom enskildt kunde angå på förläningar, som han undfått af konungen, som de hvilka annars kunde angå Sveriges rike». Drottningen blef utom sig, då hennes gemål tvingades att underskrifva förvisningsdomen öfver den man, som han sjelf hade upphöjt till dess höga värdigheter och ansåg vara ett stöd för sin tron. Sjelf vägrade hon

sin underskrift, hvarigenom stor ovilja väcktes emot henne. Förgäfves vädjade hon till sin son, och förgäfves sökte konung Erik förmå henne att lemna sitt medgifvande, då han förklarade, att Bengt Algotsson var orsaken till fiendtligheterna under hans faders regering: men drottning Blanka hade svarat: »Icke han utan rådet, samt den i rikedomar omåttligt stigande adelns afund och hersklystnad, hafva grundlagt missnöjet och brutit den rätte konungens magt; beröfvat oss folkets och vår kunglige sons kärlek.»

Ifrån den stunden såg man, huru skiljemuren emellan mor och son reste sig allt fastare. Emellertid hade Valdemar Atterdag med en krigshär infallit i Skåne; det af dryga skatter betungade fäderneslandet härjades ännu af pesten, d. s. digerdöden, som äfven bland de högres kretsar skördat sina offer. Då gick öfver landet underrättelsen om konung Eriks död. Han hade jemte sin gemål och begge deras små barn under ett besök i föräldrarnes hem träffats af den hotande sjukdomen, och afled hastigt Kristihimmelsfärdsdag 1359, samt gemål och barn jemte honom *). Men icke nog med sorgebudskapet allena, det förde i sitt spår hemska föreställningar. Man talade om det hemliga hat, drottningen ansågs hafva burit till sin äldste son och äfven sökt ingifva sin svaga gemål; man antog, att hon ville hämnas gunstlingens fall och derföre åt sonen beredt en förgiftad dryck. Der funnos inga bevis, men så gick ryktet, så trodde folket, och århundraden behöfdes för att ur sjelfva historien bortrycka denna onaturliga gerning ifrån den snillrika och flärdfulla, men älskvärda och olyckliga Blankas minne!

*) Svea Rikes Konunga-Längd

Birgitta blef djupt gripen af alla dessa sorgliga framställningar.

»Mitt älskade fädernesland har då blifvit en röfvarekula!» utropade hon ångestfullt. »Alla varningar och böner hafva varit förgäfves; denna ogudlighet och försmädelse skulle dock ske,» fortfor hon, och underbara syner började föresväfva hennes själs blick. Jag ser konung Magnus sitta på ett glasklot, öfver hans hufvud hänger ett tveäggadt svärd, som sjunker allt djupare och djupare. Vid den ena sidan står hans goda engel; vid den andra en demon med hammare och tång, begge gå de ut på att vinna honom och äro klotet nära, då svärdet ramlar och krossar dem.»

Birgitta höll upp, liksom försjunken i hänryckning under det hennes ögon strålade.

Sedan talade hon åter:

»Jag ser domaren sitta på tronen emellan himmelens härskaror; under himmelen ligger Sveriges rike utsträckt; jag hör en röst, som kallar konungens goda och onda englar inför tronen att göra räkenskap, och de komma och förtälja hvad de hafva gjort för att frälsa och förderfva. Demonen har ingifvit honom att älska en man af Ödle-ätt och lyfta honom högt i ära, men deremot hata sin egen son. Det är hans skuld, att han är i förbund med en främmande konung, »Demonernas svorne broder,» Engelen har icke kunnat hindra det, ty kungen tillslöt sitt öra.»

Birgitta tystnade, men syntes ännu försjunken uti inre syner. Ingen vågade störa henne; men hvarje af sierskans ord genomträngde allas sinnen, ehuru kanske Birger var den ende, som fullt fattade deras betydelse, och att hon med Demonernas svorne broder» menade Danmarks konung, den listige Valdemar Atterdag, som

man viste vara Magni vän, ehuru han var svenska folkets fiende, och man fruktade, att Magnus skulle sluta sig till Valdemar, för att denne skulle hjelpa honom emot de inhemska motståndarne och till honom afstå det en gång dyrt förvärfvade Skåne, hvarföre folket sjöng smädevisor om den konung »som drack Skåne bort,» och gaf honom binamnet »Smek», som i århundraden har följt denne, med älskvärda egenskaper begåfvade, men svage och derföre olycklige konungs minne.

Ingeborg, ehuru numera van att höra och förstå profetissans sällsamma språk, hade dock denna gång icke kunnat följa och fatta hennes ord. De olycksdigra underrättelser, Birger medfört ifrån fäderneslandet, hade uppryckt henne ur den stilla själaro, hon hittills hade egt i Birgittas hem. För henne stod blott en tanke klar: Bengt Algotsson var beröfvad sina embeten, sin rikedom och var dertill landsförvisad. Hon tänkte sig honom fattig, öfvergifven och fridlös, irrande omkring i främmande länder. Blek och darrande, men fattad af ett allvarligt beslut, gick hon fram till Birger och frågade:

»Vet man, hvar Bengt Algotsson uppehåller sig?»

»Han är förklarad fridlös såväl i Sveriges som Norges rike,» svarade Birger, »men den stolta hertigens öfvermod har ännu icke vikit ifrån honom. Trotsande öfverhetens dom och sitt lands lagar, har han någon tid uppehållit sig i Skåne på sin enskilda egendom Rönneholm; men då han der bör vara föga säker för sina mägtiga fienders anfall, lärer han hafva begifvit sig till Danmark för att erhålla skydd af konung Valdemar.»

Ingeborg svarade intet, men gick fram till Birgitta, der hon knäföll och sade ödmjukt och bedjande:

»Vredgas icke dyra moder! — gif mig din välsignelse och låt mig gå — jag kan icke längre dröja här.»

Birgitta hade emellertid återkommit till det närvarande, endast hennes ögon lyste af en hemlighetsfull eld; hon såg dock på Ingeborg uppfattande hennes ord, och frågade med en viss stränghet:

»Hvarthän vill du gå, min dotter?»

»Dit, der pligten kallar mig — till honom, som en gång var min make.»

»Du har ju gått ifrån verlden, Ingeborg, och helgat ditt lif till ett bättre mål; hvad skulle väl du kunna verka på denne syndige, orättfärdige man?»

»Jag vill dock veta, vördade moder, om han verkligen ännu är densamme. En inre röst säger mig, att hans stund snart skall varda kommen, att jag skall finna honom öfvervunnen och döende — anden kallar mig att gå härifrån!»

Öfver Ingeborgs ansigte utbredde sig en underbar hänförelse, och hennes ord gjorde intryck på Birgitta. Då närmade sig äfven den svärmiska, ljufva Katarina, slöt med ömhet hennes hufvud emot sitt bröst och knäböjde vid hennes sida.

»Älskade moder,» bad hon innerligt, »låt Ingeborg fylla sitt värf — en helig ande talar inom henne, låt henne gå att tillsäga den förvillade sin förlåtelse och sedan — må hon finna en fristad i vårt sköna kloster vid Vetterns strand.»

»Älskade, ljufva Katarina,» hviskade Ingeborg, »du har uttalat mitt hjertas innerligaste önskan —».

»O Ingeborg, du har hos min moder fyllt en dotters plats; du skall en gång fylla mitt ansvarsfulla värf och blifva en moder för systrarna i Vadstena kloster.»

»Guds heliga moder ledsage dig, min dotter!» sade Birgitta mildt och lade välsignande sin hand på hertiginnans hufvud.

VIII.

Ingeborg har åter beträdt den svenska jorden. En holländs skeppare hade satt henne och hennes svit, med hästar och resetyg, i land vid ett fiskeläge nedanför Kullaberget. Skepparen hade med stor vördnad bemött den höga damen, som för krigets skull nödgats företaga hemresan genom Holland i stället för att fara öfver Lybeck, och lemnade henne här, medan han sjelf skulle segla till Skanör till den derstädes så storartadt bedrifna sillhandeln.

Så snart den trogne Torsten bestyrt om landstigningen, satte sig den af honom anförda skaran i rörelse utefter stranden och tvärt öfver Liutguda, eller som det numera heter, Luggude härad till Luntertun. Hertiginnan hade yttrat en önskan att ännu en gång, innan hon kom till Vadstena, återse sitt forna hem Rönneholm, helst hennes ovärdige make icke fick vistas i Skåne, utan troligen befann sig hos den danske konung Valdemar, som just nu var sysselsatt att belägra Helsingborg. Derföre skedde hennes landstigning på kusten af Skåne.

Årligt fylde Torsten Folkesson den ed, han svurit Birgitta, då hon ålagt honom att sjelf och med sina

vapensvenner följa och skydda hertiginnan under resan och föra henne till hemlandet, der hon ville ingå uti Vadstena kloster. Äfven hade genom Birgittas försorg budskap i förväg hunnit till Vadstena, hvarföre några ordensbröder hade kommit henne redan under hennes resa genom Tyskland till mötes för att helsa de invigda nunnornas blifvande abedissa.

Tåget gick i samma ordning, som det iakttagit i Tyskland och Holland. Främst red Torsten och några af hans svenner, derefter hertiginnan med hennes tärna och ett par tjenarinnor. Så kommo klosterbröderna, tre andlige och några verldslige eller så kallade lekbröder, alla i pilgrimsdrägt. Tåget slutades af en liten trupp beväpnade svenner.

Der fru Ingeborg nu färdades, var hon icke såsom densamma hertiginnan, som med sitt ståndsverldsliga stat och prakt lemnade fäderneslandet. Den dyrbara drägt af guld och silke, som höfdes riksdrotset Karl Ulfsson Sparres syster, hade blifvit utbytt emot en pilgrims gråa kappa. Den lätta slöja, som hon förr burit, genom hvars hvita flor de rika lockarnas röda guld framskimrade, var likaledes utbytt emot Birgittinernas täta hufvudkläde med det betydelsefulla ordenstecknet: en röd blodsdroppe med ett kors och inskrift »Sancti Salvatoris», hvarmed Birgitta sjelf helgat henne till det höga ändamål, hvaråt hon skulle egna sitt lif. Denna hufva gömde väl hennes hår, men slöt sig vänligt omkring hennes milda ansigte, hvars sköna drag ännu icke blifvit höljda af klosterslöjan. Ifrån hennes bälte syntes ett radband af guld och svarta rosenperlor, samt ett rikt arbetadt silfverkrusefix.

Torsten hade, liksom klosterbröderna, innan tåget satte sig i rörelse från fiskeläget, talat med några af

fiskarfolket. Det var orediga, men vigtiga berättelser de förnummo. Torsten ansåg lämpligast att meddela dem åt hertiginnan, sedan tåget satt sig i rörelse.

Med blandade känslor af längtan och fruktan återsåg emellertid Ingeborg de välkända platserna i närheten af hennes forna hem och hon nickade åt sin tärna att komma närmare, väl vetande att den som här bäst skulle förstå henne, vore den varmhjertade flickan, som icke allenast nalkades sitt barndomshem, utan äfven den plats, der de tillsammans genomlefvat så många tilldragelser.

Elsa, som också utbytt en verldslig tärnas prydliga och behagliga drägt emot pilgrimskappan, dock utan det betydelsefulla ordenstecknet på sin hufva, mötte gladt och uppmuntrande sin matmoders oroliga blick och hade just derigenom framkallat ett leende på fru Ingeborgs ansigte, då Torsten red fram till hertiginnan.

Ehuru han sökte beherrska sig, märkte hon dock att hvad han hade att meddela, måste innebära något af vigt.

»Hvad är det, ädle vän?» frågade hon. »Jag tänkte, ni var glad att se edert land igen, att, såsom jag, få återse kära anförvandter. Min syster Adelheid har lofvat helsa på mig i Vadstena — kanske är hon redan der oss tillmöte.»

»Det vore kanske bäst, om ett så kärt möte kunde förmå ers nåde att uppskjuta besöket på Rönneholm,» svarade Torsten med en viss försigtighet; men hertiginnan utropade likväl:

»Det är någon orsak, hvarföre ni talar om detta uppskof, min frände — säg fritt — bättre är, att jag får veta hvad som möjligen kan hafva händt.»

»Ni vet, dyra fru Ingeborg, att Skåne redan länge har varit oroadt af våra danske, numera fiendtliga grannar, och att jag mer än en gång velat varna er derför.»

»Men det måste vara någon ny fara, som hotar; jag anar, jag känner det! Kanske farligare fiender än de danske —»

Ingeborg bleknade, och hennes darrande läppar kunde icke uttala något ord mera.

Torsten, som höll sin häst stilla — och alla följde hans exempel — ansåg bäst vara att säga hertiginnan förhållandet och förklarade derföre hvad han genom fiskarfolket förnummit, att Rönneholm var hotadt af fiender, som det sades, svenskar.

Men nu darrade Ingeborg icke mera; en underbar eld skimrade i hennes ögon.

»Låt oss skynda,» sade hon beslutsamt, »min närvaro på Rönneholm är kanske nu nödvändigare än förr — kanske är det ännu tid!»

»Men betänk er dock, ädla fränka,» invände Torsten, »skall ni ega styrka att skåda en kanske redan påbörjad strid?»

En hög rodnad flammade på hertiginnans ansigte, och hennes röst var på en gång så bedjande och befallande, då hon endast sade: »Låt oss skynda!» att Torsten aktningsfullt bugade sig, efterkommande hennes vilja. Han gaf sina väpnade svenner befallning att sluta en tätare krets omkring pilgrimerna, hvarefter de åter fortsatte sin färd.

Elsa yttrade icke ett ord; men slöt sig intill hertiginnan, under det hennes kloka och frimodiga blick med en blandning af tillfredsställelse och beundran allt emellanåt hvilade på hennes älskade fru, som allt

mera närmade sig sitt forna hem med allt, hvad som der möjligen kunde möta henne.

De trenne andliga herrarna, som, då tåget åter satte sig i rörelse, en stund talade sakta och ifrigt med hvarandra, tystnade derefter och höjde sina rosenkransar, mumlande en latinsk bön. Alla de tjenande bröderna följde deras exempel, hvarefter hela sällskapet under en nästan högtidlig tystnad färdades framåt.

Vägen förde dem till södra sidan af Rönneholm, hvars tornspets begynte skymta fram genom skogen; men när de kommo närmare, skallade hotande ljud af krumhorn och lurar, liksom vittnande om, att den förr så gästfria hertigens hem icke skulle kunna erbjuda de resande ett fredligt emottagande. Åter hördes munkarnes böner, nästan liknande en entonig sång, under det de troget följde sin blifvande priorinna, der hon tyst, men utan tvekan satte sin gångare i raskare fart.

Ju närmare de kommo, dess skarpare hördes krumhornens ljud, och man kunde till och med förnimma det dofva ljudet af slamrande vapen.

De resande nalkades emellertid med sina skygga hästar allt mera bron; men funno den besatt af krigare, hvilka i täta flockar syntes omgifva hela holmen.

Torsten, som åter ridit fram till den afdelning af svenner, som befann sig i spetsen för den lilla skaran, stannade och lät höja den hvita fanan med Birgittinernas kors och inskrift, som utvisade den vallfärdande hertiginnans heliga mål, hvarefter skaran sakta närmade sig intill bron.

»Landsmän,» sade Torsten Folkesson till den slutna skaran, som innehade bron, »I sen ju, att vårt heliga ordenskors betecknar frid och försoning, ären I herti-

gens af Halland försvarare eller angripare, skolen I dock gifva rum för hans hertiginna, fru Ingeborg Sparre!»

En af krigarne red fram emot Torsten och svarade:

»Vi erkänna ingen hertig af Halland och veta ingenting om hans hertiginna.»

Torsten kastade om sin häst och red tillbaka till hertiginnan, som höll på ett kort afstånd. Han meddelade henne krigarens svar.

Ingeborg var blek men beslutsam; ur hela hennes väsende talade en höghet, som nästan förvånade Torsten.

»Äro då dessa krigare icke våra landsmän?» frågade hon.

I detsamma hördes ifrån sjelfva höjden en hvirflande trumma gifva signal, hvilken drog allas blickar upp till öfversta slottsplanen, der en banérförare syntes främst öfver alla andra.

»Se, min fränka,» sade Torsten, »framför porten till Bengt Algotssons hus reser sig riksdrotset Karl Ulfsson Sparres banér!»

En hög färg flög öfver Ingeborgs bleka ansigte.

»Således min egen broder!» utropade hon. »Men se dock på tornet, der svajar likväl ännu flaggan med Bengt Algotssons sköldemärke. Vi måste komma dit — jag vill tala vid min broder!»

Torsten hejdade henne, ty under det hon talade, höjde sig en rökpelare ifrån sjelfva tornet, och dess hvirflande moln insvepte flaggan, hvars bistra lejon snart förvandlades till fladdrande trasor, som flögo omkring för vinden.

Nu upprycktes nedra porten ifrån det brinnande tornet, och en jernklädd gestalt framrusade; flera beväpnade riddersmän slöto sig till och följde efter honom der han med draget svärd störtade utför den sluttande

kullen. Straxt derefter visade sig också vid husets portal flera harneskklädda riddare, hvilka, då de varseblefvo de flyende, ögonblickligen skyndade efter dem.

Det var ett utfall, som anfördes af den jernklädde gestalten från tornporten. Det emottogs vid bron med fälda lansar af den der posterade skaran. Der uppkom ett häftigt handgemäng.

Den jernklädde riddaren rusade emot lansarna, som icke förmådde genombryta hans harnesk. Med sitt väldiga svärd slog han undan de närmaste spetsarna och bröt in i de slutna ryttarnes led. För hans hugg stegrade sig de sårade hästarna, och ryttarne nödgades släppa sina lansar för att gripa till svärden. Men jernriddarens följeslagare, lika väl beväpnade som han, understödde kraftigt hans anfall. Ett par ryttare stupade, och de utfallande bröto sig igenom.

Men från skaran framför portalen nedrusade flera kämpar till de anfallne vakternas hjelp. De anfördes af en riddare med en mångfärgad hjelmbuske, hvilken ryttarne genast igenkände. De kastade sig, anförde af honom, efter de utbrytande, som nu måste vända sig om, och en ny strid, en strid mot öfvermagten, måste af dessa hållas.

Torsten hade med sina svenner omgifvit pilgrimsskaran på något afstånd, och dessa voro alltså vittnen till striden, utan att deltaga i densamma.

Snart blef den jernklädde upphunnen af sin förföljare, riddaren med den mångfärgade hjelmbusken. De tvenne angrepo hvar ann.

Då skallade en hög befallande stämma:

»Bengt Algotsson!»

Och de begge kämpande stannade ett ögonblick sin strid.

»Karl Ulfsson!» svarade den jernklädde.

»Jag kräfver dig till räkenskap och ansvar för dina brott!» återtog den förre, i det han tog ett steg tillbaka för att uppslå hjelmvisiret. Det var Karl Ulfsson sjelf, hvars drag uttryckte på en gång harm och stränghet.

Bengt Algotsson slog äfven upp sitt hjelmgaller, och i hans drag lågade förbittring och hat.

Genast höjdes svärden till ömsesidiga hugg, och bådas följeslagare stannade för att åse deras strid, som utfördes med all den skicklighet och kraft, som hörde till riddartiden.

Men på en gång framstörtade med ett högt skri hertiginnan. Hon hade fattat korsfanan och flög på sin hvita springare fram till de stridande för att skilja dem med den heliga fanan.

De fiendtliga krigarne stodo, öfverraskade och bestörta öfver detta uppträde, orörliga.

Men hertiginnans fana kom för sent:

Bengt Algotsson hade blifvit träffad af sin förföljares svärd med ett djupt dödssår igenom fogningen mellan pansarplåtarna. Svärdet föll ur hans hand, och han sjönk till marken.

Den framilande Ingeborg lät i detsamma också fanan falla och steg hastigt ned af sin häst samt skyndade till den stupade.

Äfven Karl Ulfsson trädde närmare, i det han vinkade åt de omgifvande, att striden nu var slut.

»Syster,» sade han dystert, »du är hämnad, kom — din plats är icke hos denne ovärdige!»

»O broder,» svarade hon, »döden försonar hvad som i lifvet bröts — denne af hela verlden öfvergifne har dock ännu en maka, som måste bedja för hans själ!»

Karl Ulfsson böjde då bifallande sitt hufvud och gaf en vink åt sina följeslagare att undersöka den fallnes sår. Men hertiginnan höjde sin hand, förbjudande de främmande att närma sig. Hon vinkade åt Torsten och en af ordensbröderna att bistå henne, derefter knäböjde hon stilla vid hans sida och läste en kort bön, under det harnesket blef lossadt ifrån hans bröst och hjelmen tagen af hans hufvud. Hans bleka, hårda ansigte tycktes redan vara utan lif; men då Ingeborg med sin varma, mjuka hand strök de fuktiga gråa lockarna ifrån hans tinning, slog han upp sina ögon och fäste dem på henne.

Bengt Algotsson igenkände sin maka.

Det var ett djup af outsäglig ångest uti den blick, hvarmed han betraktade henne; hans läppar rörde sig; men de kunde icke frambringa ett enda ord, och vid dessa fåfänga försök blef uttrycket i hans ansigte ännu mera qvalfullt.

Karl Ulfsson stod med korslagda armar, dystert betraktande den döendes sista ryckningar. Ifrån det brinnande slottet hördes lågornas fräsande emellan det tysta ljudet från kulorna af Ingeborgs radband, hvilkas fällande vittnade om hennes böner för den kämpandes sista strid.

Under det dödsqvalen rasade inom Bengt Algotssons bröst, såg han ännu oafbrutet på den bedjande Ingeborg, och i hans torra, heta ögon samlade sig småningom en dimma — denna sjönk tillhopa, och en tår föll ned ifrån hans redan brustna öga.

Vid åsynen af denna, den ångrandes tår, utbredde sig åter frid öfver Ingeborgs anlete. Hon reste sig sakta upp, lade sitt krucifix på den dödas bröst och vände sig derefter till riksdrotset.

»Min broder,» sade hon, »jag anförtror åt vår frände Torsten Folkesson att föra den hädangångne till ett hvilorum, som anstår hertigen af Halland! Mitt värf är slutadt i denna verlden; jag går nu till den heliga fristaden i Vadstena kloster.»

»Jag skall i hans ställe följa dig, min syster!» svarade Karl Ulfsson, »så snart jag tagit afsked af Ehrengissle Sunesson, din morbroder, som varit mig behjelplig vid detta straff- och hämndetåg. Se der kommer han!»

Jarlen kom nu från den brinnande byggnaden. Då han fann striden slutad, sade han intet, utan helsade tigande sin systerdotter.

Hon återgaf hans helsning endast med en böjning på hufvudet och vände sig derefter till Torsten.

Han förstod hennes blick och upplyfte handen liksom till ett tyst löfte.

Karl Ulfsson tycktes icke finna lämpligt att längre dröja här på det ohyggliga, af lågorna från Bengt Algotssons hus belysta stället. Han räckte handen till afsked åt Torsten och återförde Ingeborg till den väntande pilgrimsskaran, der han omsorgsfullt lyfte henne upp i sadeln.

Ännu en gång såg hertiginnan tillbaka mot den döde, derefter på de sista lågorna, som flammade öfver Bengt Algotssons hus; och så lemnade hon för alltid sitt forna hem.

TREDJE BOKEN.

KONUNGENS VÄN.

— — Vill du måla Edens rosor
på saknans grund? Jag vill ej läsa mer
uti ditt hjerta. Hvad jag vet, är köpt
med all min framtids lugn. Är det ej nog?

V. BESKOW.

I.

Trenne år hafva förflutit sedan konung Erik XII:s död, under hvilken tid Magni yngre son, Håkan i Norge, som hittills hållit sig stilla i sitt rike, kallades till Sverige, der han slutligen omkring Sigfridsmessan (den 15 Februari) 1362 blef vid Mora stenar utvald till Sveriges konung och sin faders medregent. Valdemar IV (Atterdag), som emellertid efter den långvariga belägringen af Helsingborg intog fästningen och ryckte vidare samt återtog icke allenast Skåne, Halland och Blekinge, utan äfven härjade Öland och Gotland, hade ändtligen ingått fred med Magnus och Håkan. Underhandlingar hade åter börjat angående förnyandet af den sedan några år tillbaka föreslagna trolofningen emellan Håkan och Valdemars dotter Margareta. Men sedan konungavalet arbetade svenska rådet på äktenskapsförbindelserna emellan den unge konungen och prinsessan Elisabet af Holstein, och ingen visste ännu, hvilkendera af de begge föreslagna brudarna Håkan sjelf föredrog.

Långt före dessa senare tilldragelser hade dock Torsten Folkesson återkommit till fäderneslandet. Sedan han uppfylt sitt värf, och fört den fallne hertigen af Halland till Sorö, i hvars klosterkapell Bengt Algotsson erhöll sin hvilostad, begaf sig Torsten till Vad-

stena för att bringa denna underrättelse till Ingeborg. Med stilla frid emottog hon sin trogne ledsagare och sade honom sin tacksamhet och sitt afsked, då hon nu lemnade den yttre verlden och dess förhållanden. Torsten hörde med djup rörelse hennes afsked; det föreföll honom, såsom skildes han vid en älskad syster, som derjemte varit det enda samband, som hållit honom qvar vid hans tysta kärleksförhoppningar. Och ännu i afskedsstunden hade Ingeborg en tanke för sin ädle väns hemliga önskan, ehuru endast hans dröjande blick förrådde den.

»Min frände,» sade hon, »ni lemnar mig här uti en fristad, der verldens stormar ila mig förbi; men dyra vänners öden hinna dock hit till mig. Bringa min helsning till Adelheid och den kära Gunborg och säg dem, att hvarje underrättelse ifrån dem skall vara mig en glädje, ett kärt minne ifrån den verld, jag en gång älskade, men som jag nu så gerna lemnar.»

Medförande denna helsning såsom ett dyrbart budskap lemnade Torsten Vadstena och skyndade till Stockholm för att innan han återgick uti sin konungs tjenst, göra ett besök på Gröneborg.

Men oroliga underrättelser mötte honom vid ankomsten till hufvudstaden. Man talade hemlighetsfullt om en söndring inom sjelfva konungahuset, ehuru far och son hittills hade handlat i gemensamhet. Magnus hade genom sin eftergifvenhet för Valdemars lockelser väckt rådets förbittring; man trodde att Håkan, fruktande för rådspartiets styrka, ansåg nödvändigt att skilja sig ifrån fadren. Man trodde sig till och med veta, att Håkan låtit förmå sig att å Kalmare slott hålla sin fader i fångenskap för att hindra honom ingå nya förbindelser med Valdemar, och att Håkan

för det närvarande var ensam regent, emedan bref och handlingar, gifna af honom, utgått från Stockholms slott, och man väntade, att ett lagligt konungaval snart skulle göra honom till ensam herre öfver landet.

Vid dessa oroliga underrättelser framstod för Torstens minne den vänskap, som allt sedan barndomstiden förenat honom med Håkan, och derjemte hans faders allvarliga uppmaning att troget och varnande stå vid den unge konungens sida, hvarföre både pligt och vänskap kallade Torsten att först skynda till honom. Innan han begaf sig till Gröneborg, borde han också veta, huruvida de flydda åren förjagat eller befäst den konungslige ynglingens kärleksdrömmar, då deraf berodde, om Torsten kunde uppträda inför folkungadottren med den talisman, han så troget bevarat, det för honom vältaliga näckrosbladet.

Hade det kostat honom försakelse att icke få ila till det mål, hans hjerta föreskref, blef hans vänskap belönad af den uppriktiga glädje, hvarmed Håkan emottog honom, då han kastade sig till vännens bröst och sade med utbrytande rörelse!

»Du har varit länge borta, Torsten, och mycket har förändrats under denna tid. Du återfinner icke mera din sorglöse Håkan — platsen på min faders tron är lika orolig som osäker — men då man en gång har kallat mig dit, måste jag behålla den och för att kunna det behöfver jag lugna och kloka råd; du skall gifva mig de bästa sådana, Torsten — allt skall blifva annorlunda, då du nu har återkommit!»

Håkan stod redan färdig att resa till Kalmar; men rådvill, huruvida han der borde förmå sin fader att försöka krig emot Valdemar för att undertrycka dennes våldsamma framfart, och hvartill Magnus hade

af åtskilliga domkapitel i Sverige upplånat penningar; eller om han jemte fadren skulle ingå på fredsunderhandlingar med Danmark.

»Jag vet allt förväl,» yttrade Håkan, »att vid ett fredsförbund med Danmark återväckes den gamla trolofningen med Valdemars dotter, ehuru hon är blott ett barn. Men svenska rådet, som har slutit sig till det tyska partiet, anser likaledes såsom afgjord min trolofning med den tyska prinsessan.»

»Och du sjelf, min konung,» frågade Torsten, »hvilkendera af prinsessorna föredrar du?»

»Ingendera! Jag känner dem icke och har icke ens sett dem. Men du, min Torsten, känner likaväl som jag sjelf, den ädla svenska mö, som ensamt skulle ega mitt hjerta jemte min krona.»

»Du älskar henne således ännu?» frågade Torsten, beherskande sin rörelse.

»Om jag älskar henne!» upprepade Håkan. »Ja nu kan jag säga det, ty jag har pröfvat mig sjelf. Käre vän, jag lade troget ditt afskedsord på minnet, ty jag insåg då klokheten af ditt råd och ville bekämpa min kärlek; men ehuru jag var tre år i Norge, kunde jag icke glömma henne — och nu, fastän tunga bekymmer trycka mitt sinne, oro och stridigheter möta mig, hvarhelst jag går, följer hennes bild mig öfver allt. Med henne vid min sida skulle jag kunna förgäta en konungs bedrägliga lycka; med henne skulle jag kunna drömma om, att lifvet eger kärlek, ungdom och glädje!»

»Om du älskar henne så högt, konung Håkan, så stig då ned af din tron och sök att förverkliga din kärleksdröm.»

»Måste jag då stiga ned för att finna lyckan med henne!» utropade han, »kan då icke hon föra den med sig hit upp till min tron? Jag är dock nu herre öfver tvenne konungariken; skall man kunna förneka mig rättigheten att sjelf välja min brud, då likväl mitt val stannat inom landets stoltaste slägt, då samma blod som tillhörde min konungslige faders och hans farfars faders, äfven är hennes; hvem skall våga säga, att folkungadottren icke är värdig att dela folkungarnes tron?»

»Sjelfva den mägtige jarl Birger förenade sig dock sjelf med en konungadotter, och sedan med Danmarks enkedrottning och valde kungliga prinsessor för sina söner, och så har varit sedan allt hitintills.»

»Men Danmarks konung, den ridderlige Erik Menved, tog dock sin drottning ifrån folkungarnes slägt.»

»Hennes fader, Magnus Ladulås, var dock redan då Sveriges konung och hennes moder en holsteinsk prinsessa.»

»Det är likväl hårdt,» sade Håkan mera saktmodigt, »man kallar mig herrskare, och jag är dock förnekad en rättighet, som tillhör den ringaste af mina undersåtar, den ljufva rättigheten att sjelf välja mig en maka!»

Håkan gick häftigt upprörd fram och tillbaka, såsom hade han glömt sin väns närvaro. Torstens blickar följde honom med deltagande, men sjelf sade han intet. Slutligen stannade den unge konungen framför honom, lade tankfullt sin hand på hans arm och sade sorgset:

»Du finner mig svag och vankelmodig, käre vän; dock har jag kraft nog att erkänna klokheten af dina råd och foga mig derefter — tiderna äro ännu alltför

oroliga, att jag skulle kunna trotsa dem — jag måste invänta lugn och enighet emellan de nu skilda partierna, innan jag får tänka på egna lyckliga förhållanden. Emellertid blir du nu hos mig, Torsten, du följer mig till Kalmar, vi begifva oss af, ehvad vi än må resa till möte;»

Så slutade Håkan sina ord och vädjade icke förgäfves till den trofasta vännen.

Men icke allenast uti hjertats angelägenheter hörde konung Håkan på sin väns varningar. Den söndring emellan far och son, som hotade att öfvergå till samma förhållande, som hade herskat emellan Magnus och hans son Erik, blef upphäfd, och från den tiden befästes den endrägt emellan Magnus och hans yngre son, hvilken förening aldrig sedan blef bruten. Och ehuru Håkan blef i Sverige formligen vald till konung, handlade far och son i gemensamhet och gåfvo stöd åt hvarandra. Fred slöts med Valdemar Atterdag men under det freden derjemte syntes herska såväl inom som utom riket, började underhandlingar om äktenskapsförbindelserna för den unge konungen att ånyo skilja konungahuset och rådet ifrån hvarandra.

Nu hade dock inträdt en tid af ro, som tillät Torsten att få egna sig åt egna tankar och förhållanden. Mera än ett år hade förgått sedan hans afsked ifrån Ingeborg, och likväl hade han ej ännu kunnat framföra hennes helsningar till fru Adelheid och hennes dotter. Han hade hört, att Gunborg ännu var hemma hos sin moder på Gröneborg, och en och annan talade om den väntade förbindelsen med riddaren Tord Arn-

vidsson Sparre; men denne hade öfvergifvit sitt enskilda lif och inträdt i konungens råd, hvarföre han blifvit en mera sällsynt gäst hos fru Adelheid. Man trodde vidare, att folkungadottren väntade på en annan brudgum; men dennes namn visste ingen att nämna.

»Hvilken väntar hon?» frågade Torsten sig sjelf; men hans hjerta vågade aldrig besvara denna fråga — var det möjligen han sjelf, eller hans kunglige vän? Han greps likväl härvid af en orolig längtan att få återse henne, att öfvertyga sig, om det var han, som qvarstod i hennes minne. Allt sedan sitt samtal med Håkan om de föreslagna konungabrudarna, kände Torsten, att, så länge Håkan icke var bunden vid någon af dem, han sjelf ej heller var fri ifrån det löfte, han gjort att icke vara ett hinder för sin väns möjliga lycka; att derföre med sin talisman visa sig inför Gunborg hade varit en påminnelse, en fråga, hvarigenom han kunnat förråda sin vän. Torsten kunde således icke träda inför folkungadottrens ögon, men han ville dock, om också sjelf osedd, få se henne, och åtog sig med glädje ett hemligt uppdrag till det gamla riksrådet och lagmannen Israel Birgersson på Marieborg.

Sent en vacker vårafton begaf sig Torsten helt ensam den för honom välkända vägen omkring Svinngarns källa och till Hagaviken. Sex år hade förflutit, sedan han jemte Håkan färdades denna väg, på hvilken han i gladt ungdomsmod gifvit löftet att aldrig svika sin konungs vänskap, ej anande, hvilket offer detta löfte skulle komma att kosta honom.

Huru lifligt framstod ej för hans minne den konungsliga ynglingens svärmeri för folkungajungfrun, som hade uppträdt med sina muntra tärnor vid helsokällan; huru mindes han ej sjelf henne, der hon leende

återgaf honom källans helsodryck, som för honom blef af en så underbar betydelse! Hur kom han vidare vid åsynen af Gröneborgsholmen i håg den framilande båten, der jungfruns ädla gestalt omfladdrades af de hvita seglen med sina purpurflaggor — Torsten tyckte sig se detta ännu, ja sjelfva den hvita näckrosen syntes honom sväfva på vågen — men allt var ju blott en villa och ett minne.

Allt var tyst och stilla; nästan högtidligt reste sig det gamla folkungafästet framför honom; nu som då tycktes den vänliga viken så lockande, och sedan han lemnat sin häst i fiskarstugan, erhöll han den lilla båten och begaf sig ut på sjön.

Nymånen uppsteg och återgaf sin blanka strimma i vattenspegeln, belysande hans väg öfver det klara och dock så outgrundliga djupet. Snart skymdes väl genom vallen månskenet uti vattnet, men den gyllene halfringen stod dock klar och leende öfver fästet, kastande sin bästa belysning öfver en hvit gestalt, som syntes uti det öppna fönstret till jungfruns gemak under loftet.

Var också denna syn en villa? Så frågade Torsten sig sjelf, under det han lät årorna hvila; men då hördes de välkända tonerna af en luta besvara hans fråga. Beledsagad af den svenska folkvisans egendomliga melodi, tillfördes honom af vinden följande sång:

Och riddaren han ståndar med skålen i sin hand
Han bjuder helsodrycken vid helga källans rand.
De näckrosor blomma så hvita.

Och jungfrun hon smakar den silfverklara dryck,
Som bjuds med så höfviskt och ridderligt skick,
De näckrosor blomma så hvita.

En silfverhvit näckros från jungfruns bälte föll,
Och riddaren han tog och den rosen behöll.
De näckrosor blomma så hvita.

Hvad vill han med den rosen? Den hör ju jungfrun till,
Kanske han hennes hjerta med rosen fånga vill.
De näckrosor blomma så hvita.

Och källans vatten rinner, och dagen flyr sin kos;
Men icke glömmer jungfrun sin silfverhvita ros.
De näckrosor blomma så hvita.

Den klingande sångens ord genombäfvade riddarens hjerta; han glömde sin konung för aningen om sin egen lycka, då i detsamma sången tystnade, och månstrålen försvann. Der blef mörkt på himlen, mörkt på borgen, mörkt på vattnet, och mörkret fördunklade Torstens lyckliga dröm.

Hastigt glimmade ljus i borgens fönster, liksom talande till hans stormande hjerta och manande honom att skynda dit, för att finna hvad han sökte.

Men der stod ju Torstens löfte att icke täfla med sin vän om priset för hans lycka; han måste ännu vänta! Han kände dock nu med visshet, att om folkungadottren icke älskade konung Håkan, skulle hon ej heller blifva hans drottning.

Med nyväckta, fast hemliga förhoppningar, under det de förklingande tonerna ännu tycktes följa honom, återvände Torsten till Marieborg.

II.

Konung Magnus var ensam och sjelf sysselsatt vid arbetsbordet. Ett uttryck af trötthet låg utbredt

öfver de äunu vackra, på visst sätt ungdomliga dragen, och allt emellanat kastade han sin blick på timglaset, som stod vid sidan af bordet och utvisade den framskridande tiden. Obeslutsam sköt han ifrån sig pergamentet, hvarpå han varit i begrepp att teckna ett kungabref, och reste sig upp.

»Denna oupphörliga gäld trycker mig,» sade han liksom i behof att uttala de tankar, som föregingo i hans inre, under det han ännu stod qvar vid bordet, stödjande den ena handen deremot och med den andra strykande håret tillbaka ifrån pannan. »Det gör mig ondt att utskrifva nya skatter för det arma folket och likväl — de andlige kunna vi icke vidare angripa.»

Han gick till det öppna fönstret, derifrån han såg vårsolen leende stråla öfver stadens holmar och skär, öfver spirorna från kyrkor och kloster och öfver de prydliga hus, som för hvarje nytt årtionde liksom växt upp, utvidgande den unga konungastaden. Sjelfva slottet, der konungen ännu hade sitt residens, var det så kallade »Adelshuset», som med sitt höga, grundmurade torn. Kärnan och sin förborg låg vid midten af den nuvarande borggården, liksom beherskande staden, hvilken omgafs af strömmande vattendrag och förenades genom sina vindbroar, »Söderbro», med Åsöna, det nuvarande Södermalm och genom »Norrebro» förband sig med Norrmalm. Omkring Helgeandsholmen spelade Norrströms friska vatten, bildande ett samband emellan saltsjön och Mälaren; ifrån den förres hamn höjde örlogsmännen sina stolta master, hvaremot mera anspråkslösa farkoster följde Mälarens löfrika stränder. Endast nedre höjden af brunkebergsåsen var ännu bebyggd, men utmed stranden af Klara sjö började staden sträcka sig uppåt den nuvarande Kungs-

backen *). Öfver de mindre ansenliga husen reste sig S:t Klara kloster, ifrån hvars kapell Ave-Maria-klockans till andakt manande ljud hördes oaktadt sorlet af menniskor, som färdades på gatorna, bullret af hästhofvar mot stenarna och Norreströms ständiga brusande.

Konungens blickar sväfvade långsamt öfver staden och dröjde slutligen på Helgeandsholmen.

»Min vackra fädernestad!» utbrast han. »Knappast ett århundrade har du varit till och likväl hunnit utveckla dig i storhet och skönhet; men också derjemte har du varit vittne till hårdhet, orättvisa och blodsskulder —» Han suckade djupt och for med handen öfver pannan. »O Magnus, Birgers son, arme frände,» fortfor han, »ditt oskyldiga blod skulle då befläcka denna sköna stad för att göra den till min; ditt hufvud skulle då falla, för att din krona skulle bäras af mig; — Hvem af oss blef dock lyckligare, den som vann kronan, eller martyrdöden?»

Dörren till konungens rum gick sakta upp och utan att anmäla sin ankomst, inträdde drottning Blanka.

»Ah min drottning!» sade Magnus gladt och gick emot henne. »En god engel förde eder hit just nu. Jag väntar i hvarje stund Torsten Folkesson — jag vet, att han är återkommen ifrån Danmark.

Drottningen nickade, såsom viste hon redan sjelf detsamma.

»Jag hoppas,» fortfor konungen, »att han skall medföra underrättelser, som kunna bereda eder glädje

*) Kungsbacken har fått sitt namn efter det fäste, »Konungsberg», som konung Håkan 1370 uppförde, då han måste belägra staden för att befria sin fader, som af konung Albert i sex år hölls i fångenskap å det slott, der han i trettiosex år residerat såsom konung.

till ersättning för den förströelse, ert sällskap ger mig under det ofta rätt tunga regeringsarbetet.»

»Jag har alltid glädje af att besöka eder, kære Magnus, och delar lika gerna edra bekymmer som eder förnöjelse.»

»Alltid min Blanzeflor!» sade konung Magnus och förde henne till en beqväm hvilstol.

Men Blanka ville icke hvila; hennes verksamma sinne hade icke behof af stillhet. På bordet låg ett i sköna färger måladt porträtt, som hon upptog och en stund betraktade med uppmärksamhet; men lade det derefter ifrån sig med ett uttryck af missnöje.

»Det är dock en ganska skön bild,» sade Magnus och lät äfven sin blick dröja vid porträttet.

»Ja visserligen, om icke hennes drag påminde om brodren, grefve Henrik den jernhårde, som man ju kallar honom,» svarade Blanka kallt.

»Men om der också är någon likhet,» invände Magnus, äro dock hennes drag lika milda, som hans äro hårda. För öfrigt känna vi ju flera egenskaper, som tala till hennes fördel.

»Och hvilka äro dessa egenskaper, min gemål?»

»Icke allenast hennes skönhet och älskvärdhet, som äro vida bekanta, äfven hennes ålder är passande för Håkan. Vi veta ju, att hon har växt upp i den tanken att blifva hans brud — hvem vet, om icke derföre Elisabet af Holstein kunde blifva för honom hvad Blanche af Namur har varit för mig?»

»Den tyska prinsessan!» afbröt drottningen otålig, »grefve Henriks syster skulle väl snarare föra sin make under brodrens regimente, för att icke tala om de svenska herrarnas —»

»Men Håkan har dock en gång lemnat sitt medgifvande till herrarnas val, och de hafva ju redan afskickat sina förnämsta män till Holstein för att hemta hans brud —»

»O Magnus,» utropade Blanka, under det en rodnad flammade på hennes kinder, »tala icke derom; detta skedde ju under den tid, Håkan ansågs såsom ensam herre i landet — hvem vet, om icke de allsmägtiga herrarna handlade i hans namn — jag vet åtminstone, att Håkan icke har gifvit något löfte. Men i alla fall förändras ju tider och förhållanden — förbindelser kunna lösas och knytas. Hvilken fördel erbjuder väl föreningen med den holsteinska grefvinnan motsvarande den, som bjudes af Sveriges hittills farlige och mägtige granne Valdemar? Hans ende son är ju döende, den äldsta dottren Ingeborg redan förmäld med Henrik af Mecklenburg, och det är all sannolikhet, att hans älsklingsbarn, den lilla Margareta får ärfva sin faders tron.»

»Jag inser allt detta, min drottning, och finner en förening med Valdemar i alla afseenden mera fördelaktig och betryggande; jag kan dock ej frånkänna den älskvärda Elisabet hennes personliga värde och jag beklagar henne, om hon verkligen blir bedragen.»

»Vi få nu se, min goda Magnus, hvilka budskap riddar Torsten medför ifrån Danmark. För min del skulle jag finna en stor tillfredsställelse, om vår son kunde visa, att Sveriges konung bör ega fritt val att utan rådets medverkan taga en gemål, som anstår honom.»

En inträdande kammarsven anmälte ändtligen den väntade riddar Torsten Folkesson.

Det var verkligen Torsten, som sålunda benämndes, emedan Håkan, då han blef vald till Sveriges konung gaf sin vän och frände riddarslaget.

Blanka nickade med tillfredsställelse åt de muntliga och vältaliga helsningarna ifrån Danmarks konung, under det Magnus sjelf emottog ett vidlyftigt bref, hvars signet han bröt. Han behöll brefvet för sig sjelf, men räckte ett deri inneslutet porträtt till drottningen.

»En bild af vår sons blifvande brud!» utropade hon. »Den unga Margareta är icke vacker, men det röjer sig kraft och klokhet i detta ansigte.»

»Kunde hon blott medföra fred i hans land, suckade Magnus, under det han likväl med ett visst välbehag fortfor att läsa brefvet. »Vår broder Valdemar Atterdag talar fagra ord,» fortfor han, »och jag ville gerna förlita mig på dem. Ännu kan dock ingenting med säkerhet lofvas och afslutas, ehuru han vill, att det snart måtte ske — ja han till och med fordrar det såsom ett pris för sin egen pålitlighet och vänskap.»

»Men hvarföre då uppskjuta en angelägenhet, som, så länge den är obestämd, endast föranleder oro och split i landet. Mig synes bättre, min gemål, ju förr denna vigtiga sak blir afslutad.»

Drottningen nedlade med en viss omsorg Margaretas porträtt på bordet, sedan hon bortskjutit Elisabets bild.

»Håkan skall nu se begge dessa bilder,» återtog konungen, »och det tillkommer honom att sjelf bestämma sig.»

»Jag skall tala vid Håkan,» yttrade Blanka, »och jag är öfvertygad att han anser sitt giftermål såsom en riksangelägenhet. Föröfrigt tror jag, att hans hjerta

är fäst på annat håll,» tillade hon skämtande, »eller hvad tror ni, riddar Torsten, att hans förnyade jagtresor till Upland under er frånvaro i Danmark och hans besök på Gröneborg hafva att betyda?»

Denna fråga kom så oförberedd, att Torsten kände sig ur stånd att straxt besvara den.

»Ni är min sons närmaste och ädlaste vän, herr Torsten,» tillade drottningen med sin egendomliga vänlighet, »jag vet, att ni känner honom bättre, än jag sjelf gör det, och derföre gjorde jag er denna fråga.»

Riddaren hade nu återvunnit sin fattning och svarade med värdighet:

»Eders höga nåde, jag känner intet om denna resa eller dess betydelse — jag har icke sett konung Håkan sedan min återkomst ifrån Danmark.»

»Det är sant, riddare; men ni var hans ungdoms första vän; ni skall, om så behöfves, bäst bistå mig att upplysa honom om hvad som bör ske. Tala ni vid honom — låt hans hjerta gerna tills vidare svärma för den sköna Gunborg; åratal skola förgå, innan den nu elfvaåriga Margareta gör henne detta stridigt.»

Nu rusade en förrädisk rodnad till Torstens panna.

»Eders nåde!» utbrast han något hastigare än vördnaden bort tillåta honom. »Var förvissad Eders nåde, att folkungadottren skall icke emottaga konungens hyllning, om han icke jemte sitt hjerta bjuder henne hand och krona.»

Drottningen såg på riddaren med förvåning. Hans upprörda tillstånd röjde för hennes skarpa blick den hemlighet, som herskade i hans inre, och hvilken han under åratal kunnat dölja för den omisstänksamme Håkan. Och hvad drottningen trodde sig förstå, ingaf henne en viss tillfredsställelse, emedan hon såg

deri ett medel att öfvervinna sonens kärlek till folkkungadottren, hvaröfver hon hade känt en hemlig oro. Då hon emellertid såg Torsten hafva återvunnit sin fattning, nickade hon vänligt och sade med en skämtande ton:

»Menar ni, herr Torsten, att sådana tider äro komna, då konungarne välja sina gemåler bland adelsdöttrarna? Det tror jag dock icke, att vi ännu behöfva frukta.»

»Det är sant,» inföll nu konung Magnus, som, sedan han ånyo genomläst Valdemars bref och lagt det åsido, hade hört drottningens sista ord. »Jungfrun på Gröneborg, som hon lärer kallas, står dock öfver jemförelsen med landets öfriga adelsdöttrar, då hon tillhör vår egen slägt — hon är till och med en sonsons dotter af den ädling hvars myndiga ord upphöjde folkungarna på tronen.»

»Nåväl, om ni så vill, min gemål,» utropade hastigt Blanka, »jag medgifver hellre en konungs fria val uti en ädelboren, om ej kunglig slägt, än att undersåtar föreskrifva honom lagar.»

Torsten hade emellertid dragit sig tillbaka; men dröjde, inväntande konungens afskedsvink. Magnus gick några steg emot honom, lade sin hand på hans skuldra och sade allvarligt:

»Allt hvad som här har förefallit, blir oss emellan jag vet, att jag kan lita på dig, unga frände!»

Drottningen sade intet, men nickade vänligt, och Torstens trofasta blick besvarade konungens ord, hvarefter han lemnade rummet.

III.

Drottning Blanka hade ett långt samtal med sin son. Fru de Longueville satt stilla i det yttre rummet, men icke ett ord nådde till henne; hon förstod deraf, att saker af djup vigt afhandlades emellan mor och son; men hon viste alltför väl, att drottningen sedan skulle anförtro henne allt.

En inträdande tärna anmälte, att sångaren Florian önskade få tala med fru de Longueville. Hon nickade och tillät honom komma.

Florian skyndade fram med lätta steg; han såg sig omkring såsom för att förvissa sig om, att ingen mera än den drottningen tillgifna hofdamen kunde höra honom. Valerie såg med någon förvåning hans upprörda tillstånd, men gaf honom en vink att tala.

»O madame,» sade han, »jag har i natt läst stjernornas språk. Den unga konungens bild, den hittills så klara Arctunus har blifvit dunkel — en sorg väntar honom, som skall omtöckna hans sinnen och hindra honom att sjelf välja den bana, han bör gå — hans väg korsar sig. Drottningen tänker och handlar för sin son — o varna henne, madame, varna henne!»

Valerie hörde dessa ord med förvåning, men innan hon ens hann göra en fråga, hade stjerntydaren, såsom hans sed var att icke inlåta sig i tal och förklaringar om sin kunskap, försvunnit. Med tilltagande fruktan tänkte hon nu på hvad som möjligen kunde afhandlas emellan mor och son.

Hon hade sett den unga konungen med ett uttryck af oro och nedstämdhet öfver sitt vanligen sorglösa ansigte inträda till drottningen, och då hon nu ändtligen såg honom komma derifrån, var hela hans utse-

ende förändradt. Spår af djup rörelse syntes ännu uti hans ungdomliga ansigte; men han bar sitt hufvud högre, hans ögon strålade af tillfredsställelse, och han gick så fort och raskt, som ville han skynda att meddela de glada förhoppningar, som upptogo honom, som ville han med dem möta en hel verld.

Döljande sin oro, inträdde Valerie i det inre gemaket, der hon fann drottningen försänkt i djupa tankar, gående fram och åter öfver golfvet, och det dröjde länge innan hon ens varseblef den tysta väninnan. Ändtligen stannade hon.

»Ah Valerie,» utropade hon, »var han icke vacker, älskvärd, oemotståndlig — tror du, att en ung qvinna skall kunna emotstå honom, om också ett annat, ett storsinnadt hjerta täflade med honom? Eller tror du, att en stolt ättefru vill se sin dotter förblifva på den plats, der hon är slägtens perla, hellre än att tränga sig upp till drottning i ett konungarike, der ovilkorligt split och afund skulle förneka hennes värde — hvilketdera tror du, Valerie?»

»Edra ord äro alltför dunkla, madame, mitt förstånd kan icke fatta dem.»

»Det är också verkligen utomordentligt, Valerie! Han går, min varmhjertade Håkan, att för sin kärleks skull trotsa det allsmägtiga rådet, hela landets öfvermodiga adelsparti; han vill för sin kärlek försaka tvenne prinsessor, hvaraf den ena är nogsamt prisad för sin skönhet, och den andra skulle tillföra honom ett tredje konungarike — det är dock underbart!»

»Ja i sanning underbart,» upprepade fru de Longueville. »Men ännu mera utomordentligt synes dock mig, att ni, madame, låter sådant ske!»

Drottningen stannade ett ögonblick och såg på henne.

»Skall verkligen den unga konungen få rusa fram uti sin galna kärleksdröm, utan att hans moder, den stolta Blanche af Namur, hejdar honom?»

Men drottningen hörde icke väninnans fråga.

»Tror du verkligen,» frågade hon, mera följande sin egen tankegång, än besvarande Valeries ord, »tror du väl att den unga jungfrun, om hon än besvarar Torsten Folkessons kärlek, icke skall frestas af konungens utomordentliga kärleksprof? — Tror du, att den gamla frun verkligen är mera klok än fåfänglig?»

»Ännu, dyra drottning, talar du i gåtor, hvilka jag fåfängt söker att lösa. Väl förstår jag, hvarthän konung Håkan nu ämnar begifva sig för att vinna sin kärleks mål — men följderna deraf, har du besinnat dem, o Blanche?»

»Torsten Folkesson tror sig älskad af henne, det är dock gifvet,» fortfor Blanka ännu såsom för sig sjelf. »Han sade, att endast konungens hand och krona kunde vinna folkungadottren, hennes hjerta skulle således icke tala för Håkan. Men fru Adelheid, — om också jungfrun sjelf blir frestad, skall den stolta frun rädda oss; jag är viss derom!»

»Vid alla helgon, madame, vill ni utsätta er kungliga son för ett afslag af denna stolta adelsslägt — och hvarföre?»

»Det är ett högt spel, Valerie, men jag måste till hvad pris som helst skapa min sons framtid. O min Håkan, du skall en gång tillgifva mig, då du vaknar upp ur din villa!»

»Men om ni dock skulle misstaga eder, madame, om skön jungfrun på Gröneborg skulle omintetgöra edra stora planer, som jag nu väl förstår.

Drottningen gick åter framåt i högsta oro, men skakade på hufvudet och svarade efter något betänkande:

»Fru Adelheid vet allt förväl, att rådet aldrig skulle erkänna hennes dotter som drottning; den gamla folkungafrun är för klok att utsätta sig för en sådan förödmjukelse. Men Håkan svärmar; allt utom hans kärlek har blifvit honom likgiltigt, och derunder förgår en dyrbar tid — han måste vakna upp, måste handla.»

Blanka stannade åter framför sin väninna, drog henne intill sig och hviskade i hennes öra:

»Om Håkan får afslag af folkungadottren, skall harmen väcka honom ur hans dröm, och han skall gå in på förbindelsen med Margareta.»

Fru de Longueville svarade intet; missnöjd böjde hon likväl medgifvande på hufvudet. Hon var ännu oviss, huruvida hon under drottningens upprörda tillstånd borde framställa stjerntydarens varning.

Drottning Blanka vände sig tillbaka mot bordet, der de begge prinsessornas porträtter lågo. Åter sköt hon undan den hulda bilden af Elisabet af Holstein, men upptog Margaretas af Danmark.

»Jag tycker om denna unga prinsessas drag,» sade hon, »denna kloka Margareta skall förstå att en gång jemte min son bära Nordens tredubbla krona!»

Med aningsfull oro mottog Torsten kallelsen att skyndsamt infinna sig hos konung Håkan.

Vid sitt inträde fann han den unga konungen sysselsatt med betraktandet af ett skrin, hvilket syntes

vara af rosenträ, inlagt med perlemor och kostbara stenar. Han satte det ifrån sig och skyndade emot Torsten.

»Min vän, min ungdomsbroder!» utropade han, du skall bistå mig. Genom dig vill jag vinna min kärleks skönaste lycka, eller genom dig förnimma, om denna lycka endast är en dröm.»

»Hvad menar du, min konung! hvad kan jag göra för dig?»

»Kort sagdt — du skall frambära din konungs frieri till folkungadottren.»

»Fordra icke detta af mig, Håkan; ett sådant budskap kan jag icke åtaga mig.»

»Käre Torsten,» afbröt konungen hastigt, »du får icke i denna stund göra mig vankelmodig. Jag känner din mening, jag inser klokheton af dina råd; men hvad som skall ske, är nu en gång beslutadt, och jag känner mig så glad, så stolt dervid, att skulle det än kosta mig Sveriges krona, vill jag icke gå tillbaka. Uti min älskades hand lägger jag min framtid, min höghet, min lycka — må *hon* afgöra mitt öde!»

»Har du förhoppning om hennes kärlek, konung Håkan?» frågade Torsten, och han bleknade under det orden gingo öfver hans läppar. Men Håkan märkte icke sin väns rörelse; han tänkte blott på sig sjelf och på möjligheten af att få sin egen dröm förverkligad.

»Förhoppningar,» sade han, upprepande Torstens ord, »jag vet icke, men jag tror — man vill ju så gerna hoppas.»

»Nå, res då sjelf till Gröneborg, Håkan. Då en konung kan öfvergifva pligten mot sina undersåtare för att allena följa hjertats bud, kan han ju också handla såsom en enskild man.»

»Det är icke heller såsom konung, jag fordrar denna tjenst af dig, Torsten; det är såsom en vän jag ber dig derom! Jag kan icke här handla för mig sjelf — jag är för upprörd att träda inför hennes åsyn — men jag känner, att jag för hennes skull vill försaka mitt konungarike. Tala icke om mina undersåtar, tala icke om Valdemar Atterdag — de äro väl fiender, men skola dock förena sig uti ovilja och vrede emot mig — jag fruktar ingendera af dem; de äro mig alla likgiltiga. Jag darrar blott vid tanken på det betydelsefulla svaret ifrån hennes läppar. Väntar mig kärlekens lycka, hvem skulle väl bättre bringa mig den än du, min Torsten, och — måste jag förlora mitt lifs skönaste dröm, hvem skulle trösta mig, stödja mig bättre än du!»

»Om jag kan vara dig ett stöd, Håkan, om jag kan bistå dig att fylla dina höga, ansvarsfulla pligter, vill jag, om så fordras, offra min kraft och mitt lif; men fordra icke detta uppdrag —»

»Du svek aldrig förr min vänskap, Torsten — skall då detta budskap vara den första bön, du nekar mig; det är icke ett godt förebud. Jag begär dock icke, att du skall tala ett ord till mitt pris, icke bönfalla för mig. Se här, du skall allenast bringa henne detta skrin — smycket, som fördöljes deri, skall påminna henne om det löfte, hon en gång gaf Norges konung.»

Dermed tog han skrinet och öppnade detsamma. Deruti låg ett halssmycke i form af en näckrosblomma med blad af hvit emalj, slutande sig omkring en krona af safirer och liksom öfversållad af små gnistrande ädelstenar, liknande vattenperlor.

»Sålunda har jag bevarat minnet af näckrosen,» fortfor Håkan. »Om folkungadottren emottager den, vet jag, att hon vill bära den såsom min drottning. Men du får icke bida längre, Torsten; res med Gud och Sanct Olof!»

Den lifligt upprörde konungen slöt vännen till sitt bröst och vände sig bort för att gå uti sitt innersta rum, såsom ville han icke för någon visa sin rörelse; men kommen till dörren, vände han tillbaka.

»Aldrig skall jag glömma din vänskap, Torsten,» sade han, »hvilket svar du än kommer att tillföra mig, skall jag taga med undergifvenhet, då du bringar mig det!»

Torsten stod en stund ensam och blickade efter den bortgående konungen; derefter tog han beslutsamt skrinet och gick; men hans ansigte var mycket blekt och hans steg tunga, ehuru fasta och lugna.

IV.

På Gröneborg gick allt sin stilla gång. Gunborgs lif hade föga omvexling. Jungfruburen i det höga loftet kändes henne väl stundom för qvaf, sömnaden i silke och guld blef enformig; men tankarna flögo vida omkring. Likasom i sina första ungdomsår älskade hon barrskogen, der hon under sina ströftåg gerna hörde tärnornas muntra stämmor blanda sig med småfåglarnes glada qvitter, och Mälarens blåa vatten med dess omgifvande löfrika stränder, hade samma, alltid nya behag, och hvarje gång hon återkom till det gamla hemmet, stod fru Adelheids sköna,

ännu ungdomliga gestalt på borgtrappan med sin glada helsning. Det var ett lif af ostörd ro, och den störddes icke heller, då för någon gång riddar Tord såsom den trofaste vännen och bäste gästen, besökte dem.

Der gingo hvarjehanda tal och gissningar omkring i trakten; man sade: Jungfrun väntar sin brudgum; men hvem denne var, viste dock ingen att förtälja. Der låg uti Gunborgs väsen ett uttryck, som afväpnade hvarje fråga, hvarje häntydning på en möjlig förändring af hennes lif.

Sålunda hade år efter år flyktat hän under Torstens frånvaro i de främmande länderna. Ändtligen hade Gunborg hört talas om hans återkomst och hon väntade honom till Gröneborg. Men han kom icke; hon hade vidare hört sägas, att han som förr följde konung Håkan. »Han följer sin pligt,» tänkte Gunborg och väntade åter i stillhet.

Ett år hade ännu en gång gått sin rund; en ny vår med nytt lif och nya förhoppningar hade återkommit. Det var samma tid, som Torsten, hänförd af sin längtan, hemligt hade besökt Gröneborg och roende omkring vallen, der han trodde sig osedd af alla, hade lyssnat till folkungadottrens sång.

Det hade den gången varit en af dessa våraftnar, som i norden äro så älskade af dess inbyggare; ehuru solen gått ned, är luften ljus och lätt, rymden frisk och blå. Sjelfva björkträden med sina hvita stammar och späda, gröna löf äro i ordning såsom till en fest, och dertill kommer nymånen i sin lätta, ungdomliga glans såsom för att glädja sig åt naturens och sin egen fägring.

Gunborg hade ifrån fönstret till sin jungfrubur sett den vackra taflan; hennes hjerta blef så varmt,

och det var då, hon tog lutan för att med dess toner framkalla sina minnen och dess bilder.

Under det hon så sjöng, hade hon känt Tyris lätta och smekande hand på sin skuldra, hon hade följt tärnans blick utöfver sjön och sett den välkända båten glida omkring vallen.

Hon hade igenkänt Torsten Folkesson, hon hade i månbelysningen sett hans talisman, det glimrande smycket, liknande ett näckrosblad.

Gunborg hade lagt sin glödande kind emot Tyris sköte; hennes ögon hade slutit sig såsom för att bevara den syn, som gjort henne så lycklig. När hon åter såg upp, hade nymånen gått ned och synen på vattnet försvunnit. Men Tyris närvaro, Tyris blick hade förvissat henne om, att allt detta icke varit en villa.

Derefter hade Gunborg känt sin väntan icke vara förgäfves, ty hon viste nu, att Torsten bar sin talisman, hon viste, att han ju skulle komma, när de för henne okända hindren försvunnit.

Konung Håkans besök under sommaren, der han vid sin jagtresa flera gånger besökt den gamla folkungaborgen, hade väl väckt en viss uppmärksamhet i trakten; men de mycket omtalade äktenskapsförbindelserna med de begge föreslagna prinsessorna aflägsnade hvarje tanke på den rätta anledningen till hans upprepade besök. Fru Adelheid, som kanske ensam förstod Håkans varma uppmärksamhet, kände sin hemliga fruktan försvinna, då hon såg Gunborgs lugna, oförändrade väsen. Mor och dotter förstodo här hvarandra; men fru Adelheid viste dock icke, att Gunborg ännu väntade Torsten, hvilket syntes henne otroligt, då den unge riddaren aldrig mera visade sig på Gröneborg,

och hennes gamla älsklingsplan om dottrens förening med Tord Arnwidsson började återvakna.

Detta hade föregått, då en dag vid höstens början bud anlände ifrån Marieberg, att riddar Torsten Folkesson anhöll att få besöka fru Adelheid och hennes dotter.

Den gamla borgfrun helsade riddaren välkommen och sände följande dag sin prydliga »snäcka», för att hemta honom ifrån den andra stranden. Allt var i ordning till hans högtidliga emottagande, då det budskap; han i förväg sändt, utvisade ett vigtigare förehafvande än ett blott besök.

Tyri var den första, som ifrån jungfruns fönster såg den festligt prydda båten med dess gäster anlända. Hon såg flera svenner i lysande hofdrägt; hon såg riddaren sjelf i hans präktiga riddarekappa och hvita fjäderhatt. Men det gröna emaljerade smycke, som förr hade tillhört denna hatt, var utbytt emot en stor diamant, som blixtrade klart och kallt emot den ur ett moln framträdande höstsolen.

»O Gunborg,» hviskade Tyri och vände sig inåt den ljusa kammaren, der folkungadottren stod i sin himmelsblå drägt. »O Gunborg, han bär icke näckrosbladet!»

Rosorna smögo bort ifrån Gunborgs kinder; hon tog ovilkorligt ett steg framåt och blickade ut genom fönstret.

Der syntes ute på sjön äfven en seglare styra kurs mot bergen; men Gunborg såg icke denne; hennes ögon voro fästa på den välbekanta båten, som nu lade till vid stranden. Hon såg Torsten med den stora, kalla diamanten.

»Och dessa prålande hofsvenner,» sade Tyri, rodnande af förtrytelse, »är då icke riddar Torsten Folkesson Minnisköld sin egen herre? Han kommer ju, såsom vore han endast ett sändebud ifrån konung Håkan!»

Gunborg svarade intet; men perlorna i hennes hår voro icke hvitare än hennes kinder. Såsom en försvinnande dröm sjönk hennes kärlek, hennes väntan, hennes tro på Torsten.

Tyri slingrade sina armar omkring henne, kysste hennes lockar, hennes panna, hennes händer, och Tyris varma tårar smögo vänligt öfver Gunborgs kalla perleskrud.

En tärna kom med tillsägelse, att fru Adelheid väntade i riddarsalen. Gunborg lydde kallelsen och vinkade åt de inträdande tärnorna att åtfölja henne; men så sorgsen hade hon aldrig förr inträdt i sina fäders gamla sal.

Der stod redan Torsten Folkessons ädla gestalt, och för ett ögonblick flög ett rosenskimmer öfver Gunborgs ansigte, under det hon fäste sina ögon på honom med ett egendomligt talande uttryck.

Det var som ville hon med sin blick besvärja honom att icke uttala de ord, som hon fruktade redan kunde sväfva på hans läppar; såsom bjöd hon i pris derför sitt hjertas varma, tillitsfulla kärlek.

Och Torsten läste denna kärlek i hennes ögon; den genomträngde honom med en obeskriflig sällhet. I denna stund förstod han, att han egde folkungadottrens kärlek.

Torsten kände sig såsom fattad af en svindel: han ville knäböja, ville glömma, att något annat än hans egen kärlek och lycka fans till i verlden.

Men han kunde dock icke glömma sitt löfte, icke förråda sin konung och sin vänskap. Hans vacklande knän rörde sig dock icke; men för att ej mera se Gunborgs blick, sänkte han sitt hufvud till en djup och vördnadsfull helsning.

»Min dotter!» sade fru Adelheid med sin lugna, klara stämma, dock med en viss högtidlighet. »Denne ädle riddare har kommit å sin konungs vägnar till dig med en fråga, som jag är viss om, att min dotter vet att värdigt besvara.»

Åter kände Torsten Gunborgs varma bedjande blick, och han mötte den nu. Han ville ännu en gång skåda den, liksom upphemta den, för att kunna bevara den till ett minne af, att han dock varit älskad. Det var den enda ersättningen för de qval, han led vid föreställningen om, att han nästa ögonblick sjelf måste uttala de fruktansvärda ord, som skulle krossa denna kärlek, och möjligen just derföre förmå Gunborg att emottaga konungens hand.

Men nu knäböjde han och räckte Gunborg det betydelsefulla skrinet.

»Ädla jungfru!» sade han långsamt och med stadig röst, men med nedsänkt hufvud. »Min konungslige herre, Håkan af Sverige och Norge, lägger sin dubbla krona för eder fot och bjuder eder att emottaga hans hand och att dela hans tron.»

»Hans tron,» upprepade Gunborg med värdighet, ehuru hennes läppar skälfde, »konung Håkans tron prydes bäst af den kungliga prinsessa, han redan inbjudit att dela den med honom.»

»Konung Håkan,» svarade Torsten, »anser hjertats bud vara de dyrbaraste, då han går att vinna en gemål — den ädlaste, han funnit i sitt eget konunga-

rike.» Värdigas derföre, ädla jungfru, emottaga den gåfva, min herre här sänder för att påminna eder om det löfte, ni en gång gaf Norges konung.»

Gunborg såg ännu på riddaren, under det hon talade. Med en hög rodnad emottog hon skrinet, men kastade endast en flygtig blick på det praktfulla smycket. Hon hade emellertid öfvervunnit sin rörelse och svarade lugnt:

»Väl minnes jag, att jag lofvade Norges konung att hörsamma hans önskan, då han återsände mig näckrosen; men vid Sveriges konung binder mig intet löfte. Säg honom detta och frambär till eder herre min helsning och min tacksamhet — må han förlåta att jag återsänder hans gåfva — näckrosen och dess blad, herr riddare,» tillade hon, »hade ju endast en tom och skenbar betydelse!»

Gunborg räckte skrinet tillbaka. Rodnaden hade försvunnit ifrån hennes ansigte och då Torsten, sedan han emottagit skrinet, tyst uppreste sig ifrån sin knäböjande ställning, blickade hon på honom stolt och kallt, böjde hufvudet till en afskedshelsning och lemnade salen, åtföljd af sina tärnor.

Torsten hade endast med en bugning besvarat hennes afskedshelsning. Ehuru han trodde sig vara beredd på hvad som återstod för honom, kände han en isande kyla genomtränga hjertat vid hennes sista, kalla blick.

Fru Adelheid lade nu sin hand på hans arm och sade med mild vänlighet:

»Ädle riddare och frände! Bringa eder konung vår vördsamma helsning — vi skatta högt den ära, hvartill han velat höja en svensk adelsjungfru — men konung Håkans varma hjerta har hänfört honom; han

inser måhända icke, hvilket offer en förening under hans kungliga börd skulle komma att kosta honom — min dotter bör icke emottaga ett sådant offer.»

Hvad Torsten svarade och hvad som vidare föreföll på borgen, blef för honom såsom en oredig dröm. Han mindes blott klart det svar, han emottagit att föra till sin konung, och hans hjerta bevarade minnet af Gunborgs blick såsom en försvunnen hägring af lifvets lycka.

På samma gång fru Adelheids prydliga »snäcka» förde Torsten Folkesson bort ifrån Gröneborg, lade seglaren, som länge kryssat ute på sjön, till vid stranden. Detta såg äfven Tyri, der hon ifrån det höga fönstret betraktade riddarens afresa.

»Den stackars kungen,» sade hon, »han hade dock bevarat näckrosens minne mera troget än riddaren — jag tyckte alltid om den vackra kungen!»

»Tyst med dina barnsligheter, Tyri,» sade Gunborg hastigt, under det hon sjelf tog perlorna ur sitt hår. »Hjelp mig fort af med den drägten, jag skall icke mera bära den, och — och det är så qvaft härinne!»

Tyri såg förskräckt tillbaka inåt rummet. Gunborg var icke mera blek; en feberglöd brann på hennes kinder, och hennes ögon sågo oroligt omkring uti rummet, liksom sökande något föremål för sin blick. Tyri ångrade sina oförsigtiga ord, men låtsande som hon icke varseblifvit jungfruns upprörda tillstånd, sade hon liksom i förbigående:

»Här kommer en ny gäst till borgen — riksrådet sjelf!»

»Tord,» utbrast Gunborg, och en vänlig värme gick dervid genom hennes inre, der köld och feberglöd

stridde med hvarandra. »Endast han är trofast — han är den ende!»

Med Tyris hjelp ordnade hon snart sin klädsel och kastade derefter en blick på den bortlagda himmelsblå drägten med dess perlor och blomster, såsom hade hon dermed bortlagt sin ungdom, sin lycka och sin glädje. Men till det yttre lugn, ehuru febern brann inom hennes bröst, begaf hon sig till fru Adelheids gemak, der redan den välbekanta gästen tycktes vänta henne.

Det var liksom Gunborgs hjerta drog sig samman uti en häftig smärta; men hon kunde dock småle, då hon besvarade den allvarsamma riddarens helsning. Hon räckte honom sin hand och frågade med en blick, som derjemte innebar en bön:

»Tord var min förste ungdomsvän; ni sade, att, om jag behöfde ett stöd, en beskyddare, ville ni blifva det — denna stund är nu kommen; vill Tord inlösa sitt löfte?»

Den gamle riddaren hade måhända länge väntat på dessa ord; han hörde dem dock nu med öfverraskning. Han såg den skiftande färgen på Gunborgs kinder, den torra glansen i hennes ögon och det vemodiga löjet på hennes läppar; han tog hennes hand och sade:

»O Gunborg, mitt lifs ungdomliga dröm; kunde jag blott gifva dig lifvets lycka, så visst som jag vill inlösa mitt löfte!»

I fru Adelheids öga dallrade en tår; men en länge saknad frid smög genom hennes inre, då hon såg den bepröfvade vännen sluta hennes dotter till sitt trofasta hjerta.

V.

Konung Håkan afbidade med orolig väntan sin väns återkomst ifrån Gröneborg. Straxt efter Torstens afresa hade Håkans förhoppningar försvunnit, då han närmare tänkte tillbaka på det sätt, hvarpå folkungadottren emottagit hans hyllning.

Skämtande och behagfullt hade hon emottagit hans artigheter; men dock alltid låtit honom känna hvad han i sådana stunder så gerna velat glömma: att han var en konung. Hade hon älskat honom, tänkte han nu, skulle hon dock någon gång hafva glömt det. När derföre Torsten återkom, skyndade han emot honom.

»Jag vet redan hennes svar,» utropade han, »jag känner det allt förväl. Lemna mig blott smycket åter — hon har glömt näckrosen och dess betydelse, du behöfver icke säga mig det.»

Men då Torsten verkligen lemnade honom skrinet, stod Håkan förstummad, likasom han oaktadt sina öfvertygande ord likväl väntat ett annat svar. En tår trängde sig fram uti hans öga, och han sade såsom för sig sjelf:

»Jag älskade henne så högt.» Derefter tog han skrinet och betraktade det vackra smycket, men lade det slutligen ifrån sig och frågade sorgset:

»Får jag icke ens en helsning? Hade hon verkligen glömt näckrosen och sitt löfte?»

»Hon hade icke glömt sitt löfte till Norges konung,» svarade Torsten. »Hade du kommit förr, Håkan, innan Sverige hade någon rätt att fordra en kunglig prinsessa till din drottning, kanske hade då folkungadottren fylt sitt löfte.»

Håkan skakade tviflande på hufvudet.

»Ack,» suckade han, »hade hennes hjerta en gång tillhört mig, skulle det icke heller nu förneka mig. Men,» utropade han, fattad af en ny tanke, och reste sig hastigt ifrån stolen, »någon måste hon dock älska — hvem har väl varit min medtäflare — hvem har väl beröfvat mig hennes kärlek?»

Han stannade framför Torsten och betraktade honom med flammande blickar.

Äfven Torsten reste sig upp, blek och allvarlig.

»Jag har aldrig täflat med dig, konung Håkan,» sade han, »men jag offrade dig mitt hjertblod i den stund, jag, förnekande min egen känsla, trädde inför folkungadottrens ögon såsom ditt sändebud.»

Håkan tog ett steg tillbaka och drog efter andan, liksom en oändlig tyngd ville qväfva honom; han strök med handen öfver pannan, der ådrorna svälde i blåa flammor.

»Du!» utbrast han slutligen, »du älskade henne, Torsten, och jag dåre — jag sände dig för att tigga om en lycka, som aldrig funnits till för mig!»

»Jag kände icke sjelf min lycka, förr än i den stund jag förverkat den,» svarade Torsten. »Då jag med ditt budskap stod inför henne, och hennes förebrående, stolta blick sade mig, att hon älskade mig; men då jag likväl förnekade min egen kärlek, gjorde jag mig ovärdig hennes — denna stund, Håkan, var mitt lifs högsta sällhet och djupaste smärta!»

Håkan stod länge tyst och dyster.

»Du har dock en gång egt hennes kärlek,» mumlade han.

»Och nu eger jag hennes förakt,» svarade Torsten med stadig, men klanglös stämma.

Den unga konungen var häftigt upprörd. Han slog handen hårdt emot sitt bröst, såsom hade han dermed kunnat hämma hjertats våldsamma slag. Sedan han i häftig fart vandrat fram och tillbaka öfver golfvet, blef han efterhand lugnare och stannade åter framför Torsten, der denne med korslagda armar dystert betraktade sin kunglige vän.

Håkan hade emellertid utkämpat en strid med sig sjelf. Hans vekliga sinne saknade ännu kraft att öfvervinna smärtan; men hans varma hjerta förnekade sig dock icke.

»Jag är icke värd din vänskap, Torsten,» sade han slutligen. »För andra gången i mitt lif har jag tviflat på dig, känt svartsjuka och misstroende till dig — du som kanske har offrat ditt eget lifs lycka för min skull! Men hvarföre sade du mig icke, att ditt eget hjerta närde samma kärlek som mitt? Hade jag väl mera rätt till henne än du?»

»Jag såg, att din kärlek till henne var sann och upprigtig, Håkan — kunde du hafva vunnit hennes, hvarföre skulle jag störa din lycka genom att säga dig hvad jag hade offrat!»

»Och jag tänkte aldrig derpå! jag tänkte endast på mig sjelf. Men nu förstår jag hvad du har lidit — och detta under åratal — och du har likväl älskat mig.»

Håkan kastade sig till sin väns bröst, och hans upprörda känsla fick utbrott i en häftig gråt. Torsten slog sin arm omkring honom och strök de långa, fuktiga lockarna ifrån hans panna. Ingen af dem hörde, att dörren öppnades, och att drottningen med lätta, hastiga steg inträdt i rummet. Hon höll ett öppet bref i handen; men stannade, bestört, då hon såg sin

sons upprörda tillstånd, hvars orsak hon kunde förstå genom Torstens närvaro. Hon vände dock icke tillbaka; beherskande den känsla, som genomilade henne, trädde hon fram, vinkande åt Torsten att aflägsna sig.

»Du mår icke väl, min älskade son,» sade hon. »Jag medför annars bref ifrån Danmark. Konung Valdemar inbjuder oss att för vigtiga angelägenheters skull komma till Köpenhamn.»

Håkan hade vid drottningens åsyn hastigt sökt att beherska sin känsla; han helsade henne, utan att synas hafva uppfattat hennes ord. Men då han såg Torsten aflägsna sig, skyndade han efter honom i det yttre rummet.

»Res till Gröneborg,» sade han, »förklara för henne allt — numera står ingen vän i din väg, som hindrar dig; gå och vinn din lycka!»

Torsten såg på honom allvarligt.

»Jag skall lyda ditt råd,» svarade han. »Jag vet nu, att Håkan skall försaka sitt hjertas åtrå och fylla de pligter, som Sverige väntar af sin konung.»

Håkan vände tillbaka i det inre rummet, der drottningen med oro väntade honom.

Hon gjorde ingen fråga om Torstens budskap till Gröneborg, och Håkan gaf med dyster likgiltighet sitt medgifvande till den föreslagna resan till Danmark.

VI.

Drottning Blanka hade väl blifvit tillfredsställd genom sin sons medgifvande till den föreslagna resan; men det var dock med en hemlig oro, hon vidtog för-

beredelserna dertill. Icke var det väl den olämpliga årstiden, som afskräckte henne, ehuru man redan var i medlet af December, och en så lång resa kunnat förefalla besvärlig. Det var Håkans nedstämda lynne, den likgiltighet, hvarmed han tycktes vilja öfverlemna alla riksangelägenheter i sin fars hand, som oroade henne. Förgäfves sökte hon att närma sig till honom, att väcka hans intresse, att vinna hans förtroende. Den förr så uppmärksamme och henne hängifne sonen, tycktes numera besvärad i hennes närvaro och slöt sig allt mera inom sig sjelf. Sjelfva hofkretsen, hvilken Blanche af Namur ännu viste att gifva ett förtrollande behag, kunde ej mera locka den unga konungen. Blanka förstod, att han kände sig sårad såsom konung, såsom älskare och såsom son. Måhända hade han genomskådat sin moders plan att genom förödmjukelsen af hans kärlek vinna honom för sina ärelystna sträfvanden, och kanske hade föreställningen om att modren så föga aktat hans hjertas varmaste känsla skilt honom ifrån henne.

Blanka vände sig till Torsten Folkesson, ålade honom att troget vaka och följa sin kunglige vän, och tillsade honom uttryckligt att följa med på den ännu endast i hemlighet omtalade resan till Danmark.

Ehuru hon ej vidare redogjorde för resans ändamål, gaf Torsten sitt löfte.

Drottningen sjelf, upptagen af tunga och oroliga tankar, hade äfven hon föga lust för det lätta hemlifvets behag, som tillhörde hennes hof, då inga större fester afbröto stillheten. Och herskarinnans känsla meddelade sig snart till hennes omgifning. Intet skämt upplifvade numera samtalens allvar, ingen musik förmildrade höstaftnarnas enformighet. Sorgsen och öf-

vergifven kände sjelfva sångaren Florian sig glömd af andra och slöt sig inom sin egen inre verld, talande endast med sina stjernor och sin luta. Ändtligen meddelade sig fru de Longueville med honom och underrättade honom om den förestående resan till Danmark, hvilken underrättelse han hörde med bestörtning. Han bad den deltagande hofdamen utverka drottningens bifall, att sångaren fick tala med henne sjelf.

Florian fick företräde. Han kastade sig till Blankas fötter och besvor henne att uppgifva all tanke på den tillämnade resan.

»Och hvarföre, Florian?» frågade hon. »Du är icke mera densamme som förr; du ser skuggor och faror hota vid hvarje steg, jag tager.»

»O drottning, höga herskarinna, hör mig, förrän du dömer mig. De begge konungarnas stjernor, den strålande Sirius och den liflige Arcturus, flamma underligt för mina forskande blickar — jag ser dem lysa och försvinna och så åter lysa, men mera fjerran, dock ser jag dem. Men Venus, den herrliga, den klara, Blanche af Namurs lysande stjernbild — o drottning, drottning, jag ser ett moln! Ännu står molnet stilla, det närmar sig icke, men det går ej heller bort — det är mörkt, det är hotande och vill gömma eder herrliga stjerna. O, res icke till det främmande landet, öfver det landet sväfvar molnet, som vill gömma eder!»

»Du har blifvit en olycksprofet, Florian,» sade Blanka dystert.

»O madame, ni går att vinna en *tredje* krona för eder son — men jag ser blott *en* på hans hufvud.»

»Olycklige!» utbrast Blanka, »huru vågar du uttala sådana drömmar? Gå ifrån mig, svärmare,» till-

lade hon, betagen af stjerntydarens upprigtiga ångest, »gå ifrån mig, jag behöfver lugn och ro.»

»Vredgas icke,» bad Florian, utan att röra sig ifrån sin knäböjande ställning. »I edert dyra hemlands namn, drottning Blanche, besvär jag eder att höra mig. Förakta icke min varning: många nätters vaka har det kostat mig, innan denna dunkla framtid blef mig klar; men nu är den klar. Den gamle, vise mannen i Namurs gård lärde mig att läsa stjernornas språk, att blicka in genom framtidens förlåt, och det var han, som sände mig att vaka öfver Namurs dotter — förakta derföre icke mina ord!»

Blanka hade glömt, att hon befallt stjerntydaren gå, hon dröjde, sjelf lyssnande till hans ord, som hade fäst hela hennes uppmärksamhet. Hon såg på honom forskande.

»Hvad skall då ske? Hvad skall jag då göra?» frågade hon rådvill.

»Det ni förehafver, drottning, skall, då det blir uppenbaradt, väcka edra fienders ovilja — o ni har verkligen fiender, de som icke förstå edra stora tankar — de skola hämnas det förbund, ni vill ingå med en af dem hatad furste.»

Blanka häpnade.

»Huru vet du, Florian,» sade hon och såg sig oroligt omkring, »hvad känner du härom?»

»Jag kan icke gå tillbaka,» fortfor hon såsom för sig sjelf, och utan att besinna, det Florian hörde hennes ord. »Jag måste vara fast och stark, modigt möta hvarje fara för att kunna vinna, för att jag ej sjelf skall öfvervinnas.»

Stjerntydaren låg ännu alltjemt på knä, följde tyst och sorgset drottningens gestalt, der hon tank-

fullt vandrade fram och tillbaka på golfvet, och då hon kom honom närmare, fattade han bedjande hennes hand.

»Du måste hafva bedragit dig, Florian,» sade hon åter. »Huru skulle jag kunna gå tillbaka, nu då stunden är kommen att kunna besegra mina fiender, att återvinna för min son det välde, som de beröfvade hans fader? Jag måste dock höra hvad som bjudes oss af vår ende beskyddare, ende vän!»

»O drottning, är det så ni kallar Danmarks listige konung?» frågade Florian dristigt.

Blanka studsade, såsom hade hon bäfvat för att höra sina inre tankar tolkade.

»O tro honom icke, dyraste furstinna, konung Valdemars land är det mörka moln, som vill gömma eder stjernbild —»

»Drömmare,» afbröt Blanka, »du känner icke Danmarks konung! Men du skall få se honom; jag vill taga dig med på resan, Florian, du skall der få se, om någon fara hotar mig — eller rättare, du skall få se, att du har misstagit dig.»

Florians dystra ansigte blef något ljusare.

»Tack för denna nåd,» sade han lugnare, »kanske skall jag kunna vaka och för de hotande farorna skydda min drottning!»

Blanka såg tyst och eftersinnande efter den bortgående stjerntydaren.

»Jag ville nog följa din varning, o Florian,» sade hon slutligen. »Men jag kan icke — jag får det icke!

VII.

Innan Torsten gjorde sig redo att medfölja Håkan till Danmark, hade han för sin egen del ett värf att fylla.

En tid hade förgått, innan han kunde besluta sig att åter resa till Gröneborg. Han återhölls af tanken, att folkungadottren misskände honom, att hon trodde honom hafva glömt sin kärlek och sitt tysta löfte, hon kände ju icke det offer, han hade gjort för sin konung, då han satt vänskapen till honom öfver sin kärlek till henne. Men han kunde dock icke längre bära denna föreställning, han måste ännu en gång se henne; måste få säga henne, att, om han än för sin konungs skull velat offra lifvets lycka, han dock aldrig hade svikit sitt hjertas kärlek, och att om han äfven nu måste försaka henne, han hela sitt lif skulle bära den talisman, som bevarade minnet af henne.

Ehuru en hemlig känsla sade Torsten, att Gunborg icke mera skulle för honom vara densamma; hennes hulda, förtroendefulla blick icke mera skulle möta honom som förr, begaf han sig dock åstad till Gröneborg.

Men han stälde icke nu sin resa till den gästvänliga, gamla lagmannen Israel Birgersons hem på Marieborg; icke heller kom han i riddareståt eller beledsagad af svenner. Följande sina inre oroliga föreställningar om hvad som skulle möta honom, begaf han sig, endast åtföljd af sin väpnare och till häst, färdandes så fort, som de djupa höstvägarne tillåto. Regn och blåst genomträngde hans våta kappa, utan att han gaf akt derpå, och mil efter mil tillryggalades, förande honom närmare sitt mål.

Det var sent, åtminstone redan mörkt, då Torsten stannade vid Hagavikens strand och såg med en viss förvåning, huru folkungaborgen liksom en stjernkrans glimmade igenom den töckniga luften.

Han skickade emellertid väpnaren in uti fiskarstugan för att tillsäga om båten; snart kom fiskaren sjelf ut och tog hand om de trötta hästarne.

»Ovädret tager till för hvar stund,» sade mannen, »men båten är nog säker — jag skall föra de höga herrarna till Gröneborg, det har ingen fara.»

Riddaren nickade ett medgifvande och begaf sig ner till båten, hvilken liksom en lätt span följde de sqvalpande vågornas rörelser. Väpnaren hoppade ned i båten och höll den, så stadigt det kunde låta sig göra, emot träpålen vid stranden. Han satte styret i ordning, under det riddaren tog plats, och fiskaren med kraftig hand fattade årorna.

»De ädla herrarna äro sent ute,» ordade mannen till väpnaren, »allt herrskap kom annars vid full dager, och ovädret tog till först vid mörkningen.»

»Ar det då gästabud på Gröneborg,» frågade väpnaren, som också med förvåning såg borgens torn upplysta af eldkransar.

»Gästabud?» upprepade fiskaren. »Ja det må väl så vara på den ädla jungfruns länge väntade högtidsdag — herrarna äro väl sjelfva bröllopsgäster, tänker jag!»

Väpnaren kastade en hastig blick på sin herre; men denne tycktes icke hafva hört fiskarens ord. En hemlig aning hade emellertid uppstått hos väpnaren, och han tänkte att, om det verkligen var en så betydelsefull fest, som firades på Gröneborg, vore det

kanske bättre, att riddaren nu fick veta det, än att han oförberedd skulle komma dit.

»Ha flera bröllopsgäster redan anländt?» frågade han för att utan förrådande af egen okunnighet få veta hvad som tilldrog sig på borgen.

»Jo det var en sak,» utropade fiskaren, »hvem skulle väl akta väder och vind för att få se jungfrun på Gröneborg i sin brudståt! Ja, ja, man säger, att hvarken kung eller krona kunde fresta henne att träda i brudstol — men sin faders löfte aktade hon och ger i denna stund bort sin frihet — nog hade annars funnits den, som bättre passat henne till brudgum än det gamla riksrådet.»

Torsten, på en gång förströdd och upptagen af tankar, hörde icke på fiskarens tal, ehuru denne tyckte sig lägga sina ord så väl, att de kunde anstå de främmande herrarna. Åsynen af borgens glimmande upplysning hade helt och hållet upptagit hans tankar; han kände allt så besynnerligt förändradt, så olika de behagliga våraftnar, han rott omkring vallen, lyssnande till kärlekens toner. Regnet hade emellertid upphört, men den tilltagande stormen hejdade båtens fart, liksom af ett hemlighetsfullt öde hindrade riddaren att närma sig det mål, han ville hinna. Det syntes nästan otroligt, huru man vidare skulle komma framåt. Men roddarens styrka besegrade dock vågorna; båten höjde och sänkte sig med dem och nalkades småningom Gröneborgs-stranden.

De voro nu så nära, att Torsten genom dimman kunde igenkänna det välbekanta fönstret högt öfver vallen, hvarifrån kärlekens toner hade talat sitt underfulla språk. Med en nästan ångestfull väntan ville

han liksom besvärja dessa toner att ännu en gång, om också för den sista, sända honom en helsning.

Såsom ett svar på denna tysta besvärjelse hördes klockorna ifrån borgens hapell. De tycktes vara utan klang, och deras ljud skallade doft genom aftondimman, för en stund öfverröstade af en hvinande stormvind.

Väpparen, som icke vidare velat störa sin herre, hade under lustigt mod sysslat med det obändiga styret; men kunde nu ej afhålla sig ifrån att uttala sin förmodan, att klockringningen kallade till begrafning.

»Helgonen bevare oss!» utropade fiskaren och släppte i sin förskräckelse den ena åran för att korsa sig. »Tala då icke så, unga herre, ni vet ju, att det är den ädla folkungadottrens bröllopsfest.»

Riddaren spratt till, väckt ur sina drömmar; men mörkret omkring honom, den hemlighetsfulla åsynen af borgen genom töcknet, klockringningen och fiskarens utrop syntes honom snarare såsom en dröm, än den hvarur han vaknat. Han ville göra en fråga, men kände sin tunga förlamad, och fiskaren var helt och hållet upptagen af sina åror, hvilka han nu åter troget skötte, försökande att föra båten in emellan de olika farkoster, hvilka lågo vid stranden och våldsamt rycktes fram och tillbaka för vinden. En väldig våg höjde ännu en gång fiskarens båt, hotande att derefter slunga honom ner i djupet; men Torsten och hans följeslagare hade dock innan dess hunnit springa upp på stranden.

Kommen på fasta marken, ehuru vinden ännu ryckte i hans kappa, liksom för att hålla honom tillbaka, återkom Torsten till besinning och började öfvertänka, hvilken fest som möjligen försiggick på borgen.

Ehuru öfverallt var upplyst, rådde dock en besynnerlig stillhet och tystnad; äfven klockorna hade upphört att ringa. Porten stod uppslagen och Torsten trädde uppföre den välbekanta trappan. Då först kom en af fru Adelheids tjenare honom till möte.

»Alla äro redan i kapellet,» sade han, »men jag skall ledsaga eder dit, ädle riddare.»

Svennen ilade förut och öppnade sakta kapelldörren. Torsten inträdde, och dörren gick igen efter honom; men här stannade han invid en pelare, såsom ville han dölja sig invid densamma.

Hela kapellet var uppfyldt af folk; men Torsten skådade öfver mängden framåt koret, der inför högaltaret stod en prelat i messeskrud och framför honom ett brudpar. Torstens öga halkade dock förbi presten och förbi brudgummen, men stannade vid bruden.

Denna höga, hvita gestalt, hvars ansigte han likväl icke kunde skåda, kunde det väl vara Gunborg? Hans stormande hjerta sade honom, att så var. Dessa blad af guld och myrten, som slingrade sig omkring hennes hufvud, bildande en betydelsefull prydnad, kunde de väl föreställa en brudkrona? Folkungadottren, den enda, den sista af den gamla ättens stolta blod, hon som varit för storsinnad att emottaga en tron och en konungs krona, kunde hon väl offra frihet, ungdom och lycka för att fylla en faders löfte?

Och vid hennes sida stod en kämpagestalt, den hårde, obeveklige gamle riddaren, som vågade binda folkungadottren vid sin sida, ehuru hennes hjerta tillhörde en annan!

Men ännu kunde vara tid. Torsten ville störta fram genom folkmassan, som stod liksom en mur emellan honom och brudparet. Han ville rycka Gunborg

undan det mörka öde, som hotade henne; han ville med en hel verld strida om folkungadottren.

Men han stannade såsom förlamad, ty i samma stund uttalade bruden de betydelsefulla ord, som invigde henne till den gamle riddarens maka. Hennes röst var lugn och klar; om den hade röjt ett enda darrande ljud, en enda återklang af kärlekens varma toner, kanske hade Torsten ännu vågat trotsa den högtidliga stunden och dess betydelse. Men han kände att han hade ingen rättighet att strida för henne. Det sista ljudet af hennes lugna röst lade sig såsom en frost öfver hans glödande hjerta.

Han stod såsom förintad; hela hans inre stormade i förtviflan. Det offer, han kunnat bära för sin väns lycka, blef honom nu för öfvermägtigt. Den kraftfulle ynglingens gestalt hade behof af pelarens stöd.

Folkmassan gaf nu vika och skilde sig för att lemna rum för brölloppsskaran, som långsamt skred utåt gången. Torsten såg brudparet komma närmare, han kände, att de måste gå tätt förbi honom, och likväl dröjde han — hvarföre viste han icke sjelf.

Bruden stannade ett ögonblick. Hon igenkände Torsten. Kappan hade fallit tillbaka ifrån hans bröst, och ett flammande ljus belyste klart hans talisman, det välkända näckrosbladet.

Då blef folkungadottrens ansigte blekt som hennes hvita skrud. Riddar Tords arm omslöt hans vacklande brud, och hela brölloppståget försvann för Torstens blickar.

FJERDE BOKEN.

DEN BLIFVANDE DROTTNINGEN.

Vel stolt og mandig var gang og Blik;
Dog naar hun taled med liflig Tunge,
Fortrylled hun baade Gamle og Unge;
Og naar hun smiled med rödbrun Kind
I möde flöi henne Hjerter og Sind.

INGEMANN.

I.

De svenska sändebud, som genom adelspartiets och rådets föranstaltande utgått till Holstein, hade emellertid högtidligt befäst trolofning emellan konung Håkan och prinsessan Elisabet, grefve Gerhard den stores dotter.

Redan vid medlet af december väntade väl utrustade skepp vid Travemünde, der prinsessan med ett ansenligt följe af såväl holsteinska som svenska herrar och damer steg ombord för att afsegla till Sverige. Grefve Henrik hade lagt sig all vinn om att på det praktfullaste utrusta sin syster, då hon såsom Sveriges och Norges blifvande drottning lemnade sitt fädernesland.

Elisabet hade aldrig sett sin blifvande gemål; men tanken på den unge konungen, som hennes stränga broder befalt henne älska och tillhöra, hade nästan sammanväxt med hennes hjerta; ty allt sedan Håkan såsom barn blef vald till Norges konung, hade grefve Henrik utsett honom till sin systers gemål. Då man nu medförd hans porträtt, hade åsynen af hans fagra och intagande bild lifligt rört henne och liksom förverkligat prinsessans ungdomliga kärleksdröm.

Den sålunda under glada förväntningar och lysande utsigter började resan blef dock alltför snart afbruten genom en svår och ihållande storm, hvilken dref skeppen inåt Isefjorden och ändtligen nödgade dem att söka danskt land.

Konung Valdemar emottog prinsessan med den mest ärebetygande vänlighet och ville ej tillåta henne att åter begifva sig ut under denna oroliga årstid. Men Valdemar Atterdags gästfrihet emot den svensk-norska konungabruden hindrade henne dock icke att rätt snart inse, att hon var en fånge inom Haraldsborgs befästa slott, den danske konungens residens invid staden Roeskilde.

Prinsessan åtnjöt väl fortfarande all artighet och förde jemte den stora samlingen af sina följeslagare ett stilla hoflif, der intet saknades förutom friheten. Konung Valdemar sjelf besökte henne likväl icke mera, icke heller någon främmande, som kunde tillföra henne kunskap om hvad som tilldrog sig utom de reglade dörrarna, som gjorde hennes tillflyktsort till ett fängelse. Endast några tjenare, hvilka omsorgsfullt bestridde uppassningen, kommo och försvunno såsom stumma andar genom en lönndörr, som endast kunde öppnas utifrån. De svenska herrarna lugnade prinsessan med föreställningen om, att konungarne och rådet i Sverige skulle dock ganska snart få kunskap om deras fångenskap och utverka deras befrielse.

Uti denna förmodan bedrogo de sig ej heller, ty snart nog erfor man i Sverige hvad som händt. Konung Magnus tycktes ej vilja tro på den föregifna fångenskapen, och konung Håkan var försänkt i en lika obeslutsam som dyster likgiltighet för hvad som tilldrog sig omkring honom. Men svenska rådet ansåg sig föranlåtet att utrusta ett nytt skepp och afsända det till Danmark.

Prinsessan Elisabet kunde emellertid föga ana de hemliga trådar, Valdemar Atterdag förstod att spinna omkring henne och hvaruti han inväfde Sveriges begge

konungar och sjelfva den snillrika drottningen till befrämjande af sina planer.

Samtidigt med konungabrudens fångenskap hade till svenska hofvet ankommit det hemliga bref, hvaruti Valdemar inbjöd konungarna och drottning Blanka att för vigtiga angelägenheters skull komma till Köpenhamn. Magnus och Blanka hade beslutit sig för resan, och Håkan hade gifvit sitt samtycke att medfölja.

Det nyingångna året 1363 hade emellertid skridit framåt, och man var redan i början af mars, då svenska rådet hade ett väl utrustadt skepp i ordning för att afsändas till Danmark och hemta prinsessan Elisabet. Under förutsättning att den nyingångna freden emellan nordens trenne konungariken icke blifvit bruten, ville man antaga skenet af, att prinsessans uppehåll i Danmark endast var föranledt af den skada, fartygen hade lidit af stormen under resan ifrån Holstein. Såsom hufvudman för den svenska beskickningen utsågs en af rådets medlemmar den för sin klokhet och tillförlitlighet kände riddaren Tord Arnwidsson Sparre. Han åtföljdes af sin unga maka samt flera af landets förnämligaste herrar med deras fruar, som, icke aktande den ännu kalla årstiden, ville skynda att helsa den af dem och hela landets adel valda drottningen välkommen.

Emellertid hade konungarne och drottning Blanka föredragit landvägen. Med hela sitt följe färdades de, så fort sig göra lät, den mödosamma vägen till Skåne, hvarifrån de hade endast en kort sjöresa öfver Öresund till danska landet. De hunno således sitt mål långt före det stora, långsamt seglande skeppet, hvilket var beroende af årstidens vexlande vindar.

Ehuru konung Valdemar icke hade sin egentliga residensort i Köpenhamn, emottog han de svenska konungarne derstädes på den gamla biskopsgården Axelhus och tillställde för dem lysande fester. Oaktadt högtidligheterna inleddes emellan konungarna vigtiga underhandlingar, hvaruti dock Håkan tog ringa del.

Den unga konungens sinne var sjukt, och han tillbringade första tiden af sin dervaro att jemte Torsten Folkesson vandra omkring för att bese den sedan något mera än ett århundrade anlagda staden, som sträckte sig inåt landet på vestra sidan om den af biskop Absalon uppförda borgen Axelhus, hvilken efter honom bar sitt namn och med sitt fäste och sina borggrafvar reste sig emot sjösidan, det öppna Kallobostrand. Sjelfva holmen, der slottet låg, densamma der i våra dagar Kristiansborg ligger, var då mera isolerad, innan utfyllningen uttagit så mycket af vattnets forna område. Likväl var den genom en bro »Höwebro», förenad med sjelfva staden. Köpenhamn var ännu egentligen en biskopsstad, emedan jorden, hvarpå den var byggd, var en skänk af biskop Absalon till biskopsstolen i Roeskilde. Valdemar IV hade förgäfves sökt förmå den dåvarande biskopen, Henrik Gerardsen, att afstå dess rätt, och frågan afgjordes icke förr än ett senare århundrade, då Kristoffer III der befäste sitt kungliga residens, hvarföre staden först vid medlet af femtonde seklet kunde betraktas såsom Danmarks hufvudstad. Valdemar uppehöll sig ömsevis på Vordingborg och Kalundborg, hvilka ansågos såsom rikets fastaste slott, äfvensom de gamla konungarnas säte; Haraldsborg invid den ännu betydande staden Roeskilde.

Under det Håkan och Torsten vandrade tillsammans, väntade riddaren, att hans vän konungen skulle tala om sin brud, den i Roeskilde fångna prinsessan Elisabet; men konungen tycktes icke vilja börja något samtal derom..

Torsten beslöt derföre att en gång bryta tystnaden i detta ämne.

»Tillåt mig, konung Håkan, att upprigtigt fråga, huru det blir med prinsessan Elisabet? Hon är ju instängd eller så godt som fången i Roeskilde.»

En hastig rörelse flög igenom den unge konungen.

»För min del hoppas jag, att grefve Henrik finner någon annan gemål för sin syster och en med hvilken hon blir mera lycklig, ty jag kommer väl knappast att förmälas med henne.»

Torsten stannade och betraktade honom med en bestört blick.

»Hvad menar konungen?» frågade han. »Jag förstår inte meningen.»

»Du vet nog och har säkert icke undgått att höra, hvilka förslag som här äro å färde.»

Konungen tycktes icke vilja fortsätta samtalet, och Torsten frågade icke vidare.

Konung Håkan blef i detsamma kallad att jemte sina föräldrar möta konung Valdemar och hans dotter i en sal, der förmodligen åtskilliga öfverläggningar skulle hållas.

På väggarne i den stora salen voro några målningar uppsatta, hvilka förestälde utsigter af Stockholm, visserligen icke målade af utmärkta konstnärer, men dock sådana att slottet Tre Kronor igenkändes.

Konung Håkan inträdde och bugade sig för drottningen, de båda konungarna och prinsessan. Drott-

ning Blanka, strålande af snille och behag, hade sin plats emellan de båda konungarna. Konung Magnus satt på hennes venstra sida och på den högra konung Valdemar Atterdag. Denne var en reslig gestalt med ridderligt skick och det blonda ansigtet belyst af listigt och skarpt blickande ögon, hvilkas hala uttryck dock gömde sig under en viss artighet och finhet.

Vid hans sida satt hans elfvaåriga dotter Margareta. Hon var efter sin ålder högväxt, hade mörk hy och svart hår. I hennes anletsdrag blandade sig något visst barnsligt med ett uttryck af frimodighet, eller kanske till och med mod. Man kunde se, att hennes lif vid fadrens hof hade utbildat hos henne flera egenskaper, som höfdes en prinsessa. Blicken var i allmänhet skarp såsom fadrens, men dock förmildrad af en viss godhet och vänlighet. För stunden låg der visserligen också en viss nyfikenhet, som var naturlig vid de förhandlingar, för hvilka hon icke kunde vara alldeles främmande.

Vid hennes anblick, då den unga gestalten reste sig upp för att besvara hans helsning, kände konung Håkan en besynnerlig rörelse. Han hade visserligen nödgats försaka sitt unga hjertas käraste förhoppningar, men han kunde icke annat än erfara en viss förundran, kanhända blandad med välvilja och till och med aktning vid åsynen af den unga prinsessans säkra hållning och stilla blygsamhet.

Han tog derefter sin plats vid fadrens sida och lyssnade till de äldres samtal.

Den för sin sons framtid verksamma Blanka, var såsom ett föreningsband emellan Valdemar och Magnus, hvilka, ehuru ofta i förbund med hvarandra, dock egde helt olika egenskaper.

Valdemar hade i unga år genomgått en hård skola och lärt sig använda både våld och förslagenhet för att utvidga sitt rike ock befästa sitt välde. Magnus deremot hade varit en vek, obetänksam och eftergifvande yngling, saknande kraft att besegra såväl egna svagheter som att motstå de fiender, hvilka mötte honom både utom och inom hans eget land, hvarföre han blef offer för ett tilltagande adelsväldes magtbegär. Valdemar åter hade icke förgäfves i tolf år vistats vid den tyske kejsar Ludvigs af Baijerns hof; han hade der icke allenast lärt sig krigs- och statskonsten, utan äfven utbildat sin naturliga fallenhet att göra beräkningar, hvilka han förstod att dölja under hoflifvets ridderliga seder och ett muntert lynne. Valdemar visade Magnus en förtrolighet, som hade utseende af öppenhjertighet, och beherrskade honom derigenom helt och hållet. Mot Blanka iakttog han en synnerlig artighet, lät undfalla sig en viss beundran för den sinnrikhet, hvarmed hon följde och deltog i underhandlingens gång; han tycktes dela hennes tankar, men då så kunde låta sig göra, ville han genom ett smickrande skämt försvaga de fördelar, hon vunnit.

Denna hemliga strid, som för sig gick under den utmärktaste artighet och de största vänskapsbetygelser, roade Valdemar, men påkallade hela hans försigtighet för att bibehålla hans egna fördelar, hvilket skulle hafva varit honom en lätt sak med Magnus ensam.

Hvad Håkan beträffade, visade Valdemar honom en nästan faderlig vänlighet; men oaktadt dennes af naturen öppna och behagliga väsende, kunde Valdemar icke förstå honom. Han viste, att Håkan, då han valdes till sin faders medregent i Sverige hade med

kraft och klokhet vetat förena de skilda partierna inom sitt land och ansåg den verksamhet, han dervid visat, stridande mot den likgiltighet, hvarmed han följt de underhandlingar, som här pågingo. Valdemar fruktade derföre, att Håkans synbara förstämning möjligen härrörde från en hemlig känsla för den tyska prinsessan. För Valdemar var den tilltänkta förbindelsen med hans dotter så mycket vigtigare, som hans ende son Kristoffer till följe af de sår, han erhållit vid Helsingborgs belägring, låg på sin sjuksäng, och läkarne icke tycktes kunna gifva bestämda förhoppningar om hans tillfrisknande.

Då Valdemar nu framställde sin dotter för den svenska konungafamiljen, flög hans öga förnämligast till Håkan. Dennes vackra, ridderliga utseende gjorde ett godt intryck, ehuru den unge konungen icke med någon särskild värma betraktade det barn, som var utsedt till hans gemål.

Då konung Håkan kastade en blick på Stockholmsbilderna, stannade den på dem med ett särskildt intresse, så att Margareta fick tid och tillfälle att ett par minuter taga hans drag i närmare betraktande. Den unga flickan fann till och med välbehag i dessa drag, och hennes kloka barnaögon förnekade icke denna känsla.

Medan samtalet och öfverläggningarne emellan de begge konungarne och drottningen egde rum, tyckte Håkan artigheten fordra, att han skulle närma sig prinsessan för att åtminstone yttra några ord.

»Jag ser och igenkänner här bilden från min hufvudstad,» sade han. »Jag hade icke väntat att se dessa pryda Danmarks konungaborg — om de eljest här anses såsom en prydnad?»

Öfver Margaretas drag flög en lätt rodnad i det ögonblick, han närmade sig och tilltalade hene. Hon reste sig och slog upp emot honom dessa själfulla ögon, som sedermera utöfvade ett så stort inflytande på hennes omgifning och till och med på hennes öden. Derefter betraktade hon också taflorna.

»Er hufvudstad, konung Håkan, är väl mycket större och vackrare än våra städer i Danmark?» sade hon slutligen icke utan en viss tvekan.

»Våren är mycket längre framskriden hos er än hos oss, som bo så högt uppe i Norden; men visserligen hafva vi åtskilliga vackra utsigter och till och med stora och mägtiga borgar i vårt land.»

Margareta svarade intet, hon nedslog endast sina ögon; men då han närmade sig taflorna, tycktes hans blick inbjuda henne att följa honom, och hon gjorde det.

»Har prinsessan hört talas något om vårt land och vårt folk?» frågade Håkan.

»Jag mins mycket väl,» svarade hon, »er broders gemål, min fränka Beatrix. Då hon talade om Sverige, berömde hon mycket både folket och landet. Hon var så vänlig.»

Konungen nickade och smålog vid det talande uttrycket i Margaretas ansigte.

»Ja, Beatrix var verkligen en god och älsklig drottning.»

Margareta böjde sitt hufvud med ett välvilligt leende och drog sig tillbaka till sin faders sida.

Drottning Blanka hade icke mindre än konung Valdemar med uppmärksamhet följt de båda ungas närmande till taflorna. Då Margareta återvände till fadrens sida, mötte henne drottning Blankas blick med

ett uttryck af tillfredsställelse, och Valdemar nickade vänligt åt den återvändande dottren.

Nu drog sig ock Håkan tillbaka.

Underhandlingarne hade emellertid hunnit sitt mål, och de ungas förening var af föräldrarna bestämd. Valdemar och Magnus räckte hvarandra handen, under det Blanka uppreste sig och skyndade att omfamna Margareta.

»Du blir således min dotter, mitt älskade barn,» sade Blanka, och en djup rörelse framkallade en tår i hennes öga.

Valdemar omfamnade också konung Håkan och sade:

»Det ligger en stor tanke under en förening med min dotter, konung Håkan. Jag hoppas, att den skall göra både eder och våra folk lyckliga.»

När de kungliga efter denna helsning och lyckönskan nedsatte sig, flyttade konung Håkan sin plats och satte sig vid Margaretas sida. Emedan han nog insåg, att han nu borde tilltala sin brud, men icke fann några ord, som tycktes vara lämpliga, räckte han endast ut sin hand och fattade hennes, hvarvid äfven hans blick möttes af hennes.

Margareta syntes icke öfverraskad, och ehuru hennes hjerta kanske klappade något hastigare än vanligt, visade sig i hela hennes väsende en egen frimodighet. Det dröjde icke länge, innan hon vände sig till konung Håkan och framställde den frågan:

»Hvad synes eder om Danmark, konung Håkan?»

»Det är ett »yndigt» land!» svarade han med en viss belåtenhet deröfver, att ämnet för samtalet var ett yttre, som med lugn kunde afhandlas. »Danmarks sköna och rika fält äro af en annan natur än

Norges höga och storartade, men ofruktbara fjell. Sverige förenar båda delarna, der finnas både fruktbara fält och höga bergstrakter; i Sveriges berg finnes mångenstädes jern och till och med på sina ställen silfver och koppar.»

Drottning Blanka inföll:

»Sveriges natur är visserligen storartad, och der finnes herrliga naturrikedomar; men der fattas söderns finhet och behag. Jag hoppas, att min sonhustru skall komma med finare seder och införa ett gladare sällskapslif, såsom det tyckes råda här vid edert hof, konung Valdemar.»

Den behagfulla finhet, hvarmed drottning Blanka yttrade detta, undföll icke Margaretas uppmärksamhet.

»Huru gerna såge jag icke, om ni älskvärda drottning, ville blifva mig en moder och ledsagarinna,» sade Margareta med uttryck af en hos henne kanhända oväntad ödmjukhet.

Konung Valdemar smålog, men sade ingenting.

Konung Magnus deremot kunde icke dölja sin tillfredsställelse, och drottning Blanka nickade vänligt och sade:

»Gerna ville jag hafva dig till min dotter, unga prinsessa. Åtminstone moderskärlek skall du icke sakna, då du kommer till oss.»

Nu såg konung Valdemar upp och förklarade:

»Min dotter behöfver kanske ännu någon tid att bereda sig till den lott, hon erhåller såsom Sveriges och Norges drottning.»

»Jag vet visserligen, att ni, konung Valdemar och er dotter icke skola taga edert ord tillbaka, då hon vill blifva min sons gemål, och deras förbindelse visserligen icke behöfver derföre ännu befästas med kyr-

kans band; men likväl vore detta kanske det säkraste. Emellertid ville jag föreslå en hofmästarinna för henne.»

Det blixtrade till i konung Valdemars ögon, men han besinnade sig och sade:

»I morgon är det åter en dag!»*)

Drottning Blanka reste sig upp, konung Magnus derjemte, och han sade:

»Välan då! I morgon kunna vi ytterligare bestämma tiden.»

Äfven Valdemar och hans dotter stodo upp. Margareta fäste sina ögon på Håkan och hviskade sakta till sin fader:

»Jag tycker om honom,» yttrade hon, och långsamt, liksom tvekande tillade hon: »Så framt han icke älskar någon annan mer än mig.»

Valdemar betraktade henne ett ögonblick med en viss förvåning. Han sade högt:

»Du skall få, såsom du vill, min dotter!»

»Älskvärda barn,» yttrade Blanka, i det hon småleende omfamnade henne,» du har visat mig, att Danmarks konung kan besegras.»

»Ja,» svarade Valdemar, i det han bugade sig för Blanka, »i synnerhet då hon går i förbund med tvenne konungarikens nuvarande, älskvärda herskarinna.»

»Vårt fädernesland skall ju också blifva hennes,» inföll Blanka, som blott med ett fint leende besvarade artigheten.

»Visserligen! Min Margareta skall icke söndra utan förena Nordens sinnen. Hon skall tillhöra sin gemåls fädernesland och dock icke öfvergifva sitt eget;

*) Valdemar IV hade för vana att till morgondagen hänskjuta hvad han för ögonblicket icke ville bestämma, hvarföre han ock erhöll tillnamnet: *Atterdag*.

hon skall älska sin gemåls moder och fader, men dock icke för alltid öfvergifva sin egen fader.»

»Intilldess kyrkan invigt konung Valdemars dotter till Håkans gemål och Sveriges drottning.»

»Kyrkan inviger henne,» medgaf Valdemar med en böjning på hufvudet, »och denna invigning skall ske när som helst. Men Danmark skall väl först se sin dotter utveckla de egenskaper, som göra henne värdig sitt nya fädernesland, innan hon lemnar det gamla.»

»Ah», utropade Blanka skämtsamt, »skulle den ridderlige Valdemar IV vika ifrån de gamla konungars sed, som städse anförtrodde det nya landet att fostra sin drottning till dess seder och bruk.»

»Den ridderlige Valdemar,» upprepade han, under det ett skämtsamt löje flög öfver hans läppar, »skulle ju besegras, om hans dotter i så unga år fick lära sig drottning Blankas sinnrikhet och oemotståndliga herskarinnebehag.

Margareta hade emellertid följt samtalets gång och då hon tyckte sig förstå meningen dermed, gjorde hon en liten bifallande böjning på hufvudet.

Blanka besvarade Valdemars sista ord i samma skämtsamma ton, då hon sade:

»Vi ha dock icke ännu hört, huru vår lilla prinsessa vill. Du, Margareta, som redan förstår, att du skall blifva drottning, vet nog också att välja emellan din faders och din gemåls land?»

Margareta såg på sin far och åter på drottningen; men ehuru begge logo, förblef hon helt allvarsam.

»Vill konung Håkan, att jag blir i *hans* land?» frågade hon slutligen.

»Jag svarar för honom,» sade Blanka.

Men Margareta frågade ånyo:

»Kära drottning, kan I säga mig, om konung Håkan blir vred, ifall jag icke vill bo i hans land — icke ännu,» tillade hon och såg på sin far. Men då Valdemar härvid började se allvarsam ut, vände hon sig också emot honom och såg på honom med sina kloka ögon.

»Man har talat om en konung, hviskade hon sorgset, som blef vred på sin drottning, och hon blef mycket, mycket olycklig.»

Konung Valdemar började se bister ut.

Men Margareta sade innerligt:

»Käre fader, jag blir gerna, så gerna hos dig — men jag ville veta, när I vill, att jag skall resa.»

Konung Valdemar hade åter beherrskat sig, strök hennes lockar och sade leende:

»Vi få se, Margareta, vi hafva ju åter i morgon en dag!»

Dermed reste han sig åter, lemnade sin dotter hos drottning Blanka och begaf sig till Magnus för att tala med honom.

»Käraste drottning,» sade emellertid prinsessan, »jag vill hålla af edert land och jag vill, att konung Håkan aldrig, aldrig blir vred!»

Valdemar Atterdag talade lifligt med Magnus; detta hindrade dock ej hans ögon att följa drottningen och hennes blifvande sonhustru, samt den tyste Håkan.

Konung Valdemar bjöd derefter sin arm åt drottning Blanka och Håkan åt Margareta. Magnus gick leende emellan de begge paren.

Så gingo de till sina särskilda våningar igenom den yttre salen, der hoffolket var församladt. Der

stod äfven Torsten Folkesson, som skarpt betraktade den förbigående unga prinsessan.

Hennes personlighet gjorde ett godt intryck, och han började förlika sig med tanken, att hon verkligen skulle blifva hans konungs gemål, hvilket, efter hvad han nu hört och sett, blifvit honom klart såsom en redan afgjord sak. Han fann nu tydligt, att uppgörelsen om detta giftermål varit den hemliga anledningen till konung Valdemars inbjudning och den i följd deraf företagna resan till Danmark.

Torsten kunde ej undgå att inom sig erkänna, hvilka företräden denna förening skulle medföra; men derjemte tänkte han med deltagande på den bedragna prinsessan Elisabet, der hon uti Roeskilde tåligt väntade den brudgum, hvilken nu skulle förena sig med en annan. Och hvilka följder skulle väl häraf uppstå! Den uti sin syster förorättade grefve Henrik i spetsen för hela det tyska partiet och alla dess medhållare i Sverige, hvilka utgjordes af dess mägtigaste män, skulle alla komma att förena sig till ett för konungarna fruktansvärdt förbund. Men å andra sidan kunde man icke nu gå tillbaka; att nu förkasta de möjliga, storartade fördelar, som erbjödos af Valdemar, vore att bryta freden med Sveriges farligaste fiende, der han nu vetat att församla begge konungarna inom sin befästa borg, der gästabudssalarne lätt kunde förbytas till fängelserum. Den holsteinska prinsessan hade alltför nyligen fått erfara det.

Under dessa sig alltmera invecklande omständigheter, följde Torsten med förökad oro Håkans uppträdande. Denne hade hittills medgifvit allt, hvad man föreslog honom, och detta var så mycket farligare som underhandlingarna skulle ske emellan män, hvaraf

den ene var så slug och beräknande som Valdemar och den andre så svag och eftergifvande som Magnus. Torstens enda förhoppning var den med sitt snille verksamma drottningen.

Men äfven för henne fruktade han. Hon kunde låta hänföra sig af Valdemars förespeglingar om nordens förenade riken och derigenom förbise de närvarande fördelar, som danska konungen med sitt allt mera utvidgade välde skulle veta att begagna sig af. Dock hoppades han på Blankas klokhet och det synbara välde, Sveriges snillrika drottning syntes utöfva på sjelfva Valdemar Atterdag. På samma gång Torsten fruktade för sitt fädernesland och de strider, som kanske skulle sönderslita detsamma, kunde han ej undgå att beundra storheten af Blankas planer: Hennes önskan att skapa ett konungarike, der inga magtägande herrar skulle stå emellan konung och folk, och hennes förhoppningar att utvidga detta rikes storhet. Han var sjelf för oerfaren att inse, huru Blanka dock derjemte leddes af ett hemligt begär att hämnas de förödmjukelser, hon lidit inom sitt eget land. Men häruti bestod hennes misstag. Jemte den stora tanken att bilda ett mägtigt rike och blifva en moder för dess folk, brann hon af begär att öfvervinna de store inom landet, hvilka hon ansåg för sina och folkets fiender, och hon hänfördes derigenom att börja en kamp, som blef henne öfvermägtig och lemnade henne derföre endast den besegrades lön, der all ädlare sträfvan förglömmes, och minnet endast bevarar de mörkare dragen.

Nu trodde sig emellertid Blanka vid underhandlingarnas afslutande stå vid gränsen af sin seger. Valdemar hade förbundit sig till fortfarande fred, hvilken skulle befästas genom Håkans giftermål med Mar-

gareta. Tillika lofvade Valdemar att understödja Magnus emot hans såväl utländska som inhemska fiender, samt att bistå de svenska konungarna att återtaga magten ifrån rådet och adelspartiet, hvartill första steget blef taget, då Håkan förenade sig med en gemål, som han sjelf hade valt. Den fångna prinsessan skulle omedelbart derefter återfå sin frihet, samt ega rätt att återvända till sitt hemland. Endast en vigtigare fråga återstod ännu, och den angick den blifvande drottningens vistelseort, intill dess hon fylt femton år. Valdemar kunde icke förmås att låta sin dotters uppfostran fullbordas i Sverige; men han hade dock måst medgifva, att, om Margareta tills vidare förblef i Danmark, en svensk fru skulle antagas såsom hennes hofmästarinna för att jemte det hon undervisade henne i svenska seder och bruk, vårda utvecklingen af hennes kunskaper.

Sjelfva förmälningen borde försiggå före det svenska skeppets ankomst, hvarföre hastiga förberedelser gjordes till förmälningsfesten.

Vid samma tid som dessa underrättelser spridde sig öfver landet, gick talet om den hemlighetsfulla sjukdom, som lik en hemsk gäst smög omkring, lemnande, hvar han framgick. en tom plats efter de offer, som han tagit med sig.

II.

Roeskilde, numera mest bekant för sin ståtliga domkyrka med dess konungagrafvar, räknar sin tillvaro redan ifrån det sjette århundradet, då staden upp-

fördes af konung Hroar, hvilken enligt sägnen följde gamle Mimers råd då han förlade den vid Isefjordens strand, »der skog och källor bjödo sina skatter». Medan brodren, den dristige Helge drog ut med svärd för att till sjö och land breda ut sitt hjeltenamn kring hela Norden, satt den fridsamme Hroar hemma, odlade jorden, byggde sin stad med prydliga hus, rymliga gator och säkra vallar och till sist för sin älskade broder en fruktgård och ett badhus invid den kalla fjorden för att vid hans hemkomst styrka honom till nya segrar. Men staden, som erhöll sitt namn efter Hroar, har dock bevarat den fredliga drottens namn till efterverlden.

Under århundraden blef Roeskilde de danska konungarnes vistelseort, och när ändtligen kristendomens ljus hann till Norden, var det der, Danmarks biskopar togo sitt säte. Det var också här som, enligt sägnen, kyrkan befäste sitt välde öfver konungamagten, då en af Danmarks hjeltekonungar, Sven Estridsson, Valdemarernas stamfader, efter att vid ett gästabud hafva låtit orättfärdigt aflifva några sina hofmän, infann sig i domkyrkan och vid dörren möttes af biskop Vilhelm som med sin bispestaf hindrade honom att komma in, kallande honom för en mördare. Konungen aflade då sin skrud och återkom i grofva kläder, kastande sig på knä vid kyrkodörren. Då först gick biskopen till honom och förde honom till altaret, der konungen försonade sin synd.

Af stadens åtta och tjugo kyrkor och kloster, helgades det förnämsta åt S:t Agnes, stadens skyddspatronessa, och dess stiftarinna, drottning Sofias syster Agnes, var dess första priorinna. Tvenne af de öfriga, Gråbrödra- och Dufvobrödraklostren återstå ännu i

våra tider såsom klosterstiftelser för välgörande ändamål.

Men andra tider kommo. ech konungarna öfvergåfvo den gamla staden för den nya, då residenset förlades i Köperhamn. Dock har Roeskilde ännu sin fjord, sin skog och sina källor. Domkyrkan, der i senare århundraden den luterska koralen ljuder genom hvalfven, bevarar dock sina katolska minnen och sina konstverk, der dess prydliga sarkofager framställa den verldsliga höghetens fåfänglighet och förgänglighet. Främst bland dem tilldrager sig vandrarens blickar den minnesvård, som gömmer stoftet af Nordens semiramis, unionens drottning, den mägtiga och kloka Margareta.

Men vi återgå till den tid, då ännu Roeskilde var Danmarks förnämsta stad.

Det var en vacker vårdag den nionde april 1363, med mild luft och högblå himmel. Hela staden hvimlade af menniskor, såväl dess egna innebyggare, som landtfolk, alla högtidsklädda samt med lifliga rörelser och nyfikna blickar. Hvar och en talade om att konung Valdemar i dag firade sin elfvaåriga dotters förmälningsfest.

Ännu hade väl icke bröllopståget synts komma på vägen ifrån Köpenhamn; men man viste, att domkyrkan var festligt sirad och redan väntade på den unga bruden, som här skulle fira sin första högtidsfest, skulle, innan hon ännu förstod dess vigt och betydelse, invigas till främmande öden.

Icke ens barnasinnets flygande drömmar kunde väl ana det lif af höghet och magt, de skiftande pröfningar af smärta och glädje, som väntade henne.

Inom Haraldsborgs fäste satt emellertid den fångna prinsessan Elisabet, konung Håkans öfvergifna brud. Ännu alltjemt väntade hon en förändring uti sitt besynnerliga öde, och de svenska herrarna underhöllo henne med säkra förhoppningar om en snar befrielse. Hela omgifningen, som utgjordes af hennes medfångar, visade henne all den vördnad, som tillkom deras blifvande drottning. Ifrån fönsterna, hvaraf några af de små hornrutorna kunde öppnas, hade man på andra sidan borggrafven denna dag sett den ovanliga rörelsen på gatorna, och nya förhoppningar hade vaknat.

Gladare än vanligt begaf sig derföre prinsessan till middagsbordet och med sitt älskvärda behag yttrade hon några skämtsamma ord till sin omgifning, då i detsamma klockringningen ifrån domkyrkans torn gaf en underlig förstämning åt alla sinnen. Nu inföllo alla klockor ifrån stadens öfriga kyrkor och kloster, kallande till någon utomordentlig högtid.

En aningsfull bäfvan, en rysning genomilade prinsessan. Ovilkorligt kände hon, såsom denna stund afgjorde hennes eget öde. Tyst och med bleka kinder reste hon sig ifrån bordet och gick in i sitt innersta rum, dit ingen vågade följa henne.

Hela sällskapet reste sig också i detsamma; ingen vexlade ett ord, man blott såg på hvarandra frågande. Men ingen kunde svara, kunde förklara den hemliga ängslan, som de alla delade. Man gick till fönstren, men derute syntes ännu ej annat än det tilltagande folkhvimlet, och alltjemt hördes klockornas ljud genom luften och in i de tysta rummen.

Ändtligen skallade en trumpet, och ett par härolder på sina oroliga hästar delade folkmassan. De efterföljdes af konung Valdemars drabanter med hille-

barder. Derefter en skara korgossar med sina röda kjortlar och hättor, samt bärande rökelsekar. Nu kommo munkarna trappvis ifrån deras olika ordensklöster. Trumpeterna hade tystnat, och med klockornas ljud blandade sig munkarnes kör: »Gloria in exelsis Deo!»

Efter denna högtidliga skara kommo åter härolder och efter dem musikanter, som spelade gigor, hvartill pukorna höllo takten, och allt emellanåt »bombare» och »trompere» föllo in, beherrskande den öfriga musiken.

Nu kom en lysande ryttarskara. Främst syntes kung Valdemar sjelf, der han redan på afstånd igenkändes på sin röda fjäderhatt och röda guldbrämade kappa. På hvardera sidan om honom redo de begge svenska konungarna i blå sammetskappor, och hvardera bar i sin hjelmhatt den svenska blå och gula fjäderbusken. Ett stort antal riddare och svenner utgjorde konungarnes följe.

Derefter kommer åter härolder och nya musikanter och efter dem några frukarmar. En af dessa karmar, den största, var öfvertäckt af en tronhimmel, som uppbar den kungliga kronan, och på hvardera sidan om karmen gingo till fots praktfullt utstyrda svenner. Der åkte Sveriges drottning och vid hennes sida den elfvaåriga konungabruden.

Hvar den kungliga karavanen drog fram helsades den af folkets lifliga rop, under det tåget sakta framskridande närmade sig domkyrkan.

I detta ögonblick kom en ryttare i sporrsträck, med stor skyndsamhet trängande sig fram genom hvimlet och lemnande konung Valdemar ett bref. Oaktadt tillfällets högtidlighet emottog konungen brefvet och

genomsåg i hast dess innehåll, som meddelade underrättelsen om det svenska skeppets ankomst, hvilket var synligt ifrån Köpenhamns torn och redan kunde väntas innan aftonen inlöpa vid dess redd. Budbäraren försvann åter bland hvimlet; men ett löje flög öfver Valdemar Atterdags ansigte, då han steg ned af sin häst och lugnt, såsom ingenting vidare förefallit, inträdde jemte de begge svenska konungarne i domkyrkan.

Sällskapet inom de slutna dörrarne på Haraldsborg hade genom fönstren sett bröllopptåget med en tydlig förnimmelse af, huru det äfven för dem hade en djup betydelse. Redan hade damerna börjat hviskande uttrycka sina tankar för hvarandra, huru den listige danske konungen förverkligade sina planer; men de hittills stumma herrarne slöto sig tillsammans uti öfverläggningar, hvilka uttryckte deras harm öfver hvad som förefallit. Felslagna beräkningar öfvergingo till hotande framtidsplaner, hvilka väl icke tydligt uttalades i ord, men röjdes i deras mörka miner och betydelsefulla blickar.

Likväl tycktes alla de närvarande finna en tröst deruti, att den arma prinsessan sjelf blifvit förskonad ifrån åsynen af bröllopptåget.

Elisabet hade emellertid begifvit sig till sitt innersta rum, som tillika var hennes bönkammare, dit väl också den ljudande trumpeten hördes; men den hade icke förmått locka henne till fönstret. Spridda ord af munkarnes kör nådde derefter hennes fristad, och hon nedsjönk i sin bönstol, der den fromma prinsessan glömde den närvarande stunden, sina aningar och sin smärta. Hennes blick fästes på krusifixet, under det klockorna fortfarande ljödo ifrån den kyrka,

der hennes brudgum utan en tanke på sin öfvergifna brud förenade sig med en annan.

En lång stund hade förflutit.

Stilla uppreste hon sig slutligen och numera lugnad och undergifven vid föreställningen om hvad som möjligen kunde möta hennes blickar, begaf hon sig till fönstret, som äfven härifrån lemnade en ganska fri utsigt öfver platsen på andra sidan borggrafven.

Der hvimlade folk, som hade sammanpackat sig för att invänta den ifrån domkyrkan återvändande brölloppsskaran.

Folkmassan höjde ett stormande helsningsrop, då drottningkarmen närmade sig, dragen af fyra ystra gångare, hvilka dansande, såsom viste de, att de gingo till en fest, föga läto störa sig af den omgifvande mängden.

Elisabets blickar fästes på tronhimmeln, då i detsamma de ystra gångarne ryckte till och flögo framåt mot den skrikande mängden. Man fick dock snart herravälde öfver de skrämda djuren, och menniskorna, ehuru en och annan blifvit trampad, fingo taga tillgodo hvad de kongliga hästarne tilldelat dem.

Vid karmens oväntade rörelse kastades dess draperi åt sidan och visade en ungdomlig gestalt, omhöljd af en hvit hermelinsbrämad kappa, hvaröfver Margaretas beprisade svarta lockar böljade ned.

Drottning Blanka böjde sig framåt och såg uppåt slottet. Hennes ansigte var mycket blekt, och ovisst kunde vara, om det kom sig af skrämseln, som hästarne förorsakat, eller om det möjligtvis var åsynen af prinsessan Elisabets bild, som hade mött henne ifrån Haraldsborgs fäste.

Folkets rop, som helsade konungabruden, nådde emellertid den fångna prinsessan, och de föreföllo henne rigtade omot henne sjelf såsom ett hån uti hennes öfvergifna belägenhet, der man på en gång hade beröfvat henne gemål, krona och frihet och gjorde henne till enka, innan hon ens hade sett den gemål, vid hvilken man dock hade bundit, och inre heliga band redan fäst henne.

Med en obeskriflig ångest, såsom sökte hon vidare bekräftelse på sin förmodan, följde hon den försvinnande karmen, till dess den snart derefter kommande ryttarskaran tilldrog sig hennes uppmärksamhet.

Elisabet såg likväl blott en enda af de ridande herrarna. Det var en smärt gestalt, hvars nordiska anletsdrag väl förenades med söderns värma i ögonens uttryck jemte folkungarnes herrskarebehag i hela hans väsende.

Hon var viss om, att hon igenkände honom, men liksom jemförande flög dock hennes blick till Håkans porträtt, som hängde på väggen undet krusifixet. Dragen voro verkligen desamma; men ändock olika. Det glada sorglösa uttryck, som gaf ett så älskvärdt behag åt den målade bilden, saknades hos den främmande, der en viss oro, fast måhända för tillfället, flög liksom förlamande öfver hans ungdomliga ansigte.

Men folkets glada hyllning ropade högt konung Håkans namn, och Elisabet såg honom med en böjning på hufvudet emottaga densamma.

Då flög en mörk rodnad öfver prinsessans ansigte, och hon höljde det med sina händer, såsom ville hon gömma sin skymf för verlden, för sig sjelf.

III.

Dagen efter förmälningen i Roeskilde domkyrka syntes tidigt på morgonen främst bland seglarne vid Kallebostrand det stora skepp, som bar en svensk flagga. Andtligen kastades ankar midtför Köpenhamns redd, och ett par svenner skickades i land med anmälan till konung Valdemar om de svenska sändebudens ankomst.

Det dröjde ej länge, förrän danske konungens marsk, herr Henning Podebusk, begaf sig ridande till stranden, der de resande kunde landstiga, för att emottaga dem. Flera sadlade hästar och äfven några frukarmar anlände för att föra de svenska herrarne och deras fruar till Axelhus, der konung Valdemar sjelf jemte sina kungliga gäster befann sig.

Den svenska beskickningen, som redan före sin affärd ifrån Sverige blifvit underrättad om konungarnes beslut att sjelfva resa till Danmark, hade med fruktan sett de ihållande motvindar, som mötte dem på Östersjöns vida vatten, icke allenast ökande resans besvärligheter, utan äfven fördröjande framkomsten. Deras hemliga farhågor, att konungarne skulle hinna före dem, blefvo ock besannade då herr Henning Podebusk i förbigående förtäljde dem, att de svenska konungarne orh drottning Blanka hade redan för ett par veckor sedan dit anländt.

Då marsken under en förbehållsam tystlåtenhet vidare införde sällskapet uti de för dem upplåtna rum i biskopsgården, hvilken i prakt och beqvämlighet efter den tidens anspråk kunde väl jemföras med konungarnes egna borgar, lemnade han dem skyndsamt.

Sedan dörrarna blifvit väl tillslutna efter den hemlighetsfulle marsken, öfverlemnade man sig till föreställningar om hvad som på denna tid möjligen kunde hafva tilldragit sig. Herrarne förenade sig dock snart med den tanken, att något afgörande steg, stridande emot de förut ingångna förbindelserna, kunde dock icke hafva blifvit taget. Fruntimmerna åter, då det icke tillhörde dem att deltaga i herrarnas öfverläggningar, slöto sig tillsammans, uttalande för hvarandra sina oroliga aningar.

Främst bland dem utmärkte sig en medelålders fru med stolta, men lifliga anletsdrag. Det var fru Märtha Ulfsdotter, först gift med en dansk herre i Skåne, Sigred Ribbing, och nu åter enka efter riddaren Knut Algotsson. Hennes ännu ungdomliga ansigte påminde om modrens, frn Birgitta Brahes, englalika skönhet; men den praktfulla drägt, hon bar, vittnade om, att dottrens sinne mindre föraktade en verldslig höghet och dess fåfängliga glans.

»Jag tror,» yttrade hon, »att våra herrar alltför mycket förlita sig på egen magt och myndighet, s..mt deras egna ingångna förbindelser. Har konung Valdemar några hemliga förslag i sinnet, är det honom icke svårt att få drottning Blanka på sin sida; hon skulle gerna omintetgöra rådets planer. Eller hvad synes eder, ädla fränka? Ni har större vishet och erfarenhet än vi, som ännu räkna oss till de yngre.»

De sista orden voro ställda till den gamla fru Bengta Ferla, som också svarade henne med tillmötesgående upprigtighet:

»Min öfvertygelse har visserligen varit, att vigtiga händelser skola här tilldraga sig, och att derföre ganska stora bekymmer komma att möta oss. Af

denna anledning följde jag min herre på denna besvärliga resa, då han sjelf icke ville afstå derifrån — hvad som än händer, vill jag dela med honom.»

»Och vara herr Israel ett stöd, såsom ni med edra kloka råd alltid har varit, ärade fränka.»

»Min herre och man är sjelf klok och försigtig,» afbröt den gamla frun, »jag befarar visst icke, att han skall taga något förhastadt beslut — de andra herrarnes sinnen känner jag mindre.»

»För min broder Karl svarar jag,» yttrade den stolta Märta,» han har visserligen ett hastigt sinne, men vet dock alltid att skicka sig, såsom det anstår en riddersman. Men hvem känner icke Bo Jonsson, den myndige herren till Gripsholm; han skulle icke draga i betänkande att, i händelse konungarne knutit förbindelser med Danmark, uppsäga dem tro och lofven. Herr Nils Turesson Bjelke känner jag deremot icke — men hans sinnelag bör dock ni bäst känna, fru Ramberg, som oaktadt er ungdom dock redan flera år har varit gift med den stränge herr Nils.»

Fru Ramberg gjorde en obetydlig rörelse på sitt unga sköna hufvud och svarade med en viss likgiltighet:

»Så länge konungarne handla värdigt, blir min gemål dem visserligen trofast; men kungliga löftesbrytare skall väl aldrig Nils Turesson Bjelke vilja tjena.»

Fru Bengtas milda ansigte antog ett uttryck af strängt allvar, då hon fäste sin blick på den unga frun.

»Det tillhör väl oss hustrur, att försvara våra män,» sade hon, »men vi böra derjemte, så vidt vi förmå, påminna dem att först tillse, huru de hålla sina egna besvurna eder. Här beror dock det hela på Tord Arnwidsson,» tillade hon, »hvad tror du, käraste

Gunborg — om något oväntadt skulle hafva tilldragit sig här, huru tror du, att din herre skulle taga saken?»

Tord har alltid varit konung Magnus tillgifven,» svarade hon, »och jag vet att han i rådet städse varit på konungarnes sida.»

»Nå,» inföll Märtha, »den tålmodige Magnus har ju alltid varit eftergifven för rådets önskningar; men då han nu har varit under andra inflytelser, är icke så säkert, huru han kan hafva handlat emot rådets planer — och i så fall tviflar jag på herr Tords tillgifvenhet för konungamagten.»

»Jag är viss om, att Tord icke skall svika den tro, han har svurit sin konung,» svarade Gunborg, under det hon med lugn tillförsigt blickade öfver rummet, der hennes make nu lemnade herrarnes krets och af en inträdande vapensven emottog svärdet, som han fäste i sitt bälte.

»Han gör sig redo att gå till konungen,» hviskade Märta orolig, »skulle du dock icke, Gunborg säga honom ett ord, en varning att lugnt möta hvad som kan förefalla —.»

Men Gunborg skakade på hufvudet, endast med en vänlig blick besvarade Tord Arnwidssons afskedshelsning, då han lemnade rummet.

»Du gjorde ganska rätt, unga vän,» sade derefter fru Bengta, »ett råd i otid verkar föga godt; men kommer stunden, då ett beslut skall fattas, då är det hustruns pligt att tala — den stunden kommer nog, och jag är viss, att Gunborg då vet hvad hon bör göra.»

Fru Märta vände sig till de andra fruntimmerna och talade om andra ämnen.

Den allvarsamme Tord hade knappast hunnit aflägsna sig, då man anmälte konung Valdemars kammarmästare, som anlände, beledsagad af några hofsvenner för att inbjuda de svenske herrarne jemte deras fruar till konungens festmiddag, som skulle hållas samma dag, men först klockan tolf, en för den tiden ovanligt sen timma, hvilket endast inträffade vid utmärkta högtidstillfällen.

Riddar Karl till Ulfåsa, som i Tord Arnwidssons frånvaro ansåg sig berättigad att vara sällskapets hufvudman hade främst rest sig och med det höfviska skick, som tillhörde hans ädla personlighet, emottagit den danska förnäma herrn. Sedan han derefter med en blick på de andra herrarne liksom vädjat till dem, hvilket likväl egentligen gälde den gamle herr Israel, emottog han med all artighet inbjudningen, med hvilhet besked kammarmästaren aflägsnade sig.

Bo Jonsson Grip utbröt i några skarpa ord af missnöje öfver den alltför hastigt antagna bjudningen; Nils Turesson Bjelke såg mörk ut, och de öfriga herrarne sågo villrådiga på hvarandra. Men då gamle Israel Brahe räckte riddar Karl sin hand, syntes detta hans medgifvande antyda, att saken vore afgjord, hvarföre damerna skyndade att ikläda sig passande drägter för den danske konungens fest.

Riksrådet Tord Arnwidsson Sparre hade emellertid låtit anmäla sig hos konung Magnus.

Redan kände Magnus de svenska sändebudens ankomst och motsåg med hemlig oro de förklaringar, han ansåg sig böra gifva dem. Med tillfredsställelse hörde han likväl Tord Arnwidssons namn; om han än icke kunde räkna denne ibland sina få tillgifna an-

hängare, hade Tord dock städse varit ett stöd för konungamagten.

Sedan Magnus vänligt hade välkomnat den allvarsamme riddaren, förtäljde han de med den danske konungen ingångna förbindelserna, hvilka tillförsäkrade Sverige icke allenast en för landet välbehöflig fred, utan äfven framtida förhoppningar om en förening emellan Nordens trenne riken.

Bestört vid underrättelsen, att dessa händelser verkligen tilldragit sig, kunde Tord icke afhålla sig att yttra sin förundran öfver den hastighet, hvarmed så riksvigtiga angelägenheter hade afslutats, och uttryckte derjemte sin fruktan för den ovilja, som härigenom skulle uppväckas inom hela det tyskt sinnade partiet.

Väl hade Tord icke yttrat vidare, än konungen bort vara beredd att höra; men detta fria språk, tolkande hans missnöje med de handlingar, som skett, antog en djupare betydelse, då han till sist frågade, om den så grymt bedragna prinsessan af Holstein ännu försmäktade i fångenskap.

Konung Magnus, mottaglig som han var för hvarje nytt intryck, kände sig sårad och förnärmad och kastade en misstrogen blick på den, han hittills trott sig räkna ibland sina män.

»Min son och medregent,» yttrade han med värdighet, ehuru med en viss häftighet, »har väl efter eget val förenat sig med en gemål, som anstår honom, men han har icke genom sitt val brutit den tro och lofven, som han är skyldig sina undersåter. Hvad prinsessan af Holstein angår, så är hon från i dag icke mera en fånge — vår broder konung Valdemar har gifvit sitt ord derpå — ni må sjelf, herr Tord,» tillade han något

lugnare, allt efter som han talade, »begifva eder till Roeskilde och underrätta prinsessan, att hennes skepp är rustadt, när helst hon önskar draga till sitt land igen — och I vare Gudi befald, Tord Arnwidsson!»

Konungen nickade, gjorde en lätt rörelse med handen och begaf sig till sitt inre rum.

Förvånad blickade Tord efter honom. Han var en af det mägtiga rådets medlemmar, men hade dock stått på konungarnes sida, hade velat verka för dem och menat upprigtigt, då han uttalat sina farhågor, hvarföre äfven han å sin sida kände sig sårad och förnärmad af konungens ord.

»Han är då verkligen både lättsinnig och oförsigtig,» sade han för sig sjelf och blickade sorgset efter den bortgående konungen, »och han aktar icke mera sina rådgifvares varningar — tvärtom söker han skydd emot dem hos fäderneslandets fiende — arme Magnus!»

Intagen af dystra föreställningar och med sorg i hjertat, lemnade Tord konungens gemak.

De svenska herrarne väntade emellertid med oro hans återkomst. Damerna, alla i dyrbara drägter af silkesatlas och guldbrokad, hade grupperat sig i en halfcirkel, och deras anblick gaf ett högtidligt uttryck åt det mottagande, som väntade den återinträdande Tord.

Men de mörka blickar, hvarmed den annars så lugne riddaren såg sig omkring, den häftighet, hvarmed han kastade hatt och handskar ifrån sig, vittnade om en våldsam förändring i hans sinne. Hvar och en förstod, att han hade föga godt att förmäla.

Snart fingo de också erfara, att deras mörkaste aningar besannats, att fredsförbund blifvit ingånget

med den förhatade Valdemar, att den gamla trolofningen med dennes dotter icke allenast blifvit återupptagen utan äfven försäkrad genom Håkans formliga förmälning med den elfvaåriga Margareta.

»Man har således hånande omintetgjort förbindelsen med det tyska grefvehuset,» yttrade den rike och mägtige Bo Jonsson Grip.

»Och likväl hafva landets ädlaste män gått i borgen derför,» tillade Nils Turesson Bjelke.

»Det är icke heller landets ädlingar, som brutit förbindelsen,» svarade Tord och såg sig långsamt omkring på det öfriga sällskapet.

»Föreningen med Margareta af Danmark var dock icke någon ny fråga,» inföll den gamle Israel Brahe, »och den var äfven på sin tid allvarligt menad.»

»Ja väl — af drottningen och i följd deraf af hennes hörsamma gemål, i fall någon af folkungaätt kan hafva allvar med någon sin mening,» inföll Nils Turesson.

»Men,» återtog herr Israel lugnt, liksom hade han icke hört den förres ord, »då trolofningen med Margareta nu har blifvit genom kyrklig vigsel fullbordad, är konung Håkans unga brud vår drottning, och ingen verldslig magt kan upplösa den, som kyrkan har befäst.»

»Valdemar Atterdags dotter!» utropade Bo Jonsson och reste sig så hastigt, att hans långa svärd rasslade emot stolen. »Dottren af Sveriges bittraste fiende!»

Fruntimrens blickar flögo härvid ängsligt pröfvande mot de slutna dörrarne, och den fridsamme Israel Birgersson lade varnande sin hand på den vredgade riddaren.

»Bo Jonsson,» sade han, »tala saktare om den herre, i hvars gård ni befinner er. Om Sveriges fiende kan blifva dess vän, vore det ju dock en lycka för fäderneslandet.»

»Ni menar de svenska konungarnes vän,» sade långsamt Tord, »om ens de kunna vara förvissade om att hafva det stöd i honom, som de kanske påräknat.»

»Ett stöd emot sitt eget land, sitt eget folk, menar ni?» frågade den hetsige Bo Jonsson. Men Tord svarade icke på denna fråga; han såg dystert ned framför sig.

Riddar Karl till Ulfåsa hade emellertid, utan att blanda sig i samtalet, häftigt gått fram och tillbaka på golfvet, likasom för att betvinga sina egna flygande tankar. Nu stannade han framför Tord och utbrast:

»Vi kunna ej längre fördraga detta regimente! Svea rikes riddersmän kunna icke bära skymfen att sålunda förhånas, höra sina ord och förbindelser ringaktade. Pligten fordrar, att vi genast återvända till Sverige för att underrätta det hemmavarande rådet om hvad som händt.»

Fruntimren, som med uppmärksamhet lyssnat till herrarnes samtal, sågo härvid på hvarandra, betagna af den högsta oro. Fru Märta skiftade färg och sökte förgäfves med en varnande blick träffa sin brors ögonkast.

Herr Karl lät sig icke bekomma; utan att besvara sin systers blick, frågade han vidare: »Hvad synes eder, Tord Arnwidsson? Då vi hafva anförtrott oss åt eder ledning, bör ni först af oss alla uttala eder mening, såsom det anstår en svensk riddersman.»

Alla de församlade herrarne gåfvo hvar och en med en böjning på hufvudet tillkänna sitt bifall.

Tord Arnwidsson blickade mörk framför sig, och en stunds tystnad utbredde sig öfver den oroliga kretsen. Han syntes kämpa med en inre strid, och hvar och en väntade att höra honom uttala sin tanke.

Ifrån den tysta fruntimmerskretsen reste sig Gunborg och gick stilla till sin makes sida. Han upplyfte sitt hufvud och såg på henne med en viss förvåning.

Men Gunborg lade sin hand på hans arm och sade med ett mildt, nästan ödmjukt allvar:

»Tillgif, ädle make, att jag ber eder noga betänka svaret på en så vigtig fråga.»

De öfriga damerna sågo med häpnad och herrarna med förvåning på Gunborg, som vågade blanda sig uti så vigtiga öfverläggningar. Men hon talade med värdighet och värma, bad dessa besinna, huru det mot konungarna fiendtliga rådet skulle taga saken, om de före konungarnes egen hemkomst skulle erfara dessa underrättelser. Den förbittring, som härigenom möjligen kunde utbryta, skulle kanske bringa olycka öfver fäderneslandet.

»Olycka,» upprepade Nils Turesson, »kanske är ett lands största olycka att hafva konungar, som trotsa sitt folks rättigheter, bryta besvurna förbindelser och förråda sitt land.»

Efter dessa fruktansvärda ord uppstod åter en stunds tystnad. I en och annans blick röjdes ett visst medgifvande, men fruntimren sågo skygga på sina män, såsom fruktande att höra dem uttala sina tankar; endast Gunborg stod lugn vid sin herres sida. Hon var mycket blek och hon lät handen hvila på Tords arm, men såg allvarligt på Nils Turesson och frågade:

»Hvarigenom har konung Håkan förrådt sitt land?»

Tord såg nu på henne med en genomträngande blick; men hon mötte den stilla och liksom fordrande af honom ett svar, då herr Nils tyst och mulen vände sig bort.

»Håkan är lik sin fader,» tog nu Tord till ordet, »han är lika ombytlig och otillförlitlig som Magnus. För att följa sitt hjertas lust, frågar han icke efter att göra sina ädlaste män till löftesbrytare.»

»Genom detta val har dock konung Håkan kanske offrat hjertat för sitt lands väl,» svarade Gunborg saktmodigt.

Åter hvilade Tords blick på henne under det hon så talade; men den mörka blicken ljusnade, då hon tillade:

»Den fromma och sköna Elisabet af Holstein hade väl mera kunnat försäkra hans enskilta lycka än den elfvaåriga Margareta af Danmark. Dock kan det väl icke förnekas, hvilkendera af prinsessorna skall tillföra vårt fädernesland mera lycka och storhet.»

Några af herrarne sågo med mörka blickar på Gunborg, som sålunda vågade inträngа i deras öfverläggningar och kanske förhindra de rådslut, som nu borde fattas. Men der låg så mycken värdighet i hennes hållning, fasthet och allvar i hela hennes väsende, att ingen höjde sin röst för att betaga henne och de öfriga fruarna rättigheten att qvardröja uti deras krets. Herr Israel såg på henne med något bekymmer, men dock med en bifallande välvilja.

Ingen hade emellertid besvarat hennes fråga. Gunborg frågade ånyo:

»Hvem skulle väl vilja uppväcka ny split och tvedrägt emellan konung och undersåter? Är det icke

lugnare att veta, att en farlig fiende ej mera hotar vårt fädernesland med olycksbringande krig?»

»Vi få väl se,» mumlade Tord, »huru grefve Henrik fördrager den skymf, man tillfogat hans syster.»

»Den förorättade prinsessan!» inföll Gunborg ånyo innan de andra herrarne hunnit taga till ordet. »Borde ni icke, käre Tord, framför allt skynda till Roeskilde och sörja för prinsessan Elisabets frihet?»

De öfriga herrarne sågo missnöjde och villrådige på hvarandra. Men Tord reste sig beslutsamt. »Du har rätt, ädla Gunborg,» sade han, »jag skall begifva mig till Roeskilde, och under tiden kunnen I, ädla herrar, öfvertänka hvad som är klokast i förening med pligt och försigtighet under så vigtiga förhållanden. Vi få icke taga ett förhastadt beslut. Jag är emellertid hindrad att infinna mig på den danske konungens festmiddag.»

Riddar Karl till Ulfåsa erbjöd sig att ledsaga Tord Arnwidsson Sparre till Roeskilde, och damerna begåfvo sig till drottning Blanka, för att innan middagen uppvakta den svenska drottningen.

IV.

Sedan bröllopsskaran lemnat Roeskilde, utbredde sig öfver staden denna högtidliga stämning, som efterträder ovanliga händelser. Hvar och en gick hem till sitt, sökande på samma gång hvila och tillfälle att i ro få tänka och tala om allt det märkliga, som tilldragit sig. De så hastigt öfvergifna gatorna ingåfvo derföre en känsla af ödslighet, som dock bättre öfver-

ensstämde med Haraldsborgs mörka fäste och de inom dess slutna salar inspärrade gästernas sorgliga belägenhet.

En ny dag framskred derefter långsamt, och ingen hade ännu fått se prinsessan Elisabet. Med oro väntade hennes omgifning att erfara, huru hon skulle bära förödmjukelsen att vara offer för ett så grymt bedrägeri, och deltagandet för henne var så stort, att det kom hvar och en af sällskapet att mindre tänka på den oförrätt, som träffat dem sjelfva såsom representanter af sitt lands mägtiga adelsparti. Elisabet af Holstein hade af dem alla förvärfvat sig den varmaste hängifvenhet, först genom det älskvärda behag, hvarmed hon emottagit hyllningen såsom deras blifvande drottning och sedan genom det tålamod, med hvilket hon burit sin fångenskap, och genom sin förtröstan till sitt blifvande fäderneslands trohet och bistånd. Man var förvissad om, att hon med värdighet skulle bära denna bittra pröfning; men ingen viste dock, att pröfningen träffat lika mycket Elisabets hjerta som hennes stolthet. Man förstod, att hon ville vara ensam derföre, och närvaron af hennes svenska och norska följeslagare, hvilka visat henne all den vördnad, hon som deras drottning haft rätt att fordra, skulle nu förefalla såsom ett hån i detta sorgliga läge.

Elisabet behöfde tid för att i ensamheten bekämpa sin upprörda känsla. Hon hade icke heller ännu kunnat besluta sig att nedtaga konung Håkans porträtt, hon hade endast omhöljt det med en slöja. Men denna slöja var så lätt och genomskinlig, att bilden liksom ur ett moln ännu mötte hennes blick. Denna fagra, intagande bild af den man, som hennes stränge broder befalt henne att tillhöra och som hade samman-

växt med hennes hjerta, måste hon nu förgäta, då det för den fromma prinsessans sinne var ett brott att hysa en varmare känsla för den, som kyrkan invigt till en annans make. Hon måste icke allenast öfvergifva tanken på höghet och lycka, hon måste äfven glömma de älskade drag, hvilkas åsyn nu genom slöjan syntes henne såsom en försvinnande dröm.

Hon hade nu icke mera någon rätt till hans kärlek; det var en annan, som nu tillhörde honom. Det nya fäderneslandet skulle icke blifva hennes och det gamla, som hon under glada förväntningar om ett nytt sådant, hade lemnat, skulle påminna henne om de förödmjukelser, hon lidit. Till sin broders hof ville hon icke heller återvända; han skulle säkert under utbrottet af sin vrede allt för snart gifva hennes hand åt en annan; men hennes hjerta skulle icke mera kunna lyda hans befallningar. Det gamla hemmet var således äfven förloradt för henne.

Då man derföre anmälte, att nya sändebud ifrån Sverige väntade utanföre Haraldsborgs fäste, men att slottsfogden icke ännu hade erhållit konungens tillåtelse att lemna något tillträde till prinsessan, kände Elisabet ett visst lugn vid tanken på att ännu en dag få vara ostörd i sin ensamhet.

Drottning Blanka hade med förströdt sinne hört sin gemål förtälja hvad som förefallit emellan honom och det svenska riksrådet; han hade dock knappast slutat tala, förrän hennes tankar åter voro samlade.

»Alla de svenska blifva naturligtvis inbjudna till konung Valdemars festmiddag,» sade hon, »men skola

de emottaga inbjudningen, det är frågan — skola de stolta herrarne våga trotsa den danske konungens artighet? Jag nästan fruktar det.»

»Min drottning är missmodig i dag,» sade Magnus orolig, »du är verkligen blek, o Blanche, den farliga febern går här i landet, och man hviskar till och med om den såsom en olycksbådande bröllopsgäst —.»

»Feber,» upprepade Blanka, »tvärtom, jag fryser — men är visst icke sjuk. Det var väl något kallt i går på den långa resan till och ifrån Roeskilde.»

Konung Magnus tog med ömhet hennes händer mellan sina och såg på henne med forskande blickar.

»Och då hästarne blefvo skrämda,» sade han, »blef du oroad —.»

»En obetydlighet,» afbröt åter drottningen. Men hennes kinder bleknade ännu mera, och hon tryckte handen emot hjertat liksom för att bekämpa en inre smärta, hvarefter hon åter smålog och såg på konungen, under det hon likväl med en viss otålighet tillade:

»Käre Magnus, var icke orolig — vi hafva nu vigtigare saker att tänka på.»

»Jag skickar likväl till dig min läkare; jag vet, att du har förtroende till Lars Johanssons skicklighet — dyraste Blanche, förlita dig på hans råd!»

Konung Magnus hade redan rest sig upp för att lemna drottningen, då man anmälte de svenska fruarna, som infunnit sig i försalen. Blanka nickade sitt afsked till Magnus och sedan ett medgifvande till damernas emottagande.

Men då hon så blef ensam, skyndade hon till en spegel, som ehuru liten och obetydlig den än var, likväl återgaf hennes bild. Blanka for med handen hastigt öfver spegeln, såsom hade hon trott, att der

låg en dimma öfver glasets yta. Den var klar, och likväl föreföll det henne, som om bilden, hon såg, icke var densamme, hon var van att skåda. Dessa drag, som mötte henne, voro så bleka, att de förrådde en hemlig smärta. Blanka betäckte dessa drag ett ögonblick med sina händer; men kände sig derefter fattad af en svindel och nedsjönk nästan medvetslös på en armstol. Men snart besegrande sig sjelf eller de hemliga plågor, hon ville bekämpa, reste hon åter sitt matta hufvud, då blicken föll på hennes armring. Hon vidrörde då hastigt en hemlig fjäder, som doldes under smycket, och en sällsam vällukt doftade derur. En svag rodnad smög dervid öfver hennes ansigte, och hon hann åter tillsluta ringen, då dörren slogs upp och de svenska fruarna inträdde.

Blanka var åter sig sjelf. Hon var icke mera blek, en lätt, ehuru feberaktig rodnad sväfvade fram och åter öfver hennes kinder.

»Fru Bengta Ferla!» utropade hon och gick den gamla frun till möte långt utom hvad den stränga hofseden föreskref, »Israel Brahes vördade maka — man glömmer, att det finnes oro och strider i det land, hvarifrån ni kommer — ni tillför oss en dyrbar påminnelse om vårt kära Sverige. — Fru Märta, dotter af vår ädla fränka, hvars namn hela Norden nämner med beundran, var mig välkommen just i den stund jag helst önskade se eder! Ni skall för min sons unga drottning blifva hvad eder moder var för mig, hennes rådgifverska, hennes hofmästarinna; — Ah, fru Ramberg Bjelke, det är mig ett nöje att se eder! Vår unga drottning älskar allt, som är skönt och behagfullt; hon skall i er se en värdig representant af sitt blifvande fädernesland.»

Så talade drottningen, under det hon drog sig tillbaka till sin förgylda karmstol, helsande de öfriga damerna med en vänlig böjning på hufvudet och en rörelse med handen, då hon ibland dem varseblef Gunborg.

»Tord Arnwidsson Sparres unga maka,» utropade hon, »också ni här! Vi stå i förbindelse hos eder herre, som medfört till hofvet vår egen slägts bästa perla. Äfven i Danmark, ädla fru Gunborg, känner man er under namn af den sista folkungadottren — var mig välkommen, unga fränka!»

Blanka hade, under det hon talade, glömt den bleka bild, hon nyss skådat i spegeln, och hela den omgifvande kretsen hade ingen aning derom, då de sågo den lifliga drottningen, som med hänförande vänlighet förstod att åtminstone för stunden afväpna och besegra den hemliga motvilja, som en och annan bland de adliga fruarna hyste för henne, och dessa lemnade drottning Blanka i den föreställning, att hon var den samma som alltid.

Då drottningen åter var allena, infann sig konungens läkare, den för sin tid berömde Lars Johansson. Mer än en gång hade han besvurit drottningen att påskynda återresan till Sverige, talande om den farliga feber, som gick i landet, och hvaraf till och med ett och annat fall inträffat vid sjelfva hofvet, ehuru det ännu hölls hemligt. Han var också den ende, med hvilken Blanka talade om den farliga sjukdomen och dess hemska fortskridande, och der hade ingen dag förgått, utan att hon hemligt frågat honom derom. För läkarens öga kunde hon nu icke heller dölja den oro, som lik en flammande låga brände i hennes blod, och likväl tyckte hon derjemte att hon frös. Läkaren

såg hennes började feber, men menade, att hvila och ro snart skulle kunna återställa hennes helsa. Men hvila var också nödvändig.

Drottningen förklarade, att hon kände sig stark, att hon hade inga plågor och att hon ämnade vara med vid konung Valdemars festmiddag.

Läkaren såg mörk ut; likväl ansåg han ingen egentlig fara för den hotande sjukdomen, om drottningen strängt afhöll sig ifrån att förtära något vin, som kunde framkalla feber. Derjemte bad han allvarligt, att drottningen genast efter festens slut måtte draga sig tillbaka för att söka hvila och sömn och noga undvika hvarje sinnesrörelse.

V.

Konung Valdemar hade till sitt hof i Köpenhamn församlat representanter för rikets förnämsta ätter. Ingen förstod bättre än han att begagna sig af alla omständigheter, som kunde befästa hans anseende, magt och välde. Likasom det hade varit honom angeläget att inom sitt eget land låta påskina ett godt förhållande till de mägtiga länsinnehafvare, från hvilka han förstått att, utan att anse sig bunden af löften och slutna fördrag, hopsamla sitt sönderstyckade rike, likasom ville han nu högtidligen visa, att, ehuru han till Danmark hade återvunnit de afträdda landskapen, han likväl hade fred och vänskap med Sverige. Med all sin verksamhet för landets bästa, i det han icke allenast utvidgade riket utan äfven sörjde för dess inre utveckling, var Valdemar Atterdag dock ej älskad

af sina undersåter. Bland folket, som trycktes af hårda skatter, gick sägen: »att der var i hela riket knappast tid till att äta, sofva eller hvila,» och stormännen kunde icke fördraga »att han ville herska öfver allt och alla.» Det hårda i hans tillvägagående och det trolösa i många af hans handlingar har inför efterverlden fördunklat värdet af hans verk, att till ett helt sammanfoga den under hans företrädare söndrade danska staten.

De djupaste striderna voro emellertid nu utkämpade, och såsom ett erkännande af de frukter, som dock visat sig vara en följd af hans åtgärder, hade åtskilliga af Valdemars forna motståndare infunnit sig.

Främst syntes Lunds erkebiskop Nikolaus, hvilken stod i stor gunst hos Valdemar, och Henrik Geradsen, biskopen af Roeskilde; rikets marsk, Henning Podebusk och Stig Andersson, som, betecknande för tidens ombytlighet, förut hade varit grefve Gerhards marsk. Han var en sonson af den gamle marsk Stig och således af den högborna Hvideslägten. Om honom sades, att han var en ifrig förkämpe för adelsväldet. Der syntes äfven den rike och ädle länsherren, Niels Bagge på Hald, om hvilken folkvisan sade: »Hade jag kommit i herr Bagges län, då hade mig hvarken röfvat riddare eller sven.» Främst bland damerna syntes marskens gemål, den stolta fru Gessle, som hittills haft det ansvarsfulla uppdraget att vara den unga prinsessans hofmästarinna.

De inbjudna svenska herrarne hade alla, förutom de begge, som rest till Roeskilde, infunnit sig med sina fruar.

Konung Valdemar sjelf med drottning Blanka och konung Magnus på sin högra sida, hade till venster

det unga konungaparet, så att Margareta hade sin plats emellan fadren och sin gemål.

Den elfvaåriga drottningen var klädd i Danebrogsfärger, hvitt och rödt silkestyg, hvilket förträffligt passade hennes mörka, vackra anletsdrag. En krans af ädelstenar utgjorde hennes egentliga prydnad och gaf en glimrande belysning åt hennes svarta hår, hvilket på ett barnsligt sätt föll i fria lockar omkring hufvudet. De mörka ögonens själfulla uttryck öfverensstämde med hennes vänliga väsen, och det låg ett uttryck af eftertanke uti hennes ansigte, då hon såg sig omkring på det församlade sällskapet, och aldrig hade Margareta synts bättre än i denna stund förtjena sitt namns vackra betydelse*).

I anledning af sin frändskap med det svenska konungahuset och således såsom den förnämsta bland damerna, hade Gunborg folkunge fått sin plats vid konung Håkans venstra sida. Äfven hon blickade omkring sig öfver det hvimlande sällskapet; men den tjugofemåriga svenska folkungadottrens blick var helt olika den endast elfvaåriga danska konungadottrens.

Den förra såg ut mot verlden ifrån ett redan beprófvadt, besegradt, men nu harmoniskt inre, som, sedan det gråtit ut sin egen smärta, spridde värma, lugn och ljus till andra. Margareta åter, ifrån sin tidigaste barndom medveten om de förhållanden, som herskade inom det danska konungahuset, hvilka hade utvecklat hennes barnasinne, blickade forskande, men derjemte förhoppningsfullt ut i verlden. Måhända låg

*) Det grekiska Margarita betyder: en perla, och hon var den fjerde perlan af detta namn på Daumarks konungatron. Efter Margareta Fridkulla, Margareta Dagmar och Margareta Spränghäst, kom den Margareta, som man har tillagt namn af Nordens Semiramis.

redan hos henne en förkänsla af de underbara öden, de strider och segrar, som väntade henne*).

Ibland bordsgästerna hade Gunborg igenkänt Torsten Folkesson. Hon kände, att han betraktade henne; men hon kände derjemte, att han i henne såg en annans maka, och då hon på afstånd hörde hans röst, föreföll det henne såsom minnen af en ungdomsdröm, hvarur hon hade vaknat, utan att likväl förlora dess älskade bilder.

Måltiden hade ej skridit långt framåt, förrän folkkungadottrens närvaro började utöfva sitt förra välde öfver konung Håkan, som på en gång syntes återtaga sitt förra sätt och blifva den sorglöse, behaglige och konungslige ynglingen, som intog genom sitt öppna väsende.

Han talade om de forna tiderna på Gröneborg med en hemkänsla och på ett sätt, hvarmed ungdomen vet att fästa intresse vid mången obetydlig, dock så välbekant tilldragelse. Gunborg förstod att besvara, att deltaga, men derjemte gifva den förnämsta färgen, fästa den bästa tanken vid deras gemensamma fädernesland och häntydde på en konungs glada och ädla mål, att se det sköna, känna det goda och kunna bevara det såsom sin tillhörighet.

Men ännu alltjemt kände Gunborg, att Torsten, ehuru på afstånd, följde hvarje hennes ord, och det

---

*) Valdemar IV var förenad med dottren till en förhatad slägt (de slesvig-holsteinska Valdemarernas), och hans giftermål var föranledt af politiska orsaker, hvarföre drottning Helvig, såsom Hvitfeld säger, »lefde mången ond dag med honom.» Sägen påstår, att hon i flera år satt fången på Sjöborgs slott, och kan anses hafva dött först 1374 i Esrom kloster, der hon ock blef begrafven.

var, såsom erfor hon dervid, att hon sjelf hade ett mål att fylla. Der satt helt nära henne Håkans elfvaåriga brud, som äfven hon med uppmärksamhet lyssnade på deras samtal, utan att Håkan sjelf syntes tänka på hennes tillvaro. Gunborg kände med hemlig oro sitt välde öfver den unge konungen och i följd deraf sin pligt att rätt använda detsamma.

Den unga drottningen tycktes emellertid hafva förglömt alla omkring sig, och ingen hade heller vändt sitt tal till henne. Blanka var inbegripen i samtal med Valdemar och Magnus och endast emellanåt nickade hon gladt åt Margareta, som med en väl barnslig nyfikenhet betraktade sin gemål och den sköna svenska frun vid hans sida. Samtalet hindrade dock ej Blanka att varseblifva sin sons förändring, och med tillfredsställelse såg hon på Gunborg, som så oväntadt genom sitt samtal lyckats återföra honom till sig sjelf. Blanka förstod, att äfven Valdemars uppmärksamhet följt honom, och att Margaretas fader icke var rätt belåten; men Margareta sjelf syntes finna nöje uti att höra på samtalet, ehuru hon i det hela förstod endast en del deraf, emedan Håkan och Gunborg talade svenska.

Slutligen vände Margareta sig till konung Valdemar.

»Fader,» sade hon med den lilla böjningen på hufvudet, som innebar på en gång en bön och en vilja, »jag vill gerna lära mig att tala svenska. Min nya svenska hofmästarinna må börja dermed redan i morgon.»

»I morgon redan?» upprepade Valdemar skrattande. Men Margareta afbröt honom:

»Kära fader,» utbrast hon liflig, »du må icke komma med ditt betänksamma tal om en annan dag

— jag vet nu, att konung Håkan håller icke af det danska språket.»

Tålamod, Margareta,» svarade Valdemar otålig och tillade med en viss tonvigt: »din gemål är nog så ridderlig, att han lär sig förstå och tala ditt fädernes-lands språk.»

Drottning Blanka skiftade färg, men yttrade intet. Äfven Håkan hörde dessa ord, ehuru de kanske halkade förbi hans öra. Men också Gunborg hörde dem.

»Eders nåde,» sade hon till konung Håkan, »den vackra seden är väl ännu i bruk, att konungen på sin bröllopsdag gifver sin brud en gåfva — eller ett löfte, som är dyrbarare än någon gåfva?»

Konung Håkan vände sig till Margareta, tog sin gyllene pokal och såg vänligt på henne.

»Min unga drottning,» sade han med dansk brytning och med intagande hjertlighet, »hvad fordrar Danmarks prinsessa till bevis, att Sveriges konung i dag känner sig lycklig?»

Valdemars fina öra hörde hvarje ord, ehuru han icke afbröt sitt samtal med Blanka, och hans snabba öga flög i förbigående till Margareta.

Prinsessan rodnade, men smålog och mötte Håkans blick med sina klara ögon. Men snart antog hennes ansigte ett uttryck af allvar och eftertanke.

»Min gemål,» svarade hon beslutsamt, »I må lofva mig att aldrig i edert rike låta någon lida orättvis fångenskap.»

Håkan betraktade sin unga gemål med öfverraskning; hans ansigte blef på en gång allvarligt.

»Margareta,» sade han och tog hennes barnahand, som bar den guldring, hvilken förenat dem, »detta löfte skall verkligen blifva mig heligt.»

»Då skall J också blifva en god och rättfärdig konung,» yttrade Margareta med tillförsigt.

»Denna fromma önskan påminner mig om Magnus Ladulås' ädla dotter,» återtog han. »Vill Margareta blifva för Håkan hvad Sveriges Ingeborg var för Danmarks Erik Menved?»

»Jag vill!» svarade den unga drottningen och böjde högtidligt sitt barnsliga, men konungsliga hufvud.

Valdemar och Blanka hade ovilkorligt afbrutit sitt samtal. Blanka glömde för ett ögonblick den oro, som tärde hennes inre, den hotande feber, som började bränna hennes pulsar, och modershjertat såg såsom uti en framtidsspegel det unga konungaparet, som en gång genom frid och kärlek skulle förenas till en verklig om än kort lycka.

Valdemar hade kastat en mörk blick på sin dotter; men ju längre han derefter såg på henne, dess mera tycktes det förebrående uttrycket försvinna och liksom vända sig inåt honom sjelf. Måhända sväfvade för hans syn drottning Helvigs skugga och »der blef så tungt i kung Wolmars sinn'.»

Men Valdemar Atterdag beherrskade sig snart. Han höjde sin vinbägare och tömde den till befästande af den kungliga brudgummens löfte till Nordens blifvande drottning.

Alla hade jemte konung Valdemar rest sig för att deltaga i den högtidliga skålen, som beledsagades af en ljudande fanfar.

Hänförd af stundens intresse, glömde drottning Blanka sitt löfte till läkaren och äfven hon höjde sin pokal. Men då hennes läppar vidrörde den kalla guldkanten af vinpokalen, flög en rysning genom henne, och hon nedsatte den orörd på bordet.

Konung Valdemar varseblef drottningens rörelse, men röjde detta likväl endast genom en frågande blick.

Derefter lät han kalla hofskalderna till täflan.

Då framträdde tvenne sångare. Den ene, hvars ljusa hår föll så rikt, att det fladdrade ned öfver hans harpa, var danske konungens älsklingssångare Torstein. Den andre med sina mörka drag och svärmande ögon, var den svenske drottningens skald, trubaduren ifrån hennes sydländska barndomshem.

Med den anspråkslösa zittran i sin hand drog Florian sig tillbaka, då den stolta Torstein vid en vink af sin konung, grep om strängarne på sin harpa, och en samklang af toner tilldrog sig hela sällskapets uppmärksamhet.

Torstein sjöng en af sitt lands välkända kämpavisor, hvaraf på originalspråket anföras första och sista verserna:

»Kong Valdemar og Herr Strange
De sidde over breden Bord,
Og de begyndte indbyrdes att tale
Sa mangt et gammens Ord
Der seiler Herr Strange med Dronning Dagmar.

Hör du Herr Strange hvad jeg siger dig
Du skal fare af Landet ud;
Du skal fare til Böhmer Land
Og hemte min unge Brud.
Der sejler Herr Strange med Dronning Dagmar.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,
Hun kom goden Bonde til Lise.
Havde Danmark altid saadanne Blomster
Man skulle dem ære og prise.
Der sejler Herr Strange med Dronning Dagmar.

Alle saa mange i Danmark vare
Dem mon Dronning Dagmar behage;
Sa længe hun leved paa Jorden her
De havde saa gode Dage.
Der sejler Herr Strange med Dronning Dagmar».

Nu framträdde Florian. Han förstod att närmare än den nordiska skalden beteckna sjelfva tillfället. Han hade icke behof af en kämpavisa för att med dess bilder ur det förflutna hänsyfta på det närvarande. Han valde såsom form för sin improvisation den af en

Sonetto:

I hoppets glans går upp en strålfull stjerna,
Som lyser öfver Nordens höga fjellar,
Der minnets helgedom, i norrskens qvällar,
De forna tiders hjeltebilder värna.

Uti den stjernan läse vi så gerna
En hoppets runoskrift i minnets hällar,
Ty nu en framtid, som dess lif besällar,
Åt Nordens folkslag himlens magter ärna.

Det stora verk, som kraft och snille bildat,
Må det bestå i alla tiders skiften,
Ty det är stjernans underbara mening:

Att då i strid sig Söderns folk förvildat,
Förkunnar oss den höga stjerneskriften
Af Nordens folk en ärofull förening.

Efter sångens slut var så tyst i den stora gästabudssalen, att intet ljud kunde förnimmas. Hvar och en kände sig underbart gripen deraf. Konung Valdemar fattade sig likväl snart; han reste sig upp.

»Tillåter min svenske broder och hans ädla gemål, att jag får öfverlemna priset till den värdigaste sångaren — eller rättare,» tillade Valdemar småleende, »den skald, som mest har rört våra hjertan. Drottning Blankas hofskald Florian, träd fram!»

Men konung Magnus reste sig äfven.

»Min broder,» sade han, »J nämde den värdigaste sångaren. Tillåt min gemål, att först få yttra sin tanke, innan ni utdelar priset. Om än hemlandets toner varmast tränga till hjertat, så har måhända min drottning liksom jag, vår beundran öfrig för den danska sångens ädle tolkare, skalden Torstein.»

Konung Valdemar gaf sitt bifall tillkänna, och drottning Blanka böjde småleende sitt hufvud, då Torstein framträdde. Hon tog ifrån sin hals en dyrbar kedja och räckte den knäböjande hofskalden, under det hon sade:

»Tag detta minne, ädle Torstein, till tack för det ni genom eder sång förskönat fredsförbundet mellan Nordens konungariken.»

Den stolte Torstein förde drottningens hand till sina läppar, då han emottog gåfvan, och reste sig därefter, dragande sig tillbaka ifrån den kungliga kretsen.

»Nu är turen hos mig att få belöna såväl förtjensten som älskvärdheten hos den svenska sångens tolkare.»

Sedan konung Valdemar yttrat dessa ord, vinkade han, och Florian framträdde. Han böjde, såsom seden kräfde, ett knä för den danska konungen. Denne löste ifrån sitt bröst en kedja, hvarvid hängde det alltifrån Valdemar Seirs tid betydelsefulla Danebrogskorset.

Då inföll drottning Blanka:

»Tillåt mig, konung Valdemar, att just vid eder gåfva också fästa en belöning åt min hofskald.»

Det var en gyllene violblomma, den belöning, som i Flandern skänktes åt de förnämste sångarne, hvilken hon ville fästa vid Dannebrogskorset. Hon tog

då kedjan ur konungens hand och fäste dervid den gyllene blomman.

Florian hade naturligtvis vändt sina ögon på drottningen och han varseblef de sällsamma flammor, som alltemellanåt flögo öfver hennes eljest så bleka ansigte.

I detsamma drottningen böjde sig för att kasta kedjan öfver sångarens hufvud, gjorde hon en rörelse med armen, hvarvid låset sprang upp på hennes armring, som föll och rullade utåt golfvet.

Florian flög upp, ilade blixtsnabbt efter ringen och lyckades gripa den.

Den gyllene kedjan hade emellertid blifvit hängande om hans hals, och han framräckte nu drottningens armring, under det han djupt bugade sig först för henne och derefter för konung Valdemar.

Då drottningen utsträckte sin hand för att, bestört som hon var, emottaga den, höll konung Valdemar hastigt hennes hand tillbaka, under det han sjelf tog armringen ifrån den öfverraskade sångaren och med sitt artiga sätt utbad sig att fästa den omkring hennes arm.

Drottning Blanka smålog och utsträckte sin arm, då, i det kung Valdemar med ringen vidrörde den, en hemlighetsfull rysning genomilade henne.

»Jag förstår icke,» sade Valdemar med sitt skämtsamma löje, »det synes, som jag vore ovan vid ridderliga sätt att bistå en dam —» och under det han så talade, sökte han förgäfves att fästa ringen.

Blanka skakades af en häftig frossa, men hon log med det forna, ungdomliga leendet, och i det kung Valdemar försökte fästa det sällsamma smyckets lås, sprang en fjäder upp deri, och ett hvitt stoft flög om-

kring liknande ett lätt snötäckelse öfver Blankas purpurröda drägt.

Ett förenadt utrop hördes ifrån hofdamen, Valerie de Longueville, och sångaren Florian, hvilka begge oroligt blickade på drottningen.

Blanka var icke mera blek. En rodnad, liknande feberglöd, spridde sig öfver hennes kinder, men leende försäkrade hon konung Valdemar, att det hemliga innehållet i hennes ring var lika oskyldigt som dess hvita färg, hvarpå han bad henne besegla sin förlåtelse med att tömma den pokal, fyld af hennes eget hemlands vin, som han räckte henne.

Blanka emottog pokalen och förde den till sina läppar, men öfver hennes darrande hand smög några blodröda vindroppar ned och förtärde det hvita stoft, som ännu var öfrigt på hennes drägt.

På en vink af konung Valdemar höjde alla gäster sina bägare, en fanfar ljöd genom salen, slutande festmiddagen, och alla reste sig ifrån bordet.

VI.

Långt frampå aftonen brinner ljus i drottning Blankas sofgemak. Menniskor gå der ut och in, men röra sig endast såsom skuggor, fruktande, att minsta ljud skall störa tystnaden. I det yttre rummet sitter Valerie de Longueville, vaktande, att ingen opåkallad måtte våga inträngа i sofgemaket.

Drottningen sofver likväl icke. Konung Magnus' skicklige läkare, Lars Johansson, har länge varit der inne och då han kommer derifrån, lemnar han fru de

Longueville noggranna föreskrifter. Drottningen behöfver framför allt annat lugn och ro till sinnet och sedan sömn. De begge konungarne, far och son äro derinne, och läkaren har gifvit dem tillåtelse att dröja endast en qvarts timme. Han har äfven medgifvit drottningens bestämda önskan att få tala vid en af de svenska damerna, riksdrotset Tord Arnwidsson Sparres fru, hvarföre Valerie gifver ögonblicklig befallning att kalla henne till drottningens sjuksäng. Valerie frågar derefter läkaren, om der är någon fara för drottningens lif, och han svarar endast med förklaringen, att sedan allt blifvit tyst och ytterligare läkemedel tagits, måste drottningen sofva — allt beror, om det blir sömn före midnatt.

Innan den föreskrifna tiden är utlupen, synes redan Gunborg i försalen. Valerie upplyser henne, att drottningens räddning beror af sömn och ro. Gunborgs sorgsna, stilla väsen är henne en borgen, för att hon blifvit förstådd.

Nu måste Valerie inträda i sofgemaket och påminna om den framilande tiden.

Hon stannar på tröskeln, rösterna som höras derinne äro väl klanglösa, men röja en innerlig kärlek och förhoppningar. Qväfvande sin egen oro, visar Valerie på timglaset, hvars elfte timme snart runnit ut.

Far och son uppresa sig långsamt för att lemna rummet, men den förre, betagen af en ny sorglig aning, återvänder. Magnus knäböjer ännu en gång vid Blankas läger och säger, under det tårar skymma hans ögon:

»Min maka — min Blanzeflor!»

Blanka lägger sin feberheta hand på hans och bemödar sig att småle, då hon svarar:

»Magnus — kära Magnus, jag dröjer så gerna hos eder!»

Ånyo lugnad, lemnar konung Magnus den så högt älskade gemålen och går bort jemte den upprörde Håkan, som icke har hjerta att meddela sina egna farhågor och störa fadrens nyväckta förhoppningar.

Valerie inför nu Gunborg, och drottningen vill tala med henne ensam.

Blanka kände inom sig, att det var folkungadottren, som återfört konung Håkan till sig sjelf, till sin moder och till sin unga gemål, och hon ville tacka henne. Men hon har ännu ett uppdrag till Gunborg; hon ber henne att besöka prinsessan Elisabet i Roeskilde och förklara henne, att endast statskäl hade nödgat Sveriges drottning att förmå sin son till fredsförbund med en mägtig fiende; men att hon med kännedom om prinsessans ädla personlighet nu från sitt dödsläger bad henne förlåta all oförrätt.

Gunborg gaf sitt högtidliga löfte att framföra detta budskap, och stilla såsom hon kom, lemnade hon drottningens sofgemak.

Valerie gifver den sjuka läkemedel, kysser ömt hennes panna och lemnar sakta sin redan slumrande barndomsväninna.

I det yttre rummet sitter hon i andlös bäfvan, då tystnaden afbrytes af en svår hosta derinneifrån. Men så blir allt åter tyst och stilla.

Då står på en gång framför Valerie trubaduren Florian. Hans ansigte är blekt, men hans ögon brinna.

»Madame,» hviskar han ångestfullt, »det skall snart vara förbi, och det är jag och — danske konungen, som förorsakat hennes död.»

»Tyst vanvettige!» säger Valerie; men äfven hennes kinder blekna.

»Jag olycklige lät konungen taga armringen för att lemna den till drottningen. Han vidrörde den hemliga fjädern — det hvita doftet flög öfver drottningens drägt, och hon — inandades dess farliga gift.»

»Gift!» upprepar Valerie med en rysning. »Men du bedrar dig, Florian, detta hemlighetsfulla doft är tvärtom ett räddningsmedel.»

»Ja, madame, i förening med vatten, oblandadt, kristallklart vatten; men i förening med vin — jag arme, såg konungen räcka henne vinbägaren och jag var såsom förlamad, jag rusade icke fram och trotsade allt för att rädda Namurs dotter!»

Ehuru uppskakad Valerie än var, hade hon icke förlorat sin sinnesnärvaro. Hon sökte lugna den olycklige trubaduren, som nedsjunkit på knä och vred sig i förtviflan.

»Käre Florian,» sade hon, »stjernornas dunkla skrift förvillar så ofta ditt sinne med mörka spådomar. Drottningen har ju dessutom icke förtärt något af ringens innehåll, som du finner så farligt, och detta är således icke orsaken till hennes sjukdom. Febern hade redan börjat, innan drottningen begaf sig till middagen, och läkaren hade varnat för vin, som kunde föröka den. Nu har hon likväl fått läkemedel deremot, och blir sömn deraf, är hon räddad.»

»Ja, en räddning kan ännu finnas,» återtog Florian lugnare, »om det finnes mera af ringens innehåll och det blandas med vatten, blir det en räddande dryck — jag besvär eder att tro mig, att skynda — ännu kan det vara tid.»

»Omöjligt, Florian, drottningen sofver redan, och jag får icke störa henne.»

Men i detsamma hördes Blanka åter hosta. Florian såg med hänryckning, att Valerie gick ditin. Han låg ännu på knä och bad sin rosenkrans, då Valerie syntes åter.

»Fort, Florian, hemta din zittra — drottningen vill höra en hemlands sång.»

»O bed henne taga lifsdrycken!» bad den bleke sångaren och ilade efter sitt instrument.

»Valerie,» sade drottningen sakta, »kom och tala mitt hjerta till ro. Jag är trött, men kan icke hvila — var hos mig du, min älskade, min barndomsvän!»

Valerie böjde sig ned och knäppte ringen af hennes arm.

»La fleur Blanche,» sade hon, »så kallade astrologen Namurs dotter, då han lemnade ett kostbart räddningsmedel, som ännu finnes uti armringen — se, den gamles gåfva bör icke vara förgäfves.»

Men Blanka sköt den tillagade drycken ifrån sig och reste sig upp med feberaktig styrka.

»Jag vill säga dig något, Valerie,» sade hon ifrigt såsom fruktande att icke hinna tala ut. »Det är febern, som brinner i mina ådror — samma feber, som förintade konung Eriks lif. Se — jag trodde en gång sjelf på detta medels undergörande kraft och tillredde en dryck för att rädda min son — men den gamles medel kunde icke öfvervinna hans fasansfulla sjukdom — man trodde, att jag hade förgiftat honom — man viste, att Erik var min fiende och man glömde, att han dock var min son!»

Hon nedsjönk utmattad; men de feberglödande ögonen sökte oroligt Valerie, under det hon fortfor såsom i en yra:

»Jag vill dö i samma sjukdom som han — samma feber, som förtärde hans hjerta, skall snart förbränna mitt — o, hur det brinner! men döden skall förena mig med den son, som lifvet skilde ifrån mig.»

»O Blanche, min dyra, en feberdröm förvirrar ditt sinne! Du måste ännu lefva — du har ännu en son och din gemål; du måste lefva för att bevara åt dem deras nyvunna magt och deras svigtande konungarike.»

»Jag kan icke verka något mera för dem — jag har misstagit mig!» sade drottningen, åter talande fort och häftigt. »Allt synes mig förändradt — jag ser allt klarare än förr — —. Mig syntes ett stort mål, som jag verkade för, som jag ville trotsa allt för att uppnå — — — men nu ser jag, att jag derjemte leddes af hämnden — jag ville öfvervinna, förödmjuka dem, som förbittrat mitt och min gemåls hela lif.»

Valerie såg med ångest, huru timglaset hade förrunnit hälften af den tolfte timman. Men hon ansåg det likväl vara bäst, att drottningen fick tala ut för att sedan få ro. Hennes blick började blifva lugnare.

»Min älskade drottning,» sade derföre Valerie med sin öfvertygande, lugna röst, »du har dock öfvervunnit dina mägtiga motståndare, och nu återstår att skörda frukterna af din seger.»

»Seger,» upprepade Blanka matt, »hvad har jag då vunnit? — — Skall icke ny förbittring söndra hvad jag trodde mig hafva befäst — och störta landet i olycka — — — Det brinner i mitt hjerta, o Valerie —.»

»Min dyra drottning! låt icke fruktan för landets väl oroa ditt sinne. Landets fästningar innehafvas af konungens trofaste män.»

»Men det skall dock blifva strider,» svarade Blanka, och hennes stämma blef allt mera ton- och klanglös. »Den förorättade Elisabets af Holstein hulda bild — har framstått för mig — och visat mig folkungarnes vacklande tron — —.»

Nu hördes några sakta toner från Florians zittra. Drottningen höjde på hufvudet, men lät det åter sjunka ned och låg stilla, lyssnande till de milda ackorderna.

Florian sjöng:

Ila, o aftonvind,
Snabb som den lätta hind.
Ila vid stjernors ljus
Till Namurs blomsterhus:
När du ser morgonsol glöda,
Helsa de rosor röda!

»Valerie,» hviskade Blanka, »fäst ringen om min arm — och lägg mitt hufvud till hvila. — — Tag bort den nordiska drottningkronan — från min panna och gif mig — mitt hemlands rosor — de röda . . .»

Timglasets tolfte timma hade förrunnit. Blanche af Namur sofver icke; men febern bränner icke mera hennes hufvud, hennes pulsar och hjerta. Allt är stilla, lugn och ro, dödens ro!

Florian sjöng:

O drottning! din gyllene krona
Ej hann dig med lifvet försona;
En ros från din barndoms dalar,
Ett minne från Namurs salar,
Må söfva ditt hjerta till ro!

VII.

Ännu voro dörrarna stängda till Haraldsborgs fäste; men derinom hade dock enformigheten blifvit afbruten. Ehuru sällskapet ännu måste betrakta sig såsom fångar, tilläts mottagandet af besök, då flera af de svenska resande skyndade till Roeskilde för att helsa vänner och fränder.

Redan dagen efter konung Valdemars festmiddag, kände man således inom Haraldsborg den svenska drottningens hastiga död, hvilken underrättelse för öfrigt flög rundt omkring landet såsom en olycksbådande afslutning af bröllopphögtidligheterna. Och än mer, man talade om, att konung Magnus insjuknat, om det var af sorg eller den smittosamma febern, viste man icke. Der talades derjemte om ännu flera sjukdomsfall.

Prinsessan Elisabet höll sig ännu inom sina enskilta rum; men hade dock tillåtit ett par af sina förtrognaste damer att vara hos henne. Hela omgifningen viste, att det numera berodde af prinsessan sjelf att lemna sin tvungna tillflyktsort, och man väntade med oro, att hon skulle bestämma sig för att göra det. Man viste äfven, att hemligt bud hade afgått till Köpenhamn, hvarmed Elisabet till konung Valdemar sändt Håkans porträtt och trolofningsring, med anhållan om dess öfverlemnande till den svenske konungen.

Då man nu anmälte, att en svensk fru anhöll att till prinsessan få frambära den svenska drottningens helsning, blef Gunborg mottagen.

Elisabet sjelf, som sålunda ansåg sig tvingad att emottaga en främmande, kände sig väl störd uti sin

ensamhet, som bäst öfverensstämde med hennes sinne; men Gunborgs åsyn och det språk hon talade, hvilket Elisabet alltsedan sin barndom lärt att känna och älska, var henne behagligt och tillvann sig hennes intresse. Hon hade öfvervunnit sin första smärta och förnärmelse och kunde åter tala om Sverige, som hon lärt sig att betrakta såsom sitt fädernesland. Hade dock den helsning, Gunborg medförde till henne, förr blifvit sänd ifrån den för sinnrika beräkningar kända Blanka, hade Elisabet kanske fäst föga uppmärksamhet dervid; men dessa ord ifrån Blankas dödsläger rörde henne, och hon bad Gunborg till hofvet i Köpenhamn framföra hennes fridshelsning.

Det föreföll nästan, såsom hade den holsteinska prinsessans fridshelsning meddelat sig äfven till de svenska herrarne i förening med den underbara stämning, som blef en följd af drottning Blankas hastiga död. Denna senare kom så oväntadt och förmildrade den förbittring, man hade känt för henne, som ansågs hafva haft en så verksam del i föreningen med det danska konungahuset. Den aktning, man ej velat tilldela den lefvande, kunde man ej förneka den döda. Man väntade, ville öfvertänka och kunde icke i hast förena allas mening till ett beslut, som borde fattas, men de kommo dock samtligen till insigt, att man borde dröja i Danmark, till dess allt vore sörjdt för prinsessan Elisabets hemresa, och att de öfriga landsmän, som haft sitt hemlighetsfulla fängelse i Roeskilde, kunde medfölja deras skepp hem till Sverige.

Under tiden gjordes storartade förberedelser till den svenska drottningens begrafning.

Ringsted kyrka, en af Danmarks äldsta klosterkyrkor, invigd redan år 1081 »Vår Fru» till ära, blef under Valdemar den store ombygd och fick sin egentliga betydelse, då dennes fader, den mördade hertigen Knut Lavard genom en påflig bulla hade blifvit kanoniserad, och hans ben derstädes skrinlagda i närvaro af Nordens trenne erkebiskopar och sju danska biskopar, efter hvilken högtidlighet Valdemar lät kröna sin sjuårige son Knut, som af sin fader redan hade fått konunganamn. Från den dagen hade kyrkan fått sitt tredje namn efter S:t Knut, men kallas likväl ännu i dag efter Benediktinerne: »S:t Bendts kirke» Oaktadt branden öfvergått den gamla kyrkan, är den i det väsendtligaste bevarad såsom en af de skönaste murstenskyrkor med en vacker portal i rundbågstil öfver ingången. Koret med dess halfrunda altarvägg har ännu sina munkstolar och bildprydnader ifrån den katolska tiden, och inskrifterna i stengolfvet förtälja namnen på de furstliga personer, som hafva sina hvilokamrar derinunder. Främst ser man den förste Valdemars och hans gemåls, den sköna Sofies, namn. Så Valdemar Seiers och hans begge gemålers, Dagmars och Bengierds. På andra sidan altaret inanföre koret reser sig en högre grafvård, betäckt af en ciselerad metallskifva med silfverinläggningar. De konstnärligt utförda bilderna i konungslig skrud framställa Erik Menved och hans gemål, den svenska Ingeborg. Inskriften tilltalar ännu i dag den besökande med sina vänliga ord: »Jag är konung Erik Menved i Danmark. Om jag har förnärmat någon, så tillgif mig och bed för min själ». I midten af koret hvilar det svenska konungaparet, Birger och Märta; men sjelfva altaret gömmer den landsflyktige konungens namn.

Knappast en vecka hade förflutit, sedan Roeskilde domkyrka stod smyckad till en brölloppsfest, då åter ett högtidligt tåg färdades genom stadens gator. Men det var nu icke en hvimlande brölloppsskara, utan ett sorgetåg, som drog förbi och närmade sig Ringsted, hvars kyrka äfven den stod ordnad till en högtid, väntande en ny gäst till sina tysta konungaboningar.

Ifrån sorgetåget hördes munkarnes kör blanda sig med klockringningen. Ingen af den omgifvande mängden talade ett ord, men följde med uppmärksamhet den sakta framskridande skaran, alltifrån härolderna, som i sina svarta kåpor och med långa stafvar, höljde i sorgflor, redo främst, samt de ridande drabanterna och de vandrande ordensbröderna, till den försilfrade kopparkistan som framblänkte emellan draperierna på likbåren.

Konung Magnus var sjelf med, beledsagad af sin son, Håkan, och konung Valdemar. Ehuru knappast återställd från sin sjukdom, kunde intet afhålla Magnus att följa den älskade gemålen till hennes hvilostad, hvilken bereddes henne i ett främmande land, men dock på samma plats, der förut en svensk drottning hvilade, och hvars tron Blanka i nära trettio år innehaft. Liksom sin föregångerska, den landsförvista Märta, skulle icke heller Blanka finna en graf i det land, der man aldrig lärde känna och älska henne. Af make och son var dock Blanka förstådd, älskad och saknad; derom vittna den kärlek och vördnad, de allt framgent helgade hennes minne, och som visade sig uti ett föreningsband emellan Magnus och Håkan under de pröfningar, som efter Blankas död mötte dem.

Men ännu ett hjerta fans bland den svartklädda skaran, som icke endast med den yttre drägten sörjde

henne. Det var den flandriska trubaduren, som med zittran invecklad i sin kappa följde sin drottnings sista färd. Florian, som hade trott sitt lifs hela uppgift vara att genom stjernornas tydning skydda henne ifrån faror och med sin sång försköna hennes lif, insåg nu, att han icke hade kunnat fylla sitt värf och hade nu icke mera något mål att lefva för. Namurs dotter, »La fleur Blanche», fans numera endast till gömd i den slutna kistan, hvaröfver ett silfverkors var utsträckt till en sinnebild, att hon slutat sin jordiska bana. Men det föreföll honom ändock såsom skulle den sydländska furstinnans stoft förfrysa ibland Ringsteds nordiska konungagrafvar.

Biskopen af Roeskilde, samt alla öfrige andlige och de verldslige af danska rikets stormän, som infunnit sig till bröllloppet, deltogo i den svenska drottningens begrafningståg. De svenska ädlingarne hade likaledes infunnit sig; men dessa hade liksom slutit sig uti en krets för sig sjelfva, och det kunde visserligen synas, såsom vore det för att undvika meddelanden med de danske herrarne och för att öppet visa deras motvilja för hvarje föreningsband emellan dem. Men det kunde ock vara endast uttryck af en naturlig sinnesstämning vid ett så högtidligt tillfälle. Derpå häntydde åtminstone deras dystra, betänksamma utseende.

Afven Torsten Folkesson såg dyster ut; men det var kanske förnämligast af egna, hemliga orsaker. Ibland sina församlade landsmän hade han saknat Tord Arnwidsson Sparre, och det hade gjort honom ondt, att Gunborgs make skulle vara den ende, som undandrog sig att genom sin närvaro visa aktning för den hädangångna drottningen. Snart nog erfor han dock, att riksdrotset hade insjuknat, som man trodde

i den gångbara febern, och då erfor Torsten en sällsam beklämning vid tanken på Gunborg, som vakade vid sin makes farliga sjukläger och sjelf kunde träffas af den sjukdom, som så hastigt hade skördat den för några få dagar sedan af lif och helsa strålande Blanka, hvars stoft man nu följde till hennes hvilostad i det främmande land, dit hon hade rest under så storartade förhoppningar, men funnit sin egen graf.

Lundensiska erkebiskopen, Nikolaus, och flere andre danske prelater hade rest i förväg och väntade inför högaltaret i Ringsted kyrka, hvars portar stodo öppna för att emottaga den tysta, kungliga gästen.

Under begrafningsmessans sorgliga ljud frambars kistan i koret och ställdes på en katafalk. En svensk riddare i kolsvart drägt, bärande den betydelsefulla sorgstafven med sina små silfverklockor, ställde sig framför kistan. Sedan erkebiskopen förrättat jordfästningen, började ånyo messan, som fortfor till dess sorgetåget åter aflägsnade sig.

Då skiljde sig derifrån tvenne sörjande gestalter, för hvilka alla vördnadsfullt veko undan. De voro de begge svenska konungarne, som gingo fram till katafalken.

Far och son sjönko här på knä och bådo hvar sin rosenkrans. Magnus nedlade derefter sin på silfverkorset och lutade sitt bleka hufvud emot kistan. Han låg länge så.

Magnus offrade sina sista tårar, sin sista tack, sin sista helsning till sin Blanzeflors minne.

Derefter uppreste han sig åter och stödjande sig på sonens arm, lemnade han med långsamma steg Blankas tysta hvilostad.

Sedan konungarne hade aflägsnat sig, var allt stilla och tyst i den öfvergifna kyrkan; endast en vänlig solstråle smög in genom fönstret och kastade sin belysning på silfverkorset öfver drottningens kista.

Då skymtade från den ena sidan en vacklande gestalt, som äfven belystes af den vänliga solstrålen. Utur hans hand halkade ner en dolk, hvars blanka yta var fördunklad af några blodröda fläckar. Det var Florian, den arme sångaren, som också han ville säga sitt afsked till den älskade furstinnan.

Med den trogna zittran i sin famn, nedsatte han sig vid foten af katafalken. Liksom han med sina hemlands toner hade söft Blankas brinnande hjerta till ro, ville han nu med sina toner inviga hennes stoft, då han vid hennes graf sjöng sin egen svanesång i följande

Cirventés:

Hvad är en trubadur? Hvad är hans lif?
Hvad är hans sång och hvad är sist hans minne?
Ett lätt oliveblad i verldens kif
Är sångarn med sitt ridderliga sinne.
Hans lif i dyrkan af allt skönt består;
Hans sång är genljud af hans hjertas drömmar;
Hans minne som en flygtig skugga går
Att gömmas bort bland tidens vilda strömmar.

I helig skönhet glänser för mitt lif
En himmelsk bild belyst af hopp och minne.
Du tankens ideal! För evigt blif
Det ädlaste och högsta för mitt sinne,
I snille och behag du för mig står,
Som himladrottningen för skaldens drömmar,
Och såsom skönhet stolt den öfvergår
Allt annat skönt bland tidens vilda strömmar.

Min sång är andedrägten af mitt lif,
Dess toner strömma genom hopp och minne;

Men till en grundton genom verldens kif
De sammanslutas i mitt trogna sinne.
Slå högt, mitt hjerta, att ditt genljud går
Till den, som strålat högst bland själens drömmar,
Och på historiens blad ännu består
Odödlig öfver tidens vilda strömmar.

Blott genom henne hade jag mitt lif —
För henne var jag blott ett flygtigt minne
Af barndomshemmets frid bland verldens kif,
Ett ögonblick af ro för hennes sinne —
Mitt minne derför som en flägt förgår,
Mitt namn, min sång fly bort som lätta drömmar,
En efterverld mitt väsen ej förstår,
Der jag försvinner sist bland tidens strömmar.

VIII.

Gunborg vakade vid sin makes sjukläger, intagen af ångest öfver, att det var hennes råd, som förmått honom att qvardröja i Danmark, der han träffats af den farliga sjukdomen.

Konung Magnus hade med lifligaste deltagande skickat till honom sin egen läkare, hvilken lyckats rädda såväl konung Magnus sjelf, som åtskilliga andra vid hofvet, hvilka insjuknat under bröllopphögtidligheterna.

Men Gunborg insåg snart, att all mensklig hjelp var fåfäng. Tord kände sjelf, att hans slut var nära. På sin dödssäng tackade han Gunborg för den korta tid af lycka, hvarmed hon försonat sin moders brutna ungdomslöfte. Denna helsning sände han till fru Adelheid.

Underrättelsen om Tord Arnwidsson Sparres död emottogs af alla hans landsmän med bestörtning. De hade förlitat sig på hans lugna klokhet och ledning under de oroliga omständigheter, som nu voro för handen. Sedan de högtidligen hade hemburit Tords enka sitt deltagande, togo de sitt beslut att utan vidare meddelande med konungarne begifva sig på hemresan.

Gunborg sjelf kände sig så underligt ensam, då hon till den främmande jorden måste öfverlemna stoftet af den man, som varit henne så dyrbar. Han, som en gång varit hennes käraste barndomsvän och sedan blifvit den värdige maken, hade lärt henne känna lifvets lugna lycka, på hvars stig väl icke en glödande ungdomskärleks praktrosor blomma, men dock andra, så ädla blomster kunna finnas. Tord hade således lärt folkungadottren att finna dessa blomster, och de hade gjort hennes stig vänlig och ljus.

Men nu stod hon åter ensam. Det obekanta landet syntes henne väl främmande, men likväl förskräcktes hon, då hon hörde, att man ordnade till afresa.

Omgifven af sina deltagande väninnor, satt ännu Gunborg i sorggemaket, der enligt tidens sed ingen fäfänglig prydnad kunde skönjas, och sjelfva fönstren voro höljda i hvita sorgedok. Men vårsolen, som lika vänligt belyser sorgens som glädjens hem, genomträngde de fina hornrutorna och dess hvita draperier, omgifvande Gunborg såsom en helsning ifrån den hädangångne maken.

Då anmältes konung Håkan, som beledsagad af riddar Torsten och företrädd af ett par svenner inträdde.

Den unge konungen var blek och allvarsam. Liksom den praktfulla skrud, han hade burit vid konung

Valdemars festmiddag, väl passade tillsammans med det närvarandes glädje och det kommandes förhoppningar, likaså var den djupa sorgdrägt, han nu bar efter sin moder, öfverensstämmande med hans sorgsna oroliga sinne.

Drottning Blankas hastiga död just i den stund, då hon stod vid gränsen för att med ens återvinna, eller med ännu ett steg förlora folkungarnes svigtande välde, hade djupt gripit den efterlemnade gemålen och sonen. Ehuru missförstådd och föga älskad, hade likväl Blanka genom snillrika beräkningar och älskvärd vänlighet förmått att vinna, der Magnus genom sin svaghet och Håkan genom oerfarenhet icke hade lyckats. Och om någonsin en medlarinna hade behöfts, var det nu för att, på samma gång det fordrades kraft att fullborda det påbörjade verket, kunna till ett förena de skilda partierna.

Ehuru äfven vid åsynen af Gunborg en upprörd känsla flög genom Håkan, skulle icke heller nu hennes hemliga välde öfver honom förneka sitt välgörande inflytande. Den unge konungen hade med sin tids hela ridderliga sinne egnat folkungadottren en upprigtig ungdomskärlek, en kärlek, som, ehuru hon aldrig besvarat den, och han måst försaka henne, likväl bevarat hennes bild såsom den ädlaste och skönaste af hans ungdoms företeelser.

En underbar frid genomströmmade honom äfven nu, då han stod framför henne, der hon uti sin allvarliga enkedrägt och liksom omsväfvad af det inträngande solskimrets vänliga belysning, besvarade hans helsning.

»Innan jag lemnar detta land, som beröfvat eder, ädla fru Gunborg en värdig make, var det min pligt

att hembära Tords enka mitt deltagande i hennes sorg,» yttrade konung Håkan, under det hans vän riddaren stod stum bakom honom, medan dock öfver hans ansigte sväfvade en storm af stridiga uttryck.

»Tillåt, att jag tackar eders nåde för edert besök och deltagande,» svarade Gunborg med sin vanliga sjelfbeherskning. »Äfven eders nåde har lidit den ömmaste förlust; men nya, ungdomliga förhoppningar böra medföra tröst, och då jag lyckönskar eders nåde, måste jag också lyckönska mitt fädernesland till de ljusnande utsigter, som beredas af eders nådes äktenskap.»

Konung Håkan tackade henne vänligt och räckte henne sin hand.

»Jag tager i denna stund afsked af eder, fru Gunborg, ty min fader och jag resa genast hem.»

»Jag önskar eder lycklig resa! Men mig hålla ännu dyrbara pligter mot min aflidne make här; jag måste besörja om hans värdiga begrafning.»

»Om ni så önskar, fru Gunborg,» inföll konungen »så vill jag gerna lemna en af mina vänner här för att bistå eder med de sorgliga bestyren.»

Konungens blick föll i detsamma på Torsten, och öfver hans drag flög en hög rodnad. Han bugade sig och ämnade just svara, då Gunborg yttrade:

»Ers nåde, jag har funnit vänner här, som skola hjelpa mig, och för min hemresa har jag tillräckligt beskydd i min aflidne makes och mina svenner. Jag tackar eder emellertid ännu en gång, eders nåde!»

Konungen bugade sig häreftar och tryckte Gunborgs hand till afsked.

Äfven Torsten framträdde för att likaledes trycka denna hand såsom uttryck af sitt deltagande. Der

framblixtrade dock i hans ögon icke blott skimret af tårar, utan af en inre, hemlig, brinnande känsla. Men han sade intet, och äfven Gunborg besvarade tyst hans afskedshelsning.

Margareta var ensam med sin svenska hofmästarinna, fru Märta Ulfsdotter.

Den stolta, men glada Märta, ehuru olika sin moder, hade dock äfven hon genomgått vexlande öden och vunnit den erfarenhet, som höfdes hennes ansvarsfulla kall att qvardröja i Danmark såsom den unga drottning Margaretas ledarinna. Uti sitt andra gifte med hertigens af Halland broder, riddaren Knut Algotsson, hvilken egde gods och gårdar både i Söderhalland och Norge, hade hon under några år njutit allt hvad verldslig lust och rikedom kunnat skänka, men derjemte erfarit den smärta, som framkallas af familjestrider. Hennes begge bröder, Birger och Karl, tillhörande konung Eriks parti, kämpade för den öfvermodige Bengt Algotssons fall, under det hennes make måste bistå sin broder. Hennes begge söner med den första gemålen, Sigved Ribbing, hade ehuru unga redan slutit sig till Birger och Karl och det tyska partiet. Nu viste hon, att dessa hennes mägtiga bröder och jemte dem hennes söner skulle alltför snart uppträda såsom konung Håkans motståndare, under det hon egnade sin omsorg åt hans unga gemål.

Margareta hade hört sin hofmästarinna tala med ömhet och saknad om sin yngsta dotter, den elfvaåriga Ingegerd, som hon väl kunde förstå var den svenska fruns älsklingsbarn.

»Ingegerd må komma hit, kära fru,» yttrade Margareta vänligt. »Hon känner min gemåls begge konungariken och skall säga mig, hvilka seder och bruk de hafva der. Jag vill hålla af Ingegerd och gerna lära af henne.»

Fru Märta lofvade att snart föra sin dotter till Danmark, hvilket löfte föranledde det framtida vänskapsband, som förenade den blifvande abedissan i Vadstena med Nordens drottning.

Under sitt samtal med hofmästarinnan, som syntes intressera henne, hade dock icke Margareta glömt, att hennes fader underrättat henne, att konung Håkan snart skulle infinna sig för att före sin afresa säga henne sitt afsked. Hon lät icke heller förmärka någon otålighet öfver dröjsmålet, fastän hon redan kanske väntat honom. Men då konungen anmältes, rodnade hon lätt och såg blygt och vädjande till hofmästarinnan, som smålog vänligt och qvardröjde på sin plats.

Den unge konungen inträdde ensam.

Han hade icke sett Margareta sedan festmiddagen då hon det elfvaåriga barnet såsom hans vigda brud satt vid hans sida och genom sitt val af brudgåfva väckt en liflig rörelse i hans hjerta. Hennes åsyn påminde honom derjemte, huru lycklig han då hade känt sig i förhoppningen om en framtid af vunna önskningar och segrar. Minnet häraf framstod så lifligt, att han ovilkorligt såg sig omkring, sökande drottning Blankas strålande ansigte såsom en naturlig förening med hans lycka.

Men hastigt besinnande sig, samlade han åter tankarne på den närvarande stunden och den förlust, som så djupt träffat honom. Hans unga gemåls sorgdrägt

var derjemte en påminnelse om, att hon delade den förlust, han lidit.

»Prinsessa,» sade han, »man hade trott, att glada förhoppningar skulle sammanföra oss — de blefvo alltför snart förbytta till ett sorgens föreningsband.»

Margareta fäste på honom sina mörka, själfulla ögon.

»Konung Håkan,» sade hon något dröjande, »jag är väl ett barn och delar gerna eder glädje, men,» tillade hon innerligt, »jag förstår kanske mera eder sorg — och delar den.»

Håkan tog hennes hand, såg ett ögonblick öfverraskad på den fina barnahanden, men förde den derefter till sina läppar.

»Också jag har saknat en moder!» tillade Margareta sakta. »Den goda drottningen lärde mig att finna en moder i sig.»

Konung Håkan mötte åter Margaretas ögon; de glänste genom en lätt dimma, men hon smålog vänligt.

»Margareta,» sade Håkan med rörelse och lade sin arm omkring den ungdomliga gestalten, såsom ville han sluta henne närmare intill sig, »vill du verkligen dela min sorg likasom min glädje, då skall du också blifva för mig hvad ditt ädla namn lofvar, unga prinsessa!»

Ett skimmer såsom en ljusning eller en rodnad flög öfver Margaretas mörka kinder. Hon drog sig ett steg tillbaka och nedslog sina ögon.

»När får jag till Sverige vänta min unga drottning?» frågade han åter.

Men nu såg Margareta frimodigt upp emot honom.

»Jag är ett barn ännu,» sade hon småleende, »och blir hos min fader — kung Volmer vill det så — men

när jag blir femton år, kommer jag till edert land, konung Håkan!»

Den unga drottningen böjde härvid sitt hufvud såsom en bekräftelse af sina ord och drog sig ytterligare ett steg tillbaka.

Öfver den unga konungens ansigte sväfvade äfven ett uttryck af innerlig känsla, nästan blandad med vördnad, då han åter närmade sig henne.

»Välan då, Margareta,» sade han hjertligt, »om fyra år kommer jag åter för att hemta min drottning!» och härmed böjde han sig ned och kysste hennes panna, under det han slöt den lätta gestalten till sitt hjerta.

Nu inträdde konung Valdemar. Ett leende af tillfredsställelse, då han såg det unga paret, flög öfver hans ansigte.

»Min son Håkan, du har kommit för att nu taga afsked af din unga brud; men vi vänta ett gladt återseende, då hon, mera utbildad, har lärt att bättre känna ert språk och edra seder. Jag har kommit för att följa dig, min son till hamnen, der konung Magnus redan väntar oss. Farväl sålänge, Margareta, du skall i sinom tid åserse honom, och jag längtar efter att få föra honom till dig.»

Margareta rodnade åter, då Håkan ånyo omfamnade henne och nu till och med kysste hennes läppar. I den unga flickans ögon frambröto i detsamma tårar, kanske af blyghet. De rörde Håkan, men Valdemar tog honom helt enkelt under armen och aflägsnade sig med honom. I dörren vände han ännu en gång sitt hufvud och såg tillbaka på Margareta, som dervid kände sig så besynnerlig till mods, att hon icke kunde återhålla de begge stora tårar, som bildat sig i hennes ögon.

Elisabet af Holstein hade nu beslutit sig för att tillbringa sitt lif i enslighet och afskild ifrån verlden.

Alltifrån Gunborgs besök i Roeskilde, der hon emottog prinsessans fridshelsning för att meddela den till dem, som så djupt förnärmat henne, hade Elisabet återfått frid i sitt inre och hennes tankar blifvit klara.

Prinsessan betraktade sig nu såsom enka och ville söka ett hem, der verldens stormar, dess förhoppningar och förödmjukelser icke mera skulle hinna henne. Hon ville icke skåda de strider, som skulle uppstå emellan hennes förnärmade broder, som man kallade »Henrik den jernhårde», och de fiender, som hon hade förlåtit. Alltifrån den stund, då hon hade kunnat besegra sig sjelf, då hon emottog den svenska frun, som medförde drottning Blankas helsning, och hon åter kunde höra det språk, hvars välljud hon älskat, hade en hemlig längtan återvaknat hos henne att få skåda Sveriges sköna land, att kanske just der söka sin fristad.

När nu Gunborg, enligt prinsessans önskan åter infann sig i Roeskilde, mottogs hon med innerlig rörelse af Elisabet, då hon i henne såg en enka, såsom hon ansåg sig sjelf vara.

Den svenska folkungadottren befäste alltmera den tyska prinsessans kärlek till Sverige. Elisabet af Holstein skulle väl der icke finna en konungatron och en verldslig krona, men uti Birgittas kloster vid den sköna Vetterns strand skulle hon finna den fristad, hon sökte.

Prinsessans önskan blef uppfyld. Enligt sitt löfte till de svenska konungarne, ställde kung Valdemar ett väl rustadt skepp till hennes förfogande. Sedan hon i Roeskilde skilt sig från sina holsteinska följeslagare,

hvilka återvände till sitt hemland, steg prinsessan ombord jemte några af de svenskar, som qvardröjt hos henne, och lemnade Danmark.

Gunborg följde henne.

Gynnad af vänliga vårvindar, seglade nu fartyget öfver Isefjordens böljor. Dessa böljor hade väl en gång under sitt olycksbådande raseri förändrat prinsessans lefnadsbana, då de drefvo henne inåt det land, som beröfvat henne en verldslig höghet, men samma böljor förde nu hennes farkost stilla framåt för att finna en annan hamn och en efter den tidens föreställningar mera oförgänglig glädje.

Fartyget lemnade sålunda den danska kusten och ilade hän öfver Östersjöns vida vatten emot det svenska landet, der den söderifrån kommande furstinnans öga möttes af Nordens furuskogar, hvilka allvarligt bjödo henne skydd och ro. I Söderköping landsteg prinsessan med sina följeslagare och färdades landsvägen till Vadstena. Der lemnade henne det öfriga sällskapet, och endast Gunborg följde henne till klostret, hvars fromma abedissa, den forna hertiginnan af Halland, kärleksfullt emottog dem, och derefter hade för alltid klosterporten inom sina murar inneslutit Elisabet af Holstein.

IX.

De mörka moln, som länge sväfvat öfver Sveriges himmel, hade slutligen sammandragit sig omkring fäderneslandet. Der hade kommit en tid, då landets väl fick träda tillbaka för enskildes fördelar och magtbe-

gär. Sjelfva förhoppningen om de trenne nordiska rikenas framtida förening under den milde och ädle konung Håkan hade i stället att förena de skilda partierna till sammanhållning och styrka, tändt upprorsflacklan. Det uppträdande adelspartiet såg uti enigheten mellan far och son jemte förbindelsen med Danmark ett farligt befästande af konungamagten, hvilken måste försvagas för att rädda dem sjelfva. Det var dock icke deras mening att störta sjelfva konungamagten; men de ville hafva en öfverherre, som mera berodde af dem, och de sågo sig derföre om efter en annan konung. Men inseende klokheten fordra, att de valde en man af folkungaslägt, hvilken städse varit behaglig för folket, erbjödo de kronan åt prins Albrekt af Mecklenburg, en son af Euphemia, konung Magni syster och således, ehuru på qvinliga sidan af folkungablodet. Redan i februari 1364 vid ett riksmöte i Mora äng invid Upsala blef Albrekt högtidligen hyllad och erkänd såsom Svea rikes konung, och derigenom branden utkastad till inbördes krig.

Det dröjde likväl länge, innan Albrekt kom i besittning af hela riket, hvilket sålunda hade trenne konungar. Han mötte motstånd i flera delar af Sverige och Finland. Magnus och Håkan sammandrogo till sitt försvar en här af svenskar och norrmän, under det Albrekt mötte dem med tyskar och svenskar, då vid en blodig drabbning vid Upsala, der härarna möttes, landsmän stridde emot landsmän och fränder mot fränder. Magnus blef slutligen tillfångatagen, och smidd i bojor fördes han till Stockholm, sin forna hufvudstad, och insattes i tornet Kärnans fängelse. Håkan drog sig tillbaka till Norge, samlande en ny här för

att befria sin fader, och konung Valdemar inbröt ifrån Skåne med en här i Småland och Vestergötland.

Under hemsökelsen af krigets olyckor uppstod bland menigheten ett stort missnöje med det tyska väldet och den tryckande gärd, som utskrefs öfver landet. Snart utplånades derföre ur minnet de vedervärdigheter af farsoter och missväxter, som hade tryckt dem under Magni regering, och man påminde sig de välvilliga omsorger om sitt folk, Magnus städse visat genom sina författningar. Sveriges folk ville åter vända sig till den »ärlige och gode Magnus», och med all magt förhjelpa honom ur hans fängelse.

Konung Håkan, som emellertid inledt underhandlingar om sin fars befrielse, kom med en väldig här tågande emot Stockholm. Nu gaf konung Albrekt med sig, och rådet trädde i underhandlingar med konung Håkan, som hellre önskade att öfver sina norrmän föra en lugn och stilla regering, än kämpa om väldet i Sverige, hvarföre han afsade sig alla sina anspråk derpå och med sin befriade fader återvände till Norge der han högt älskad och vördad lefde i kärleksfull förening med sin fader. Sålunda tillbringade äfven Magnus der sina sista år, de fridsällaste af hans lefnad, hos sin älskade son, konung Håkan, och Norges häfder bevara minnet af honom såsom den gode, milde konung Magnus.

Vi vilja till sist kasta en blick på Gröneborg just vid tiden af slaget på Gataskog.

I den ståtliga borgen satt då Tords enka, Gunborg Folkunge. Hon var numera ensam, emedan hennes moder, den sköna fru Adelheid kort efter döttrens

återkomst till fädernehemmet hade slutat sin jordiska bana.

Rundt omkring i trakten utbredde det inbördes kriget alla sina fasor, der striden utkämpades emellan olika partier, och tyska trupper strövade omkring för att bistå sina landsmän, hvilka såsom fogdar på de inkräktade gårdarne utkräfde stränga gärder. De förnämligaste egendomarne i Upland stodo dock öde, emedan deras egare hade dragit sig tillbaka till hufvudstaden, der de ansågo sig bäst skyddade genom dess starka fästen.

Men på Gröneborg gick allt sin vanliga, lugna gång. Det var såsom gamle Ivar Blås kämpaande sväfvade skyddande öfver sin borg och enda återstående ättling, den sista folkungadottren. Hos det svenska folket var den gamles namn alltför högt vördadt, att det kunde falla någon in, att hans ättedotter kunde öfvergå till tyskarnes parti, hvarföre, om någon fara skulle hota henne, hvar och en gerna hade gått från eget hus och hem för att försvara hennes borg. Och konung Albrekt åter var å sin sida mån om att erkänna sin frändskap med folkungaslägten, och nekade derföre icke skydda någon, som tillhörde densamma. Med sin tids ridderliga artighet sände han folkungadottren ett skyddsbref, som tillförsäkrade henne att icke oroas af hans tyska trupper.

Gunborg hade emottagit konungabrefvet och lemnat det till sin borgfogde, utan att likväl yttra ett ord om, huruvida hon sjelf ansåg det behöfligt eller tillförlitligt. Den gamle Peder Urne emottog det med skyldig vördnad; icke heller han yttrade till sin frn ett ord derom. Men han lät fortfarande som förut i all tysthet noga tillse, att intet försummades som hörde

till fästets försvar. »Gossar,» sade han hemligt till ett par veteraner ifrån ryska härtåget, »vi känna tyskarne och hvad man kan förlita sig på dem — varen vaksamma natt och dag!»

Ehuru lugnt det än föreföll på borgen, tog Gunborg liflig del uti hvad som tilldrog sig omkring hennes stilla hem. Stundom strödvade hon ut i den närmaste trakten med sina tärnor och tjenare; men det gälde då icke som förr lustturer på jagt efter skogens villebråd. Åtföljd af sin lilla skara, red hon omkring till gårdarne, och hvar hon kom, fingo de i striderna sårade omvårdnad; och i många hem, hvars stöd blifvit bortröfvade, lindrades armodet, lugnades de bäfvande sinnena.

Så hade man hunnit den fruktansvärda dag, den 3 mars 1365, då partierna drogo mot hvarandra till det afgörande slaget i Upland. De möttes på Gataskogen emellan Enköping och Östanbro, och der skulle afgörandet ske, hvilka af de trenne konungarne skulle blifva segervinnare.

Utan tanke på egen fara, ehuru så nära intill stridsplatsen, klappade den svenska folkungadottrens hjerta af ångest för slagets utgång. Väl viste hon, att Uplands ridderskap och klerkeri likasom folket voro trogna Magnus och Håkan; men talet om den stora här, Albrekt vetat sammandraga, ingaf Gunborg en aningsfull fruktan för stridens utgång och fädernes-landets fall i den tyske furstens inkräktarehand. Ty om hon också måste erkänna, att hennes eget slägtblod äfven rann uti hans ådror, voro dock hans utländska seder och väsen, sjelfva språket, som han talade, främmande för alla svenska hjertan, hvilket alla hans tyska följeslagare bidrogo att än starkare låta förmärkas.

Kort före den vigtiga dagen hade Gunborg låtit borgfogden sammankalla alla manliga invånare, och då hon sjelf trädde ut på borgtrappan, såg hon med förnöjelse en icke så ringa skara af äldre krigare och unga svenner. De senare hade väl icke ännu fört andra vapen i sin hand än den lätta bågen, som tillhör jagtredskapen; men ungdomsmod och styrka talade ur deras raska väsen och ansigten, ersättande de gamles säkerhet och vana att föra sina tunga svärd och armborst.

Gunborg förklarade dem, att hvar och en som ville skynda till sitt fäderneslands räddning, egde fri afgång ifrån borgen för att tåga ut och förena sig med de för de laglige konungarne kämpande skarorna.

Ett högtidligt jubel besvarade hennes ord. Men då ändtligen glädjeropen stillat sig, framträdde Peder Urne och medgaf de andre att lyda befallningen; men för sin egen och sina begge gamla tjenares del, förklarade han, att deras pligt dock bjöd dem att framför konungar och fädernesland beskydda deras ädla fru. Gunborg lät den gamle råda, men ålade honom att noga förse de borttågande med nödiga förråd och vapen, och snart drog den lilla skaran under krumhornens ljud bort ifrån Gröneborg.

Men borgfogden och hans gamla »gossar» sågo på hvarandra slutande ett förbund, att först öfver deras lik skulle fienden tränga inom borgens vallar.

Och deras trohet skulle allt för snart uthärda profvet.

Den väntade dagen kom ändtligen. Den afgörande striden blef hållen, och Albrekt var ensam Sveriges konung.

Hela trakten hvimlade derefter af flyende, af förföljande och förföljde, spridda trupper, som efter sla-

get drefvo omkring för att taga ett och annat byte, som tyskarne numera ansågo såsom sin tillhörighet.

Ifrån Gröneborgs fäste såg väktaren, huru en båt lade ut ifrån den andra stranden. Det var borgens egen »snäcka», som legat gömd inom lunden nedanföre fiskarstugan för att kunna återföra de efter slagtningen hemväntade. Men det var nu en helt annan befolkning, som tagit hand om den präktiga farkosten, hvilken närmade sig med snabbaste fart.

Den vaksamme Urne hade tidigt varseblifvit snäckans ankomst, och han fann genast af kosan, som icke så noga följde segelleden, att det icke var gårdens män, som förde den. Det visade sig också, då den kom nära, att det var en flock kringströfvande tyskar, eller som folket kallade dem »garpar», hvilka nalkades. Dessa öfvermodiga och förvildade sällar, som ryckt sig lösa från krigstuktens band, sökte endast efter rof.

Urne samlade borgens folk till försvar, men i detsamma snäckan lade till vid landgångsbryggan, och en strid skulle börjat, framträdde på trappan vid den öppna borgtrappan fru Gunborgs ädla gestalt. Den beväpnade borgfogden stod tätt vid hennes sida, och bakom henne visade sig borgens folk, likaledes beväpnade. Emellertid var det lätt att inse, att den föga talrika besättningen icke särdeles länge skulle kunnat göra motstånd emot de stridslystna och krigslystna angriparne.

Dessa studsade dock för ögonblicket vid åsynen af den sköna borgfrun, som betraktade dem med modfull stolthet.

Den gamle Peder Urne höjde sin röst och frågade:

»Uti hvad ärende kommen J? Söken J herberge, vill min höga fru lemna eder ett sådant i fred.»

Snart hade likväl röfvarflocken hemtat sig ifrån sin första bestörtning, och anföraren, en gammal afskyvärd krigsbuss med nedrig uppsyn, svarade:

»Vår konung har segrat, och vi vilja i hans namn taga hvilket herberge oss lyster.»

»Om J verkligen kommen i eder konungs namn,» sade Gunborg lugnt, »skolen J ock hörsamma hans bud och förordningar.» Hon vinkade dervid åt borgfogden att uppvisa konung Albrekts skyddsbref, och sjelf drog hon sig derefter tillbaka. Porten efter henne slöts i detsamma igen af hennes trogna tärna, den raska Tyri.

Tysken syntes till en början öfverraskad, då han såg kungabrefvet i fogdens hand; men som han icke sjelf kunde läsa dess innehåll, icke heller just var sinnad att höra det upläsas, vände han sig till sina kamrater och vexlade med dem några ord, hvarunder det förvildade sinnet från slagfältet tycktes återvakna hos en hvar af dem.

»En dag som denna, kamrater,» talade anföraren, »gälla inga gamla förordningar. Unge Albrekt skall icke förneka sina knektar en förlustelse på hans segerdag.»

På hans uppmaning stormade nu tyskarne emot porten, och dervid störtade borgfogden och hans närmaste män för soldaternas hugg. Det var endast en helt kort strid, och porten uppbröts af angriparnas öfvade händer, hvarefter Gunborgs föga krigsvanda underhafvande trängdes undan från borggården och togo sin tillflygt, hvar de kunde.

Så snart Gunborg kommit upp i den öfre delen af det fasta tornet, blickade hon ned genom en tornglugg. Härifrån kunde hon skåda striden, och sorglig

var i sjelfva verket synen, som der mötte henne. Hennes trogna tjenare hade ärligt löst sitt löfte. Den gamle borgfogden hade fallit, och de andra sågos förgäfves kämpa emot öfvermagten.

Gunborg var mycket blek: men förlorade icke fattningen; sjelf tillsåg hon, att jerndörren till torntrappan var stängd. Tyri hade redan nedslagit jernbommen innanföre dörren, och här trodde de sig vara skyddade, medan fienden sköflade borgen, och under tiden kunde någon hjelp hinna anlända.

Medan striden ännu pågick, såg i detsamma Gunborg fiskarens välkända båt närma sig med flera pansarklädda män och skyndsamt lägga till vid stranden.

Främst bland de kommande syntes en reslig gestalt, öfver hvars blänkande harnesk ett blått bälte vittnande om hvilket land han tillhörde, och talismanen ifrån hans hjelmhatt, det blänkande korset med sitt näckrosblad, talade om för hvem han ville strida.

Då den vilda skaran hade stormat in i borgen, märkte den icke, att den i hast efterföljdes af de framskyndande stridsmännen i fiskarbåten.

Gunborg, betagen af en besynnerlig känsla, såg och hörde intet mera. Endast dofva ljud af stridande vapen träffade hennes öra, och en temligen lång stund förflöt.

Men ändtligen hörde hon Tyris jublande stämma förkunna, att fienderna rusade flyende utför borgtrappan.

De sist ankommande hade således öfvervunnit våldskräktarne och bortdrifvit dem. Man vågade åter öppna dörren, och följd af den qvinliga skaran, lemnade Gunborg sin tillflyktsort i tornets fäste.

Med klappande hjerta mötte nu Gunborg den, som räddat henne. Nio år hade förflutit, sedan hon första gången mötte honom här i sina fäders gamla riddar-

sal, der hon skämtande hade tackat honom för helsodrycken ifrån källan.

Minnet af tilldragelsen vid källan, ehuru enkel den var, hade följt dem begge, och kanhända nu först efter åratal af hemliga strider och försakelser fäste båda vid densamma en djupare betydelse.

Nu, hvad som för stunden var vigtigast, förtäljde Torsten Folkesson, huru konung Albrekt efter sin seger hade erbjudit hela Sveriges ridderskap frid och säkerhet till lif och gods, om de ville sluta sig till honom. Men trogen sin konung förklarade Torsten, att han ville dela hans öde, då den älsklige konungen lemnade sina fäders krona.

»Jag står nu,» sade han, »som en landsflykting inför eder, fru Gunborg.»

»Det är dock en frivillig landsflykt,» sade Gunborg, »och från den vänder man alltid tillbaka.»

»Ja,» svarade Torsten, »jag vill återkomma till mitt fädernesland, ty jag vet, att en ny tid skall komma med ljus och frid öfver det älskade fosterlandet. Får jag då också besöka Gunborg?»

Den blick, som mötte honom från folkungadottrens öga, väckte icke blott i hans hjerta en verld af förhoppningar till lif och kanhända äfven till gestalt, utan der glimmade i hennes öga ett sådant uttryck, att deruti återstrålade just dessa hans förhoppningar.

»Jag kan icke neka,» sade Gunborg, »att jag måste vörda edert beslut att vara konungen trogen. Jag har lärt att förbida och försaka. Välkommen då, min ungdomsvän, välkommen med ljus och ära öfver Norden. De skola bebådas af Margareta, den blifvande drottningen!»

Uppsala universitetsbibliotek

16000003028199

KEYSER.
Sista
Folkunga-
dottren.

Sthm
1875.

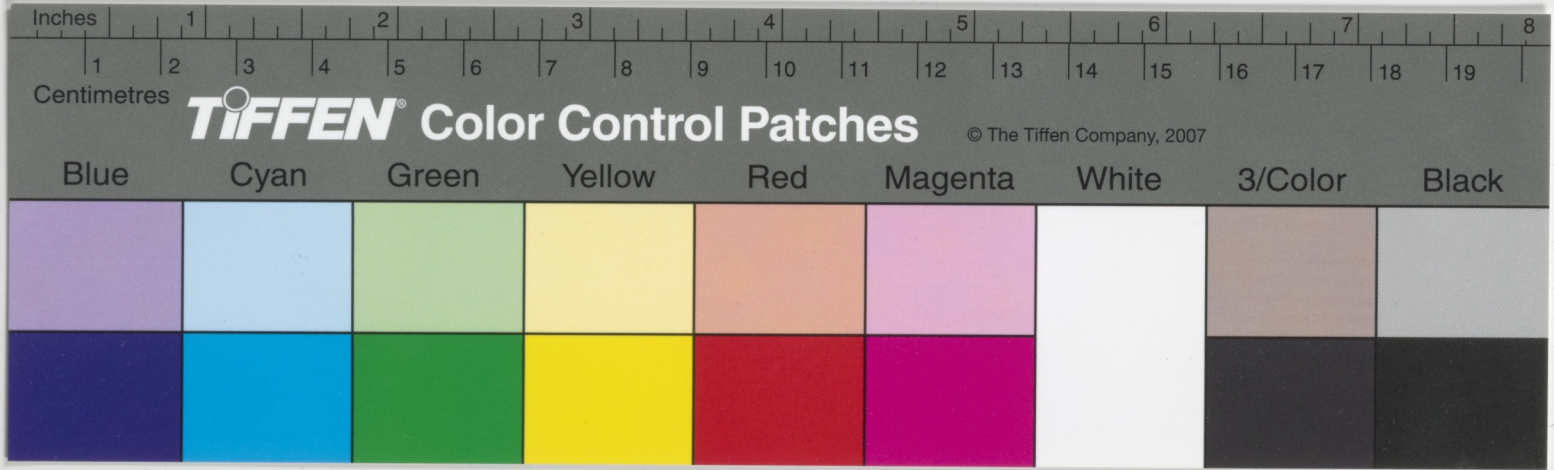
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black